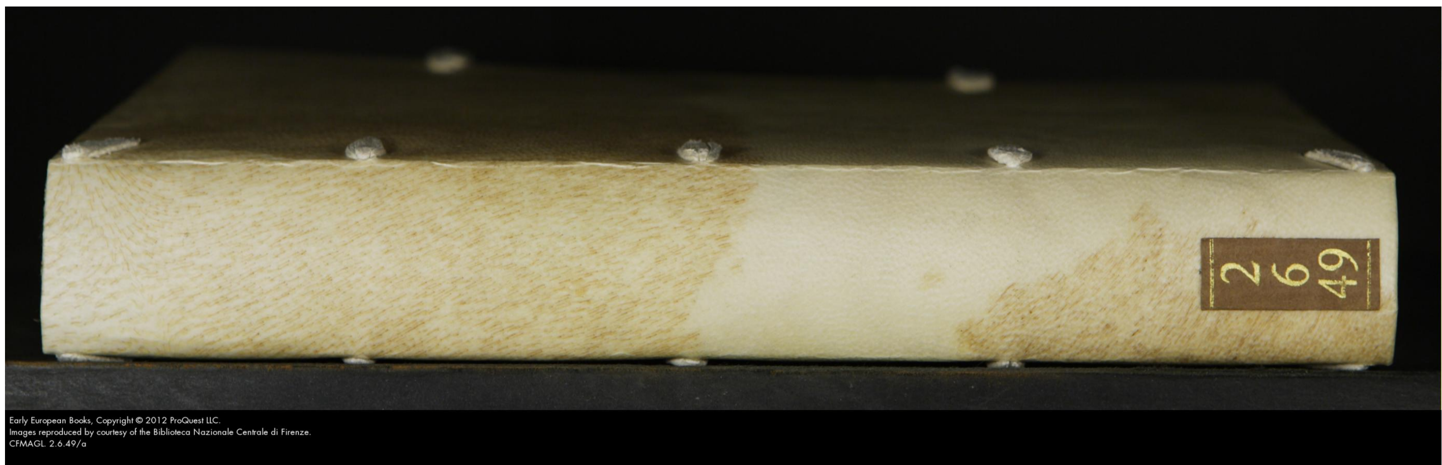

2
6
49

Opusculum rarissimum qđ Refugium aduocatoruʒ Laurarium vocitatur.

Cuʒ gratia ⁊ priuilegio.

Si quis causarum doctus cupit esse patronus
Atqʒ clientis auet res bene habere sui
Hos legat assidue lectos relegatqʒ libellos
Lauro agat ⁊ grates Bartholomee tuo.

¶ Bartholomeus laurarius patauinus Jo. vincentio Du'cio prothonotario apostololico. S. P. D.

Rborem Iudiciariam Johannis crassei iurisconsul-
ti consumatissimi. Dulcie mi obseruamdissime tan-
dem emittere Constitui: cum tibi vt debeo obsequar.
cum ad studiosorum omnium causarum forensiuꝫ fru
ctũ maximum. Hermãnianamqꝫ summulam ac odo
freddi libellos minime supprimere volens: eiusdem farraginis
cum vnum etiam alterum adiuuet perbelle. Scis namqꝫ meum
presidiuꝫ quanti fori eruditio facienda sit cum forum ipsum diui
tius sit quam museum trini nostri voluptuosuꝫ decus: ⁊ si suauis
sime muse etiam delectent plurimum: qꝛ tamen hac tenebricosa
tempestate nostra parum affer unt ob bellorum diuturnitatem:
obqꝫ annone caritudinem: quaꝫ in ianuis iaꝫ vidimus eas proi-
foras ire iussimus iudicũ magnifaciẽtes subsellia cliẽtellisqꝫ quo
tidianis iherẽtes pactolũ traiecturi: vt arenis ipsis aureis musa
rũ cõcentu post habito potiri valeamus. Cumqꝫ mihi amplius
pendenduꝫ non sit domesticos repetẽdi lares postq̃ꝫ In hac incli
ta regina omnium ciuitate posteritati Laurarie fundamenta ieci
mus: nõ omnino peritura toto pectore post hac enitar vt ex incu
de litteraria nostra indies egregiũ aliquid depromatᷓ quod te to
tumqꝫ celebratissimum trinuꝫ delectare possit: Et quia vt scis iu
diciarij ordinis virtus Circa tria potissimuꝫ versatur in iudicio
rũ ipsorum videlicet principalioribus regulis ⁊ fundamentis ꝑ
callendis moxqꝫ in libellorum formis ac sententijs illis cõformi
bus a Judicibus proferendis. Ea propter de his tribus simul tra
ctaturi iudiciorum pelagus tenui cymba penetrabimꝰ vt ad vber
rimos ac suauissimos ipsius admirande arboris fructus eiusqꝫ
pactoli riuulos fuluo auro corruscantes peruenire possimus. Et
vere palladis arbor hec vocitari potest q̃ opulẽtaꝫ amatoribꝰ suis
inclinat comas: suosqꝫ felices: ac perbeatos reddit possessores
cuius quidem splendore inflammati edemus etiam propediem
deo optimo maximoqꝫ auxiliante Eodem Benalio archi custo-
re duce aliam contractuum omnium ac vltimarum voluntatum
Summulam suis cum formulis omnibus nostro tenui ingenio

concinataꝫ: q̄ tabellionum thesaurus Laurarius appellitabitur. Sicqꝫ cum ius nostrũ omne ad ea potissimũ tria (dubio procul) spectet: videlicet ad Contractus: vltimas voluntates ⁊ iudicia omnia breuiori perstringemus ordine: quam antea in taꝫ magno rolandini ac petri vnzole simul volumine redacta fuerint. Trituꝫ illud scectantes adagium. Gaudeāt breuitate moderni. Qua propter gratulare mi vere amicitie columẽ tuo Laurario tam mirifici: ac rarissimi trini: Laudumqꝫ suaꝝ studiosissimo qđ alme etiā aonides quandoqꝫ ad magistratuum subsellia: iudiciorumqꝫ ordinem sic enodandum se se referant. Nam ⁊ ipse pecuniarum carentiā abhominant̄ in qua lete esse non possunt. Temporum eniꝫ a prudentibus habenda est ratio: ⁊ vt inquit Epigrāmatharius noster decantatissimus de foro ipso romano ludens ad valerium flaccum cōterraneuꝫ meum: qui cuꝫ hoc nostrũ epistoliũ claudā.

Preter aquas Helicon ⁊ serta: lyrasqꝫ deorum
  Nil habet ⁊ magnum semper inane sophos.
Quid tibi cum cirrha: quid cum permessidos vnda
  Romanum propius diuitiusqꝫ forum est.
Illic era sonant: at circum pulpita nostra
  Et steriles cathredas basia sola crepant.

F. B. D.

Sceptra tentans rome, tuscha ponpilius arte
  egerie fontes finxit adire sue.
Firmius vt popolum sacra ditione teneret
  subderet ⁊ placido colla superba iugo
Sic recolens laurum tā re q̄ꝫ nomine phebi
  consuluit tripodes egeriamqꝫ suam
Hoc opus vt faceret mira laurarius arte
  quod facit ad causas iuraqꝫ sacra fori.
Perlege si duplici doctus vis iure videri
  causarum quisquis victor ⁊ esse cupis.

¶ Repertorium alphabeticum de omnibus contentis in toto opere sic .j. distincto in tres partes.

Finis. Tabule.

franciscus Pellipparius

¶ Opusculum domesticum. Arboris iudiciarie prestantissimi vtriusq3 iuris monarche dñi Joannis: de grassis.

Cũ3 plurimos iam per dies theoricis i doctrinis vobiscũ versatus fueri: viri fratres putaui tẽpus eẽ: aliquas ex horis: qbus ociari liceret: nõ incassum caspterẽs: plurima ad praticã pferentia: & omnium que in arbore iudiciorũ versanť nodos aperire. Qð nõ tã ex me: q̃ ex maiorũ nostrorum scriptis: me facturũ polliceor: & pͣsertim pͣstantissimi iuris: vtriusq3 monarche dñi Johãnis de grassis: quo satis etas mea letari põt: q̃ eo õmuo: varijs sententijs frui licuit. ¶ Ad intelligentiã itaq3 arboris nr̃e iudiciarie sciẽdũ est. q̃ sicut arbor lignea: quã vt materiale3 nobis inspicere l3 oculis corporeis: h3 p ordinẽ septe3 principalia: ve3 Primo fundũ siue solũ: in quo radicať & fundať. S. hinc radices: q̃ i ipso fundo coaluñť & nutriuñť. Tertio h3 stipitẽ siue trũcũ: supra solũ seu terrã apparentẽ. Quarto supra stipitẽ seu truncu3 h3 ramusculos & ramos: se spargentes hincinde. Quinto h3 flores. Sexto h3 folia seu frõdes. Septimo h3 fructus. ¶ Sic pariter imaginari debemus: & nũc ad picturã redactã inspicere arborẽ hãc artificialẽ. Que primo habet solũ oium iudiciorũ: qð est forus & iurisdictio. ¶ Secũdo habet radices: que cõsistunt in causis actionibus: obligatiõibus & iurib⁹. que fundanť vel i parte: vel in iudicis officio. ¶ Tertio arbor nostra h3 stipitẽ seu trũcũ: in quo fundať totus pcessus iudiciarius: & iste trũcus est libellus siue petitio cuiuslibet: vel accusatio: vel iquisitio: vel denũciatio. ¶ Quarto arbor nr̃a supra stipitẽ h3 ordinẽ iudiciariũ: q̃ repͣsentať p qndecim ramos: q̃ rami oẽs habẽt dependẽtiã a ramo maiori: q̃ crocei coloris sunt l3 alij rami ab eo veniẽtes sint virides. ¶ Quinto circa arbore3 nr̃am habenť flores: q̃ nobis designãt pbatiões: q̃ fiunt i iudicijs: & q2 diuersa sunt pbationũ gñ̃a: q2 aliq̃ pbatões sunt plene aliq̃ semiplene sunt. iõ in arbore habetis flores rubeos plenos & viridis coloris plenas pbatiões repͣsentãtes. Habetis & alios flores pallidos: & q̃ imaturi vidẽtur seu min⁹ plẽi: & istis pparam⁹. xviij spẽs pbationũ semiplenaꝝ quas in iure pperio: de qbus. j. latissima dabiť cognitio p sua iura. ¶ Sexto h3 arbor nr̃a folia: q̃ pparamus ordinationibus quas facit iudex i iudicio: q̃ inseruñť ordinate ad pcessu3: ex qb⁹ folijs pseruãtur pbationes & alia iudicialia: sicut ex folijs plerũq3 flores & fruct⁹ conseruari solẽt. ¶ Septimo & vltio h3 arbor nr̃a fruct⁹: qb⁹ pparam⁹ sentẽtias diffinitiuas: q̃ fnie dicuñť esse fruct⁹ oium iudicioꝝ: & ad quos fruct⁹: hoc ẽ ad sñias tẽdũt oia iudicia: & sicut arbor q̃ non facit fructũ excidiť & mittiť i ignem iuxta ṽba euãgelij. & c. q̃uis de decĩ. ita processus: ex quo non põt seq sñia diffinitiua: ad ignẽ ponẽdus est. i. l. j. ff. de offi. assesso. c. ij. de off. vica. & ista sunt q̃. j. p ordinẽ de eo dãte clarissime p sua iura p seq̃mur. Et inq̃tũ supra dictũ est: post trũcũ seu stipite3 succedere subseqũẽter ramũ principalẽ q̃ crocei coloris depingiť nõ itelligatis ad ramũ illũ deueniẽdu3 esse: nisi pri⁹ expeditis ramusculis q̃ sunt a lateribus ipsi⁹ stipitis seu trũ-

ci.qȯ tm̄ ė dicere:ꝙ citatiões ⁊ exceptio
nes dilatorie siue decliatorie dn̄t oppōi
⁊ suā discusionē hr̄e an̄ litis ꝯtestatiōez
¶ De solo siue fundo arboris iudicia
rie:h̄ ė ȯ iurisdictōe:siue foro iudiciali.
¶ Nūc v̇o iuxta pollicita: aggredior
solū siue fundū arboris h̄ ė iurisdictio
nē seu foꝝ ⁊ dico ꝙ q̄libꝫ volēs expiri in
iuditio ⁊ sic arborē iudiciariā erigere:
an̄ oīa dꝫ ꝯsiderare in q̄ iurisditiōe seu
ī quo foro agere velit:qꝛ hec sunt funda
menta. Et si sit defectus ī foro seu iuris
dictiōe:tāq̄ꝫ ex defectu fundamēti oīa
corruūt.c.at si clerici.de iudicijs.c.si dili
gēti.c.ij.⁊ q̄n̄ ꝑto.de fo.ꝯpe.⁊ in.l.j.C.
si a non ꝯpe.iudi. Et ista non ꝯsiderās
minꝰ caute iudiciū īgredi solet. Nā dici
mꝰ positis fundamētis poni solēt edifi
cia.c.cū paulꝰ.j.q.i. Et vlteriꝰ aduertē
dū vt qs caute iudiciū īgrediat̄ haben
da ė ꝯsideratio si habeat soli seu fori vł
iurisdictiōis defectū:⁊ talis defectꝰ pōt
eė duplex. ¶ Prior vꝫ totalis:⁊ partia
lis. Et illud sciēdū est ī p̄mo:totalē defe
ctuꝫ dici qn̄ nulla penitꝰ est iurisdictio.
vt si aliqs velit litigare corā p̄uata ꝑso
na:q̄ non pōt hr̄e iurisditionē ex se Cū
iurisditio sit potestas de publico intra
ducta vt a iure publico ꝯcessa. Azo ȯ iu
ris.om.iu.ī sūm.⁊ host.in sū.de fo.ꝯpe.
in fi.⁊ tetigit glo.eā diffiniēdo ī.l.j.ff.ȯ.
iuris.om.iu.⁊ ꝑ Panor.ī.c.ꝙ idē.ȯ off.
or. Nā iurisdictio ē de regalibꝰ p̄ncipū
vt in aut.q̄ sint rega.coll.x. Quꝫ ibi dr:
ptā s magistratuū ꝯstituēdoꝝ ad iusti
ciā expediēdā ⁊ iō p̄uatꝰ nō pōt hr̄e iu
risditionē:⁊ ꝙ non hꝫ alteri ꝯferre:vel
alteri admistrare nō pōt.l.liberā.C.ꝙ
cū eo q̄ in ali.potes. Facit qȯ habet̄ ī.l.
p̄uatoꝝ.C.de iuris.om.iudi.⁊ iste tota
lis defectꝰ iurisdictiōis siue soli vt puta
de p̄ncipalibꝰ nullo mō ꝯfirmari pōt:⁊

qn̄cūqꝫ ēt post sniam pōt opponi vt ha
bet̄ ī.c.at si clerici.⁊.d.ti.C.si a non ꝯpe.
iudi.⁊ facit gl.sing.in cle.j.de sequestra
poss.⁊ fruc.ī glo.fi.ī verbo puto tm̄:que
vult defectū icōpetētie iudicis nō itelligi
exclusuꝫ ꝑ statutuꝫ. Qꝛ si statutū aliqȯ
disponat:ꝯ aliqs snias nō posse oppōi
ȯ nullitate:nō ꝑꝑa erit exclusa nullitas
ꝓueniēs ex defectu ī ꝯpetētie. Hinc ē:ꝙ
ēt de ꝯsensu ꝑtiū acceptari non pōt snia
lata a iudice icōpetēti vt habet̄ ī.l.ij.⁊ ī
glo.C.cōi a vtrius.iudi.⁊ ꝑ Panor.in.c.
significasti sup glo.ij.de fo.ꝯpe.lꝫ talis
snia lata a iudice icōpe.ex post fctō pos
sit acceptari ī vi pacti seu p̄uate ꝯuētio
nis iter ꝑtes habite:seu ī vim notionis
seu simplicis cognitionis:q̄ hn̄ ꝯpetit p̄
uato:vt arbitro.l.ait p̄tor.ī p̄n.ff.de re.
iudi.⁊ habet̄ in.l.j.C.de arbi. Et ꝑ co
ꝙ dictū est:defectū ī p̄ncipaliorībꝰ sup
pleri non posse ꝑ ꝑtes:doc.⁊ Bar.in.l.
lꝫ.ff.de iudi.tenētes:ꝙ si p̄ncipalis ꝑso
na minꝰ legitima:fuit ī iudicio:⁊ sic mi
nꝰ legittime icboatū est iudiciū:defectꝰ
ille non pōt ex post facto suppleri. Se
cus āt si defectꝰ nō fuerit ī p̄ncipali:seu
in vna de p̄ncipaliorībꝰ:sꝫ defectꝰ fuit ī
minꝰ p̄ncipali. Nec obstat p̄dictis.l.iij.
C.de pig.qꝛ.l.illa loqt̄ ī q̄dā aphēsione
p̄uata:h̄ ē ī surgēte ex vi ꝯuētionis habi
te iter ꝑtes:q̄ non sapit vllā iurisditionē
sꝫ tm̄mō sapit p̄uatā ꝯuētionez qȯ apte
ꝓbat.l.lator.ibidē in fi.dū dicit ꝯsultꝰ
eē si possessio illa apphēdat̄ iudicis auc
to. ¶ Scōs ȯfectꝰ iurisditiōis ē ȯfectꝰ
nō totalis:sꝫ ꝑtialis accidētalis:qꝛ qs:
ī cuiꝰ iurisditiōe volo plātare arborē iu
diciariā:puta ticiꝰ ⁊ sēproniꝰ ē iudex:⁊
hꝫ iurisditōez ipō iure:sꝫ sua iurisditio
ē elidibilis vel decliabilis:rōne ꝑsonaꝝ
vł cāꝝ:q̄ nō sunt de sua iurisditōe:de q̄
ꝑ Spe.ī tit.de offi.dele.§.excusari pōt.

ꝟ. Itē ꝙ nō iudex. Et defectꝰ ꝑtialis ali
qñ tollit̄ ꝑ ꝓrogationē tacitā vel exp̄ssā
vt. l. j. ⁊ ij. in prin. ff. de iudi. ⁊ ꝑ Panor.
⁊ magistros modernos in. c. cū olim. p̄
mo sup̱ illo v̄. ꝑtinuꝰ ɔdixit. de offi. de
le. ⁊ in. c. penul. i glos. i. c. significasti. de
fo. ɔpe. cū ibi no. Et ex hoc ꝓcedit: ꝙ
episcopꝰ: lʒ ꝑ laicos sua iurisdictio pos
sit declinari: facit tñ ꝓcessum validū: ⁊
legitime sn̄iaʒ inter laicos ꝓfert: si per
eosdē habeat̄: ⁊ non opponat̄. fa. c. no
uit. cū ibi no. de iudi. ⁊ adde glo. j. exp̄s
se hoc dicenteʒ: in. c. ex trāsmissa. de fo.
ɔpe. Aliqñ tñ ⁊ ex pluribꝰ causis ipedit̄
illa ꝓrogatio respectu ꝑsonaꝝ ⁊ cāruʒ:
q̄ totaliter eximunt̄ a iurisdictione iudi
cis: vt habet̄ in. c. ij. ⁊. c. si diligēti: de fo.
ɔpe. ⁊ i. c. penul. ⁊ glo. alle. ⁊ i. l. solemꝰ
§. fi. ff. de iudi. ¶ Secūdo hʒ ɔsiderar̄
volēs experiri i iudicio: seu arborē iudi
ciariā plātare: an iurisditio sit ordina
ria vel extraordinaria: qꝛ generalioꝛ ⁊ fa
uorabilioꝛ ordinaria se extēdit ad oēs
cās territorij. l. pupillꝰ. §. territoriuʒ. ff.
d̄ ver. sig. l. j. §. cū vrbē. ⁊ ibi no. ff. de off.
pre. vr. ⁊ habet̄ i. c. cū ep̄s: de offi. ordi.
li. vj. Extraordinaria v̄o dr̄ extraordineʒ
⁊ simpliciter ɔcessa: vt est delegata: q̄ re
strigit̄ ad ꝑsonas ⁊ cās: iuxta. c. penul.
⁊ glo. ⁊ q̄ ibi scribūtur ꝑ Panor. ⁊ mo
der. de offi. dele. ⁊ q̄ etiā restrigit̄ ad lo
ca. c. statutuʒ: de rescrip. li. vj. vbi habet̄
causam delegatā debere tractari. j. cer
tos fines: ⁊ ita debere tractari i loco insi
gni: in q̄ copia ꝑitorū habet̄: sicut i. d. c.
j. §. in nullo. ⁊ ꝑ discursum: ⁊ no. Spe.
in ti. de iurisdi. om. iudi. in pri. s. istā iu
risditionē extraordinariā vt delegataʒ
restrigi. ¶ Tertio similit̄ ē ɔsiderādū
an iurisditio sit eccl'iastica vel secularis
Et si sit ecclesiastica qd̄ ɔtingit ꝑꝑ ꝑso
nas: vel ꝑꝑ causas: vt in. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. si
diligēti. de fo. ɔpe. in. c. ij. ⁊ cle. dispen
diosam. de iudi. Et tūc volēs arborem
iudiciariā plātare: seu in iudicio agere
dʒ q̄rere solū aptū: hoc est i ecclesiastica
cā: ad cūdo iudicē ecclesiasticū: qꝛ secu
laris ꝑtās ꝓ istis causis vel ꝑsonis solā
seu iurisditioneʒ hʒ non satis figuratā
⁊ q̄lificatā: vt tali arbori possit admini
strare humiditatē vel vigorē: sic ꝙ stet
vel crescat vel ꝙ afferat flores vel fru
ctꝰ. Hoc ē breuiter: qꝛ de talibꝰ ꝑtās se
cularis se nō dʒ itromittere: vt habet̄ i.
c. eccl'ia sctā ⁊ i. c. q̄ in eccl'iaꝝ. de ɔsti. ⁊
ca. cām q̄. j. q̄ fi. sint leg. ⁊ in. c. cū q̄deʒ.
xlvj. di. ⁊ io dicit Hosti. in sūma de fo.
ɔpe. §. qbꝰ ex causis. v̄. ⁊ nūqd laicꝰ. ꝙ
i causis eccl'iasticis maxie spūalibꝰ: ēt
laicꝰ non potest adire alios q̄ꝫ suos ꝓ
prios iudices spūales fa. c. cū laicis de
re. eccle. nō alie. c. nullus: de parro. ⁊. c.
ois vtriusqʒ sexꝰ. de pe. ⁊ re. ⁊. c. nullus
de iure pa. ⁊ fa. qd̄ scribit panoꝛ. i. c. cū
ɔtingat i. xvj. colū. de fo. ɔpe. ⁊ io peni
tētia ⁊ alijs spūalibꝰ opʒ adire ꝓprios
indices eccl'iasticos. Necqʒ possumꝰ ali
os adire q̄ꝫ nr̄os ēt si sint eccl'iastici. vt
no. glo. in. v. c. ois vtriusqʒ. Nisi defū
ctꝰ eēt ⁊ admissus per ep̄m aliꝰ talis: q
haberet. ā absolutionē i fo. penitētiali: qꝛ
tūc ille adiri p̄t: cū certū sit ep̄m i cura
aiaꝝ ɔcurrere cū q̄libʒ parochiāo. vt i
c. ij. de pe. ⁊ remis. li. vj. ⁊ ibi ēt habetis
ꝑ gl. Jo. an. casus i qbꝰ parochianꝰ ꝑ
absolutōeʒ remittit subditū suū ad ep̄ʒ
Si v̄o sit secl'aris: vt i causis ꝓphanis
laicoꝝ recurrēdū ē ad iudices secl'ares:
⁊ aliqñ ad eccl'iasticos: si habēt iurisdi
tionē tpalē cū spūali: qꝛ iurisditio eccl'ia
stica taq̄ꝫ fauoꝛabilioꝛ pōt ꝓrogari per
secl'ares. vt. d. c. nouit. ⁊ ꝑ glo. p̄alle. i. c.
ex trāsmis. d̄ fo. ɔpe. Nā videmꝰ ēt qñ
qʒ eccl'iaʒ hr̄e iurisditioneʒ. i tpalibꝰ ꝑ

tex.in.c.in archiepiscopatu.ex̄. de rap.
ꝛ in.c.ꝯquestꝰ de fo.ꝯpe. E contra vero
iurisditio secularis:nō pōt ꝓrogari ꝑ ꝑ
sonas eccl'iasticas:imo remissio ē faciē
da:ēt si nō petat̄:q2 cleric9 dꝫ remitti ad
iudicē eccl'iasticū:ꝑꝑ defectū totalis iu-
risditiōis: q ē i iudice seculari sup re vel
ꝑsona eccl'iastica:tex.ē i.c.si iudex laicꝰ.
de sē.ex.li.vj.ꝛ ratio differētie:q2 eccle-
siasticꝰ ē capax vtriusqꝫ iurisditiōis.vt.
d.c in archiep̄atu.ꝛ.d.c.ꝯquestꝰ.Secu
laris vō nō est capax vtriusqꝫ iuribꝰ vul
garibus.c.q̄liter:ꝛ qñ de iudi.ibi qd̄ oi
no fieri ꝓhibemꝰ.ꝛ in.c.sacerdotibus.
xj.q.j. vbi quodāmō exhorruit ip̄ator
Constātinꝰ vt libellos ꝯ̈ ep̄os oblatos
inspiceret. ¶ Sed ꝯ̈ p̄dicta ꝓ clariori
intelligētia vi.c.vō.ꝛ.c.ex trāsmissa de
fo.cōpe.ꝛ.c.ceterū de iudi.in qbꝰ tradi
tur clericꝰ foro seculari. Solutio ꝭm do
cto.in.d.c.ceteꝝ ꝛ in locis p̄alle.ꝙ illud
ē speciale i feudalibꝰ:in qbꝰ ēt ꝑsone ec-
clesiastice sunt de iurisditiōe dñi feudi.
ꝛ corā ipso ꝯueniunt̄:scꝫ vigore ꝯsuetu
dinis feudoꝝ q̄ tāꝙ recepta ab ecclesia
dat hāc iurisditionē:ēt seculari in cleri
cū:quā iurisditionem ex̄ hūc casuꝫ non
pōt iudex laicꝰ hr̄e:ēt ex ꝓrogatione ip
sius clerici.c.si diligēti de fo.cōpe.ꝛ.C.
de epis.ꝛ cle.l.si qs in ꝯscribēdo. ¶ Sꝫ
q2 supra dixi clericū esse remittēduꝫ ad
iudicē ecclesiasticū:ēt si non petat̄:q̄ro.
qualiter ꝯstabit aliquē esse clericū si ip
se asserat se clericū ꝛ neget̄. Circa hoc
quo ad multos effectus:tā ꝙ remittat̄
ad iudicē eccl'iasticū:ꝙ̄ quo ad alios ef
fectꝰ ꝑstātes exceptionē clerico.vj.ioā-
neꝫ de imo.in.l.ij.ff.de publi.vj.glo.in
ver.non negociādi.circa.fi.in clemē.ij.
de cēsi.q̄ clare loquit̄ in materia. Et iō
partiū aduocati:ispectis his que dicta
sunt i hoc solo:seu fundamēto iudicij:
p2imitꝰ ꝯsiderando:maxime aduocati
actoꝝ q gerūt pondꝰ dici ꝛ estꝰ:vt dicit
Spec.de aduo.§.ꝯsequenter.debere de
cautela diligēter aduertet̄ sup isto prio
fundamēto. Et iō ꝯsiliū ē:vt faciāt ꝓnū
ciari sup iurisdictiōe:ad oēꝫ dubitatio-
nē tolēdā. Et si illa iterlocutoria trāseat
in rē iudicatā:nō ip̄edit̄ ꝓcessus rōne
iurisditionis: nec iudex dici icō̄petens
poterit neqꝫ pōt:vt habet̄ i.d.c.sup lit
teris de rescrip. Et ē ꝯsiliū Spec.nō so
lū in hoc:sꝫ in oībus alijs exceptionibꝰ
vt sup eis ꝓnunciet̄:ita Spec.i.§.nūc
vidēdū restat.v̄.sicut i summa.in ti.de
excep.vbi dicit optimū esse casum in.c.
si.de appel.li.vj. Et ꝓcedit illd̄ ꝯsiliuꝫ:
qñ sup dubio iurisdictiōis iudex pōt iu
dicare: vt regulariter pōt iuxta no.i.c.
sup lr̄is. Sꝫ si nō posset iudicar̄:an sua
esset iurisditio:vt q2 ꝓcederet īteresse:
vt i.c.dicti.c.ceteꝝ de iudi.ꝛ in glo.j.ꝛ ꝑ
doc.ꝛ glo.sup ver.de feu.quā clare d̄cla
rat Panoꝛ.in.d.c.verū de fo.cōpe.in.l.
diure.vbi etiā glo.ff.ad munici. Et pos
sumꝰ exēplificare i iudice q̄ recipit spoꝛ
tulas ex statuto ꝯsuetudine : vel aliter
in casu quo iudex cōstitueret se parteꝫ
formalē:iuxta notata i.c.statutis.d̄.re
scrip.li.vj.tūc hoc consilium Spe.non
ꝓcederet sꝫ tūc oportet prudētē esse ad-
uocatum actoris : vt principaliter in-
spiciat: q2 ad ip̄ꝫ ꝑtinet cliētulū ꝙ non
ꝓcedat̄ ad vlteriora:idiscusso articulo
iurisdictiōis. Et si nō bene aiaduersuꝫ
fuerit casu quo ip̄e iudex nō ꝓnūciat:
vel nō posset ꝓnūciare sup cōpetētia
iurisditiōis sequeret̄ inde ꝯtra actoreꝫ
tres defectꝰ. Primꝰ:ꝙ ꝓcessus erit nul
lus. Secūdus:ꝙ soluet expēsas. ꝛ pōt
euenire ꝙ incurrat penas:que iponunt̄
trahēti ad aliqd̄ examē vetitū : hoc est
ad forū incōpetētē de quibus i.l.j.ꝛ.l.

ī criminali.C.de iuris.om.iu.l.nulli.C.
de iudi.ꝛ in.c.placuit.ꝛ in.c.i nolite.xj.
q.j.ꝛ.d.c.si diligenti. Et sic habes expe
ditum principium scilicet solum: quod
designat iurisditionem siue forum.

¶ De radicibus arboris: designanti-
bus causa͡z: obligationem: ꝛ actionem.

¶ Expeditis ꝯcernentibꝰ solu͡z arbo-
ris iudiciarie venio nūc ad radices. Et
he radices sunt tres ṕncipales. ¶ Pri
ma est: quā ponit tex.in.c.forꝰ.§.j.de v̄.
sig.l.i tribꝰ.ff.de iudic̄. videlicet cā: quā
tex.dicit esse originē negocij. ¶ Scḋa
radix est obligatio: q̄ ꝓficiscit̄ ex causa
¶ Tertia est accusatio ꝛ illud colligi-
tur in.l.j.ff.de acti.ꝛ obli.ꝛ in l.licet.§.
ca obligatio.ff.de procuratori. ¶ Et
huius rei gratia aduertendum ē: ꝙ cā
est illa q̄ iustificat.ꝛ ideo aduertere ḋb͡z
actor: parit̄ ꝛ eiꝰ aduocatus: primo ꝛ an
te oia: electa iurisditiōe: ꝛ ḋclarata: an
subsit causa agēdi: ꝛ sit sufficiens. Qꝛ si
esset ꝓpositio idiscreta ꝛ sine cā: nihil v͡z
vt in.c.si cautio.extra de fi.istru.ꝛ.i.l.ij.
§.circa.ff.de excep.do. Ite͡z si subsit cā:
vtrū sit sufficiēs cā: qꝛ nisi eēt sufficiens
cā: nihil valeret.l.obligatio.ff.de acti.ꝛ
ob. Itē ꝯsiderare ḋbēt: vtrū agat̄ noīe
ꝓprio: vel aliēo: al's idiscrete diceret̄ ꝓ
cedi. Cōsiderādū etiā: ꝙ obligatio ꝓce
dit ex cā. Ite͡z ꝙ ius agēdi ꝯpetat ne a-
genti dicat̄: vt.l.loci corpꝰ.§.cōpetit.ff.
si hui.ven.sc͡z ꝙtū ad te liberas edes ha
beo. Uel ne dicat̄ id qḋ cōmunit̄ dici so
let: Audiri nō soles: qꝛ tuā nō iter ē.vt.i
c. nō solēt.ij.q.vj. Uel ne dicat̄: ꝙ sine
actione experit̄ actor.l.quotiēs.§.ite͡z si
tꝑali.ff.de.admi.tuto.l.si pupillū. in fi.
ff.de nego.ge. Uel ne dicat̄: ꝙ inepte a
git̄.vt i.l.j.i pri.ff.si mē.fal.mo.dixerit.
ꝛ in.c.examinata.extra de iudi.ꝛ de his
pōt recurrere q̄s ad tradita ꝑ Inno.ꝛ

cōiter doc.in.c.si.ex̄ de libel.oblat. S͡z ꝓ
clariori itelligētia opp. ꝛ ṕmo videt̄ ꝙ
iste radices nō sunt necessarie: nec sem-
ꝑ ꝓcurāt ꝛ tñ plātat̄ bona arbor iudicia
ria.hoc est legitime litigat̄.ꝛ oppo. ḋ eo
qḋ habet̄ i.l.si longiꝰ.§.j.ff.de.iudi.et
ibi bona gl.circa tex.cū ibi no.ꝑ Bar.ꝛ
alios modernos in. l.cū filiusfa.viati-
cū.ff.si cer.petat̄.ꝛ de eo qḋ videamus
de actione in rē verso.in q̄bus nulla est
oblig.vt in ṕmis iuribꝰ.ꝓbat̄ i.l.placet
ff.de acq.her.ꝛ de his i sti.de ac.§.j. Et
ite͡z oppo.ꝑ lr̄a꜡ obligatiōes vbi vꝛ ha
beri nulla cā.insti.de lr̄arū oblig.circa
ṕn. Itē opp.ꝑ.l.seruꝰ.ff.ḋ alli.ꝛ ci.leg.
Solutio potest dici vt sentit gl.in.d.§.
j.insti.de ac.ꝛ in.l.q̄da͡z existimauerūt:
ꝛ i .l.si me ꝛ titiū.ff.si cer.pet. Qḋ cā q̄
est ṕncipalis radix: semꝑ inquirit̄: ꝛ il-
la tanq̄ origo est ꝯsiderāda: vt in.d.§.
j.ꝛ in.c.forꝰ ex̄ de verbo.signifi. Et lic͡z
ex aliquo accidēti nō videat̄ subesse cā:
tñ adest cā: ꝛ ex ipsa cā ꝓficiscit̄ ius. Et
l͡z forte ꝓficiscat̄ nō ordinariū ꝓficiscit̄
tñ ius extraordinariū ex eq̄tate. vt dicit
Bar.singulariter i d.l.cū filiusfa.viati
cū.ff.si cer.pet. Et habet̄ i iuribꝰ ṕal.ꝛ
ex hoc ꝓcedit: ꝙ l͡z in rei vendicatione
reus ꝯuentus non sit obligatus ꝑsona-
liter: nec aliq̄d cū ipso reo actū vel con-
tractu͡z sit tñ ex quo tu agens es dñs: ꝛ
dignū ꝛ iustū est dñu͡z tibi ꝓficere: ꝛ sic
res tua tibi restituat̄: l͡z ille reus ꝯuentꝰ
q̄ detinet vel possidet: non sit tibi obli-
gatus: equū ꝛ iustū est vt tibi re͡z restitu
at: ꝛ ex alijs ꝓficiscit̄ q̄dā obligatio ex
q̄ tibi ꝯpetit ius agendi. sic in.d.l.seruos
cū si. Itē aduertere d͡z actor ꝛ aduocatꝰ
suus: vtru͡z si volenti agere obstet aliqḋ
ius excipiendi ex quo elidat̄ itentio agē
tis: ꝛ tanq̄ ꝯcludit̄ in to.ti.iusti.ff.ꝛ.C.
de except.in Spe. de excep.§.dicto ꝑ to

tum discursum istiꝰ.§.imo ēt prospicere habeat actor ⁊ eiꝰ aduocatus: si cā ⁊ intētio agētis sit sine ipedimento: dicit ēt Spe.ti.de actio.⁊ peti.§. sequit̃: v̇.notādū ēt est ꝙ actor ⁊ aduocatus suus dȝ cōsiderare vtrū ex cā ⁊ negocio plures proficiscant̃ actiones ⁊ obligationes: ⁊ vtrū sit opus electione: ⁊ an electiōe vnius tollat̃ alia vel nō tollat̃: ƀm tradita in.l.qȯ i heredē.§.eligere.ff.ḋ tributa: i.c.vt qs duas: de electio.li.vj.⁊ in.l.j.C.ꝯmunia de lega.⁊ in.l.cū filius.§.varijs.ff.de le.ij. Adde ⁊ in repet.l.j.ff.ḋ.l.j.⁊ i.c.ij.ex̃ de libel.ob. Itē hȝ ꝯsiderare actor vel eius aduocatꝰ vtrū vna actio excludat aliā in.l.j.ff.vi bo.rapt.⁊ i l.p̃tor.ff.eo. Et dicit Spec.ꝙ est ꝯsiliū vt aduocatꝰ eligat pleniorē ⁊ meliorē: ne habeat necesse sepiꝰ litigare. Hinc ē ꝙ si mādato serui tui aliqs sciēs te nolle de pecunia tua p̃diū ꝯparauerit: tu teneris eligere an velis agere ad p̃dium: an v̇o ad pecuniā: qꝛ ista sunt ꝯ̃ria: ita ꝙ ꝓspicere debeas qd vtilius tibi sit: vt in.l.j.⁊.l.fi.§.tales.C.de furtis: ⁊.l.rei ff.ꝓ soc.l.si merces.§.culpe.ff.loca.⁊ i.l.si vulneraueris.ff.eo.ti. Nā i istis possunt ꝯpetere q̃ttuor actiones diuerse: ⁊ ex eodē facto. in q̃rū electiōe residet prudētia actoris ⁊ aduocati. Et vnū iter cetera dicit Spe.qȯ est nota dignū: ꝙ ex legato ꝯpetūt q̃ttuor actiones. Actio ex testamēto: q̄ ē ꝑsoālis. Rei vēdicatio ⁊ hypothecaria.ḋ.l.j.ff.de le.j.ꝑ Bar.⁊ habet̃ in.l.j.C.cōia de le. Itē ꝯpetit cōditio ex.c.officij.c.heredes.c.tua.ex̃ de testa.facit.c.admonere.xvj.q.j.c.vltia volūtas.xiij.q.j. Et ꝑ ꝯsequēs insurgit vnū speciale: ꝙ ꝓ quocūqȝ legato: etiā facto non ad pios vsus seu cās: potest agi i iudicio ecclesiastico: qꝛ piū ⁊ sanctū est: vt voluntas testatoris habeat effectū: ⁊ ratione istius pietatis ⁊ sanctitatis hec executio spectat ad episcopum: facit qȯ habet̃.C.de sacrosan.ec.l.j.⁊ i hoc versat̃ mirabilitas huiꝰ dicti: ꝙ.s. si legatū factū sit p̃standū ⁊ ꝑ laicū: ꝙ actor non sequit̃ forū rei: ꝯtra regulā: q̄ tradit̃ in.c.cuȝ sit generale: in p̃n. de fo.ꝯpe.⁊ in.l.fi.C.vbi in reȝ act̃. Ideo dicit Spec.in ti.de aduo.§.nunc tractemus: in p̃n. ꝙ aduocatꝰ cū cliētulus p̃mo venit ad cū: dȝ cliētulo dicere: ꝙ bn̄ aduertat ad cām suā: ⁊ cā fideliter narret: vt possit intelligere: an ex suo facto colligant̃ vel habeātur radices seu cāe idonee ad colēdā arborē iudiciariā. Dicit esse tres ꝑsonas: qbus oimoda veritas est dicenda.s.ꝯfessori: qꝛ ꝯfessori dȝ rei veritas pādi seu manifestari. c.hūilitatis.xxij.q.ij.⁊ in.c.ois vtriusqȝ sexus de pe.⁊ re. Itē medico: qꝛ volenteȝ sanari: opȝ medico infirmitatē detegere: ⁊ si pōt: cās ifirmitatis adijcere.ḋ.c.ois.§.sacerdos: ⁊.c.cū ifirmitas.de pe.⁊ re.in.vj.⁊ facit dictum Boe: de ꝯso.phil̃. Si opa medicātis expectas: opȝ vt vulnꝰ detegas. Alia ꝑsona: cui dicenda est veritas: est aduocatꝰ seu iurisꝑitus aditus ꝓ ꝯsilio. in ver.iudiciaria.ḋ pe.di.vj. Dicat ergo q vadit ꝓ ꝯsilio oimodā veritatē q̃liter negociū ꝓcessit: ⁊ in scriptis redigat̃: vt ꝯgruū possit dare sensuȝ. Et patienter audiat aduocatus cliētulū vt intelligat ⁊ bn̄ ꝯsideret qꝛ ius in facto ꝯsistit.l.si ex plagis.§.in cliuo.ff.ad.l.acquiliā.⁊ iō ꝑtinet ad clientulū ꝓponere factū: non aduocatū: qꝛ de ipso dȝ esse informatus ipse.c.pastoralis de iudi. Veruȝ facto proposito pertinet ad aduocatū de iure ꝯsulere. i c.j.ex̃ vt lite non contesta.⁊ si clientulus male factū ꝓposuerit: ⁊ non recte informau erit fultorem seu aduocatum: pōt

aduocatus ipse ꝯperta veritate absqȝ ve
recūdia ⁊ rubore deserere cāȝ: ⁊ negare
patrociniū: vt dicit Spe. i p̄cal. §. subij
ciens. ⁊ in ver. caueat. §. nūc tractem⁹.
¶ Caueat aduocat⁹ sicut ab igne ne
victoriaȝ ꝓmittat cliētulo: q2 euentus li
tis icertus est ⁊ dubi⁹. l. qđ debet. ff. de
peculio. Nec victoria cāe est in eo: sed i
iudice. §. notandū. ij. q. iij. ⁊ ꝓ eo qđ di
ctū est: ꝙ ꝯperta veritate pōt aduocat⁹
deserere cām. tex. est aureus: si seruaret
in practica in. l. rē non nouā. §. patroni.
C. de iudi. vbi habet: Sicut pars tenet
iurare de calūnia: ita patron⁹ patroci
niuȝ iurare tenet: iuxta illud: Illud iu
ret: ꝙ liȝ sibi iusta v3. Et h3 ēt iurare: ꝙ
si medio tp̄e ꝑpenderet cām esse iniustā
ꝙ illius patrociniū desereret. Et l3 ter
tia radix sit actio tn̄ non vr̄ vtilitas dis
currere per nomina actionū. Qđ qdeȝ
disputat Spe. de acti. ⁊ peti. §. nec est ne
cesse in iudicijs ꝓponere nomen actio
nis. in. l. j. ff. si mensor fal. mo. dix. ⁊ tra
dit in. l. edita. C. de eden. ⁊ in. c. dilecti.
ex de iudi. Et iō optima ratione subla
te fuerunt formule. hoc ꝑ totū. C. de for.
⁊ ipe. acti. sublatiȝ: ⁊ electa ē media via
ꝑ manū regiā ⁊ istas formulas. s. ꝙ suf
ficit factū apte ꝓponi per iura p̄alle. ⁊
ita vident intelligenda in. l. ij. §. deinde
ex his. ff. de origi. iuris q̄uis dicat i ali
quib⁹ partibus iperij iusticiā fieri mān
regia: ⁊ hoc in ciuilib⁹: in criminalibus
quoqȝ videt sufficere factum apte ꝓpo
ni. l. j. §. nam ⁊ Panpinianus. ff. ad tre
bell. facit. l. si p̄ses. ff. ad. l. iuliam penu.
Expedit tamen ꝙ ꝯsideret actor vel ac
cusator in facti ꝓpositione: ne incidat i
laqueum inscriptionis ⁊ penatalionis:
quaȝ faciliter incurreret si a veritate de
clinaret. l. pe. C. de accu. l. libellorum. ff.
eo que est canonisata. ij. q. viij. in. c. libel

lor: ⁊ quemadmodū dictū est in ciuili
bus: ita ēt est in criminalibus. aduerten
dū est an ex eodē facto resultent plura
remedia ⁊ plura crimina. l. q de crimie
C. de accu. Spe. i ti. de iudi. addit quat
tuor radices. Prima est vniuersalis ne
gocij: secunda generalis negocij: tertia
est specialis negocii: quarta cōmunis.
prima radix attingit vniuersalia: puta
petitionē hereditatis: ⁊ petionē episco
patuȝ ⁊ similia. Secūda generalis est q̄
generaliter ꝓponit ⁊ ꝑ administratio
nē de qua i ti. ff. de nego. gestis. de istito
exercito. de administra. tuto. Et dicit
Spe. in. d. §. sequit. v. l3 q̄ differētia: ꝙ
in vniuersalibus vniuersalis fit petitio:
vniuersalis fit ꝓsecutio: ⁊ vniuersaliter
iudicat. In generalib⁹ vero generalis
fit petitio: sed specialis fit prosecutio: ⁊
specialiter iudicat. de quo ꝑ gl. in. l. j. ff.
de eden. ⁊ in. l. edita. C. de eden. ⁊ ꝑ In
no. ⁊ doc. i. ij. c. de libel. obla. In specia
lib⁹ vero specialiȝ fit petitio: specialis ꝓ
secutio: ⁊ specialiter pronunciat: habet
in. d. c. ij. ⁊ in. l. j. ⁊ per totū. C. de sen. q̄
sine cer. quāti. Cōmunis autē ꝑtinet
ad iudicia diuisoria. s. finium regundo
rum familie herciscūde: ⁊ cōmuni diui
dūdo: que oia aduertere d3 aduocatus
vt bene ꝯsulat suo clientulo: ⁊ ideo pro
instructione ⁊ declaratione harū radi
cū fiūt interrogatoria. de qbus in ti. ff.
de inter. act. Et Specu. eo. ti. §. j. ponit
alias decē iterrogationes q̄ fiūt in iudi
cio: de qbus per eum: ⁊ subdit i. d. §. j. v.
sciendū vnū notatu dignū ⁊ aureū: ꝙ
si fiet interrogatoriū ad declarationeȝ
a reo conuento vtruȝ possideat heredi
tatem vel rem: qn̄ agendū reali: ⁊ reus
ipse negauerit: pōt actor probare illlam
negatiuam: approbare ⁊ laudare: ⁊ po
stea petere se mitti in possessionē rei de

qua agit̄:ſaluo iure cuiuſq; tertij. Nec poterit reus ꝯuent⁹ q̄ ꝑus negauit impedire vel ꝯtradicere: vt caſus eſt ſingularis. in. l. q ſeruū. §. fi. ff. de inter. acti. Et hāc praticā ponit Ang. i. l. fi. ff. de reivēdicatione: licet Spe. non referat: ⁊ iponit̄ alia practica: ꝙ reo negāte actor vincat cū ꝓbatione de mendacio: ⁊ ſic fiat reus de poſſeſſore petitor. aut. ꝯtra q ꝓpriā. C. de non nu. pecu. ſ; illa ſecunda eſt difficilior pratica: ꝑma āt eſt facilior ⁊ elegātior. Ultimo circa hāc radicē aduertendū eſt: ꝙ in illis interrogationibus faciēda eſt duplex pratica. Prima: ꝙ ſine petitione fiūt interrogatoria. Secūda q̄ eſt magis cōis: ꝙ offerat̄ petitio ſiue libellus: ⁊ in fine interrogationis ſubijciātur interrogatoria: ita habet talis practica ferrarieñ. Joānis: in ti. de for. interroga. fien. reo conuen. ac reali primo ſuo libro ⁊c̄.

¶ De trunco ſiue ſtipite arboris iudiciarie per quem intelligimus libelluȝ ſiue petitionem.

¶ Et ꝑ truncū ſeu ſtipitē arboris nr̄e itelligimus libellū ſiue petitionē in ciuilib⁹. i criminalib⁹ v̄o q2 ſunt tres modi ꝓcedendi: ſc; ꝑ accuſationē inqſitionē: ⁊ denūciationē: habet̄ in. c. inqſitiōis. ⁊ i. c. ſuꝑ de accu. Stipes ſeu trūcuȝ eſt accuſatio vl' inqſitio vel denūciatio ⁊ iō aduertēdū ē ꝙ ſicut ſtipes vel trūcus regit totā arborē: ſic libellus ſeu petitio ſiue i ciuilib⁹: ſiue in criminalib⁹ totū ꝓceſſuȝ ⁊ iudiciuȝ totū: ⁊ ad eū referunt̄ adeo vt dixit Spec. in ti. de libell. concep. circa fi. i ꝑn. quarti libri: ꝙ quaſi certa vis iudicioꝝ ꝯſiſtit in libellis concipiendis ⁊ pauci reperiunt̄ in hoc plene iſtructi immo videtur ꝙ nemo ſit qui in is concipiendis: aliquādo vano nō ſubducat̄ errore: ⁊ ideo bene precauendū. Nā ꝙ oia referant̄ ad libellum patet q2 ꝑmo ad illuȝ refert̄ itentio agentis. c. j. de libel. obla. ⁊ aut. offerat̄. C. de litis cōteſta. ⁊. iij. q. iij. offerat̄. Secūdo reſpōſio rei reſpondentis ēt refert̄ ad libellū: vt in. d. aut. offerat̄. ⁊ in. l. rē non nouā. §. patroni. C. de iudi. Itē oia acta iudicialia ex parte agētis que fiunt ap ꝓbandū ⁊ fortificādū libellū. Et acta rei ēt referunt̄ ad libellū: ſc; ad ipugnādam itentionē ⁊ libellū ꝑ litis ꝯteſtationē: ⁊ ꝑ exceptiones ⁊ ꝯditiones: inſtit. de exccp. in ꝑn. Itē ꝯcluſio i cā ⁊ renūciatio ꝓbationū: de qb⁹ i. c. cū dilect⁹. de fide inſtru. reſpiciūt itentionē ⁊ libellū. Itē ⁊ ipſa ſnia diffinitiua: q̄ d; eē ꝯformis libello. c. q̄liter ⁊ qñ. ij. ex̄ de accu. ⁊. c. l; de ſymo. l. vt fundus. ff. con. di. facit. l. in vnū. ff. ſi cer. pet. ⁊ tex. i. l. fi. C. de fideicō. liber. vbi dicit̄: ſtult⁹ eſt iudex q i aliū ꝓnūciat: ⁊ in alio ꝙ petitū ſit. Et ex his iferr̄: ꝙ de ſubſtātia iudicij plenarij eſt libellus ſolēnis: ⁊ ita ꝯcluſiue tenet panor. ⁊ bene. ⁊ i hoc cū ſequor i c. j. de libel. obla. In tm̄ ꝙ ſi partes volūt habere iudiciū: caꝝ ꝯſcuſu non pōt libellus remitti: ⁊ ita tenenduȝ eſt. Q̄ dō qdē dubitauit Spe. in. ti. de libel. obla. i. §. vtrū libellus in ſumma. In extraordinarijs iudicijs ſufficit qualis qualis petitio. i. cle. diſpendioſum de iudi. ⁊ cle. ſepe. de ver. ſigni. ⁊ probat̄ in ꝯſtitutione Friderici. ad reprimendū multoruȝ facinora. Et ad hos ſummarios: ſeu iudicia ſummaria reduci poſſunt caſus quos ponit Spe. in. §. nunc dicendum de libel. conceptione per quos videbat̄ velle innuere libellū non eſſe de ſubſtātia. ⁊ quos effectus habeat libellus ſeu petitio colligi poteſt ex. ȷ̄. dicēdis: ⁊ ponit Spe. in. §. iam nunc. ¶ Pro cuius vlteriori declaratiōe queritur que ⁊ qō

requirant ad libellū ⁊ petitionē. Et ꝓ
veriori intelligentia. ⁊ breuiter Hosti. i
sum. de libel. ob. §. quid debeat ꝯtinere
libellus. v̄. his quē sequit discipulus su
us Spe. i ti. de libel. ꝯcep. §. qd libel. di
cit requisita i libello colligi ex his duo-
bus metris. Quis: qd: corā quo: quo iu
re petat: ⁊ a quo: Rite ꝯpositus qsq3 li-
bellus h3. Et sic sunt qnq3 reqsita q̄. j. ꝑ
ordine3 exponent. ❡ Primo dicit i p̄-
mo metro. qs petat. ⁊ ꝑ ꝯsequens d3 cō
tinere qs sit actor i libello p̄tendens si-
bi aliqd deberi vel fieri: ⁊ p̄ncipalis ꝑso
na reqsita in libello. c. for⁹. ex̄ de ver. si
gni. §. in oī. l. si ꝓcurator. ff. de ꝓcu. ha
bet i dicta aut. offerat. ⁊ i. l. i terib⁹. ff.
de iudi. ⁊ i. c. querelā ex̄ de elect. Et ex
hoc dicim⁹: ꝙ actor d3 venire istructus
ad iudicium cū libello. vt i. c. j. ꝺ. libel. o
bla. ⁊ h3 talis titulū reclamatiōis: Et
circa ꝑsonā actoris ꝯsideranda sūt hec.
Habilitas ꝑsone ꝓposite: ve3 ne ꝯ ei⁹ ꝑ
sona3 aliq̄ opponi possint. de qb⁹ i spe.
ꝺ. acti. §. j. ꝑ totu3 discursu3 istius. §. Et
hoc ꝓcedit si aliqs agat noīe ꝓprio. Si
vero agat noīe alieno: prospicere debet
vtrū habeat legitima3 ꝑsonā: q2 de ꝑso
nis primo q̄rendā est. c. j. ꝺ procura. ⁊. l
si q̄ram⁹. ff. de testa. Na3 regulariter
alieno noīe quis sine mandato agere
nō potest. l. si pupilli. §. fi. ff. de nego. ge
stis. et ideo oportet fieri fidē ꝺ mādato
vl' ꝺ officio seu dignitate: ex qua habea
tur facultas agendi. c. j. e doceri. de re-
scrip. vbi dicitur abbatē agere ꝓ mona
sterio. c. cu3 deputati. extra de iudicijs.
predicta regula fallit: nisi loquamur i
cōiunctis personis que agunt sine mā-
dato. in. c. nōnulli. extra de rescrip. ⁊. l.
s3 ⁊ he. ff. de ꝓcu. ⁊ per legitimationes
illaꝝ ꝑsonaꝝ discurendū est. vt i Spe.
de ꝓcu. cū ti. sequenti. Q2 fatuus est q
accedit ad iudiciū: agere volēs nisi pri⁹
legitimā ꝑsonā habeat. Dicit secūdo i
metro. Quid sc3 petatur vel qd p̄tēda-
tur: q2 illud debet exprimi i libello siue
sit species siue quātitas: siue factū: siue
qd aliud qꝺ p̄tenditur: clare illud spe-
cificando ⁊ declarādo per diffinitiuas
demonstrationes. l. si in rē. in p̄n. ff. de
rei vendi. l. certū. ff. si cer. pet. l. in actio
ne. in p̄n. ff. de fur. ⁊ hoc ideo vt clara i
tentio colligat agentis. S3 ꝯtra oppo
nitur. d. l. j. §. q aūt. ff. quoꝝ lega. d. l.
q̄ de tota. §. incerto. ff. de rei ven. ⁊ d. l.
i actione. §. de veste. ff. de furtis. ⁊. d. l. j.
§. si qs argētū. ff. depo. ⁊ tradit ꝑ doct.
⁊ gl. in. c. ex ꝑte. ex̄ de rescrip. in qb⁹ ha
bet singulariter ꝓcedere libellū icertū
⁊ ideterminatū: ⁊ ad idē facit. l. fi. i p̄n.
C. de anna. excep. Soluit b3 doct. regu
la ⁊ est vera ꝙ clara d3 esse intentio li
bellātis: fallit tn̄ regula nisi ipediat ꝓ
ponere actor clarā actionē ex facto ipsi
us rei vel ex alia cā iusta. ⁊ ita itelligā
tur iura ꝯria: de qb⁹ formaliter ⁊ plc. ꝑ
panor. in. c. ij. de libel. obla. fallit ēt di-
cta regula: qn̄ quis esset creditor i gene
re vt ꝑ docto. vbi. s. ❡ Tertiū i libello
reqsitū est: ꝙ exprimat corā quo libell⁹
ipse ꝓducit questionū queadmodū ꝓ
batio fit ipsi iudici. l. qnquaginta: in fi.
ff. de ꝓbati. ita ēt libellus offerēdus ē
iudicici. ⁊ sic iudicis nomē exprimēdū
⁊ est doctrina speculatoris in ti. ꝑalle. v̄.
corā quo. dicētis: iudices esse nominan
dos b̄m coꝝ dignitates. Et ꝓ declara-
ratione hui⁹ notādu3 est ꝙ in offerēdo
libello triplex est practica: vna ꝙ offe-
rat libellus reo in iudicio: vel ēt ex̄ indi
ciū: statuta ꝯgrua die ad liberādū: vt i
d. aut. offerat. Secunda practica vt of
ferat libellus iudici: siue in iudicio siue
ex̄ iudiciū: nec refert si offerat die feria

ta.l.miles.§.sexagita.ff. ad.l.iuliaȝ. de
adul.ꝛ ibi.Bar. lȝ alibi canoniste: ꝯ ꝛ
hoc verū:ꝙuis peccet exhibēs libellum
die feriato in honorē dei. l.dies festos.
C.de ferijs.c.fi.co.ti.ꝛ de hoc facit etiā
mētionem Bar.in.l.j.§.nūciatio.ff.de
no.op.nū.ꝛ ibi Jo.de imo. Et iudex li-
bello. sibi oblato cū suo ꝑcepto annexo
trāsmittit libellū reo:citādo ipm vt rñ-
deat ad certā dieȝ. Et dicebat Joānes
grass. ꝙ ista est naturalis practica que
tollit inducias deliberatiōis:vt ē tex. i.
c.ꝑterea.ex̄ ð dila.ꝛ hāc praticā seruat
curia romana fm cū:ꝛ ēt vbiqȝ seruat̄
i Jtalia. Tertia est practica:ꝙ actor ci-
tato reo ad certā dieȝ:corā iudice die ad
hoc statuta:exhibȝ libellū suū in mani
bus iudicis sedētis ꝓ tribunali: ꝛ dicit
se petere ꝓut i eo ɔtinet̄. ꝛ iudex aliqñ
facit legi libellū:aliqñ nō: tñ laudabile
ē ꝙ legat̄ pñte ꝛ audiēte reo . quo facto
iudex ðcernit copiā pti assignando sibi
ɔgruā dilationē q̄ de ɔsuetudine ē arbi-
traria ꝛ hāc practicā vidi ſuari in ger
mania coraȝ qbusdā iudicibꝰ delegat(:
vel assignat̄ dilatio.xx.dierū: ꝓut ē de
iure cōi vt.ð.aut̄.offerat̄:ꝛ dicit Spec.
ð libel.ɔcep.§.restat.circa pn̄. Et nota
ꝙ ꝑncipalr libellꝰ offerēdꝰ ē iudici cuiꝰ
officiū mercennariū iplorat̄. Scðario
dat̄ copia pti debite collationata cū ip
so originali manēte penes iudicē vel no
tariū apð acta iudicij ne aliqd imutari
possit:nec aliqd falsuȝ fabricari: vt ali
qñ dicit Spec.factū fuisse:facit qð ha-
bet̄ i.c.qñqȝ ꝯ falsam:de ꝓba.ꝛ ex his
cū actor libellās ðbeat copiā libelli tra
dere iudici:ꝛ p iudicē reo expēsis agen
tis:vt i.c.j.de ꝓbatio.ꝛ melꝰ i.c.j. ꝛ.ij.
de libel.obla. Cōsiliū ē vt actor ipe de-
ferat tres copias libelli:ꝛ ista est practi
ca ad fraudes euitādas.ꝛ bonū ē ꝙ iu

dex ad minuendas expēsas ptiū: taxet
certū qd soluendum notarijs ꝛ scribis.
¶ Aliud est reqsitū i libello:scȝ q̄ iure
petat̄: qð itelligit̄ i q̄ cā:q: cā habilis ꝛ
sufficiēs ē exprimēda i libello:vt dictuȝ
est in precedenti tractatu de radicibus .
¶ Quītū reqsitū i libello scȝ a q̄ petat̄
ꝛ qs sit reꝰ ɔuētꝰ a quo petit̄:ꝛ cui offe
rat̄ libellꝰ.vt i.ð.c.forꝰ.v̄.reꝰ: ꝛ.c.nullꝰ
iij.q.iiij.ꝛ voluit Spe.vbi supra dicēs
nō sufficere si actor dicat i libello: Ego
Petrꝰ ɔgror de q̄dā q mihi obligat̄ i.x.
q: talis libellꝰ ē lacerādꝰ:cū non decla
rat qs sit idē. Voluit tñ Spec.vbi.s̄.ꝙ
libellꝰ sustineat̄:si ille qdē demōstret̄ di
gito:vl' alit̄ clare ꝛ idubitata demōstra
tione.ar.l.certū.ff.si cer.pet.ꝛ i.l.noiati
ff.de ɔdi.ꝛ demon.ꝛ in.l.iij. ff.de libe.ꝛ
posthu. Qð satis vꝫ dubitabirabile: q:
ē necesse:vt colligit̄ ex ꝑcedētibꝰ:ꝙ scri
bant̄ psone apud acta iudicij q̄ noiant̄
i petitiōe. Qð non vꝫ qualiter fieri pos
sit sic ꝓcedendo per demonstrationes.
¶ Formā vo libelli i actiōe reali:ꝛ q̄-
re libellꝰ sic format̄ vi. i practica noua
papiēsi. Jtē formas alioꝝ libelloꝝ i ci-
uilibꝰ psonalibꝰ vel mixtis actionibꝰ:q̄
actiōes distigui possunt i q̄ttuor.s.vni-
uersalē gnalē:specialē:ꝛ ɔmunē:muta
tis mutādis:videre possumꝰ ꝛ colliget̄
ex specula.magistro practice.ti.de iud.
i q̄rto li. Et ista ꝓ nūc sufficiāt q̄ ad ci
uilia. ¶ Quo ad criminalia vo:i qbuȝ
agit̄ de maiori ꝑiudicio ꝛ iō i eis cautiꝰ
est agēdū.l.ne cās.C.de ap.ꝛ i.c.qesca-
mus.xlv.di recurrēdū ē ad ea q̄ habēt̄
in.l.libelloꝝ.ff.de accu.ꝛ in.c.qsqs i.§.
libelloꝝ.vj.q.viij.ꝛ reqsita i libello cri-
minali ponit gl.i.l.i.causis. C.de accu.
¶ Et vnū iter alia in actione crimina
li singularissime ɔsiderādū ē ꝙ si crimē
de q̄ agit̄ sit graue:in quo nō habeat lo

tũ fideiussio. audit̃ reus ita demũ: si se
ꝯstituat in carcere carcerib⁹: ꝛ non aliter. l.
diu⁹. j. ff. ḋ custo. ꝛ exhibi. reoꝝ. Et idẽ
est in accusatore: q̄ se dꝫ iscribere: ꝛ ad
penaꝫ talionis: ꝛ similit̃ incarcerat̃: vt
i. d. l. diu⁹. ꝛ hoc vt ip̄m iudiciũ crimina
le pariformiter ꝓcedat. Et habet̃ for-
ma iscriptionis ad penã talionis ꝑ gl.
in. d. l. in causis: ꝛ aperti⁹ i Spe. in ti. de
accu. li. iiij. i materia libelloꝝ. §. j. ṽ. ac-
cusator vbi sunt h̃ v̾ba. Ego. N. ꝓfiteor
me hũc libellũ dedisse ãno mẽse die ta-
li: ꝛ ꝑ me p̄fatũ. N. libellũ ꝛ accusatõeꝫ
gitie ꝓsecuturuꝫ ꝓmitto: profiteor ẽt ꝛ
ad hoc me sp̄ealiter obligo: penã calũ-
nie seu talionis si͞litudinis supplicij su-
biturũ: si hãc accusationẽ calũniose isti
tuero: vel si in ꝓbatione defecero p̄scri
ptoꝝ. in. d. c. q̄sq̄s. §. iscriptio. iiij. q. iiij.
Et hec iscriptio hꝫ locũ in via ordiaria
criminali: ꝛ in ex̃ordinaria: si priuat⁹ se
sistat. vt ꝑ Bar. in. l. ab accusatione. §.
nũciatoreſ. ff. ad turpil. ꝛ habet̃ in. c. in
q̄sitionis ex̃. de accu. ¶ Officiales ṽo
de publico instituti: q̄ ex debito officij te
nent̃ denũciare ꝛ notificare maleficia
eximunt̃ ab istis inscriptionib⁹ in. §. ali
q̄n. iiij. q. iiij. ¶ De forma aũt denun-
ciationis fiende per tales officiales vi
dendus est Specu. de denũciatio. ꝛ ali
quid per Panor. ꝛ Inno. in. c. nouit ḋ
iudi. ¶ De forma iquisitionis habet̃
in Spe. de inq̄sitione. li. iiij. vbi eã ꝓseq
tur: habet̃ ẽt in. l. ea. q̄deꝫ. C. de accusa.
ꝛ in. c. qualiter ꝛ q̄n. ij. ex̃ de accusa.

¶ De ramis arboris iudiciarie.

¶ In exordio p̄sentis lectiõis dixi q̄r
to loco ad arborẽ nostrã iudiciariã ac-
cedere ramos ad ipsam stipitẽ: quẽad
modũ videm⁹ i arborib⁹ naturalibus.
Nã rami ponunt̃ supra ꝛ circa stipiteꝫ
q2 oblato libello qḋ dicim⁹ stipitem seu
trũcũ: ꝓcedit̃ ad vlteriora per istos ra
mos. Et quẽadmodũ in arbore natura
li circa stipitẽ ꝛ intra vel. j̃. ramos gros
sos: sunt aliq̄ rãi minores seu ramuscu
li: sic in arbore nr̃a iudiciaria erũt aliq̄
rami minores ante litis ꝯtestationeꝫ: q̄
sunt circa trũcũ crocco colorꝫ depicti q̄s
ꝑ diminutiõeꝫ seu diminutiue ramuscu
los appellam⁹: vt sicut añ litis cõtesta-
tionẽ: citationes q̄ sunt de substãtia or-
dinis iudiciarij. l. de vno q̄q3. ff. de re iu
di. l. nã ita diu⁹. ff. de adop. c. j. de causa
poss. ꝛ ꝓpric: ꝛ ꝑ Spe. de citatione. §. se
quit̃ videre i p̄n. vbi dicit ꝙ citatio ali
q̄n ẽ facta ore iudicis: ꝛ ista est valdissi
ma ꝛ potissima. l. ij. C. quomõ ꝛ q̄n iu
dex. Aliq̄n nũcij: vt in. c. cuꝫ parati: ex̃
de appel. Aliq̄n notarij. Aliq̄n partes
q̄n eis facta est ꝯmissio: q2 alias ad eoſ
non ꝑtinet: vt habet̃ in. c. j. ex̃ de reiudi.
Aliq̄n fit citatio litteratorie ꝑ litteras
iudicis autẽtico sigillo sigillatas: q̄bus
credit̃ iuxta. c. post cessionẽ de ꝓbati.
ꝛ in. l. si publican⁹. ff. de publica. de quo
in Spe. in ti. de citatione. §. iaꝫ de cita
tione. Itẽ sunt ramusculi assignatiões
ad ꝓbandũ: q̄ fiunt libello oblato: for
te sup̱ exceptiõibus dilatorijs. Itẽ iter
hos ramos sunt exceptiones dilatorie
ꝛ declinatorie ꝛ his similib⁹: de q̄bus i.
c. q̄m ꝯtra falsam: extra de ꝓbati. ꝛ in
c. exceptioneꝫ: ꝛ in gl. de exceptio. ꝛ ha-
bet̃ in. l. penul. in. fi. C. de excep. ꝛ ne ꝓ-
pter hoc iudicium differat̃ circũspectuſ
iudex habet sequi consilium pape in. c.
pastoralis ḋ excep. Et illud notandũ
est: ꝙ cum iudex procedit ƀm praticam
d. ca. pastoralis: cum dicatur procede-
dere ƀm iuris determinationem a tali
processu non potest appellari: q2 iuris
determinatio nulli dꝫ iiuriã iferre: nec
grauamen. l. iniuriarum actio. ff. de re.

iuris:⁊ si cessat grauamē:ꝑ ꝯsequens
cessat ⁊ appellatio.⁊ pōt reijci i.c.vt de
bitus:ex̄ de apel.vbi habet̄ hodie inno
uatā esse dispositionē.c.ad romanā.ij.
q.vj.ꝑ quā tenebat oli oīs apel.q̄ non
erat manifeste friuola vel calumniosa:
q² hodie ꝑ dictum capi.vi debit⁹ de ap.
ad valitudinē appellationis reqrit̄ sub
sistentia grauaminis.¶ Scd̄s ramus
est grossus ī medio stipitis q colore cro
ceo depictus est:⁊ regit quasi oēs alios
ramos appellat̄ litis ꝯtestatio:quā dif
finit ⁊ diffinitionem ꝓseqt̄ ⁊ diffinit
Hosti.de litis ꝯtesta.vt ibi ꝑ cū ⁊ ꝑpa-
nor.cū referentē.¶ Tertius ramus ē
iuramentū calūnie.qd̄ p̄stat̄ in oībus
causis ēt in spūalib⁹ hodie in.c.j.in fi.
de iu.calū.li.vj. Et dr̄ iuramentū calū
nie scȝ vitāde:quemadmodū dr̄ habeat
vnusqsqȝ suā ꝑꝑ fornicationē ca.ner-
ui.in fi.xiij.di.itelligit̄ ei ꝑꝑ fornicatio-
nē nō ꝯmittēdā:sȝ euitādā.Capitula
iuramenti calūnie habent̄ in.c.j.de iu-
ramē.calū.Penas nolentiū iurare vide
de calūnia.i.l.ij.de iuramē.calū.C.⁊ i
c.j.⁊.ij.d̄ iuramē.calū.li.vj.¶ Quar
tus ram⁹ ꝯtinet assignationes ad ꝓbā
dū:q² lite ꝯtestata:secuto iuramēto ca-
lūnie:iudex assignat partib⁹:⁊ eis ipo-
nit on⁹ ꝓbandi id qd̄ eis ad ꝓbandū i
cūbit in.c.licȝ cām:de probatio.⁊ voluit
Spe.de ꝓba.in p̄n.⁊ in.ti.de teste.§.q̄-
liter.ver.iudex ergo.⁊ ideo habens re-
gularē ꝓcessū:diligenter aduertat:an
sit facta assignatio ad ꝓbādū ꝓcessū
q² si qs ꝓbaret:non auctoritate:⁊ medi
ante assignatione iudicis:videret̄ non
habere legitimas ꝓbationes:q̄ proba
tiones debēt fieri iudici.l.ita in fi.ff.de
proba.¶ Quintus ram⁹ ꝯtinet posi-
tiones:q̄ fiūt ad reuelationē ꝓbationū
de quibus in cle.sepe.de ver.sig.l.ij.§.

qd̄ obseruari.C.de iura.calū.i.c.pen.
de iura.calū.i.c.j.⁊.ij.de ꝯfessis.li.vj.⁊
ꝑ Spe.de posi.§.qnto sup est.v̄.⁊ no-
ta ꝙ positiones fiūt de corpore libelli.
¶ Sext⁹ ram⁹ ꝯtinet capitula ꝓbato
ria:seu articulos ꝓbatorios ⁊ reproba-
torios:q ꝓducunt̄ i causis:q² lite ꝯtesta
ta ⁊ negatis positionibus:est venire ad
alias ꝓbationes:⁊ sic fiūt capitula ꝓba
toria:vt i.c.cū cām q̄ iter archiepm̄.ex̄
de testi.⁊.c.ꝑ tuas de ꝓba.⁊.d.c.lȝ:cāȝ
⁊ est tex.i.c.p̄sentiū.§.testes:de test.li.
vj.habet̄ in Spec.de teste.§.nūc viden
dū.i p̄n.¶ Ad vnū tm̄ aduertēdū est:
vt qn̄ quis ꝓducit capitula ꝓbatoria:
ꝓtestet̄ quicqd ponat i capitulis:nō tm̄
intēdat se astringere ad aliqd̄ onus sup
flue ꝓbatiōis:q² si qs se astrinxisset ad
ꝓbanda plura:quoꝝ vnū sufficeret:si
i aliquo deficeret sucūberet:vt est tex.⁊
glo.in d.c.licȝ cām.glo.in v̄.se astrinxit
¶ Septim⁹ ram⁹ cōtinet iuramenta
testiū.vt in.l.iusiurādi.C.de testi.in.c.
in noīe dn̄i.⁊ i.c.nuꝑ.extra d̄ testi.⁊ ad
vidēdū iurare testes sup capitula:citā
da ē ps:vt habet̄ in.c.ij.eo.ti.⁊ i.l.si qn̄
C.de testi.¶ Octau⁹ ram⁹ ꝯtinet in-
terrogatoria ꝑtis aduerse ad cautelam
suā:q̄ exibētur ꝑ ꝑtē.vt i.d.c.p̄sentiū ex
tra d̄.testi.li.vj.⁊ istoꝝ interrogatorio-
rū nō datur copia ꝑti.vt voluit Spe.de
testi.§.iaȝ d̄ interrogatorijs dicens ꝙ
fiūt interrogatoria sup circunstantijs.
vt videamus in causis de quib⁹ in.c.cū
cām que inter archiepm̄.de testi.in.l.so
lū.C.de testi.Addo de his videndā esse
glo.bo.in.d.§.testes i ver.interrogato
ria.¶ Nonus ramus continet publi
cationem attestationum ꝭm tradita in
c.in causis.⁊ in.c.fraternitatis.⁊ in.c.
vltra tertiam de testi.⁊ habetur i Spe.
de teste.§.satis vtiliter.in prin.vbi dicit

vnū qđ cōmuniter nec tenet̃ nec seruat̃ ꝙ examinatis testibꝰ partes debēt re- nunciare testiū ꝓductionibus. Qđ nō videt̃ cautū nec cōueniēs. Nā satis re- nunciatū ē ꝑ publicationē testiū ꝓdu- ctioni absq; eo ꝙ partes renunciāt. Et publicatio fit dupliciter. Primo ꝑ ac- tualē publicationē ⁊ aperturā testimo- nioꝝ: ⁊ illoꝝ lectionē. Secūdo habet̃ publicatio ꝑ iudicis ordinationē: cū iu dex ordinat examinatis testibꝰ: vel lap so termino ad ꝓbādū: testes haberi ꝓ publicatis: vt constituit decretū bal. in ducatu mediolanē. ⁊ pars citāda est ad publicationē cū actualis ē fiēda pu blicatio. c. cum. i. ⁊. a. extra de re iudi.

Decimꝰ ramus ꝯtinet assignationē iudicis factā partibꝰ ad opponēdū qc- quid volūt in ꝑsonas ⁊ dicta testium. ƀʒ ea q̄ habent̃ in. d. c. p̄sentiū ⁊ in c. dile- cto extra de testi. in. d. c. p̄sentiū. in. fi. ⁊ ꝑ Spe. de. testi. in. §. sepe testes. ⁊ i. §. pu blicatis. in pri. Qui ramꝰ continēs assi gnationē p̄dictā: itelligēdus est procede re facta publicatiōe: ⁊ data copia ꝑtibꝰ de ipsis attestationibꝰ. Undecimus ramꝰ arboris nr̃e ꝯtinet instrumētoꝝ ꝓductionē ⁊ iuriū hincinde: q̄ post pu- blicatas attestationes ⁊ etiā ante. ꝓdu ci possunt: ⁊ etiā q̄ncūq; vsq; ad renun ciationē ꝓductionis iuriū ⁊ ꝯclusionē in causa. vt in. c. cū dilectꝰ. de fide istru. ⁊ no. Spe. de. istru. edici. §. nūc dicamꝰ in prin. Duodecimꝰ ramus q̄ conti net assignationē ad opponēdū contra iura ⁊ instrumēta: decreta tn̄ priꝰ copia parti: ⁊ plures forme oppositionū habē tur in. §. instrumētū. in. Spe. de. instru. editi. Tredecimus ramꝰ est exhibi- tio allegationū iuris. sine exhibitio ad- uocatoꝝ ad allegandū in causa de iure in presentia iudicis. de quo i Spe. de al legatio. in prin. §. nunc videndum.

Quartusdecimꝰ ramꝰ q̄ ƀʒ aliquos potest etiā p̄cedēti p̄poni: ⁊ ꝯtinet peti- tionē iuramēti necessarij in supplemen tū ꝓbationum: ƀm ea q̄ habent̃ in. l. ad monendi. ff. de iure iurā. ⁊ in. c. fi. eo. ti. quā materiā similiter ꝓsequit̃ Bart. ⁊ doc. vtrobiq;. ⁊ dicit Bar. in. d. l. admo nēdi. ꝙ cū iuramētū necessariū fit ꝓba tio q̄n deferendū est an̄ ꝯtestationē in cā. vt in. d. c. cum dilectꝰ. dicūt moderni papienses male ƀuari i practica: q̄r ple rūq; reseruat̃ vsq; ad cautionē ferēde sentētie ⁊ forte rōne. l. vbi. C. đ farsarijs Et aliq̄n. defert̃ tale iuramētū ā habꝰ ꝑ tibꝰ sub ꝯditione ne iudex deferēdo vni ꝑti tn̄ videat̃ declarare motū animi sui ⁊ sic detegere ꝑ quo velit ferre sentētiā.

Decimusqntꝰ ramꝰ ꝯtinet ꝯclusio- nē i cā seu renūciationē: q̄ fit ꝓbatiōibꝰ ⁊ fit ꝯclusio ꝑ iudicē: renūciatio vo ꝑ ꝑ- tes. de q̄ i. d. c. cū dilectꝰ. ⁊ i spe. de renū- ci. ⁊ ꝯclusione. in p̄n. Laudo tn̄: ꝙ cū iu dex ꝯcludit in cā: vt seruet illā praticā: q̄ solēt iudices dicere ꝙ ꝯcludūt in cā sal uo iure reuocādi ꝯclusionē ipaʒ: q̄r tūc iterlocutoriā sententiaʒ ipsiꝰ ꝯclusionis faciliꝰ reuocabit si sibi videat̃: q̄r cū re- gulariter interlocutoriā suā iudex reuo- cet. l. qđ iussit. ff. đ re iudi. ⁊. c. cū cessan te. ex̃. de appel. facit q̄r regulariter quis nō indicit sibi legē aq̄ recedere nō. lʒ. l. si quis in prin. ff. de le. iij. ⁊ ibi ple. ꝑ Bar.

Sedecimꝰ ramꝰ est ille q̄ ꝯtinet req sitionē ꝯsilij sapiētis: q̄n iudex dubitat q̄d iudicet: vel ꝑtes petūt ꝯsiliū sapiētū q̄r tūc recurrit̃ ad ꝯsiliū sapientū. de q̄ Spe. de reqsitione ꝯsilij. ⁊ i. c. statutū. §. assessorē. de rescrip. li. vi. ⁊ plerūq; orit̃ ꝯtrouersia iter partes vel cū iudice q̄s đbeat soluere salariū ꝯsultoris: ⁊ potest dici ꝑ dictum. §. assessorem: ꝙ si partes

petierint ↄsiliū: debēt soluere ambe. Si vo altera partiū petijt: illa sola soluet. Si vero iudex petijt: soluet ipse de suo: si ꝓcessus est se esse peritū. si vo nō est ꝓfessus se esse peritū vel sit ꝓbabile dubium: ↄpellat partes ad soluenduꝫ: ⁊ ita fuat. Nec ob. qḋ dici pōt iure ciuili nec canonico iudicē dꝫ recipe sportulas l. plebiscito. ff. de offi. p̄esi. ⁊ in aut. vt iudice sine quoquo suffra. §. volumus. col. ij. vi. in. c. cū ab oi. de vi. ⁊ ho. cle. q₂ iura ista loquunt̄ i iudicibꝰ salariatis vl' bn̄ficiatis de publi. secꝰ tn̄ ē i ↄsultoribꝰ ⁊ aduocatis q pn̄t capere salariū: ⁊ vendere ↄsiliū. in. c. statutū. § assessorē. s. allegato. ⁊ est tex. in. c. non licet. xj. q. iij.

De floribus huius arboris iudiciarie: hoc est de probationibus.

In exordio pollicitus sum post ramos expeditos: flores ipsiꝰ arboris ꝑ q̄s nobis ꝓbatōes denotāt̄ q₂ quēadmodū flores arboris materialis seu naturalis arboris imediate ꝓducūt fructꝰ: ⁊ ex ipsis est spes fructuū: ita ex floribꝰ hoc ē ꝓbatiōibꝰ q̄ fiūt in iudicio resultāt fructꝰ sententiaꝝ: ⁊ ex ipsis floribꝰ sumit̄ plerūqꝫ spes victorie: cuꝫ iudices iudicare debent s̄m allegata ⁊ ꝓbata: vt habet̄ i c. iudicātes. xxx. q. v. notat̄ ⁊. c. j. ⁊ i glo. de offi. ordinan. l. illicitas. §. vitas. ff. de offi. p̄sidis. id ꝓpterea notādū ē: ꝙ sicut i materiali arbore tꝑe veris habemꝰ plures flores sparsos hicinde: ita ⁊ in hac arbore habemꝰ plures flores. i. ꝓbationes. Nō multū ordinate magis ad vnū ramū ꝙ ad aliū: sꝫ hicinde sparsos: ita ꝙ non esset in ↄgruuꝫ: ēt si circa ramusculos essent flores plēi ⁊ semipleni: seu colorati: ꝑfecte ⁊ nō ꝑfecte: q₂ in p̄paratorijs: sicut: ⁊ in decisorijs iudicioꝝ plerūqꝫ habent̄ ꝓbationes ꝑfecte vel imꝑfecte: de q̄bus oibus. j. Et sic habemus aliquas plenas ꝓbationes: ⁊ aliquas semiplenas: aliq̄s tales quales: aliq̄s subsidiarias: aliquas p̄sumptiuas: aliquas ex ↄiecturis: ꝑ quas oēs. j. discurramus: ⁊ vt incipiamus a dignioribus prout sunt ipse plene ꝓbationes: dico ꝙ plenaꝝ ꝓbationū. xviij. reperio species

Sequunt̄. xviij. flores siue species plenaꝝ ꝓbationū: ⁊ p̄io de ↄfessione.

Primus flos siue prima species plene ꝓbationis ꝑ ꝑtis ↄfessionē: ⁊ ista cōfessio est duplex. Prima est iudicialis: scꝫ facta in iudicio ꝑte p̄sente vel iudice vice ⁊ noie ꝑtis acceptāte. vel etiā notario. q̄ sunt publice ꝑsone ⁊ possunt alteri acquirere: vt notat̄ in. l. j. §. ius publicū. ff. de iusti. ⁊ iure. l. si ob causaꝫ. ff. de euicti. ⁊ habet̄ i. c. ꝙ ꝙ. de vsu. li. vj. ⁊ ho. glo. in. c. qm̄ ↄtra fals[a]ꝫ. de proba. ⁊ i. l. non quasi. ff. rem pupil. sal. fo. Et talis ↄfessio non solū hꝫ vim plene ꝓbatiōis: imo etiā iudicati in sententia. l. certū in prin. ⁊ in fi. ff. de ↄfess. ⁊ habet̄ i. l. j. C. co. ⁊ i. c. fi. co. ti. Et ideo qn̄ habet̄ talis ↄfessio non est necesse ferre sententiaꝫ i ↄfessum: sꝫ fit ei preceptuꝫ de soluendo. ac si iudicialiter condemnatus esset. l. si debitori. ff. de iudi. ⁊. notatur in. l. debitoribus. ff. de re iudi. Utrum aūt qn̄ reus respondendo ad positiones cōfitet̄: illa ↄfessio habeat vim iudicati. Et aliquibus videt̄ ꝙ non: q₂ positiones fiūt ad probandū vt. s. dictū est in quinto ramo: ⁊ adducta ad vnū effectū nō debēt diuersa vel contraria operari. l. ij. in fi. C. de iura. calū. Sꝫ in contrariū videt̄ dicendū: q₂ verū est dicere hāc esse confessioneꝫ iudiciariā. Et vnū singulariter in materia positionū notabitis: q₂ licet simpliciter q̄s nō dicat̄ ↄfiteri id qḋ proponit in capitulis probatorijs: iuxta no. per Panor. in. c. examinata de iudi.

in.iij.nota tamē Ioā.an.i nouel. origi-
naliter dicit in .c.cū in positionibus.de
iureiu.li.vj. ꝙ deductū in positiōib⁹ cē-
sēt ꝑ partē ꝯfessatū. ¶ Secunda ꝯfes
sio est q̄ fit ex̄ iudiciuʒ parte presente: ⁊
illa solū probat: non aūt disponit. vt in
l.certū.§.si quis.ff.de confess. ⁊ est tex.i
l. publia.in fi.ff.de pe. Si vō fiat parte
absente: semiplene probat: qꝛ certū est
talē ꝯfessionē non plene probare. vt di-
cet̄.j. Nec ob.predictis.l.ij.ff.de ꝯfess.
⁊.l.fi.co.ti.l.error.C.de iur.⁊ fac igno.
qꝛ predicta iura loquuntur in erronea
ꝯfessione: que nondū negocio finito po
test reuocari vt in dictis iuribuʒ: ⁊ predi
cta procedūt in ciuilibus. In criminali
bus vō: ꝯfessio probat non tamē dispo
nit.l.si ꝯfessus.ff.de custo.⁊ exhi.reorū
facit.l.j.§.j.ff.de his que no.infa. Qui
nimo maxime ē aduertēdū in crimina
lib⁹: ne timore tormentoꝝ: vel alia cau
sa puta desperationis salutis quis fal-
suʒ confiteat̄ .l.j.§.si quis vltra.ff.de q̄
sti. ⁊ eo casu quo quis ꝯfitet̄ taliter cau
sa desperationis vel tormentoꝝ quicun
qʒ potest se opponere ⁊ appellare quia
volentem mori lex non exaudit. l.nō tā
tum.ff.de appel.glo.notab.in.l.j.C.de
ꝯfess. Solet tamen notari casus ꝓ sin-
gulari pro quo ꝯfessio in criminalibus
non tantum probat: sed etiā disponit in
c.ꝙ̄ sit graue: extra de excessi.prela.

¶ De multiplici iuramento.

¶ Secūdus flos ⁊ sic scd̄a ꝓbatio di-
cit̄ esse iuramentū: qd̄ est triplex: volū-
tarium: iudiciale ⁊ necessariū. l.actori.
⁊.l.generaliter.C.de iureiu.⁊ in rubri-
ca.ff.co.ti.ꝯuentionale siue volūtariuʒ
hʒ vim plene ꝓbationis: non aūt dispo
nit.de hoc habet̄ ⁊ notat̄ in.l.iij.⁊.l.nō
erit.§.d.⁊.l.iusiu.qd̄ ex cōuētione.ff.de
iureiu. Iuramētū vō necessariū nec be-
ne ꝓbat nec disponit vt notat̄.i.c.fi.ex̄.
de iureiu.⁊.l.admonendi.ff.co.l.in bo-
ne fidei.C.co. An aūt ⁊ qn̄ iuramentū
necessariuʒ plene ꝓbet dicet̄.j.cū exa-
minabit̄ semiplene probationes: hec in
ciuilibus ꝓcedūt: in criminalib⁹ vō qn̄
qʒ in ipsis requirunt̄ probationes luce
meridiana clariores.l.fi.C.de ꝓbatio-
nibuʒ: vtrū deferant̄ ista iuramenta ne
cessaria: que alias dicunt̄ iuramēta in
supplemētū ꝓbationis ⁊ est difficultas
ardua.de q̄ i.l.de quocūqʒ.ff.de iureiu.
⁊ ibi ꝑ Ange.⁊ Bar.⁊ moderniores.

¶ De notorietate siue euidentia facti.

¶ Terti⁹ flos ē ⁊ tertia plena ꝓbatio
Notorietas siue euidētia facti q̄ plene
ꝓbat tā i criminalib⁹ ꝙ̄ i ciuilib⁹.c.eui-
dētia ex̄ de accu.l.ea qdē.C.co.⁊.c. ad
nr̄aʒ. iij.ex̄ d iureiu.⁊.ij.q.j.de manife
sta: ⁊ dicit Spe.in ti.de ꝓbati.§.vidēdū
restat.v̄.iiij.ꝑ euidētiā. Et ē triplex eui-
dentia: iuris: facti: ⁊ ꝓbationis: vt ibi ꝑ
cū.⁊ ꝑ Spe.de no.cri.§.iā de notorio. ⁊
tex.notād⁹.in.§.sciēduʒ.ij.q.iij.q̄ nota
biliter distinguit i hac materia: vtrū sit
notorium iudici: an alijs: ⁊ vtruʒ sit no-
toriū facti ꝑmanētis aut transeūtis de
quo ibi ⁊ notand⁹ ē tex.in.c.fi.de coha.
cleri.⁊ mulie. vbi habet̄ de isto notorio.
ꝙ nulla potest tergiuersatiōe celari. de
quo etiā in.l.ciues.C.de appel.⁊ ibi per
glo. Bar.⁊ bal.ibi.⁊ etiaʒ ex glo. habet̄
differentia inter manifestuʒ ⁊ notoriū.

¶ De probatione violenta.

¶ Quart⁹ flos ꝯtinet quartā specieʒ
plene ꝓbationis: q̄ dicit̄ ꝓbatio violēta
seu violēta ꝑ̄sumptio: qn̄ scʒ iuʒ ꝑ̄sumit
⁊ sup ꝑ̄sumpto disponit. vt in. c.aū pe-
nul.ex̄ de spō.c.de illis: in fine.c.ꝑ tuas
ex̄ de condi. appo. ⁊ ista dicit̄ probatio
probata: contra quam non admittitur
probatio in ꝯtrarium: nisi ꝑ partis con

fessionē in his q̄ dependēt a potestate ꝑ tium in.c.j.cū materia.de ꝯfess.li.vj.in aut.sed iā necesse.C.de dona.ante nup.

¶ De oculari inspectione.

¶ Quint⁹ aūt flos ꝯtinet qntā speciē plene ꝓbationis: q̄ habet̄ inspectione oculoꝝ re subiecta oculis: oculis inquā q̄n q3 iudicis.c.q2 iudicāte: extra de pre⸗scrip.l.minor.xxv.annis ex aspectu.ff. de minorib⁹ aliq̄n re subiecta oculis ex⸗pertorū.c.¹ ꝓposuisti.de ꝓbationib⁹.c.fi.ꝛ.c.fraternitatis.ꝺ fri.ꝛ male.ꝛ hec ꝓbatio tn̄ aliquando reprobat̄: lic3 sit plena in.c.nec aliqua.xxvij.q.j.ꝛ in.c. causam matrimonij.de probatio.

¶ De assertione peritorum in arte.

¶ Sext⁹ flos ꝛ sic sexta plena ꝓbatio est assertio exptoꝝ in arte: cū eis credat̄ in ꝑtinente ad artē suā: vt assertio me⸗dicoꝝ suꝑ vulnere vel infirmitate.c.ad aures.de etate ꝛ q̄li.l.septimo mense.ff. de statu.ho.l.antiq.ff.si ꝑs.hereditatis petatur.ꝛ habet̄ in.l.sed ꝛ si restituat̄.§.fi.ff.de iudi.ꝛ.l.si pater.ff.de soluti. i l.cum ad p̄sens.ꝛ respiciendum.ꝛ.l.ita q3.ff.si cer.peta.ꝛ tex.in.l.j.C.de off. mag.off.l.hac edictali.§.his omnibus C.de secū.nup.ꝛ notat Spe.de ꝓba.§. videndu3 restat.v̄.hoc quoq3 notādū.

¶ De denūciatiōe publicaꝝ ꝑsonaꝝ.

¶ Septim⁹ flos ꝯtinet ꝓbationē ple nā q̄ habet̄ ꝑ denūciationē ꝛ publica⸗tionē publicaꝝ ꝑsonaꝝ ꝛ publicoꝝ of⸗ficialiū ꝑtinētib⁹ ad officiū suū.vt i nū⸗cijs publicis: quib⁹ credit̄ de citatione. ita q3 illi⁹ soli⁹ assertio plene ꝓbat cita tionē.vt in.c.cū parati.de appel.ꝛ.c.pa pa.de testi.cogen.ꝛ habet̄ i.c.prudētia. ꝺ offi.delega.ꝛ notat Spe.de citatione §.sequit̄ videre.v̄.sed nunq̄ credit̄.Li cet hoc visum.fuerit durū Hostiē.in.d. c.cū parati.q̄ dicit ibi durū sibi videri:

q̄ vni nuncio forte vili ꝑsone credat̄: si dicat se citasse episcopū: cū episcopus negat: ꝛ est singulare: q̄ sine iuramen⸗to ei credit̄: q2 sufficit primū iuramētū ꝛ credit̄ sibi soli.vt i iurib⁹ p̄allegatis.

¶ De cōi opiniōe toti⁹ ppli ꝛ ꝓuincie.

¶ Octau⁹ flos ꝯtinet aliā specie3 ple ne ꝓbationis: q̄ est cōis opinio totius populi ꝛ ꝓuincie ꝓ aliquo: ꝛ habet̄ ꝓ indubitato apud oēs. vt Fridericū du ce3 austrie esse iperatorē.ꝛ Carolū ma gnū fuisse iperatore3: vel Christū fuis⸗se crucifixū sub Pontio Pilato: vt loq̄t̄ Inno.i.c.fi.extra de iura.calū.ponit ide3.Inno.originaliter i.c.veniens.j. ꝺ v̄.signi.li.vj.Ponit Ange.i.l.at q̄ na tura.§.cū me absente.ff.ꝺ nego.gestis ide3 Ange.i.l.ꝓprietatis.C.de ꝓbati. hn̄s ꝓ absurdo: q̄ si mihi incūbit on⁹ ꝓ bādi istā domū fuisse Joānis vel petri. q̄ exigat̄ a me alia ꝓbatio q̄ cōis fa⸗ma ꝛ opinio.istō idē voluit Bal.i aut. actiones.C.de sacrosanct.eccles.ꝛ in.l. ꝯuentionē.C.de epis.ꝛ cleri.vbi refert reuerendissimū dn̄3 fabrēsc3 idē tenuis se ꝛ habuisse ꝓ absurdo: q̄ reꝝ ita an tiquaꝝ: q̄ excedūt memoriā hoiu3: exi⸗gunt̄ maiores ꝓbationes: ꝛ istrumen ta.ꝛ illud singulariter notat̄ l3 extraua gās: q̄ res dr̄ excedere memoriā hois q̄n excedit qnquagesimū vel quadrage simū annū.ita voluit Inno.in.d.c.ve⸗niens.ꝛ dicit Ange.in.c.veniens.de te sti.Nā cōis opinio de aliquo non d3 cē dubia: cū dubitādū non sit de eo qd̄ oēs hoies hn̄t ꝓ certo: ita dicebat dn̄s Jo⸗nes grassh: ar.in.l.in summa.§.ide3 la⸗beo cum queritur.ff.de aqua plu.ar.ꝛ notat Spec.de proba.§.fi.hec etiā no. Idem etiā tenet Jo.an.ꝛ nisi fallar ibi refert etiam Hostien.in.c.cu3 causam. extra de probati.ꝛ differt ista cōmunis

Opinio a notorio: vt dicit. Spec. de not.
cri. §. sequitur. v. item etiam aliud.

ℭ De indicijs.

ℭ Nonus flos cõtinet aliam speciem
plene ꝓbationis que habet̃ per indicia
hoc est arte indubitata: que faciunt ple
nam ꝓbationem qñq3. in. c. excõmuni/
camus: de here. ꝛ habet̃ in. §. sciāt. ij. q.
viij. ꝛ in. l. indicia. C. de rei vendica.

ℭ De instrumentis publicis.

ℭ Decim⁹ flos idicat plenā ꝓbationē
q̄ habet̃ ꝑ instrumēta bublica: q̄ regu/
lariter faciūt plenā ꝓbationē in oibus
causis. l. cũ res ꝛ. l. cũ p̄cib⁹. C. de ꝓba/
ti. ꝛ itelligunt̃ istrumēta publica: si ha/
beāt auctoritatē publicā cũ solēnitatib⁹
regsitis. l. gñali ꝛ i glo. bona. C. de tab.
li. x. ꝛ. c. j. ꝛ. ij. de fi. instru. ꝛ plene ponit
Spe. de instru. edi. §. breuiter ꝯmemore
m⁹ ꝛ ex hoc põt iferri ad illā dũbitatio
nē ꝓtocollensiũ i breuiaturis vel origi
nalib⁹ notarioꝝ: q sũt mortui: i qb⁹ ple
rũq3 illa solēnia desũt: d͛ his tñ dicēdũ
ē: vt habet̃ i. c. cũ tabellio. de fide istru.

ℭ De lr̃is autentico sigillo sigillatis.

ℭ Per florem vndecimũ habem⁹ aliā
speciē plene ꝓbationis: que habet̃ per
litteras autētico sigillo sigillatas. vt i.
c. cure. c. d͛bent. xj. q. iij. i. l. si publican⁹
in prin. ff. de publi. ꝛ in. c. post cessionē.
extra de ꝓbati. Et dicitur sigillũ auten
ticũ ex auctoritate ei⁹ cui⁹ est sigillu3: si
adsint requisita: vt i sigillo apostolico
ꝛ imperiali. c. inter dilectos. de fide in/
stru. in. c. cũ dilecto. de ꝯfir. vti. vel inuti
c. significauit. d͛ appel. c. statuim⁹. xix. q
iij. c. tertio loco. d͛ ꝓbati. ꝛ si quis velit
cognoscere an falsate sint litter̃ pape ꝑ
amotiõe3 cordulaꝝ canapi vel serici cõ
currat ad Hostien. in sũ. d͛ rescrip. vbi
inter alia vltra centu3 que possũt oppo
ni rescriptio: ponit̃ opponi posse: ꝙ nõ
sit sanũ circa sigillũ vel huiusmodi. Et
ad ꝓpositũ nostrũ videndus est Spe. d͛
ꝓbati. §. vidēdum restat. versiculo dci/
mo. ꝑ litteras. ꝛ v. generaliter. vbi dicit
notabilit̃ credi litteris cuiuscũq3 d͛ his
q̄ ptinēt ad officiũ suũ: sed maxime de/
hem⁹ aduertere litteras ꝛ sigilla potis/
simũ apostolica ꝛ imperialia ꝑ ea q̄ ha
bent̃ in. c. lic3. extra d͛ cri. falsi. ꝛ aliqd
in. c. ad audiētiā. j. de rescrip. S3 ꝯtra
p̄dicta opponit̃ dc. §. si nõ aliqd tale. in
aut̃ de fide instru. coll̃. vj. vbi habet̃ ꝙ
viua vox est excellētior ꝓbatio: ꝛ p̄fert̃
voci mortue: s3 viue voci episcopi: cũ nõ
sit pl⁹ q̄̃ vnus: nõ credit̃ quo ad plena3
ꝓbationem. in. c. cũ a nobis. de testi. er/
go videt̃ ꝙ nõ debeat illi⁹ littere credi:
ꝛ sic voci mortue. Solutio. dicit Hosti.
in sum. de probati. in fi. v͛si. sed cũ oppo
nit̃. ꝙ viua vox. qd͛ facit solemnitas ad
iecta i litteris: ꝙ eo scribēte credat̃ quo
ad plenā ꝓbatione3: sicut in tabellione
cũ examinat̃ i teste3: nõ credit̃ nisi sicut
soli: ꝛ tñ plus sibi credit̃: si fecit istrumē
tum solēne: vt ibi faciat plenam fidem.

ℭ De libris antiqs: ꝛ sculpturis in la/
pidibus.

ℭ Duodecim⁹ flos ꝯtinet duodecimā
specie3 plene ꝓbationis. ꝛ est illa que ꝑ
libros antiquos ꝛ etiā ꝑ sculpturas fa/
ctas in lapidib⁹ ꝛ muris ꝛ i tabulis que
plerũq3 faciũt plenā ꝓbationem: maxi
me i dirimēdis ꝯtrouersijs d͛ limitib⁹. i
c. cũ cā3. extra de ꝓbati. habet̃ ꝑ Inno.
in Rubrica. de ꝯsecra. ecle. vl̃ altaris. ꝛ
ꝑ Panor. ibide3. c. p̄mo. ꝛ i. c. ꝓposuisti.
eo. ti. ꝛ ꝑ eũde3 Panor. in. c. q̄̃to. de. iu
reiu. vbi adducit illud Luce. xx. ꝛ Mat
th. xxij. Cui⁹ est hec imago. ꝛ ibi ꝑ eu3
facit. c. sane. eo. tit. xxiiij. q. ij. ꝛ ibi glo. i.
c. ꝑuenit. xxj. q. j. ꝛ tex. i. l. j. ꝛ ꝑ to. ꝛ ibi.
Bar. ff. de albo. scri. fa. q̄ habet̃ in. l. pe/

nul. ff. de pba. in. c. ad audientiã. de pre scrip. et in aut. ad hoc. C. de fi. instru.

¶ De archiuo publico.

¶ Probationem plenam. xiij. habemus p tredecimũ florẽ et est illa q̃ fit ex archiuo publico: qd facit plenã pbationẽ in. d. c. ad audiẽtiã. et est casus in. c. j. de pbatio. et hoc dummodo appareat illud esse extractũ de publico archiuo p officialem archiui vel ex mandato.

¶ De testibus

¶ Plena pbatio decimaq̃rta habetur p testes rite et recte examinatos: et regulariter dico testes omni exceptiõe maiores: faciunt plenã pbationez. c. l3 vniuersis. c. nouit de iudi. c. cum a nobis. de testi. et. l. vbi nũerus eo. ti. Sũt tñ aliqui casus in qb9 reqrunt plures duob9. de qbus in Spe. d testi. §. restat circa pñ.

¶ De actis iudiciarijs.

¶ Probatio decimaqnta plena habet p acta iudiciaria scripta. c. qm̃ cãz. c. fi. d pbati. et i. l. gesta. C. d reiu. et talia plenã fidẽ faciũt in ciuilib9 et crimnalib9.

¶ De assertione principis de gestis coram eo.

¶ Sedecimus flos designat aliaz speciez plene probationis: videlicet simplicem principis assertionem de gestis coram eo: cum presentia principis obtinet vices pluriũ testium. l. oium. C. de testi.

¶ De assertione cardinalis.

¶ Decimaseptima plena pbatio habet p decimũ septimũ florẽ representantez assertionez cardinalis alicui9: cui pter ei9 auctoritatez credit: si asserit se esse legatũ sedis apostolice. nec exigit aliud q̃ ei9 simplex verbũ: vt ei plene d legatiõe credat. xcvij. di. c. nobilissim9 q̃uis als nõ credat alicui de potestate ordinaria vel delegata: nisi p litteras docea. l. j. C. de man. pñ. et habet in. c. cuz iurisperitus: de offi. dele. in. c. ad probandum de re iudi. ¶ Ultimus flos plenus et coloratus nobis affert plenam pbationem consuetudinariã alicuius patrie pel publicam reputationẽ vel tollerantiam in. c. nihil: cuz his et que ibi legunt: de elec. in. l. barbarius philippus. ff. de offi. psi. in. c. cũ dilectus: de fi. instru. Dicebat tñ dñs Joã. de gra sv: q vltra plenas pbationes habem9 vnaz ex stilo cu. ro. vtvz qua creditur magno seu summo penitentiario: si dicat aliqd de reseruatis solo roma. ponti. sibi esse pmissum: vt in ea absoluat: et dispenset viue vocis oraculo: per summum pontificem id mihi commissum est: de cui9 veritate l3 satis ei credat: me tamen remitto ad aulicos curiales et addo quod tenet in iure. argu. a stilo curie: vt pbatur. in. c. ex litteris: de consti. dum text9 dicit. cuz tã iuris canonici q̃ nostri moris existat: et ita in Panor. colligit ar. a stilo curie posse allegari ad decisiones cãrũ. vide ibi per eum. et ad idez potest induci tex. in. c. ex parte. cl̃ de rescrip.

¶ Sequuntur decez et octo species pbationum semiplenarum.

¶ Successiue videndum restat de floribus non ita plenis: seu viridi coloris: et in minoribus per quos habemus semiplenas probationes: seu subsidiarias: quaruz species ni fallar sunt etiaz. xviij. quas. j. prosequor. ¶ Prima que habetur per primum ex istis minoribus et pallidioribus floribus est illa semiplena probatio: que habetur per vnuz testẽ omni exceptione maiorẽ: deponentem super re de qua agitur et rite et recte examinatum. vt habetur in tex. c. ex insinuatione. et etiam in. c. i nostra: de procura. et facit glo. in. l. theodosius. ff. de do. pre lega. q: si duo testes regulariter facient

plenā pbationē vt. s. dictū est in .x. flore plene. igit̄ vnus faciet semiplenā pbationē: & facit. l. j. in fi. ff. quemad. testa. apc. l3 videant in ꝯriū lex antepenul'. ff. de q̄sti. cui nō satisfacit responsio gl' in. d. l. theodosius: & ideo respondet̄ aliter ſm doc. ꝙ illud operat̄ in ꝯditiōe ꝑsone: & non cāe: ſ3 iterꝫ opponit̄ pro pleniori intelligentia: ꝙ nec semiplenā nec plenā facit vnus testis: q2 vox vni⁹ vox nullius. l. vbi numerus. ff. de testi. Solutio: hoc verū quo ad plenā pbationē non quo ad semiplenā ſm oēs. Item ꝯ opponit̄ de. d. l. theodosius: vbi vn⁹ solus plene pbat. Solutio: vt dicit Bart. ibi est speciale quod inducit̄ ex dispositione testatorꝫ: alios casus vide ꝑ Spe. de testi. §. restat. v. l3 aūt ꝯsequentibus. Modo iuxta predicta querit̄: an vnus testis faciat talem semiplenam probationē vt semper deferendū sit iuramentum necessarium seu suppletoriū: iuxta legem admonendi. ff. de iureiur. & l. in bone fidei. C. eo. & habet̄ in. c. fi. eo. ti. in quo pro nunc v3 ponenda ꝯclusio ꝙ si v3 talis cā: in quo duo faciunt plenam: vn⁹ faciat semiplena3: si vero duo non faciant plenam: vt in testa. & in codicillis: tunc vnus non facit semiplena3: de hoc tn̄ latius dicendu3 est: vt cōiter per omnes in. d. l. admonendi. & in. d. c. fi.

¶ De comparatione litterarum.

¶ Secūda semiplena pbatio habet̄ ꝑ comparatione3 litterarum ſm ea que habent̄ in. l. comparationes: & aut̄. ibi posita. C. de fide instru. & in aut̄. c. ti. §. si quis vult caute deponere. coll'. vj.

¶ De scriptura domestica.

¶ Tertius flos minor denotat probationē semiplenā que ſm aliquos habet̄ ꝑ scripturā domesticā seu priuatā in. l. instrumenta domestica. C. de probati. qd̄ v3 intelligēdū ꝯ scribentē. l. publia. §. fi. ff. depositi. & c. saluberrimu3. j. q. vij. & est tex. in aut̄. ꝯtra qui ꝑpriā. C. de nō nu. pecu. & hoc dūmodo sit exp̄ssa cā: & nō sit indiscreta: vt in. c. si cautio. ex̄ de fi. instru. ꝑscribēte regulariter nullā fidē facit. l. rationes. & l. exēplo. C. de ꝓba. & ſm p̄dicta v3 dubitari posse de validitate quorūdā statutorꝫ italie & aliarū ꝓuinciarū disponentiū: ꝙ scripture p̄uate ꝓbate ꝑsone & bone fame: & maxime si sit de collegio mercatoru3: vt est statutū papie: credat̄ vsq3 ad summā. v. florenorꝫ renensiū: q2 vident̄ talia statuta irreuocabiliter & parare seu aperire viā fraudib⁹ dicta. l. exēplo: vbi d3 cē ad exēplū pniciosu3 ꝙ qs faciat scripturā ꝓ se ꝓbante3 ēt semiplene: q2 tn̄ semiplene ꝓbauerit taliter petat sibi deferri iuramētū necessariū: & sic in ca re ꝓpria bn̄ ꝓbabit qd̄ nō ē ꝑmissu3: nisi i casu legis fi. C. de fideicō. & ad p̄dicta facit lex oib⁹. C. de testi. & l. null⁹. ff. eo. na3 statuta sicut & ll. & ꝯsuetudines debēt esse rationabilia & nō apperire via3 fraudib⁹. Immo ꝯ statuta pōt oppōi exceptio doli. l. j. in fi. ff. de doli excep. l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. faciē facit c. cū oēs & c. q̄ ab ecclesiarꝫ de ꝯsuc. S3 sustinere talia statuta possumus: vt notat Spe. de probatio. §. videndū restat v. quid si d3: qd̄ cū pacto fieri possit: ꝙ credat̄ vni partiu3: v3 hoc posse induci per statutum: arg. l. quod dictum. ff. de pactis: & habetur per glo. rubrice. C. de decre. decuri. li. x. & l. non impossibile. ff. de re iudi. sed potest fieri pactum: ꝙ credatur vni partiū: vt per Bar. Bal. Ange. & Inno. in. l. fi. ff. de pacto. stipula. ergo poterunt etia3 induci hec statuta. qd̄ tn̄ intelligo cum modificatione: que sit arbitraria iudici; scilicet pactum

ipsū pcedere p notata in ca. veniēs in.c quintavallis.de iureiuran. et nota i.l.si qñ.C.unde vi.et in ca.si.extra qd vi vel metus cā.et p validitate dictorum statuto rū et pdictorum veritate facit optim9 text. in.c.tuis.de testi. ubi licet iuramentū te stis sit de substātia: et sine iuramēto nō valeat ei9 depositio.ca. nup de testi.ta mē partiū cōvētiōe credit testi.sine iura mento.de hac materia an et qñ privata scriptura pbet:vi.ple.p Bar.et alios i. l.admonēdi.ff.de iureiu.et p spec.in ti.d istru.edi.§.restat. v.puatā ubi distiguit et etiam v.regulariter. ¶ De fuga.

¶ Quarta semiplena pbatio sm ali quos ē fuga.in aut.de collati.§.sup hoc. et §.si qs aūt in.c.null9.de psūp.et c.de cernim9.iij.q.viij.in qb9 iurib9 fortius videt fugā facere plenā pbationē:sicut simile in.l.si libertorum.ff.de bo.liber.i.l. j.C.ut omnis obe.iudi. Nisi dicam9 q specialitas in illis arguat: in alijs sec9 cēt:sic q in alijs fuga faciat semiplenā pbationē ad qd facit ad materiā legis: ait ptor.§.si debitorē.ff.de his q i frau. credi.sed si esset fuga cū effractione car ceris et cōspiratione facta:illa arguit de lictū et crimen capitale.l.j.in prin.ff.de effrac. Et ex his potest iferri sm aliqs: an fuga sit sufficiens ad torturam: et di cebat Ioan.de grass.cē cogitādū:ad do q i hoc articulo pōt forte haberi re solutio ex his q dicit Bar.in.l. qs sit fu gitiu9.ff.de edi.edic.ubi inter fugientes distinguit aliqs fugit quādo familia iu dicis eū insequit: et talis fuga nō gra vatur suspitiōe delicti:cū merito unus qsqz fugiet huiusmodi satellites: et car ceres. Et aliqs fugit statim cōmisso de licto absqz aliqua isecutiōe: et ista videt culpabilis fuga:ubi plāe et clare p eum.

¶ De.v.specie semiplene pbationis.

¶ Quinta semiplena probatio ē illa:si quis in magistratu existens in civitate dicat se metu fuisse compulsū: qr semi plena pbatio est in cōtrariū ut in.l.fi.ff. qd me cā.et ponit Spe.de pba.§.vidē restat.cir.fi. ¶ De fama.

¶ Sexta est p famā: adeo q cū uno teste erit plena pbatio .ut in.c .sicut de pbati.et habet i.l.de bone fidei.C.d re credi.et in.d.l.admonēdi p doct.et i spe. de no.cri.§.j.v.in fama autē. Vidēda sunt circa hec ea q ponit Bal.in aut.qs actiones.C.de sacrosā.eccle.cū allegat. l.si mater.C.ne de sta.defūc. et vidēdus est tex ibi.et c.qr verissimile . extra de p scripti.nec ob.qd dictū est in quito flore plenarū: qr ibi locuti sum9 d fama que excedit memoriā.xl.annorum.hec aūt de ea q est infra illas metas.circa quā dif ferētiā vidēdus est Imo.i.c.veniēs.de ver.sig.li.vj.et hec videt pcedere in ci vilib9 in criminalib9 autē fama habet loco accusatoris: et est potēs ad formā dā inquisitionē:nō autē videt operari semiplenā pbationē:p no.c .inqsitiōis. et i.c.qliter et quādo.ij.d accu.cū in cri minalibus requirantur probatiōes cla rissime.l.fi.de proba.

¶ De suspectione plurium.

¶ Septima semiplena pbatio ē suspi cio q ex plurib9 venit in mētē iudicis . ut habet i.c.j.qd me.cau.et in.c.nomē. ij.q.j.et in hoc plurimū versat arbitriū iudicis.ut sentit Spe.de.pbati.§.j.ver. et nota.tñ dicit nullā pbationē esse fa ciendam discursu sed deliberate.

¶ De cōfessione facta absente parte .

¶ Alia semiplena pbatio que habet poetavū flosculum est cōfessio sm quos dam facta absente parte:facit lex cer tū.§.si quis absēte.et ibi no.ff.de cōfess. et facit ratio . quia incongruum est : ut

qđ quis dilucida voce ꝓtestatᵘ est illud audeat abnegare: ex. l. generaliter. C. de nõ nu. pecu. ꝛ c. ꝑ tuas de ꝓbati. ꝛ facit. l. si. ff. co. nec ob. l. j. C. de fal. cau. adiec. legis: vbi vꝫ probare ꝙ faciat plenã probationẽ: qꝛ textus ille loqꝛ in vltima volũtate: in q̃ nõ reqritur partis ꝑsentia. l. cum pater. §. fundo. ff. de lega. ij.

¶ De testimonio de credulitate vl' auditu

¶ Nona semiplena ꝓbatio ſm q̃sdaꝫ est depositio testiũ de credulitate vel auditu: cuꝫ certũ sit ꝛ tales depositiões regulariter nõ valere ad plenã ꝓbationẽ c. cũ cãꝫ. ꝛ c. cũ litteris. ex de testi'. licꝫ fallat hec regula singulariter in casibᵘ notatis i. l. ij. §. ideꝫ labeo. an. ff. de aq̃ plu. arcẽ. vbi sunt casus in qbᵘ neccduꝫ valet dictũ testis de auditu: sꝫ de auditu auribᵘ de hac tamẽ specie semiplene ꝓbatiõis multũ videt dubitãduꝫ: qꝛ si agat de ꝓbatiõe plena siue semiplena: oportet ꝙ ꝓbatio sit ꝯcludẽs. l. nõ hec. C. vn. legit. c. in ꝑsentia. de ꝓbati. ꝛ habet i. l. testiũ C. de testi. ỽ. solũ. Sꝫ ꝓbatio de credulitate vel auditu alieno nõ ꝯcludit in casibᵘ aliqbᵘ i. c. series. in. c. quotiẽs. ꝛ in. c. lꝫ ex q̃dã. de testi. ergo i ꝯtrariuꝫ erit in alijs: de ista materia testiũ deponẽtiuꝫ de auditu vide. l. si aliter. de ꝓbati. ꝛ in c. qđ ꝑ nouale. ex de ỽ. sig. vnde qcquid aliq dixerint: videt sidẽda regula in cõtrariũ: immo testes de auditu vel credulitate non probant etiam semiplene.

¶ De iuramento necessario siue suppletorio.

¶ Iuramentũ necessarium: quod defert in supplementum probationis: dicit decima spẽs semiplene probatiõis: quod patꝫ quia si habeat vnus testis: ꝛ nõ sit de casibᵘ exceptis in quibᵘ non hꝫ locũ iuramentum suppletorium: de qbᵘ ꝑ l. ꝛ max. ꝑ modernos ibi in. l. admonendi. ff. de iureiu. supplet tale iuramentũ ad plenã ꝓbationẽ vt est tex. notabilis i. c. sacrm de ꝯsuc. re. seu. ipsi. seu. ꝛ habet ex in. c. ex insinuatione de ꝓcu. cũ iuribᵘ. s. alle. Circa has semiplenas ꝓbatiões no. Spe. ti. de offi. iudi. §. post modũ. ỽ. sexto querẽdũ est voluit ꝙ vbicũqꝫ sũmarie ꝓcedit: semiplẽa ꝓbatio habeat ꝓ plena. vt ibi ꝑ cuꝫ. qđ satis videt falsum ꝑ tex. in cle. sepe. de ỽ. sig. sꝫ Spe. excusatur dicit Jo. grasꝭ quia dicit eum non vidisse d. cle. sepe.

¶ De libris mercatorum.

¶ Undecima semiplẽa ꝓbatio habet ꝑ libros rõnum: argentarioꝝ: mercatorũ: ꝛ similiũ ꝑsonarum: de quibus in. l. quedam. §. numerarios. ff. de eden.

¶ De instrumẽto debiti reperto icassato vel inciso.

¶ Duodecima semiplena ꝓbatio habet ꝑ istrumẽtũ debiti reptũ icassatũ vl' icisũ: siue penes debitores: siue penes creditores vt i. l. j. §. similio. ỽ. sꝫ ne furãdi. C. de lati. liber. toll. Plᵘ dꝛ ꝑ aliq̃s: ꝙ ẽt si repriat itegrũ penes debitorẽ: est semiplẽa ꝓbatio liberatiõis ꝛ solutiõis: ꝑ dictũ. §. similio. ꝛ ꝑ. l. j. C. de donati. ꝛ l. dissolute. C. cõ di. sine cã. de qbᵘ ꝛ eoꝝ ỽitate ac plenissima determinatiõe vi. Alex. de imo. in. l. labeo. ff. de pactis. vbi videt dicere imola: ꝙ imo tũc sit plena ꝓbata solutio seu liberatio. ꝑ tex. i. l. cyrographũ. ꝛ i glo. ff. de probatio. ꝛ sentit Spe. de ꝑsum. §. species. ỽ. violẽta ãt. ꝛ ita videt cõis opinio. nec ob. ỽ. sꝫ ne furãdi. qꝛ loqt i ꝑsonis domesticis. de qbus erat suspicio: ne instrumentũ subtraxissent: vt hꝫ in. d. l. labeo. ꝑ Bar. Ang. ꝛ Alex. de imo.

¶ De ꝑsumptione.

¶ Tredecima semiplena ꝓbatio est ꝑsumptio: ita sentit Ho. i sum. de ꝑsum. in ꝑn. dũ dicit: expedito tractatu de ỽa

p̄sum. veniam⁹ nūc ad tractatū de q̄si ꝓbatione seu semiplena ꝓbatiōe: ⁊ idē fuit de intentione sui discipuli Spe. de iud. dele. §. j. v̄. ꝙ sit actor. nec ob. dicto i p̄cedēti flore. s. ꝓxime vbi dixit trāseūdo ꝙ p̄sumptio facit plenā ꝓbationē: hoc ē p̄sumptio q̄ īsurgit ex eo ꝙ instrumētū debiti repit apud debitorē rn̄det Ho. vbi. s. §. iij. ⁊ Spe. de p̄sum. §. ij. ꝙ hēm⁹ q̄ttuor p̄sumptiones: temerariā: v̄isimilē: violentā: ⁊ necessariā. Temeraria tēdit ad malū ⁊ iprobat̄ in. c. si. d̄ iurciu. ⁊. c. fi. d̄ p̄sum. i qb⁹ d̄r ꝙ debem⁹ bn̄ p̄sumere ⁊ nō male: ⁊ sic temerarie reprobat̄: ⁊ facit glo. in. c. in scripturis xcvj. di. ⁊. c. absit. xj. q. iij. in glo. q̄ dicit clericū amplectātē mulierē debere p̄sumi cū facere hoc cā bn̄dicēdi vel ad penitētiā exhortādi: non āt ex aliq̄ vitio: ⁊ q ꝯtrariū p̄sumit termerariuz p̄sumit̄: sꝫ doct. dicunt a tali caritate liberet nos de⁹. queadmodū vnus q̄sq̄ ꝯsiderat iō esse exēptus a collectis realib⁹: eo q̄ nō habeat ꝑ qb⁹ imponant̄ collecta vel onera ciuitatis. ¶ Verisimilis seu ꝓbabilis p̄sumtio causat̄ ex plurib⁹: ⁊ ista facit semiplenā ꝓbationē regularit̄: ⁊ est potēs ad aliquid ꝓbādū. vt i. c. si qs d̄ gradu eccl'iastico ⁊ toto titulo. ex̄. d̄ purga. ca. ¶ Violēta p̄sumptio ē ex verisimili ꝓbatiōe: ⁊ ista regularit̄ facit plenā ꝓbationē: donec ꝯstet d̄ contrario. Necessaria d̄r esse illa: q̄ ē iuris ⁊ de iure. d̄ q̄ dictū est. s. i tractatu d̄ plenarijs probationibus: puta. in quarta specie.

¶ De tali quali probatione.

¶ Quartadecima semiplēa ꝓbatio ē q̄lis qualis ꝓbatio: sꝫ quicquid dicatur hec species reprobari solet: quia qualis qualis ꝓbatio d̄r friuola ⁊ modica. vt habetur in. c. cū i iuuētute. d̄ presump. ꝑ illud verbū q̄lis q̄lis: qd̄ denotat modicū. l. si duo patroni. in p̄n. ff. d̄ iureiu.

¶ De verisimilib⁹ coniecturis.

¶ Quintadecima semiplena ꝓbatio dicit̄ illa: q̄ habet̄ ex verisimilib⁹ ꝯiecturis: q̄ tn̄ nō videt̄ procedere: cū ꝯiecture plerūq̄ faciūt plenā probationē. ⁊ dicit solū liq̄dissimā esse probationē q̄ habet̄ ex ꝯiecturis. l. licꝫ impator. ⁊ ibi Bar. ⁊ oēs. ff. de lega. j. ⁊ ideo videt̄ hoc esse intelligēdū de illa semiplena probatione. vt habet̄ ex illis indicijs ⁊ cōiecturis q̄ sufficiūt ad torturā. de qb⁹ in. l. j. in p̄n. ⁊ in. l. fi. ⁊ ibi Bar. ff. de q̄sti. de quo habetur in. l. indicia. C. de reivēdi.

¶ De indicijs.

¶ Sextadecima ē q̄ habet̄ per idicia circa qd̄ dictū ē vt proxima p̄cedēti: scꝫ ꝙ q̄nq̄ faciūt plenam ꝓbationē. Sꝫ capiam⁹ idicia ꝓ his q̄ sufficiūt ad torturā. d̄ qb⁹ ꝑ Bar. vbi. s. ⁊ in iurib⁹ ī proxi. arti. allegatis. Nā dicit̄ vnus testis facere idiciū ad torturā: q̄ dicit̄ semiplēa probatio: vt dictū ē i p̄ma semiplēa probatiōe. ⁊ est glo. i. l. capite quinto. ff. ad l. iuliā. de adul.

¶ De tortura.

¶ Decimaseptima semiplena probatio ē tortura: vt qdā dicūt. l. j. §. miles. ff de q̄sti. cui v̄r obstare. l. j. §. q̄stionē. eo. ti. vbi dicit̄ ꝙ talis ꝯfessio est fragilis. sed hic loq̄t̄ de tortura ad q̄ legittime processuꝫ est: sicut tortura suplet i vilib⁹ testib⁹. vt i. §. si nō legati i aut̄. d̄ testi. ⁊ facit. l. j. §. diuus. ff. de questi.

¶ De argumentis.

¶ Vltima semiplena probatio habet̄ ex argumētis vt ex tex. in. l. vni⁹. §. j. ff. de q̄sti. lꝫ q̄nq̄ faciat plenā probationē vt i. c. forus. ex̄. d̄ ver. sig. ⁊ q̄ iura tā varie loquūt̄: relinq̄mur plurimū iudicis arbitrio: cui⁹ offm̄ iudicis latissimū ē. l. j. ff. de iuris. om. iudi. ita dicit Panor. post doc. in. c. q̄m̄ frequēter. §. porro. su

per glo. §. in sacris. ex. vt lite nō ꝯtesta. dicit ꝙ iura q̄ sūt ita varia i determia-tione: quo tpe qs possit priuari bñficio pp absentiaꝫ opant vt plurimū hoc sit arbitrariū iudici. Ex his sint expediti flores semiplene probationis.

¶ De frōdib⁹ ⁊ folijs arbor[is] iudicio[rum]

¶ Nūc sexto loco arboris nostre ha-bem⁹ videre frōdes seu folia ad q̄[rum] cui dētiā sciēdū est: ꝙ frōdib⁹ ꝯparāt oia ptinētia ad iudicis officiū: ⁊ maxime ordinatiões: prouisiões iterlocutiões: ⁊ assignatiões q̄ fiūt ⁊ proferunt p iudices ab exordio. ⁊ procedēte toto processu vsqꝫ ad sniaꝫ diffinitiuā exclusiue: ⁊ hmōi ordinatiōeꝫ: ⁊ iterlocutorie: ⁊ reliq̄ p̄dicta dicunt ꝯparāde arboris frondib⁹: qm̄ queadmodū i materiali arbore frondes ꝯseruāt totā arboreꝫ: ⁊ maxime frondes tegunt ⁊ videt hr̄e custo-diā fructuū vt seruēt a grādinib⁹: pruinis: ⁊ calorib⁹: ⁊ aggrestes plerūqꝫ fessi vires restaurāt subvmbra frōdiū Iuxta illud archāgeli. Ibim⁹ ⁊ placide ca-ptabim⁹ arboris vmbrā. sic p istas frondes seu ordinationes. puisiões ⁊ iterlocutōes defendit tota arbor iudiciaria q̄ ad oēs suas ptes ⁊ ēt acta iudicialia ⁊ snie defendunt p ordiatōeꝫ iudiciū a calūnijs: cauillationib⁹: tergiuersatiōib⁹: ⁊ similib⁹: q̄ dicunt tēpestates iudicio[rum] ⁊ ēt p ordinatiōes: ⁊ reliq̄ p̄dicta defen-dunt iudicia a nullitatib⁹ ⁊ litigāteꝫ dicūt sub ipsis frondib⁹: hoc est ordiationib⁹ iudicuꝫ gescere: ⁊ deniqꝫ sustinent ca ⁊ defendunt: q̄ nō iteruenietib⁹ p̄dictis nō valerent. ⁊ in istis dꝫ esse maxia cura iudicis ne iudicia reddantur frus-tratoria vel illusoria. vt in. c. cāꝫ: ex. d iudi. facit. l. cū ptor. ff. e. ti. ⁊ habetur in. c. edoceri. de rescrip. ⁊ in. l. ꝓperādū i pri. C. d iudi. hinc dicit Spe. d excep. §. nūc videndū. v. restat i summa: optimam ⁊ notabilem esse cautelā ad sustinendū pcessus ⁊ ad dubia auferenda: ꝙ iudices ordinēt sup occurrentib⁹. ⁊ ē tex. bon⁹ i. c. fi. in. fi. de app. li. vj. ⁊ dicaꝫ ꝓpediem in. c. j. de ordi. cogni. Sed oppo. ex mente doc. magni. apud veteres vocati d bobio: ⁊ videt ꝙ ista non sit bona cautela: q2 si sup omnib⁹ ordiabit iudex ⁊ pfert sniaꝫ interlocutorias: dabitur materia appellādi: ⁊ dilatādi pcessuꝫ: ⁊ maxime in foro ecclesiastico: ſm cuius iura apel-lāt ab oi grauamie. cle. apellati. d apel. ⁊ c. cordi. e. ti. in vj. c. vt debit⁹. ex. c. i ati. Solu. ſm p̄dictum vocatum. qd refert Spe. de excep. §. nūc dicēduꝫ. v. ⁊ nota ſm aduocatū: dicēduꝫ est: ꝙ aduocat⁹ actoris sapiēter agat: si pcurat iudiceꝫ sibi adeo eē ppiciū: ꝙ sup exceptionib⁹ vbo pnūciet: procedēdo ad vlteriora: ne materia appellationis plonget. l. intra vtile. ff. de mino. l. arbitro. ff. q̄ satisda. co. qd reprobat Spe. dicēs: ꝙ salua ei⁹ reuerētia a tali pcessu ad vlteriora neglectis exceptiōib⁹ pōt apellari. c. suborta. ex. d re iudi. i fi. ⁊. c. ex parte. ij. de ap. sꝫ hāc reprobationē mordebat tpe meo. d. Io. de grass in hoc tractatu arboris dicēs ꝙ lꝫ possit apellari a processu ad vlteriora: nō tn̄ ita faciliter appellabit sꝫ q2 p hoc non rn̄det ꝯtrario: dicebat ipe ꝙ videri dicim⁹ bonaꝫ eē cautelaꝫ pre-dicta ⁊ in foro ciuili ⁊ i foro canonico ⁊ primū est bona ſm ius ciuile: q2 nō ap-pellat ante diffinitiuā sniaꝫ. l. añ sniaꝫ C. quo[rum] appellatiōeꝫ nō recipiūt. Iteꝫ ſm ius cāonicū ē optia cautela: q2 si ri-te ⁊ recte ordiabit iudex. ⁊ ſm iura: quē admoduꝫ dꝫ. frustratoria erit appella-tio: fruola erit appell. ⁊ ēt nō admitēda e. cū appellatiōib⁹ de app. li. vj. ⁊ inmi-nebit pēa appellāti. ⁊ hr̄ i. d. c. vt debit⁹

de.ap.⁊ ideo sanũ ẽt ut inserent̃ cãe iuste
in ipsis iterlocutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹
⁊ si ordinabit de iure: non fiet iniuria p
ti: nec infert̃ gravamen: ergo nec hēbit
locũ appell. ista. l. iniuriarũ. ff. iniurijs
⁊ ẽt dabit̃ repulsa friuole appel. cu3 iu
dex debeat ꝓuidere ꝯ calũnias litigan
tiũ. cle. j. de re iu. hic vnũ mirabile dicit
Spe. in. d. §. nũc videndũ. v. illud quo
q3 nota: ꝙ iudex non dz aliq̃ exceptio
nem dilatoriã recipere p̄usq̃ actor por
rexerit libellũ: ⁊ re⁹ receperit: ne proces
sus ipediat̃: ⁊ hoc si ordinarie ꝓcedat̃:
vt i. d. §. offerat̃: ⁊ in. c. j. de libel. oblat.
Sz hoc dictũ Spec. non vr̃ posse stare
maxie per ea q̃ habent̃ i. c. pastoralis d
excep. cũ similibus nisi forte intelligat
Spe. d dilatorijs respicientib⁹ libellũ:
vel nisi ꝯsideratione habuerit Spe. iu
dice nõ bñ posse ꝓcedere: non oblato li
bello: que tñ considerationes considera
tis verbis videntur esse satis fragiles.

¶ De officio iudicis.

¶ Modo iuxta p̄dicta q̃ro q̃ sunt iste
ordinationes: circa q̃s versat̃ iudicis of
ficiũ: quas p̄die frondib⁹ ꝯparauimus
ex q̄bus dicam⁹ ꝓcessum ⁊ sniam susti
neri. Ad hui⁹ q̄siti intelligentiã dico cõ
siderãda ẽe q̄nq3 tẽpora in q̄b⁹ iudex su
stinendo ꝓcessum iterponit vices suas
⁊ offm̃ suũ impartit̃: ⁊ tp̄s p̄mũ ex his
q̄nq3 tẽporib⁹ dz esse a p̄n. q̄ñ iudex adi
tur: ⁊ operat̃ officiu3 iudicis illo tẽpore
circa tria. Primo ꝯsiderãdo ꝓnomẽ ad
cũtis iudicẽ ⁊ ꝓponentis seu actoris. in
c. forus. §. in ol: ex̃ de v. sig. ⁊ dicit Spe.
de actore in p̄n. ꝙ actor est similis ipũ
ctis. c. j. iiij. q. iiij. ⁊ versat̃ offm̃ iudicis
hoc tẽpore p̄io i repellendo personã si
sit inhabil' assistendo in iudicio etiã ne
mine instante vt ille repellat̃. l. quos ꝓ
hib3. ff. d postu. i. c. de rescrip. li. vj. ⁊ a
perti⁹ in. c. q̄ de excep. l. vj. Scdo v̄sat̃
offm̃ iudicis hoc primo tp̄e: vt ꝯsideret
q̄d ⁊ quale corã ipso ꝓponat̃: si forte ꝓ
ponat̃ tale q̄d ꝓpter q̄d nõ rõne iabili
tatis ꝑsone: s3 rei ꝓposite seu petite est
in iudicio deducta: agens veniat repel
lendus. ar. in. l. j. ⁊ in glo. necnõ no. per
Bar. Ang. ⁊ alios in. l. j. ff. de offi. asses
soꝝ. ⁊ hẽtur i Spe. de libel. ꝯcepti. §. iux
ta ꝓposi. Tertio loco. hoc p̄mo tp̄e v̄sa
tur offm̃ iudicis in ꝯsiderãdo persona3
ꝯ quã agit̃ vel offm̃ implorat̃: an sit ta
lis persona: ꝯ quã sit ꝓpositio faciẽda:
⁊ an sit de iurisditione ipsi⁹ iudicis ⁊ iõ
dicebat Spe. d. §. viso. §. ita papa vel i
petator: de accusatore: ꝙ si q̄s narraret
papã vel īperatorẽ reũ in iudicio corã in
feriori iudice: iudex hr̃et tale3 repellere
Hinc dicim⁹ ꝙ si corã iudice seculari lai
cus vel ecclesiastic⁹ ꝓponat aliq̄d ꝯtra
clericũ: ipse iudex interponet suũ offm̃
ipsiu3 repellẽdo: per iura. s. all. plene ꝓ
sequit̃ Spe. de ꝯtu. §. j. v. ꝙ si iudex ⁊ il
lud circa hoc p̄mũ signãdũ est: ꝙ: qua
liter. ⁊ q̄ñ iudex sit adeũdus: ⁊ in quo lo
co: materia tradit̃ in Spe. de ꝯpe. iudi.
§. viso. cui⁹ iudiciũ ⁊ multos effect⁹ iu
dicis ponit Spe. §. si in sequẽti: d mate
ria ẽt in. l. a ꝓcedente. C. d dilati. Scdz
tp̄s quo iudex spargit frõdes: seu offm̃
suũ interponit: ẽ postq̃ iudex ip̄e adit⁹
audiuit ꝓposita p parte: ⁊ tũc offm̃ suũ
etiã ꝯsistit in triũb⁹: p̄mo instruẽdo cũ ⁊
dicendo: fili vbi habes libellum: vt fecit
ignar⁹ ep̄s. in. c. j. ex̃ d libel. ob. ⁊ ponit
Spe. de ꝯpe. iudi. adeundo. §. viso ver.
quo expedito. scdo loco hoc tẽpore cõsi
stit offm̃ iudicis in ꝯcedẽdo lr̃as citato
rias cum debitis dilationib⁹: iuxt. c. j. ⁊
ij. cũ ibi no. ex̃ de dilati. iij. loco hoc scdo
tempore ꝯsistit offm̃ iudicis in deputan
dis scriba seu notario: cãc: ⁊ nũcio: ⁊ sa

ciendo ꝯmissionē: ⁊ ista sunt p̄parato
ria: sine qb⁹ ꝓcedi non potest ⁊ formaꝫ
ponit Spe. de citatione. §. seqꝛ videre q̄
liter: tertiū tp̄s est post oblatū libellū ⁊
citata parte ad rn̄dēdū libello: quo tp̄e
iudex interponit offm̄ suū ēt in alijs tri
b⁹: p̄mū si pars citata non venit: vel ve
niēs rn̄dere recusauerit: vel sine licētia
recessit: qb⁹ casibus vocatꝛ ꝯtumacia: vt
hētur i. c. j. de iudi. ⁊ i. l. scire opꝫ. §. scire
ff. de exc. tu. ⁊ i. c. certū. xj. q. iij. ⁊ Spe.
de ꝯtu. in. §. j. v̄. j. ⁊ i eo casu instāte pte:
iudex offm̄ suū interponit: notādo ꝯtūa
ciā ſm modū ⁊ formā Spe. de ꝯtu. §. se
qꝛ videre: ⁊ sentit Spe. reqri perempto
riā citationē: q̄ in p̄ma citatione non est
ponenda: qđ tn̄ intelligendū est ꝙ ꝓce
datꝛ ad vlteriora: ſm ea q̄ habentꝛ in. c.
ꝯstitutionē: đ sen. ⁊ re iu. li. vj. ⁊ ex hoc
tēpore postq̄ꝫ subest ꝯtumacia: instante
parte interponit offm̄ suū ꝓcedēdo ad
remedia p̄toria ⁊ canonica in qb⁹ v̄satꝛ
offm̄ iudicis ꝯ̈ ꝯtumaceꝫ vꝫ ꝯdēnando
ꝯtumacē in expen̄. in. l. sancim⁹. C. đ iu
di. đ dolo. ⁊ ꝯtu. c. ij. Spe. de expen̄. §. ij
in p̄n. vtrū aūt illico sit fiēda ꝯdēnatio
ip̄aꝝ expensaruꝫ vel qn̄ dicā post Pa
nor. in. c. finē litib⁹. s̄. allegatꝰ: đ alijs re
medijs p̄torijs ⁊ canonicis: q̄ sunt mul
ta suspensio: missio in possessionē ⁊ plu
ra alia. vi. ple. Panor. q de hoc etiaꝫ ple
nius se remittit. i. c. qm̄ frequenter. §. in
alijs: ex̄ vt lite non ꝯtesta. Scđo loco h̄
tertio tp̄e iudex interponit suū offm̄ qn̄
re⁹ ꝯparet: ⁊ non est ꝯtumax. vt ipso cō
pulso rn̄dere ꝓnunciet sup exceptioni
b⁹ vt. đ. c. pastoralꝭ. Tertio loco hoc ter
tio tp̄e iudex interponit offm̄ suū: vt ap
te ⁊ clare rn̄deatꝛ: vt in. đ. autꝭ. offeratꝛ: ⁊
hoc in ciuilib⁹: i criminalib⁹ v̄o offm̄ iu
dicis v̄satꝛ ob ꝯtumaciā accusati: vt ꝓ
cedat ad annotationē bonoꝝ q̄ locuꝫ hꝫ
in criminalib⁹ vt per Spe. de accu. hꝫ
forma annotatiōis i. §. seqꝛ videre v̄. vt
āt i hac materia. Itē v̄satꝛ offm̄ iudicis
in criminalib⁹: in inscriptionib⁹ ⁊ alijs
de qb⁹. s̄. dictū est in trūco arboris nr̄a
dū tetigi reqsita ad libellū i cā crimina
li. ex p̄dictis inferebat Jo. de gras̄ ad
duos errores quos plerūqꝫ ꝯmittūt iu
dices: vn⁹ est cū assignat iudex reo cer
tū terminū ad rn̄dēdū: ⁊ ꝯminatꝛ ei pe
nā: si in termino nō rn̄derit: hēbit cū ꝓ
ꝯfesso qꝛ nullaten⁹ h̄ fieri dꝫ: imo cū in
criminalib⁹ reqrantꝛ clarissime ꝓbatio
nes. l. fi. C. de ꝓbati. non valꝫ in eis quo
ad ꝓbationeꝫ vlla ficta ꝯfessio. Et ex h̄
sequitꝛ ſm cū ⁊ bn̄: ꝙ non admittuntꝛ i
criminalib⁹ positiones super crimine ⁊
facto: ratio de qua in. l. ij. §. qđ obserua
ri. C. de iura. calū. ⁊ qđ hꝫ per glo. ⁊ ibi
per doct. in. c. j. in v̄. seu criminali. eo. ti.
⁊ habetꝛ aliqd in. c. j. ⁊. ij. de ꝯfess. li. vj.
⁊ per Spec. de posi. §. vij. Secūdus er
ror est cū fit assignatio ad rn̄dendū sub
pena: ꝙ alias lis hēbitꝛ pro ꝯtestata: qꝛ
si ēt non rn̄deat habetꝛ lis ꝓ ꝯtestata: qꝛ
non est seruata forma: qđ ēt est de men
te Spe. đ litis ꝯtesta. §. nunc dicam⁹ v̄.
qđ aūt. Predicta sunt intelligēda de iu
re cōi: non aūt de iure municipali: con
sequenter per Italiā cauetꝛ: ꝙ non ꝯpa
rens ad rn̄dendū accusationi vel inqsi
tioni: hētur ꝓ ꝯfesso: ⁊ ita i cū fertꝛ sn̄ia
cū oiꝫ ppl's regulariter sibi faciat ius. l.
oēs populi. ff. de iusti. ⁊ in. §. oēs popu
li: insti. de iu. na. gen. ⁊ ciuili. Quartum
p̄ncipale tēpus in quo iudex impartitꝛ
officiū suuꝫ ⁊ spargit folia: seu profert
sn̄ias interlocutorias ordinationes. ⁊ ꝓ
uisiones. est tēpus litis ꝯtestate: vel ha
bite pro litis ꝯtestatione vsqꝫ ad ꝯclusio
nem in cā exclusiue: ⁊ hoc quarto tēpo
re lite contestata officium iudicis mul

tuꝫ exuberat: ⁊ hꝫ iudex facere multas prouisiones ⁊ ordinationes ad instruē dam rationem: ⁊ processum sustinen- dum: tū tacite: tū expresse. Et breuiter vt discurramus per oēs ramos arbo- ris nostre ⁊ per oēs flores: iudex inter ponit officium suū ad sustinendos flo- res ⁊ ramos sicut vnicuiqꝫ iuris perito liquere potest: ⁊ non transeamus sine aliqbus extraneis. Primū dico ꝙ ver satur officium iudicis ī sustinendis ra mis: puta in declarando rite ⁊ bene litē esse contestatam: ⁊ ad vlteriora probā da terminos assignet ad probandum. In floribus sustinendis versat̄ officiū iudicis declarando confessionē clarā Nec aliter esse rn̄dendū: vel testes nō esse repetendos. In floribus minoribꝰ sustinendis interponit officiū suum iu- dex interloquendo necessariuꝫ esse vel expedire ꝙ iuret̄ in supplementum ꝓ- bationis: ⁊ sic de similibus: ⁊ hoc ēt q̄r- to tempore iudex interponit offm̄ suū: seu spargit frondes in oībus ocurrenti bus lite ꝯtestata: etiam extrinsecus pro uenientibus q̄ꝫ ex processu ⁊ actis: vt in fructibus de quibus hꝫ rationē iudex: an pro eis imploret̄ offm̄ mercenarium §. ita sciendū. l. ediles. ff. de edi. edic. ⁊ i vsuris ⁊ interesse: vt in to. ti. ff. de vsu- ris: ⁊ in. c. salubriter: ex̄ eo. ti. ⁊ in. l. j. C. de sen. que pro eo qđ inter proferunt̄: i estimatione q̄nti plurimi. de qua in. l. iij. §. in hac. ff. cōmoda. ⁊ in. l. viuuꝫ. ff. si cer. pe. ⁊ in. l. in hac: ⁊. l. fi. ff. de cōdi. triti. ⁊ sic potest vnusqsqꝫ per se exēplifi care discurrendo per oīa remedia ⁊ ꝑ actiones oēs deductas in iudicio: hꝫ ea rum naturā. Versat̄ etiā offm̄ iudicis in deferendo iuramentū in. l. litis. ff. de in li. iurā. ⁊ q̄r. s̄. dictū est: ꝙ iudex spar git folia arboris tempore litis cōtesta. vel habita pro lit. ꝯtesta. pro intelligen tia terminoꝝ sciendū: ꝙ ideo dr̄ habi- te pro lite ꝯtestata: q̄r q̄uis ī plenarijs ⁊ ordinarijs iudicijs reqrat̄ propria ⁊ formalis litis ꝯtestatio: de qua. s̄. dictū est: tn̄ in iudicijs summarijs non reqri tur ita formalis: in. d. cle. sepe. de v̄. sig. sed ille primus actuꝫ: que non potest fie ri citra litis ꝯtesta. in ordinarijs: in sum marijs habet̄ pro litis ꝯtestatione: vt probationes vel pertinentia ad proba tiones ī meritis cāe: vt toto ti. vt lite nō ꝯtesta. ⁊ est glo. que singularis reputat̄ in cle. cām: de elec. ⁊ habet̄ in. l. testium C. de testi. Vltimū tempꝰ in quo iudex spargit frondes: est tp̄s post ꝯclusionē in cā: quo tēpore non potest pars aliqd facere vel petere in ordinarijs iudicijs c. cum dilectus: ex̄ de fi. instru. ⁊. l. post- q̄ꝫ. C. de pactis: nisi forte instet accelerā do sniam: ⁊ de isto tempore iudex spar git frondes: hoc est officiū suū interpo nit: visitando ꝓbationes: acta ⁊ totum processum ⁊ allegationes iuris: audiē- do aduocatum seu aduocatos partiuꝫ: si expedit: vt in. c. iudicantem. xxx. q. v. Iteꝫ ad sui declarationeꝫ interrogabit partes: ⁊ etiā alios ex officio. l. vbicūqꝫ in. fi. ff. de interro. acti. ⁊ habet̄ in. c. cū Ioan. circa fi. ex̄ de fi. instru. ⁊ in c. cuꝫ clamor de testi. ⁊ idem etiam dici solet ī criminalibus. Tertio versatur officiuꝫ iudicis ī assignādo terminū partibꝰ ad ius ⁊ sniam audiēdā mandando perē- ptorie: sine quo snia non valet. l. de vno quoqꝫ. ff. de re iudi. l. ad perēptoriū. ff. de iudi. l. prolatā. C. de sen. Iteꝫ versat̄ officiuꝫ iudicis hoc tēpore in dādis du- bijs declarādis: in quo ꝯsulit̄ iudici: vt caute procedat: ne pandat motū animi sui: ⁊ consilium erit: vt det bona dubia vtriqꝫ parti: facit. l. vnū. C. de cri. fal. ⁊

In criminalibus etiam cauti⁹ est agen-
dum: q2 ibi maius v̄sat̄ periculū. l. non
criminis. C. de appel. versat̄ etiaʒ iudi
cis officium post conclusionē in cā ipsa
criminali vt consideret ne nocēs absol-
uetur: ꝛ innocens condēnetur: in. l. j. §.
si q2 vltro. ff. de questi. ꝛ glo. in. l. j. C.
de confess. ꝛ facit. l. non tantū. ff. de ap
pell. Versat̄ etiam iudicis officium in
hoc vltimo tempore in se informando:
ꝛ in dubio potius nocentem absoluat:
q̄ꝑ innocentem ꝯdēnet. l. absenteʒ. ff. de
pe. Et ista sunt folia q̄ habēt conserua-
re processum: ꝛ sic arborem nostram iu
diciariam: qua salua possumus hr̄e bo
nos fructus: bonas sententias diffiniti
uas ꝛ in istis frondibus seu ordinatio-
nibus sciendum est esse maximam iudi
cis potestatem: qui potest reuocare eas
si sibi v̄r. l. qd̄ iussit. ff. de re iudic. c. cum
cessante: de appel. ꝛ ideo d̄r: declaratio
nes ordinationes seu interlocutorie nō
transeunt in rem iudicatam: quo ad iu
dicem: licet quo ad partem transeant:
vt in iuribus proxime allegatis: licet se
cus sit in diffinitiuis sententijs. l. iudex
post q̄ꝑ. ff. de re iudi. ꝛ. c. in litteris: ꝛ ibi
plene: etiam extra de offi. deleg. vnum
dicit Hostien. in summa. de sentent. §.
quot sunt eius species: ver. nam cuʒ trā
sit. ꝛ sentit Spe. de senten. §. ij. licet non
ita clare loquatur: ꝙ interlocutoria si
non reuocetur per iudicem: dʒ reuocari
partibus: presentibus vel parte absen-
te per contumaciam: per tex. in. c. inter
posita: in fi. de appel. ꝛ quare huiusmo
di ordinationes ꝛ folia dicuntur inter-
locutorie ponit Ho. in. d. §. ver. j. dicens
ꝙ dicuntur interlocutorie: q2 ꝓferunt̄
īter ꝑncipiū ꝛ finē ipsi⁹ cāe: vt ibi ꝑ eū.
¶ De fructibus arboris iudiciarioruʒ
hoc est de sententijs.

¶ Ultima pars arboris dicitur esse
fructus qui percipiuntur ex arbore: qui
bus fructibus comparauimus sententias
diffinitiuas: qm̄ sicut naturalis arbor ꝛ
caʒ plātās tendit ad fructus: sic omnis
finis iudiciorum ꝛ intentio litigātium ꝛ
iudicis ꝛ omniū que versant̄ circa lites:
tendunt ad fructum seu sententiā diffi-
nitiuā ꝛ ad illū finem sunt instituta iu-
dicia ꝛ ꝓcessus: vt illud quod nostrum
est vel nobis diffinitiuū assequamur. in
sti. de ac. in prin. ꝛ illud consequimur ꝑ
sententiam diffinitiuam a iudice profe-
rendam: qm̄ de qua re cognouit iudex:
de eadem pronnnciare dʒ. c. cū super. d̄
causa poss. ꝛ proprie. l. de qua re. ff. d̄ iu
di. ꝛ ideo diffinitiua sententia dicitur ī-
ponere finem controuersijs. l. j. ff. de re
iudi. c. iurgatium: extra eo. ti. in hoc dif
ferunt iutellocutoria ꝛ diffinitiua: quia
interlocutorie non imponunt totalem fi
nem controuersijs: licet aliquando de-
terminent dubia occurrentia pendente
processu: ꝛ ideo dicuntur sententie ꝫm
doc. in. l. quod iussit. ff. de re iudi. ꝛ dixit
Spe. de sen. §. j. alias in. §. ij. ver. diffini
nitiua: ꝙ sententia diffinitiua ē iudicia
lis diffinitio que principalem diffinit q̄
stionem ꝛ debʒ continere absolutioneʒ
vel condēnationem: alias non tenet. l.
j. ff. de re iudi. §. diffinitiua. ij. q. vj. ꝛ. l.
preses. C. de senten. Ex quo infertur ꝙ
sententie censure. de quibus in. c. quere-
ti. de sen. ex. ꝛ in. c. querenti: de ver. sig.
non dicunt̄ ꝓprie sententie: sʒ pene. xj.
q. iij. nemo ꝛ. xxiiij. q. iij. corripiat̄ Fal
lit in cā appellationis: in qua verba nō
necessario continent absolutionem vel
condēnationem: lʒ effectuʒ etiam conti
neant alterius: dum se refert ad sniam
primā: dicendo bene vel male iudicatuʒ
vel appellatū: sed opponit̄ ꝯtra ꝑdicta

d.l.si debitori.ff.de iudi.vbi diffinit̃ cā:
⁊ tñ diffinitio nō ꝯtinet ꝯdēnationē vel
absolutionē:dicit Spe.de sen.§.ij.v.ē
quoqꝫ:fatendū esse ꝯtrariū:⁊ dicendū
ꝙ illa nō est snia diffinitiua:sꝫ p̄ceptuꝫ
de soluēdo:q2 ordo iudiciariꝰ nō est ser-
uatꝰ ⁊ ibi ꝓsequit̃ si non ꝓferret̃ snia in
casu.l.si debitoris:an valeret:⁊ vꝫ tene
re ꝙ non:lꝫ ꝯtra eū videat̃ casus in.c.j.
⁊.ij.de accu.li.vj.⁊ sic cum illa iura lo-
quunt̃ in criminalibus:multo fortiꝰ vꝫ
procedere in ciuilibꝰ:sꝫ rursum opponi
tur de.l.j.§.biduuꝫ.ff.qñ app.sit ⁊.d.
§.biduū.ij.q.vj.vbi sine absolutione ⁊
ꝯdēnatione pura valꝫ snia:⁊ tñ dicimꝰ
ꝙ pēdet nō ē ꝓ q̃si sit.l.is dānū.§.si.ff.
de re iuris.Solutio:dꝫ ꝙ est absolutio
vel ꝯdēnatio:lꝫ cōditionalr̃: q̃ sustinet̃
⁊ si sit de iure lata:tenet talis snia:prete
rea potest formalius rñderi:ꝙ ꝯtraria
loquunt̃ in snia pura:q̃liter valeat snia
ꝯditionalis ꝓsequit̃ Spe.i.d.§.ij.ver.
sed nūqd si fuerit lata snia sub hac for-
ma ⁊ arguit ad partes vt ibi per eū.Itē
opp.de.l.j.§.j.in fi.ff.de trebelli.⁊.d.l.
si preses in fi.ff.de pe.Solutio Spe.in
d.§.ij.ver.⁊ ad huius articuli:dicit ꝙ il
la iura loquunt̃ in criminibꝰ:in quibus
sufficit declaratio iudicis ꝙ crimen cō-
missum sit:⁊ ibi lex supplet penam ⁊ ra
tionem:vt in tex.d.§.j.dum dicit facti q̃
stio in arbitrio est iudicantis pene vero
ꝑsecutio legis auctoritati reseruat̃:qd̓
sequit̃ Bar.in.l.iudex.ff.de re iud.vbi
infert ad plura i practica.Rursuꝫ opp.
ꝙ in snia non reqrit̃ cā in.c.cām q̃ iter
⁊.c.sīc nob̄ de re iud.ergo nec ꝯdēnatio
nec absolutio ꝫm aliq̄s.Solutio:non
tenet argumentū:q2 lꝫ cā non reqrat̃ i
snia:nec est de forma:tñ absolutio ⁊ cō
dēnatio requirit̃.Hinc inferre possum
v̓bū Spe.de sen.§.q̃liter aūt.v.⁊ nota

gñaliter.ꝙ in q̃libꝫ snia sex referuntur
Primū est nomen iudicis:⁊ an sit ordi-
dinariꝰ vel delegatꝰ.scd̓m noia litigato
rum.tertio tenor libelli q̃ de stilo per to
tā italiā non fert̃ in snia de v̓bo ad ver
bū.q̃rto substātia ꝓcessus cāe referēdo
ordinē ꝓcessus:vt dicat̃ viso libello vi-
sa lit(ꝯtestatione:viso iur.calū.visa as
signatiōe ⁊c̃.⁊ sic de singl̓is discurrēdo
ꝑ ramos ⁊ al̓s ꝑtes arboris.Quintū ꝙ
fiat mētio ꝑtiū an fuerit p̄ñtes vel ꝯtūa
cit̃ abñtes.Sextū ꝙ absolutionē vel
ꝯdēnationē ꝯtineat aduertēdū ꝑ habē
tē iudicare ad ea q̃ habent̃.iij.q.viij.c.
iudicet.⁊ i.c.cū eterni.d̓ sen.⁊ re iudi.li.
vj.⁊ in.c.oēs iudices.xliiij.di.in aut̃.iu-
iurādū qd̓ p̄stat̃:⁊ alia plura:de qbus
ibi ꝑ eū.Itē ibi per eū opp.d̓.c.exami
nata.de iudi.d̓.l.j.§.j.si mē.fal.mo.dix.
in qbꝰ dꝫ exprimendā esse cāꝫ in snia:⁊
tñ.s.diximꝰ ꝯriū.Solutio:p̄cedētia re
gularit̃ ꝓcedūt:q2 speculatiua rō vel cā
est exp̄mēda:sꝫ in genere hꝫ locū id qd̓
hic dꝫ:fallit tñ in aliquibꝰ casibꝰ:in qbꝰ
est exp̄menda cā:vnus est qñ ꝑꝑ inepti
tudinem libelli fert̃ snia absolutoria ab
obseruatōe iudicij ⁊ i alijs:⁊ hn̓c ꝑcat
ius apte agere volenti:sicut patet:vt no
tat̃ in.d.c.examinata:⁊ in.l.postꝙ liti.
C.de pactis:fallit cum a iure coi recedit
iudex:non ꝯdēnādo victū victori in ex
pensis:iuxta.l.sancimꝰ.C.de iudi.⁊.§.
opꝫ i aut̃.de iud.in.c.finē litibꝰ:de dolo
⁊ con.q2 talis dꝫ exp̄mere cām q̃re nō
condēnet i expens.per Spe.de expeñ.
§.nūc de expensis:v.talis est cā.⁊ hr̃ in
c.calū.de penis.Tertio fallit:qñ absol-
uit in rei vendicatione:ideo q2 reus tpe
snie non possidebat.Nam hoc casu dꝫ
exprimi causa:ne si ex noua possessio-
ne agatur:sicut agi potest.c.penulti.de
exceptio.l.si quis exhibendum.l.si rem

meā.ff.de excep.rei.vendi.afferat ꝑiu
diciū ipsi agenti. Fallit ēt in sententia ex
cōicationis:in qua iudex dꝫ exprimere
cāꝫ.c.j.de sen.ex. li.vj. Fallit ēt qn̄ ꝗs
absoluit̄ ab instātia iudicij.l.ꝓperādū
§.illud ꝓculdubio.C.de iudi. Fallit.vj
i.c.appellationis:vbi reuocat̄ sententia
ex nouis deductis:qꝛ ꝑꝑ honorē primi
iudicis dꝫ exprimi cā.c.cum ex l̄ris:de
i ite.restit.⁊ in.l.j.ff.de appella.⁊ notat
Spe.de sen.§.vt aūt.v̄.lꝫ pone. Addūt
aliꝗ septimū casuꝫ:qn̄ sunt diuerse opi
niōes invno articulo ⁊ multi intellectꝰ:
nec apparet q̄ sit ꝯmunis opinio vt i.c.
ex ꝑte ade.de test.l.post dotēꝫ.ff.soluto
matri.⁊ in.l.cum ꝓlatis.ff.d̄ re iudi.qꝛ
tūc sicut excusat̄ iudex nesciēs discerne
re inter varias opiniones:si vnā nō ap
probauit:⁊ ita indulget̄ si cām non ex-
pressit:vꝫ tn̄ seruādū ꝯtrariū: exprimē
do ſm quē opinionē sit iudicatū:trāseū
do cū generalitate:sicut in alijs senten
tijs: nisi esset cōis opinio invnā ꝑteꝫ:a
qua nō ē recedēdū.l.minime.ff. d̄ lega.
⁊ ꝑ Hostiē.i.c.j.de ꝯsti.⁊ ꝑ Bar.in.l.fi.
ff.de vari.⁊ ex̄.cog.⁊ ꝑ Jo.an.in.c.j.de
cōsti li.vj. Circa ꝑdicta tn̄ est aduerten
dum:aliquas ex ꝑcedentibus non esse
diffinitiuas:vt est absolutoria ab obser
uatione iudicij:de q̄ ⁊ similibꝰ in ꝑcedē
tibꝰ dictū est. Modo ꝓ plena doctrina
sententiaꝝ diffinitiuaꝝ sciēdū ē.ꝙ sicut
arbor naturalis varios hꝫ fructus: ali-
quos immaturos:aliquos difformes:⁊
alios defectuosos:⁊ aliquos bonos: sic
ex ipsa arboris figura ꝯspicere lꝫ:ita ar
bor nr̄a reperit̄ tales ꝑsentatos fructus
hr̄e illis ꝯparatos vt.j.per ordinem pa
tebit. Et in primis hꝫ arbor nostra fru-
ctus imaturos ⁊ illis ꝯparauimꝰ sentē
tias acceleratas inconsultas:⁊ sine cau
sa latas:dicit em̄ Spe.de sentē.§.nunc

videndū in ꝑn.v̄.qualiter āt ꝙ debēt iu
dices in oībꝰ causis diligenter inspectis
cāe meritis ⁊ illis ex ꝗbuscūqꝫ actis iu-
dicialibꝰ plene discussis ⁊ inuestigatis
iudicare. Immo ꝑnceps i suis sentētijs
dꝫ illud facere:vt in.c.in causis:de re iu
di.⁊ si ꝯtrafactū fuerit:male actū est:⁊
fructꝰ dicunt̄ immaturi:⁊ sic in senten-
tia immatura ⁊ accelerata iuxta.c.iudi
cāti.xxx.q.v. Nec ē i ꝯtrariū.c.ij.ex̄ de
re iudi.in verbo celeri sentētia: qꝛ intel
ligit̄ cā prius cognita. Sꝫ ꝓ intelligen
tia huiꝰ primi fructus querit̄ an teneat
sentētia accelerata: ⁊ dicēdū regularit̄
est:ꝙ sic:alio nō apparente:tanꝙ̄ lata
ꝯtra ius litigatoris.c.cū iter:de re iudi.
nā ex quo snia lata est ꝯtra pn̄tē vel ab
senteꝫ ꝯtumaciter ex actis ꝑsumit̄ pro
snia.c.in pn̄tia.de renun.l.herēnius.§.
gaudia.ff.de euic.no.glos.in v̄.sedis:q̄
loquit̄ in snia ordinarij:in.c.cū in iure
peritꝰ:ex̄ de off.delega.c.qm̄ ꝯtra:de ꝓ
ba.dicit tn̄ notabiliter Bar.in.l.ꝓlatā.
C.de senten.in fi.ꝙ posset esse tāta bre
uitas tēporis in sententia:ꝙ ꝯcluderet̄
non esse cognitū de cā:⁊ ꝑ consequens
sniam esse nullā ipso iure.l.ij.C.quali
ter ⁊ qn̄ iudex.l.nā ita diuus.ff.de ado
pti.l.de vnoquoqꝫ.ff.de re iudi.imo for
tius snia principis ita accelerata est ip-
so iure nulla.c.cū ex litteris:ex̄ de in ite.
resti.⁊ ex hoc infert̄:ꝙ si sit cā magnaꝫ
discussionē exigēs iudicialē:⁊ reperiat̄
lata illico lite cōtestata: vel breuissimo
tꝑe talis sniae ē nulla:nec est opus appel
lare.l.j.⁊ to.ti.q̄ sen.sine appel. rescin.
⁊ habet̄ in.c.j.de re iudi. Consulunt tn̄
doc.ꝙ ad cautelā appellet̄ ad cumulā-
dū nullitatē iuxta ea q̄ legunt̄ i.l.si ex-
ꝑssiꝫ.ff.de appel. Idē videt̄ dicendū:si
ex tenore sentētie appareat:nō cognitū
de cā:qꝛ iudex dicat in sentētia:si debes

dare da. vel dicat ꝙ tuz illi debes solue ⁊ i tm̄ te ꝯdēno ⁊c̄. vt in. l. preses. C. de senten. ⁊ notat Spec. in ti. de senten. v̄. sz ecce iudex sub. §. iuxta propositionis seriē. Scd̄o loco in arbore habetis fructꝰ deformes: qbꝰ assimilanť sentē. late iuris ordine non seruato. ⁊ pretermissa forma iudicioꝝ: naz tales senten. tanꝙ deformes sunt nulle. in. §. diffinitiua. ij. q. vj. ⁊ in. d. l. prolatā: ⁊ quis sit ille ordo iudiciarius: cuius subuersio vel pretermissio facit sn̄ias deformes: visum fuit in. iiij. parte principali arboris nostre: vz in parte cōtinente ramos ⁊ ramusculos: ⁊ ordinē iudiciariū ꝓsequiť Hosti. circa istas sn̄ias deformes i. §. qualiter non ibi debeat. in ti. de senten. in v̄. ordo iudiciarius: ⁊ dicit Spec. de senten. §. iuxta. v̄. ita ꝙ est nulla ratione processus cāc: ꝙ ēt si de voluntate partiū fuit omissus ordo iudiciarius: ipsa sn̄ia est nulla: q2 huic iuri tāꝙ itroducto ad iuris rigorem conseruandum ēt cum iuramento partes non valide renunciant. l. properandum. C. de iudi. l. si qs pro co. ff. de fideiuss. ⁊ habeť in. c. cum contingat. de iureiu. Addo vobis glo. notabilem in. ver. illustriū: circa fi. in ver. ita. bz Joan. ⁊ lauren. in. c. fi. ex̄ de senten. ⁊ re iudi. li. vj. ⁊ glo. quam aliqui dicūt singularez in. l. ij. C. cōia vtriusqz iudi. confirmantes predicta vz: ꝙ sententia non valeret in vim sententie: lz ex post facto in vim pacti possit confirmari: de quo etiam per Panor. in. c. significasti: de fo. compe. super glosam secundaz in articulo an valeat sententia lata cōtra clericum per iudicem secularem: qui voluntarie se illi iudici subiecit. Fallit etiā vt sententia non sit difformis: lz etiam non sit seruatus ordo iudiciarius: qn̄ loquimur in causis summarijs: in qbus licet non renunciantur probationes: remittiť tn̄ ordo iuris cle. sepe de ver. sig. possunt etiam dici sententie difformes: q̄ plorate sunt sine debita forma de quo per Spec. de sen. §. vt aūt premisimus: in ver. nunc transeamus aūt ad diffinitiuas: ⁊ per Hosti. in summa de quo ꝑ Spc. de senten. in. §. qualiter proferende. ⁊ aliquid habeť per. d. glo. in v̄. illustrium. in. c. fi. ð re iud. li. vj. ⁊ ibi ꝑ Dominicū: ⁊ habeť in. l. ij. C. de sen. ex periculo. recitandis. Tertio in arbore sunt fructus marcidi in toto: per quos habemus notatas sn̄ias in toto marcidas. s. que late sunt contra iura expresse. siue naturalia: siue diuina: siue canonica: siue ciuilia. vt sentit Spec. i. §. iuxta. ver. ita ex nulla ratione manifeste in tit. de sen. ⁊ hoc verū: quatinus illa iura ciuilia ⁊ alia sunt seruanda: sicut ⁊ dicimus in terris imperij non seruari ius diuinū de quo in. c. vniuersis: ⁊ in. c. in omni. ð testi. ⁊ in. c. nouit. de iudi. s. ꝙ i ore duorum vel trium stat omne verbum: vt est videre in testamentis: in quibus requiruntur septem testes: in. l. hac. consultissima. C. qui testa. facere poss. ⁊ sic de similibus: cum in his que nutriunt non est vnuz: ꝙuis seruet in foro suo. vt nota. in. c. ij. de arbi. li. vj. ⁊ per Jo. an. ⁊ ꝑ gl. in regula possessor. de re. iuris. co. li. Et comparantur tales senten. fructibꝰ marcidis in toto: q2 in totum abijciuntur: q2 non habent saporem sententiarum: ⁊ diciť sententia marcida: qn̄ lata est contra legem: habita legis mentiōe: ⁊ sic est contemptum: q2 hec sententia ē nulla: cum iudicandū sit bm iura. c. j. ⁊ c. inniteris: de consti. lz hoc fallat in p̄n cipe ipso tempore quo possunt derogare iuri. in. l. j. ff. de consti. prin in. c. ꝓposuit. de concess. prebē. ⁊ in. l. idē vlpianꝰ

alias est.l.ſpadonem.§.ideꝫ vlpianus.
ff.de excuſa.tuto.dꝛ valere ſententia la
ta contra legem: qñ lex eſt dubia: ⁊ hꝫ
varios intellectus:nec ſcit̃ quis ſit veri
oꝛ ⁊ eſt videre i.c.ex parte adc.de teſti.
i aut̃.ex cauſa.C.de libe.pꝛeteritis. In
illo articulo an loquat̃ in pꝛeteritiõe iu-
rium.quem articuluꝫ dicebat dñs Jo.
de graſſ.egere determinatiõe ſpeciali:
⁊ ita i.d.aut̃.ex cauſa dicit Rap.fulgo.
⁊ in.l.doꝫ a patre.C.ſolut.matri.⁊ in.l.
poſt dotem.ff.co.ti.⁊ in.l.potens.C.de
pactis:qꝛ iſtis caſibuſ tenet ſententia la
ta contra legem:ſi ferat̃: appꝛobando
vnũ ex varijs intellectibus:⁊ ita Bar.
tenet:q̃uis foꝛte intellectus non ſit ve-
rus in.l.cũ ꝓlatis.ff.de re iudi.dicit tñ
ibi Bar.ꝙ ſi iudex alleget opiniõeꝫ quã
multi doctoꝛes tenuerũt:leuius punict̃
iudex:⁊ hꝫ verũ qñ reperit̃ vna cois opi
nio ꝯmuniter appꝛobata:vt tunc punia
tur talis iudex eam non ſequens in iu-
dicando:qꝛ opinionem cõiter appꝛoba
tam tenet̃ iudex ſequi ⁊ in totũ excuſa
tur:q̃uis illa non ſit vera:cũ iudex ip-
ſe non dꝫ recedere a ꝯmuni.vt ꝑ Bart.
in.l.fi.ff.de vari.⁊ ex̃ cogni.⁊ ꝑ Jo.an.
in.c.j.de conſti.li.vj.⁊ fa.l.minime.ff.
de.ll. Iteꝫ non dꝛ ſententia marcida la
ta contra.ll.ſi ferat̃ contra.l.cõpꝛehen-
ſaꝫ in extrauagãti:in coꝛpoꝛe iuriſ non
clauſa:qꝛ tũc valet ſententia vt ꝑ Bar.
in.l.cũ pꝛolatis:⁊ ex hoc infert̃ ad ſen-
tentias latas ꝯtra reformationes ſtatu
toꝝ:de quo videnda ſunt q̃ ibi habent̃
in.c.ij.de conſti.⁊ in aut̃.vt fac.no.con
ſti. Scd̃o dꝛ ſnia lata ꝯtra ius exꝑſſum
qñ fert̃ contra expꝛeſſaꝫ iuris determi
nationem: non facta mentione de iure
iur.lege:puta dicit iudex in ſnia laicuꝫ
poſſe hꝛc.x.lꝫ non dicat contra.c.cãꝫ q̃
de pꝛeſcrip.cũ ſimilibuſ:vel dicat laicũ

hꝛc ius eligendi in eccleſia:lꝫ non dicat
contra.c.maſſana.de electi.vel laicum
poſſe iudicare de ſpiritualibus ꝯtra.c.
decernimus de iudi.vel qꝛ dicit Tituꝫ
minoꝛeꝫ.xiiij.annoꝝ potuiſſe facere te
ſtimoniũ:ꝯ legeꝫ.ij.C.qñ pꝛouo.non ẽ
neceſſe.ſecus eſt ſi in ſnia non ſit erroꝛ
expꝛeſſus:tñ eſt cõtra ius:puta qꝛ dicit
Titiũ poſſe teſtari:nec expꝛimit:nõ ob
ſtan.ꝙ ſit minoꝛ.xiiij.annoꝝ:⁊ ſic de ſi
milibus:⁊ no.Spe.in.d.§.iuxta.v.iteꝫ
ex nulla vbi notabiliter loquit̃. Tertio
dꝛ marcida ſi miſericoꝛdiaꝫ vetat.in.c.
ponderet.in fi.l.di.⁊ in.l.reſpiciendum
ff.de pe.de q̄bus caſibus vꝛ poſſe dubita
ri iuxta ea q̃ habent̃ in Spe.de ſenten.
excõmuni.§.fi.iũctiſ his que dicit in.d.
v.itẽ eſt nulla:q̃ vꝛ in pꝛactica:⁊ notan
dus eſt caſus.in.c.inter cetera.de re iu-
di.ꝙ ſicut ſnia lata ꝯtra ius expꝛeſſum
eſt marcida i totũ ⁊ nulla ipſo iure.ita
ẽt ſi ꝯtinet manifeſtã ⁊ euidentẽ iniuſti
ciam:⁊ erit marcida.⁊ nulla:ita Spe.
in.d.§.iuxta.in ver.iteꝫ ꝙ eſt iniuſta.⁊
Panoꝛ.⁊ doct.in.c.inter cetera pꝛealle.

¶ Quarto loco in arboꝛe ſunt fructuſ
aliqui ſemimarcidi q̄bus aſſimilant̃ ſen
tentie cẽſure:iniuſte late:⁊ diſpenſatio-
nes indiffinite.ad qd̃ vltimũ põt iduci
glo.in.c.non eſt.in ver.adimplere.ex̃ de
vot.⁊ voti redẽ. Nã lꝫ hmõi ſententie
ligẽt:lꝫ iniuſte late:dũmodo ſeruat̃ de-
terminata foꝛma.c.ſententia paſtoꝛis.
xj.q.iij.⁊ dicunt̃ cẽſure medicinaleſ:de
ſen.ex.li.vj.tñ quo ad deuꝫ non ligant
neqꝫ habẽt effectum.c.a nobis ſepe.de
ſen.ex.⁊ iuribus pꝛealle.facit qd̃ notat̃
in.c.literas:de reſti.ſpoli.nam effectũ
habent tales ſnie quo ad eccleſiaꝫ mili-
tantem: ſed quo ad triumphantem ec-
cleſiam ſunt marcidi. Iteꝫ equiparant
aliqui ſententias latas ſub conditione:

que licet ferri non debeāt:late tñ̄ tenēt l.j.§.biduū.ff.de senten.sine app.resci. Cōparant ēt predicti fructibus marcidis sententias suspensas:vel restitutione:vel appellatione:vel supplicatione: que valent ipso iure:sʒ non habent effectū nisi in tp̄e:⁊ sic sunt semimarcide.c. veniētes:ex̄ de iureiu.l.j.in fi.ff.ad trebel.⁊ ď appel.ff.ꝑ to.⁊ vnuʒ in materia appellationis notādū est:ꝙ ī cā appellationis:restitutionis:⁊ supplicationis procedit̄ q̄si sicut in p̄ncipali.de quo in Spe.de appel.⁊ tñ̄ vna singl'aris natura appellatiōis in sentētijs cēsure:ꝙ seq̄uēs appellatio non suspendit ꝓnūciatū:q² cēsura secū trabit executioneʒ:de quo in.c.ꝑ tuas:de sen.ex. p̄cedens tñ̄ appellatio regularit̄ ānullat:vt de istis babet̄ in.d.c.ꝑ tuas:⁊ in.c.pastoralis: de appel.⁊.c.solet.de sen.ex.in.vj. Fructib⁹ marcidis dicunt̄ ēt ꝯparari sn̄ie iniuste in meritis:ex ordine ⁊ sine vitio late:q̄ valēt ⁊ merent̄ executioneʒ.c.cū inter.c.intimastiʒ:ex̄ de sen.⁊ re iudi.tñ̄ ď tecta iniusticia in ꝯscientia marcescūt vt dicit Spe.de sen.ex.§.fi.v̄.illud aūt querit̄:ꝙ ꝯpetit ꝯditio sine cā ꝑ.l.fideiussor.§.ī oīn⁹.ff.mā.ergo a fortiori cō petit retētio.ar.l.j.§.qď āt.ff.de supfi.ī l.inuitus.§.cui damus.ff.de reg.iu. Videat̄ in ꝯtrariū.d.§.in oibus ⁊.l.j.C.de ꝯdi.indebi.vel saltē ꝯsulat̄ remedio denūciationis:qď tutiuʒ ē:vt per Panor. post Hostiē.in.d.c.nouit:vbi tractat q̄liter succurrat̄ victo per iniustā sn̄iam: ⁊ ibi distinguit̄ qualiter appareat de iniustitia vel notorie vel ex partis ꝯfessione:ď quo ibi plene per eū. Successiue ⁊ quinto loco in arbore nostra babemus fruct⁹ perforatos a vermibus ab intra: quibus ꝯparant̄ sententie late contra conscientiā iudicis vel partis:nam conscientia est vermis intraneus:⁊ sicut vermis corrodit fructuʒ:ita ꝯscientia solet corrodere sn̄iam ab intra licet ab ex̄ videat̄ sana ⁊ bona:nā sn̄ie vident̄ sane ab ex̄ qñ̄ sunt late seruato iuris ordine: ⁊ seruatis seruādis:⁊ faciūt de indebito debitū.l.j.C.de ꝯditione indebi. Tñ̄ ab intra mala ꝯsciētia ꝓsternit.c.si peccauerit.ij.q.j.⁊.d.c.nouit. Nā mala cōsciētia iudicis vel partis:ex aliqua malicia vel subtilitate facit indiffinituʒ:q² q̄ agit ꝯtra ꝯscientiā:edificat ad gebennā.c.lr̄as:ex̄ de resti.spo.facit.c.ꝑ tuaʒ de sim.c.mattbeus.e.ti. vbi dr̄ quid em̄ ꝓdest boī:si vniuersum mūduʒ lucret̄. Nec ob.si dicit̄ iudicandū ƀm allegata ⁊ ꝓbata.d.c.iudicantē.xxx.q.vlti.l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.presi.⁊ babetur.c.j.de offi.ordi.q² ꝯtraria procedūt qñ̄ ꝯscientia non remordet ꝯscientiaʒ: nec est peccatum:secus si lesit ꝯscientia lesa:q² debemus potius oia mala pati q̄ꝫ malo ꝯsentire.c.ita ne.xxxij.q.v.preterea q̄ꝫuis rigor iuris excusat iudiceʒ:nō tñ̄ excusat improbam conscientiaʒ partium:facit glo.in li.C.de satisdando. At id qď dicit̄:ꝙ rigor iuris excusat iudiceʒ:q² nibil de contigentibuʒ obmisit: ⁊ faciūt notata per Inno.in.c.postulasti:de foro compe. Ex quo sequit̄:ꝙ si quis fouens iniustam cām per subtiles aduocatos iuris allegationeʒ obtineat non potest sana conscientia retinere vt babet̄ in.c.inter ceteras:de re iudi.d.c. nouit:⁊ facit:q² non multū iterest:quo ad periculū aīe iniuste detinere alienū vel inuadere spoliando alieni possessioneʒ:tex.est in.c.sepe ad fi.extra de resti. spo.⁊ ideo dicebat dñ̄s Ioan.de grasƀ reprebendendos esse aduocatos:⁊ consultores qui videntur manifestam iniustitiam:⁊ per iuris subtilitates caʒ mo-

liuntur sustinere. His ẽt fructibus ꝯpa rantur sententie venales: sicut ferri so lẽt in secreto: data pecunia iudici iuxta l. venales. C. senten. rescin. non posse. Eisdem fructibus dicũtur etiam com- parari sententie late ex gratia vel inimi citia vel propter partialitatem: que ta- men partialitas non viget in alemãnia sed soluz in plurib9 partib9 Italie: ⁊ de ea habetis factam mentionez in glo. v̈. non audens: in. c. statutũ: de rescrip. li. vj. per Bart. ⁊ doc. in. l. si quis a filio. §. si parti ciuitatis. ff. de le. j. fortius dicit Spe. de reqsitione consilij. §. j. ver. qd si iudex: ꝙ si iudices requisiuerint consi- lium sapientes: ⁊ videant consilium es se effrenatũ ⁊ vitiosum: ⁊ sequantur ip sum: faciunt litem suaz. Arbor nostra in sexto loco producit fructus ab exte- rioribus vermib9 ⁊ ab animalibus cor- rosos: ⁊ istis comparamus sententias latas per falsas testes: vel instrumenta falsa: vel falsas probationes vel allega tiones seu falsa cõsilia que omnia sunt animalia nocentia ab extra: que solent corrodere animas litigantium ⁊ iudicia les sententias: ⁊ tales sentẽtie ꝙ sint ip so iure nulle vel annullande remedio re stitutionis traditur in. c. cum venerabi lis: de excep. c. licet causam: de probati. ⁊ in. l. diuus. ff. de re iudi. ⁊ in Spec. de senten. §. quoniam: ver. item pone: ꝙ la ta per falsos testes: ⁊ per to. ti. si ex fal- sis instrumentis. C. ⁊ per Hostieñ. i suz de re iudi. §. quid iuris si ex falsis. Sep timo arbor producit aliquos fructus a tempestatibus tactos: vel a furibus ex- portatos: ⁊ illis comparantur sententie late perempta instantia: fraudulẽta: ꝓ curata. vel culpa partiuz: vel iudicis. di cit tamen notanter Inno. in. c. venera- bilis: ꝙ quando malicia partis vel iudi cis: est protelata instantia: causa i instã tie est perpetua: eo casu quo alias esset peritura: de quo tamen ibi per doc. An to. Panor. ⁊ doc. His fructibus compa rantur sententie iniuste reuocate. in cã appell. l. j. in prin. ff. de appel. nam de- bent reformari in melius per iudicem ad quem: licet quandoqz deforment in penis: vt ibi habet̃. Istis etiam fructi- bus comparant̃ sententie ꝫm aliquos: quarum executio: malicia vel potentia partis: vel dolo executoris haberi non potest: qꝛ boni fructus idest sententie iu ste: quandoqz percutiuntur tempestati bus ⁊ subiacent furtis ⁊ rapinis per pra uos ⁊ iniustos homines. Circa que est prouidendũ i quantũ fieri potest. Istis etiaz equiparantur sententie: quotiens- cumqz sententie post excusationem spo liantur victores ⁊ sententie proferuntur sunt tamẽ aliquãdo impedimẽta iusta impedientia executionẽ: vt quando ter tius se opponit pro iure suo. vt in. l. a di uo pio. §. ꝙ si super. ff. de re iudi. ⁊ in. c. cum super. c. de cetero: ex͞co. ⁊ plures ca sus ponit Spec. de execu. sentẽ. §. fi. Vl timo loco producit ⁊ affert arbor nostra quosdam fructus bonos ⁊ maturos: ⁊ istis comparantur sententie diffinitiue rite ⁊ recte late: rite quo ad ordinez pro cessus ⁊ solemnitatem: cum verbuz rite denotet solemnitatem: v̈bum vero recte denotat iusticiã. vt in glo. in. l. si quid ea rum. §. interemptum. ff. de lega. iij. Re- cte ergo dico quo ad merita cause ⁊ iusti cie. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. here dita. ⁊ ꝙ rite fuit lata sententia colligit̃ ex precedentibus. vtrum recte colligitur ex probationibus factis ipso iudici: cuz eidem fieri debeant: vt in superioribus dixi. l. legata. in fi. ff. de probati. Nam . d ecet ipsum iudicem cuncta rimari. in

C

d.c.indicātem:facit.c.iudicet.iij.q.vij.
⁊ hec habent locum in ciuilibꝰ crimina
libus spiritualibꝰ:ecclesiasticis: ⁊ secu-
laribꝰ:⁊ tales sententie sunt digni fru-
ctus recondendi in horreis dominoꝝ
⁊ he sententie merito pro veritate habē
tur.l.res iudicata.ff.de regu.iur.⁊ dicit
Spe.de senten.§.fi.ver.in summa.no-
ta ꝙ presupponitur: ꝙ pro processu iu
dicis ⁊ pro sententia presumendum est
c.in presentia.de renū.l.herēnius.§.ga
ia.ff.de euicti.c.boni.de elec. cum alijs
allegatis.s̄. ⁊ ita transit sententia in rē
iudicatum:si non sit apellatū: vel si sit
appellatū:⁊ lapsus sit terminus iuris
vel hominis.iuxta notata ī aut.qui ap
pellant.C. de appel.⁊ in.c.cū sit roma
na.c.ex ratione.⁊ ibi Panor.d appel.⁊
habetur de.quamuis.eo.ti. Ex istis ca
sibus presumitur tam pro ordine quam
pro causa ⁊ meritis.nec videtur dehinc
aliud querendum esse.l.fi.ff.de re iud.
⁊ hoc est sine dubio quando lata est sen
tentia presentibus partibus:vel contu-
maciter absentibus.l.ex consensu.§.fi.
ff.de appel. Et ſm diuersas causas de
quibus supra fecimus mentionem : in
hoc vltimo fructu possumus fructum
ipsum seu genus ipsum bonorum fru-
ctuum diuersis coloribus depingere ⁊
colorare:sicut fructus naturales repe-
riuntur: ⁊ possumus spiritualium cau
sarum sententias bonas ⁊ iustas depi
gere colore giluo propter humiditatē.
Causas vero criminales cum deducte
fuerint in sententias iustas:tunc fructū
bonum huiusmodi sententiam repre-
sentantem depingere possumus rubeo
cum in criminibus plerumqꝫ de sangui
ne agatur : sic de singulis.

¶ De executione sententiarum.

¶ Postremo quia vidimus de bona
sententia:videndum est primo que re-
media competant pro executione sen-
tentie:⁊ dicendum est ꝙ competit actio
iudicati:vel in factum ſm vnā opinio
nem ⁊ officiū iudicis:quod habet exe-
cutionem paratam de quo in.l. miles.
§.j.⁊ fi.ff.de re iudica.⁊ ple.per Spec.
de senten.§.breuiter:⁊ in.j.§.per to.pro
eo ꝙ dicitur competere actionem in fa
ctum solet etiam allegari.l.proinde.in
princi.ff.ad.l.aqui. Successiue potest
aliquis dubitare quis modus quisue or
do seruandus sit in executione senten-
tie. Respondetur modum esse vt primo
fiat executio in bonis mobilibus:si illa
satis sufficiant. Si vero non sint tot mo
bilia: ⁊ tunc deueniendum est ad im-
mobilia:⁊ illis non repertis:vel in suf-
ficienti quantitate non existentibus:de
uenitur ad nomina debitorum illius cō
tra quem venit sententia executioni mā
danda.in.§.in venditione.l.a diuo pio.
⁊ per discursum illius.l.ff.de re iudica.
⁊ per Hostien.in sum.cod.tit.§.conse-
quenter:⁊ habetur in.c.de cetero:extra
cod.tit. Quod dicitur demum perueniē
dum ad nomina debitorum: ⁊ sic legis-
lator non habet nomina debitorum ꝓ
bonis mobilibus neqꝫ immobilibꝰ. In-
fero ꝙ consuetudo per Germaniam:
scilicet solum mulierem viro succedere
in bonis mobilibus: ꝙ non succedet vi-
ro in nominibus debitorum: ꝙuis ipsa
debita ⁊ actiones ꝯtineant res mobiles
puta pecunias. Ita Barto.in.l.monen
tium.ff.de ver.signi.⁊.l.potest.ff.de au
ctorit.tuto.⁊.d.l.a diuo pio.eodem mo
do quo.s̄.inducta est.

¶ Bartholomeus ab horario Doc. patauinus: ad vniuersos ⁊ singulos contentiosi fori studiosos.

Ermanni nostri horum libellorum authoris quãta fuerit doctrina quãta ve ingenij vis ⁊ acrimonia forensiũ que causaruꝫ experientia eius ꝑclara fetura nobis liquido ostendit. Excogitauit nãqꝫ vir iste celebris in omni actiõe pene validissimum truncbuꝫ exercitationi prõptitudiniqꝫ accomodatum libellum videlicet: quo quidem causidicis ipsis pratice in hiantibꝯ ⁊ ad huiusmodi formas anhelantibus nihil expeditius nihil ve vtilius gratiusqꝫ cõtingere poterat: verum quia sententie ipse a iudicibus ꝓferende omnimodam conformitatem cum libellis productis habere debent, ꝓinde in sua materia vnicuiqꝫ libello superaddidit etiam cõclusione facta in cã sententie secuture formam ⁊ hoc vt concordiam quam iura ipsa inter libellum ⁊ sententiam requirunt proficientibus in foro ipso patefaceret: ⁊ ne illotis manibus predicta agere videretur absqꝫ legum ipsarum auctoritate que maxima est: vt inquit pindarus: q̄ lex est regina omniuꝫ ⁊ domina: cui omnes mortales obseq par est (vt deo) successiue leges ipsas iuxta theoricham que est ipsius intellectus illuminatio circa p̄cipaliores iuris terminos perbelle adiunxit: indicans actꝯ ipsos pratichos a theorica matre proficisci veluti riuulos ipsos a suo proprio originali fonte. Qua propter vos ingenui adolescentes qui ĩ foro excellere desideratis: ⁊ in eruditos causidicos euadere percupitis: hos hilari fronte suscipite: hisqꝫ iugiter incumbite: totoqꝫ pectore hos diligenter perlegite memoresqꝫ laurarij vestri estote: q̄ fructum admirandum ex his proculdubio ɔsecuturi estis: nullatbenusqꝫ in futurũ dubitabitis libellandi viam: vobis amplius in quacunqꝫ materia precludi posse: sed cum actionibus ipsis confidite omnes petendi formas futuras vobis planas ac dilucidas. Utinã hoc mihi contigisset dũ in patauino foro ante actis floridioribus annis versabar: vt hunc aureum offendissem libellum causidicorum thesauruꝫ quia mihi indicis lapillis carior fuisset: magnumqꝫ euoluendi codices immensiores laborem facilius euitassem: sed quo (sorte mea) cũ opus esset carui pati tamen nequeo in presentia vt saltẽ posteritas (me duce) tãto munere defraudetur non immemor quanti faciendi sint eruditorum virorũ alieni labores quibus facile possimus ferire sydera vertice: Dixi.

¶ Hermanni de formandis libellis.

Enerabili et egregio viro magistro Job vener: vtriusqz iuris doctori: serenissimi et excellētissimi pncipis et dñi dñi Rupti Romanoꝝ regis semp Augusti ꝯsiliario: Hermān⁹ de barc in vtroqz licēciat⁹: eiusdē serenissimi regis regalisqz ac iperialis curie humilis referendari⁹ et aduocat⁹ ppetu⁹: obsequiū et honorē: Uere dignū et iustū arbitror vt bñficioꝝ gratuitoꝝ multiformiū: mibi bacten⁹ a vr̄a mera liberalitate ipēsoꝝ semp remiscar: et aliqd ꝓ facultatꝫ exiguo modulo reddā antidotū: in acceptoꝝ bñficioꝝ memoriā sempiternā ¶ Sane: q̄uis hmōi ātidotū naturali lege: non solū v̄bales grās: sꝫ et reales remunerationes veluti debitas exigat: tñ qꝛ debito oneri ipar sum ipotēs reddere reales: exēplo Ouidij Nasonis q̄ dixisse scribit. Et qꝛ non poterā munera verba dabā emerito parabolicas claras grates: qu arū p̄textu duxi certas libelloꝝ nouas sententiarūqz condēnatoriaꝝ formas: libellis conformes: qb⁹ multi antiqtatū et nouitatū casus cām dederūt edere ƀm v̄buz vr̄m nouissime mibi factū: qñ cōmeatu accepto in municipio beidelbergēsi d regali curia iter arripui: regrediēs ad gallicā vnde venerā regionez. ¶ Hmōi āt libelloꝝ atqz sniaꝝ in foro ciuili vtiliū formas ex celebris recordationib⁹ dñi. P. Jacobi d Aureliaco legū doctoris in mōte pessulano: duz viueret residere soliti summa post solēniū doctoꝝ Rofredi: Joānis de Blanosco: Guillermi de ferrarijs: Guillermi durādi: et alioꝝ summistaꝝ antiquoꝝ libellātiū summas ꝯpilatas elicui. ¶ Et in bāc summulaz redegi: redactāqz vr̄e benignitati pfecta et irreuocabili donatione inter viuos: tenore p̄ntis ep̄le dono: Supplicans q̄ten⁹ dignemini: non doni exiguitatē sed donatoris affectionē inspicere: et boc exiguū mun⁹ beniuolo corde mānuqz breui: affabiliter acceptare. ¶ Sane: q̄uis vr̄a mens sapientie fulgorib⁹ illustrata: sicuti sol: non egeat adiuuari facib⁹ et sup vacuis laboret impendijs: q̄ ad tale factionis op⁹ frustratoriū anbelat: tñ aliqñ inutile reddit̄ vtile vt puta: si merso solis lumine: obliuionis chaos ingruat. potest ex buius summule ituitu: veluti ignis ex silicib⁹ incussu: memoriale lumen excuti: quo excusso: tetra caligo ꝓfugatur: et mens antea obumbrata relucet: radijs artificialiter repetitis. Ita qꝫ prudētia a deo vobis data: sciet et poterit hmōi dono: si casus se offerat: vti in iudicijs et in scholis.

¶ Prim⁹ libellus in rei vendicationis negocio ƀm multarum curiarum in rescripto et non scripto promiscue vtentiū consuetudinem conceptus.

¶ Corā vobis dño iudice mōtispessulani ꝓponit i iudicio petr⁹ iacobi actor: ꝯtra martinū reū: et ꝯtra quācūqz personam pro eo in iudicio legitime ꝯparētem. Et dicit: q̄ dict⁹ re⁹ possidet seu detinet: et facultatē restituēdi bꝫ: quēdam fundū sitū in territorio de latis: confrōtatū ex vna parte cuz prato deusmada et ex alia cum fundo pontu alamādi: in flumine lani intermedio: qui fund⁹ ptinet ad dictū actorez iure dñij vel quasi. Unde cum dict⁹ re⁹ regsit⁹ dictū fundū restituere ꝯtradicat: agit dict⁹ actor contra dictū reū: et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū fundū ad dictū actorez ptinere: iure dñij vel q̄si: ꝑ vr̄am sniam declaretis: et dictū reum ad restituendū

dictuʒ fundū dicto actori vna cū fructi-
bꝰ industrialibꝰ iam perceptis ⁊ extan-
tibus: ⁊ qui percipient in futurū de dic
to fundo: ꝑ dictū reuʒ ante lit. ꝯtesta. ⁊
extabūt percepti. Iteʒ cum fructibꝰ ꝑci
piendis: ⁊ qui percipi potuerunt: post
lit. contesta. ⁊ ꝑcepti nō sunt sententiali
ter ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdēnatuʒ ad restituē-
dū iuris remedijs ꝯpellatis. Petit ēt ex
pēsas occasione p̄sentis litis factas: ⁊
ꝓtestat̄ de faciēdis suis loco ⁊ tēpore le
gittime declarandis. Implorās dn̄e iu
dex officiū vestrū: in his in'qbꝰ est: vel
de iure fuerit implorādū. Et āte oia pe
tit iterrogari dictū reū: an dictū fundū
possideat: vel an saltē eiꝰ restituendi fa-
cultatē habeat. ¶ Probat̄ libellus per
ea q̄ legunt̄ ⁊ no. ff. de rei vēdi. l. in rem
actio. C. de alie. mu. iudi. l. j. cum ꝯcord.
¶ Sentētie iuxta p̄dicti libelli formā
ꝓferēde exēplū seqt̄: ⁊ ē tale. Nos be-
rēgarius de fabrica: legū doctor: iudex
montispessulāi: ꝑ dn̄o sancio illustri re
ge maioricaꝝ: notū facimꝰ vniuersis: q̄
cū q̄dā cā: diu corā nobis iter petrum ⁊
martinū ventillata fuisset. Nos q̄dem
āno natiuitatis dn̄i. M. ccccxj. die vltia
mēsis martij: ⁊ partibꝰ ꝓpter hoc hora
tertiaꝝ ad audiēdā diffinitiuā sentētiā
assignata: q̄ die ⁊ hora ꝑtibꝰ cōparenti
bꝰ: ⁊ sentētiā ferri i postulātibꝰ: viso libel
lo: cuiꝰ tenor talis est. Corā vobis ⁊c.
lite legitime ꝯtesta. p̄stitoq3 a partibus
calūnie iuramēto: testibꝰ ꝓductis ⁊ exa
minatis: ⁊ coꝝ attestatiōibꝰ publicatis
ꝯclusoq3 in p̄senti cā. Sedente ꝓtribu-
nali: more maioricaꝝ: sacris scripturis
positis coram nobis. vt nostrū de vultu
dei ꝓdeat iudiciū. In noīe dn̄i: scilicet
patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti amē. Sē
tentiaʒ nostram ferimꝰ i hunc modum.
¶ Cū dictuʒ actor sufficiēter ꝓbauerit
intētionē suaʒ: seu ꝯtenta in libello suo p̄
dicto: ꝑ nostram sentētiā in his scriptis
declaramꝰ: dictū funduʒ ꝑtinere ad dic
tum actoreʒ: iure dn̄ij vel q̄si. Et cōdē-
namꝰ dictū reū: vt dicto actori restituat
dictuʒ fundū. Iteʒ ꝯdemnamꝰ dictum
reuʒ in sex sextarijs frumēti dicto acto-
ri restituendis de fructibꝰ idustrialibꝰ:
q̄s dictꝰ reꝰ ꝑcepit de fundo ante litis cō
testa. q̄ extāt ⁊ supsunt deductis expen̄.
Iteʒ i sex sextarijs hordei restituēdis di
cto actori de fructibꝰ industrialibꝰ post
litis ꝯtestationē ꝑceptis de dicto fundo
ꝑ dictū reū: q extāt ⁊ supsunt deductis
expen̄. Item duobꝰ sextarijs amigdala
rū restituēdis dicto actori de fructibꝰ na
turalibꝰ post litis ꝯtestationē ꝑceptis ⁊
extātibꝰ. Iteʒ ꝯdemnamꝰ dictū reuʒ in
sex solidis turonēsibꝰ dādis dicto acto-
ri ꝓ fructibꝰ idustrialibꝰ cauliū: ⁊ ꝓ na
turalibꝰ ficuū: seu ꝓ valore coꝝ ꝑceptis
post litis ꝯtesta. ꝑ dictū reū ēt ꝯsumptis
seu nō extan̄. Iteʒ i qnq3 solidis turon̄.
dādis dicto actori ꝓ fructibꝰ industria
libꝰ cauliū ⁊ ꝓ naturalibꝰ ficuū: seu ꝓ va
lore coꝝ: q̄s q̄deʒ nō ꝑcepit dictꝰ reꝰ: tn̄
eos hōeste ꝑcipere potuissʒ post litis cō
tes. vel eos actor ꝑcipere potuisset si sibi
dictū fundū possidere licuisset Et nihil
ominus ꝯdēnamꝰ dictū reū in centum
solidis turonen̄. dādis dicto actori pro
expen̄. ꝑ eū factis occasiōe p̄ntis cause:
cū idē actor delato sibi a nobis iuramē
to iurauerit ad sancta dei euāge. taxatōe
nr̄a p̄dicta p̄hita se expendisse p̄dictos
c. solidos turon̄. occasiōe p̄ntis cāe ⁊c.
¶ Tunc si reus sentiat se grauatū: ⁊
velit appellare: poterit ita dicere incōti
nēti. Dictꝰ reꝰ dicit p̄dictā sentētiā esse
nullā. ⁊ si q̄ ē ab ea tāq̄ ab iniq̄ ⁊ ꝑperā
lata viua voce apud acta ad dn̄i locum
tenen̄. illustris regis Maioricaꝝ sedē

appellat ⁊ apostolos sibi dari petat se-
pe sepi⁹ ⁊ instanter ⁊c̄. vt i forma. Qui-
dam dicūt ꝙ predicta sententia est nul-
la: q2 non est pronunciatū fundū perti-
nere insolidū ad dictū actorem: vt no-
ta. ff. de procurato. l. pomponius. §. sed
iste. Qđ non est verū. ff. de exceptio. rei
iudica. l. si qs cū totū. in principio. Sic
videt̄ dn̄s Azo itelligere. ff. de ver. sig.
l. pupillus. §. fi. Qui enim dicit: vel sim-
pliciter petit fundū: totū fundū petisse
videt̄: vt notat̄. ff. de rei vendicatio. l. si
in rem. in princi. Si ex satis posset ap-
parere iudici: an dictus fundus pertine
ret ad actorem iure directi dn̄ij: vel iure
vtilis: seu q̄si dn̄ij: credo ꝙ ipse debuis-
set illud declarasse snia supradicta.

¶ Forma secundi libelli de actione in rem: pro re emphiteotheccaria que cecidit in commissum.

¶ Coram vobis dn̄o iudice montis-
pessulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P.
contra. M. Qđ dict⁹ reus possidet seu
dz: ⁊ facultatem restituendi hz quandā
domū vocatam porticū deutirit: sitam
in montepessulano: quam domū cū di-
ctus re⁹ tenuerit retroactis temporib⁹
in emphitheosim: a dicto actore ad an-
nuam pensionem sex denarioꝝ turoñ.
⁊ sic dicta dom⁹ pertinebat tūc ad dictū
reū iure vtilis dn̄ij vel quasi: dict⁹ reus
stetit per trienniū: ꝙ predictam pensio-
nem non soluit. Unde cū ꝑꝑ hoc dictus
reus ipso iure ceciderit a iure suo: quod
habebat in dicta domo: agit dict⁹ actor
contra dictū reum: ⁊ petit a vobis dicto
dn̄o iudice vt predictam domū pertine-
re ad dictū actorem iure dn̄ij vel quasi
per vestram sententiam declaretis. Et
dictū reū: vt dictam domuz dicto actori
restituat: vna cū pensionib⁹: per predi-
ctū triennium subtractis: sententialiter
ꝯdemnetis ⁊ condemnatū ad predicta
iuris remedijs compellatis: ⁊ petit expē
sas factas occasione presentis ⁊c̄. implo
rans vestrū officiū domine iudex. Pro
bat̄. C. de iure emphitheo. l. ij. Non re-
peris: ꝙ prefatus doctor posuerit sentē
tie iuxta predicti libelli formam ferende
exemplū. Tamen attentis opinionibus
doctrinis: ⁊ exemplis quorūdam alio-
rum doctorū: potest sententia sic conci-
pi ⁊ proferri. ¶ Christi nomine inuo-
cato: Nos ⁊c̄. pro tribunali sedētes ⁊c̄.
per hanc nostram diffinitiuam senten
tiaz pronūciamus: decernimus ⁊ decla
ramus: predictam domū ad dictū acto
rem iure dominij vel q̄si pertinere: eun
demqz reum ad restituendū eidem ac-
tori eandem domum: vna cum pensiōi
bus per ꝑdictum triēniū subtractis: ac
in expensis litis condemnandū fore: ⁊
condemnamus expēn. taxatione nobis
in posterum reseruata ⁊c̄.

¶ Forma tertij libelli est de actione ī rem pro re feudali: quando ipso iure cecidit in commissum.

¶ Coram vobis domino iudice mon
tispessulani dicit ⁊ proponit i iudicio P.
contra semproniū: ꝙ dictus semproni⁹
tenet seu possidet: ⁊ restituendi faculta
tem habet: turrim de villa: sitam in mō
tepessulano. quam turrim cū martinus
teneret quondam in feudū a dicto acto
re: ⁊ sic dicta turris pertineret tūc ad di
ctū martinū iure vtilis dn̄ij vel q̄si: dic
tus martinus ipsaz vendidit ⁊ tradidit
dicto sempronio reo: sine permissiōe ac
toris. Un̄ cū ob hoc dictū feudū fuerit
apertū dicto actori: ⁊ martinus tūc sic
alienando cecidit ipso iure a iure quod
habebat in dicta turri: agit dictus actor
contra dictū semproniū: ⁊ petit a vobis
dicto dn̄o iudice: vt dictaz turrim ꝑtine

re ad dictū actorem iure dñij vel quasi per vestrā sententiaʒ declaretis: ꝛ dictū semproniū: vt dictā turrim dicto actori restituat: finaliter condēnetis: ꝛ ꝯdēnatuʒ ꝛc̄. ❡ Probant̄ predicti duo libelli in consti. impial. §. callidis: de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fed. ꝛ de ꝯtrouer. inter do. ꝛ empto. c. vno. ❡ Snia iuxta ꝑdicti libelli formā. Cū dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit intentionē suā seu ꝯtenta in dicta petitione sua. Jdcirco per sniam in his scriptis declaram⁹: predictaʒ turrim ꝑtinere ad dictū actoreʒ iure dñij vel q̄si. Et condemnam⁹ dictū reū in centū solidis turonensibus dandis dicto actori: quos delato: sibi a nobis iuramento: taxatione nostra predicta precedente iurauit se expendisse occasione dicte cause.

❡ Quarti libel. forma ē de actiōe i rē agat̄ ꝯ illū: q dolo desijt possidere.

❡ Corā vobis dño iudice mōtispessulani dicit ꝛ ꝓponit i iudio. p. ꝯtra. M. ꝙ cū dict⁹ re⁹ possideret ꝛ hr̄et quendā fundū sitū in territorio de latis: sic confrontatū: q fund⁹ tūc ꝑtinebat: ꝛ adhuc pertinet ad actorē iure dñij vel q̄si dict⁹ reus sciens dictū: actorē velle ab eo fundū vendicare: ipm dolo malo desijt possidere: vnde cuʒ dolosus pro possessore debeat hr̄i: agit dict⁹ actor contra dictū reū: ꝛ petit a vobis dño iudice: vt dictū fundū pertinuisse tūc: ꝛ adhuc pertinere ad dictū actorem iure dñij vel quasi per vr̄am sniam declaretis: ꝛ dictū reū ad restituendū dicto actori dictū fundū condemnetis ꝛc̄. petit expensas factas occasione ꝛc̄. Jmplorans officiū vestrū dñe iu. ꝛc̄. ❡ Probat̄. ff. de rei vendi. l. in rem actio. in ꝑn. ꝛ l. snia. §. sed is: ꝛ de re. iu. q dolo ꝛc̄. ❡ Snia iuxta ꝑdicti libelli formā. Cū dict⁹ actor ꝓbauerit itētionē suā seu ꝯtenta i dicta petitione sua. Jdcirco ꝑ nostram sniam in his scriptis ꝓnūciam⁹ ꝛ declaram⁹ dictuʒ fundū ꝑtinuisse tūc cū dict⁹ re⁹ ipm dolo desijt possidere: ꝛ adhuc ꝑtinere ad dictū actorē iure dñij vel q̄si. Et ꝯdemnam⁹ dictū reū vt dictū fundū dicto actori restituat ꝛc̄. ❡ Si dict⁹ re⁹ ꝑdicto modo ꝯdēnatus fundū non restituat feret̄ alia snia: cū iuramento in litē vocato reo: q̄ talis erit. ❡ Cū snia per nos fuerit lata: cōtra ꝑdictū reū sup ꝑdicta actione in rem: ꝛ fuerit condēnat⁹ fundū restituere: ꝛ ꝯstet nobis dolo ꝛ calliditate eius factū esse quo min⁹ eū restituat dicto actori: ꝛ delato a nobis iuramēto in litē eidē actori: idem actor taxatione nostra ꝑhabita iurauerit se nolle dictū funduʒ nō fuisse sibi restitutum ꝓ viginti libris turonensib⁹. Jdcirco per nostram sniam in his scriptis cōdēnamus dictū reū in predictis viginti libris turonensibus dandis dicto actori ꝛc̄.

❡ Probat̄. ff. de rei vēdi. l. q̄ restituere ꝛ. ff. de in litē iur. l. j. ꝛ. l. videam⁹: cum ꝯcordā. ❡ Si āt actor nō velit iurare ī litem: sed magis vult ꝯseq: quāti ea res est: tūc vocato reo: ꝛ informatione facta: ꝙ valeat ꝯmuni estimatione qndecim libras turoñ. feret̄ talis sententia.

❡ Cū snia diffinitiua lata fuerit per nos sup dicto fundo restituendo. ꝛ ꝯstet nobis dolo ꝛ calliditate dicti rei factuʒ esse: vt fundū non restituat: ꝛ actor velit magis conseq quantī ea res est: ꝙ iurare ī litē. ꝛ ꝯstet nobis dictū fundū valere ꝯmuni estimatione quindecī libras turonē. ꝯdemnamus dictū reū in predictis quindecim libris turonen. dandis ꝛ soluendis dicto actori ꝛc̄. ❡ Probatur. ff. de dolo. l. arbitror. in principio. ꝛ de ver. sig. l. inter hec verba. ❡ Attende dubia infrascripta. Martin⁹ furat⁹

fuit mihi quendam librū meū: furto fa
cto: ne liber inueniret̃. timore ductus: cō
sumpsit eū igne: ⁊ sic desijt dolo malo li
brum h̃re ⁊ possidere: Querit̃: an ego
possum agere actione in rē: libro ꝯsum
pto: ꝯtra reū. Et videt̃ ꝙ non: q̄ licet
res ꝯsumpta ꝯdici possit: tñ vendicari
nō pōt. vt istitu. ꝺ re. diui. §. si tñ alienā
purpuraȝ. ¶ Itē si qͣs ferruminauerit
rem alicui⁹: ēt mala fide: non ꝯpetit dño
q̄ndā rei vendicatio ad illud ferrūina-
tū vt. ff. de rei vēdi. l. in rē actio. §. item
quocūq̄ȝ ¶ Itē si dolo dñi vsufruc. mu
tatione rei sit extinct⁹ nō agit̃ ꝯfessoria:
aut actione in rē: vt. ff. qb⁹ mo. vsufruc.
amit. l. repeti. §. fi. ⁊ no. ff. de ope. no. nū
cia. l. ij. Itē hypothecaria actio i rē nō
ꝯpetit: re desinente: vt. ff. de pigno. acti.
l. si ꝯuenit. §. si qͣs ⁊ de iure fisci. l. defer-
re. §. fi. ⁊ facit. C. de ꝯdi. ex lege. l. mala
fide: ⁊ q̄ beneuult eā iudicare. Sȝ ꝯtra.
ff. de regu. iur. l. qui dolo ⁊. l. parem. vbi
dicit̃. ꝙ dolus ꝓ possessiōe est. ⁊ est gl.
ꝓ parte ista in p̄dicta. l. mala fide. Et
dñs berengari⁹ reputabat eam veram
Ego tñ nescirem respondere ad leges
in ꝯtrarium allegatas: nec scirē forma-
re libelluȝ: q̄ si in libello dicā librū esse
meum: certe nō est veruȝ nunc. Et licȝ
iura suggerant dictū dolosum nūc pos
sidere: nō tñ iuenio: ꝙ ꝑꝑ hoc iura sug-
gerāt me dñm esse illi⁹ rei post ei⁹ con-
sumptionē: ⁊ que in rerū natura nō est.
Et si ci iura que dicūt vel suggerunt do-
losum possidere debere: intelligunt̃ re i
rerū natura existēte. Quidā dixit mihi
ita formādū libellū. ¶ Dñe iudex: ta-
lis liber fuit me⁹: ⁊ cum talis possideret
eū: ꝯsumpsit eū igne dolo malo: ⁊ sic do
lo malo desijt eum possidere: vnde ago
contra eum: ⁊ peto per vos declarari:
p̄dictum librum fuisse meum ante con-

sumptioneȝ Et q̄ certum est: ꝙ dictuȝ
librum mihi decetero restituere nō pōt
peto per vos mihi deferri iuramentum
in litē: ⁊ euȝ cōdemnari: in quātū in litē
iurauero ⁊c̄. ¶ Probat̃. ff. ꝺ dolo. l. ar
bitrio. §. notū. Mirabilis tñ videt̃ taliȝ
libellus. Sed si libro in rerū natura exi
stēte: ⁊ rite formato libello: ⁊ lite ꝯtesta
ta reus dolo ꝯsumpsisset libruȝ: tūc iu-
diciū recte ⁊ rite iceptū ꝓcederet: ⁊ pos
set ferri sententia condēnatoria ad re-
stituēdū librū. vt apparet ex sup̄iorib⁹.
¶ Quinti libelli forma est de rei ven-
dicatione vtili: que ꝯpetit ex cessiōe.
¶ Corā vobis dño iudice mōtispessu-
lani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio petrus cō
tra martinū: ꝙ dictus re⁹ possidet seu
hȝ: ⁊ facultateȝ restituēdi hȝ quēdā fun
duȝ sitū in teritorio de latis: sic ⁊ sic con
frontatū q̄ fund⁹ ꝑtinet ad meuiuȝ iure
dñij vel q̄si. Unde cū dici⁹ meui⁹ cesse-
rit dicto actori actionē in rē sibi cōpetē
tem ꝓ dicto fundo: agit dictus actor cō
tra dictū reū: ⁊ petit a vobis dicto dño
iudice: vt dictū fundum ad dictū meuiū
pertinere iure dñij vel q̄si: per vestram
sententiam declaretis: ⁊ dictum reum
martinum ad restituenduȝ dictum fun
duȝ actori ex p̄dictis causis: vna cū fru-
ctib⁹ sententialiter ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdem
natum ad restituenduȝ iuris remedijs
cōpellatis: Petit iteȝ expēsas factas oc
casione presentis cause: ⁊ de faciendis
ꝓtestatur: quas suo loco ⁊ tempore legi
time declarabit: implorans domine iu-
dex vestrū officium ⁊c̄. ¶ Probatur.
C. de here. vel ac. vendit. l. fi. cuȝ ibi no
tatis. ¶ Sententia iuxta p̄dicti libelli
formā. Cum dictus actor sufficienter ꝓ
bauerit intentioneȝ suam: seu ꝯtenta in
dicta petitione sua. Idcirco per nostraȝ
sententiam in his scriptis declaramus

dictum fundū ꝑtinere ad dictum meui-
um iure dñij vel q̄si: ⁊ dictum martinū
reū: vt dictū fundum dicto petro actori
restituat ꝑ eandem sententiam ꝯdēna-
mꝰ. Et nihilominus ꝯdēnauimꝰ euȝ in
cētū solidis turonēsibꝰ: dicto actori dā-
dis: ꝓ expensis cause p̄sentis: cū idē ac-
tor delato ei a nobis iuramento: iuraue-
rit ad sancta dei euāgelia: taxatione no-
stra p̄dicta p̄habita: se expēdisse p̄dic-
tos cētū solidos turonēses occasione p̄-
sentis cāe. ¶ Posset dici ꝙ nō oporte-
ret declarari in sentētia fundū ꝑtinere
ad meuiū iure dñij vel q̄si: sed q̄ i libel-
lo fuerat petitum: ꝯueniens ē: hec i sen-
tētia declarari: seu suꝑ eo pronūciari.
¶ Sȝ posset dici: q̄ in libello nō fuit
necesse illud petere declarari: sed ꝙ suf-
ficeret ꝓponere martinū possidere vel
q̄si ⁊ dictū fundū ꝑtinere ad dictū meui-
um iure dñij vel q̄si: sȝ cessationē factaȝ
esse: ita ꝙ p̄dicta probarēt postea in ꝓ-
cessu cause ⁊ ꝙ postea sufficeret in snīa
ꝯdemnationeȝ fieri ad fundū restituen-
dū petro q̄ iure cesso agit. Sȝ qcqd di-
cant credo libellū bene formatū: ⁊ suffi-
cienter ⁊ ēt p̄dictā snīaȝ. Suꝑ fructibꝰ
satis ē dictuȝ superiꝰ i. j. ⁊ in. iij. libello.

¶ Sextus libellus de confessoria in rem actione.

¶ Coraȝ vobis dño iudice montispes-
sulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P. cō-
tra. M. Quod dictus actor tenet ⁊ pos-
sidet quoddam pratum situm in ripia-
lani: iuxta sitū blasuȝ: sic ⁊ sic confron-
tatum: qḋ pratuȝ pertinet ad eundē ac-
torem iure dñij vel quasi. Item propo-
nit: ꝙ seruitus vel quasi seruitus aq̄ du-
ctus sibi competit ad dictū pratum per
fundū ticianum sic ⁊ sic confrontatum.
Unde cum dictꝰ reus impediat dictum
actorem vti p̄dicta seruitute vel quasi:
agit dictus actor contra eum: ⁊ petit a
vobis dicto dño iudice: vt dictū actoreȝ
hēre seruitutem vel q̄si predicti aqueduc-
tus: per dictū fundum ad dictū pratuȝ
per vestram sententiam declaretis: Et
dictū reū vt patiatur vti dictum actorē
⁊ vt caueat: ne ipsum actorem in futuꝝ
vti impediat: sententialiter condēnetis
Necnon ad interesse dicti actoris qḋ ex-
timat ad decē libras turonen. q̄ ipsum
impediuit sine iuxta cā vti p̄dicta serui-
tute vel q̄si seruitute: necnō in expensis
factis occasione p̄sentis cāe: q̄s estimat
viginti solidos turonēses: dādos dicto
actori: per eandeȝ sententiaȝ ꝯdēnetis:
⁊ condēnatum ad predicta iuris reme-
dijs compellatis. Et protestat̄ de futu-
ris interesse ⁊ expensis suo loco ⁊ tem-
pore prout de iure fuerit declarādis: im-
plorans dñe iudex vestrū officiū: in his
in qbꝰ est vel de iure fuerit implorandū.
¶ Probat̄ libellus institu. de actioni-
bus. §. eque si agat. ¶ Snīe iuxta p̄di-
cti libelli formam proferende exēplū se-
quit̄: ⁊ est tale. Cū dictꝰ actor sufficien-
ter probauerit intentionem snā seu con-
tenta in dicta sua petitione: idcirco per
nostram diffinitiuaȝ sententiam in his
scriptis pronunciamus ⁊ declaramus:
dictū actorem hēre seruitutem vel quasi
aqueductus: per dictū fundū ticianum
ad dictū pratū dicti actoris. Condēna-
musq̄ȝ dictū reū: vt patiat̄ vti dictū ac-
torem pacifice: dicta seruitute vel quasi
Et vt cautionem ei prestet: ne in futurū
eū impediat in eadeȝ. Et q̄ constat no-
bis de interesse dicti actoris. x. li. turoñ.
q̄ fuit impeditus a dicto reo vti predi-
cta seruitute vel q̄si: condemnamus di-
ctū reū in predictis. x. lib. turoñ. dādis
dicto actori pro interesse suo predicto.
Nihilominꝰ condemnamus dictū reū

in centum solidis turoñ. dādis dicto a-
ctori ꝑ expēsis quas fecit occasione pre-
sentis cause: cū idē actor delato sibi a no
bis iuramēto: taxatiōe nostra ꝑdicta ꝓ
cedēte iurauerit ad sancta dei euāgelia
se expendisse ꝑdictos centū solidos tu-
ronen. occasione presentis cause.

Septim⁹ libellus super iurisdictiōe

Corā vobis dño iudice mōtispessu-
lan. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯtra M.
ꝙ dictus actor habet omnimodā iuris-
dictionē in teritorio Cellenoue: sic ⁊ sic
ꝯfrontato: ⁊ ideo omnimoda iurisditio
est sua vel q̄si sua. Unde cū dictus re⁹
dictū actorē impediat vti ꝑdicta iurisdi
tione in dicto territorio: agit dictus ac
tor ꝯtra dictū reum ⁊ petit a vobis dicto
dño iudice: vt dictā oīmodā iurisdictio
nē dicti actoris ad cū pertinere ⁊ esse suā
vel q̄si ꝑ vestram diffinitiuā sentētiam
declaretis: ⁊ dictū reū: vt dictū actorē
patiat̄ vti ꝑdicta iurisdictione: ⁊ vt ca
ueat: ne ipsum in futurū vti impediat
sentētialiter condēnetis. Necnō inter-
se dicti actoris: q̄d estimat. x. lib. q̄ ipsū
sine iusta cā impediuit vti ꝑdicta iuris-
dictione. Necnon ⁊ in expēsis factis oc
casione presentis cause: quas estimat.
xx. sol. turoñ. dādis dicto actori per cā-
dem sentētiam condēnetis: ⁊ ꝯdēnatū
ad ꝑdicta iuris remedijs compellatis.
Et ꝓtestat̄ de futuro interesse: ⁊ de expē
sis faciēdis suo loco ⁊ tēpore legittime
declarādū: implorans dñe iudex vestrū
officiū ibi ⁊ i quib⁹ de iure fuerit implo
randū. Probatur vt. s. in confessoria
vbi probatus est libellus. Circa q̄d
notandum est: ꝙ seruitutum quedam
sunt reales: quedā personales. vt. ff. de
serui. l. j. Jurisditio que non inuenitur
inter eas nominata: nec nominari de-
buit; ipsa ei realis seruitus non est: q̄
realis debetur predio. vt insti. de serui-
tu. §. in rusticorū ⁊. ff. communi. predi.
l. j. Et licet iurisditio cōcernat territori
um. vt. ff. de iurisdi. omnium iudi. l. fi.
⁊. ff. de ver. sig. pupillus. §. territorium
attamē ipsa nō debetur predio: sed per
sone. iuxta ea que notātur. ff. de officio
presi. l. iij. Jtē nō ē personalis seruitus:
q̄ illa ad heredē non trāsit. vt. ff. de li.
le. l. ⁊ non solū. §. tale. de vsufruc. l. si qs
binas edes. Jurisditio autē transit ad
heredē non tamen ad heredē presidis:
q̄ ille a se cā abdicare nō pōt. ff. d offi.
presi. l. penul. sed ad heredē baronis qui
cā acquisiuit tēpore: vel alio modo he-
ne trāsit. Videm⁹ enim hodie: ꝙ iuris-
ditio est i patrimonio baronū quodā
modo: sicut asinus est i patrimonio ru-
sticorū siue rustici. Jtē licz iurisditio nō
sit seruitus: tñ si quis ipediat̄ in ea: ipse
poterit agere ad istar confessorie actio
nis i rem cū sit eadē ratio: ergo sic idē
ius. Jtē iurisditio est res incorporalis:
⁊ in vsu suo habet causā inīcpellatā:
vt seruitus itineris actus vel vie. De si
milib⁹ autē procedit̄ ad similia. vt. ff. d
leg. l. non possunt. Et sic format⁹ est ꝑ-
dictus libellus ⁊ sic de consuetudine ob
seruatus ⁊c. Sententia iuxta predi
cti libelli formam proferenda. Cū di-
ctus actor sufficienter probauerit inten
tionem suā: seu contenta in dicta petio
tione sua: idcirco per sententiam in his
scriptis pronūciam⁹ decernim⁹ ⁊ decla
ramus predictam omnimodam iurisdi
ctionē dicti territorij cellenoue ꝑtinere
ad dictū actorem: ⁊ eam esse suā vel q̄si
⁊c. vt i ꝓcedēti libello sñia est formata.

Octau⁹ libell⁹ de confessoria in rē
pro seruitute personali vsufructus.

Corā vobis dño iudice montispes-
sulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. con-

tra. M. q dict⁹ reus possidet quendã: fundũ situm in territorio de col. de fi. & sic confrontatum: in quo fundo dicto actori cõpetit seruitus vsufructus. Unde cũ dictus reus ipsum impediat i pdicta seruitute: nec patiat eũ vti & frui: agit contra eũ: & petit a vobis dicto dño iudice: vt eundẽ actorẽ hr̃e seruitutẽ vsufruct⁹ in pdicto fundo p vestrã sententiã declaretis. Et dictũ reũ vt dictũ actorẽ patiat vti pdicta seruitute: & q caueat ne ipsũ in futurũ impediat sentẽtialiter cõdẽnetis: necnon & i fructib⁹ quos estimat decẽ sextarios bordei: necnõ & in alio suo interẽe: qd estimat. xx. solidos turonẽses per candẽ sententiã cõdẽnetis: & condemnatũ ad pdicta iuris remedijs cõpellatis. Petit etiã expẽsas factas occasione p̃sentis cãe: & ptestat de faciẽdis & futuro interesse suo loco & tempore declarãdis: implorãs vestrũ officiũ dñe iudex &c. Probat insti. de actioñ. §. eque si agat &c. ff. si vsufru. pe. l. in. in pricipio.

¶ Sentẽtia formaf iuxta libellũ vt supra in alia cõfessoria formata est &c.

¶ Nonus libellus d iure seruitutis pecoris pascendi.

¶ Corã vobis dño iudice de latis dicunt & pponũt in iudicio Colinus bertrãdi & Gerardus iauẽ consules mõtispessulañ. cõtra. p. & Guilielmũ habitatores castri de latis: & contra ticiũ & sempronium curiales: seu deseruientes dicti castri: q homines vniuersitatis ville mõtispessulani habẽt ius seu quasi seruitutẽ depascendi pecora sua: in pascuis: in territorio dicti castri de latis sic & sic cõfrontatis: & vsi sunt depascere pecora: habuerunt in mõtepessulano: & pascuis in territorio predictis: tãto tempore: cuius contrarium in memoria hominũ non existit. Unde cum predicti rei supra nominati impediant homines montispessulani vti predicto iure seu quasi seruitute predicta: agunt predicti cõsules cõtra eos nomine vniuersitatis seu hominum predicte ville montispessulani. Et petunt a vobis dño iudice: vt dictũ ius seu predictam vel q̃si seruitutẽ depascẽdi pecora: pertinere ad dictos homines vniuersitatis ville predicte: in predictis pascuis & territorio per vestram sentẽtiã declaret: & dictos reos vt dictos homines predicte ville: predicta q̃si seruitute vti patiant: & vt caueãt ne in futurũ eos vti impediãt sentẽtialiter cõdẽnetis: & cõdẽnatos ad predicta iuris remedijs cõpellatis. petũt expeñ. &c: implorant vestrum officium &c. vt s. in plurib⁹ alijs libellis. Probatur predictus libellus: quia seruitus depascendi est seruitus rustica. vt. ff. d serui. rusti. pre. l. j. §. i predijs & insti. de seruitu. §. i rusticorum. Et potest eã habere vniuersitas. vt. ff. si seruitus vẽ. l. testatrix. §. j. Et pro seruitutibus agit cõfessoria. vt. ff. e. l. ij. in prin.

¶ Sentẽtia pportionaliter iuxta libelli sequentis sentẽtiam cõcipi potest: parua est differentia: nisi q precedẽs libellus & sententia fundant sup iure seruitutis depascẽdi pecora: sequẽs aũt libellus & sentẽtia fundat sup cõsuetudie seruilis seruitutis.

¶ Decim⁹ libellus de cõsuetudine seruitutis depascendi pecora.

¶ Coram vobis dño iudice de latis dicũt & proponũt in iudicio Colinus Bertrandi & Gerardus rauci consules mõtispessulani cõtra Petrũ & Guillermũ habitatores castri de latis. & cõtra Titiũ & Semproniũ seruientes curie pdicti castri. Q d hoies vniuersitatis ville mõtispessulani habẽt ex cõsuetudine legitime pscripta ius pascendi pecora sua: in pascuis & teritorio dicti castri: sic & sic con-

frōtatis. Unde cum predicti rei supra nominati impediant hoīes p̄dicte ville montispessulani in predicta ꝯsuetudine iuris pascēdi agūt dicti ꝯsules nomine vniuersitatis seu hoīum ville p̄dicte mōtispessulani: ꝯtra p̄dictos reos: ⁊ petūt a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictos homines montispessulani hr̄e ius pascendi pecora sua ex ꝯsuetudine legitime p̄scripta in pascuis ⁊ territorio p̄dictis p vr̄am sn̄iam declaretis. Et dictos reos vt p̄dictā ꝯsuetudinē obseruent: ⁊ custodiāt: nec dictos hoīes montispessulani in vsu p̄dicte ꝯsuetudinis ipediāt sn̄ialiter ꝯdennetis: ⁊ ꝯdēnatos ad predicta iuris remedijs cōpellatis. Et petunt expēsas ⁊c̄. implorat officiū ⁊c̄. ℂ Probat̄ insti. de iure naturali. §. ex nō scripto. ⁊. ff. de. le. l. de quib⁹: ⁊. l. sc. cū simili. Recte dr̄ habent ꝯsuetudineꝫ: alias nisi haberēt ex ꝯsuetudie vel al's ex ꝟuitute: ipsi nō posent in p̄dictis pascuis depascere pecora sua. vt. C. de pascuis. pu. vl' pri. l. ij. li. xj. Licꝫ sit ꝯtra. de pace tenenda ⁊ ei⁹ vio. l. vna in fi. col. x. Sed nos nō vtimur illa lege: nec lex dꝫ reputari: cū ⁊ duelluꝫ pmittat. ℂ Sn̄ia iuxta p̄dicti libelli formā pferēda. Cū dicti cōsules pbauerit sufficient̄ intētionē suā: seu ꝯtēta in dicta petitiōe sua: idcirco p sniaꝫ i his scriptis pnūciam⁹ ⁊ declaram⁹ hoīes ville montispesulāi hr̄e ex ꝯsuetudie legitime p̄scripta ius dpascēdi pecora sua i p̄dictis pascuis ⁊ teritorio delatis ⁊ ꝯdēnamus dictos reos vt dictā consuetudinē custodiant ⁊ obseruent ⁊ dictos homines in vsu predicte consuetudinis non impediant i futurū: ⁊ nihilominus condēnamus dictos reos i. x. libris dandis dictis ꝯsulibus p expēsis.

ℂ Undecimus libellus de negatoria in rem actione.

ℂ Corā vobis dn̄o iudice mōtispessulani dicit ⁊ pponit i iudicio. p. ꝯtra M. ꝙ dictus actor tenet ⁊ possidet quendā fundū situm in teritorio sancti Cornelij sic ⁊ sic ꝯfrōtatū vnde cū dicto reo non cōpetat seruit⁹ nec q̄si itineris ad dictaꝫ vineā p dictū fundū: agit dict⁹ actor cōtra dictū reū: ⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū nō hr̄e seruituteꝫ nec q̄si itineris p dictū fundū ad p̄dictā vineaꝫ eundi: ⁊ p̄dictū fundū esse liberuꝫ a p̄dicta seruitute vel q̄si seruitute p vr̄ā sentētiā declaretis. Et dictū reum ne decetero vadat p dictū fundū ad dictaꝫ vineā: ⁊ ꝙ caueat de non eundo in futurū: ⁊ vt interesse p̄ster qd̄ extimat actor. xx. solidorum turoneū. sentētialiter condēnetis: ⁊ condēnatum ad predicta iuris remedijs cōpellatis: petit expēsas occasiōe p̄sentis cāe factas. ⁊ ptestat̄ de faciendis: ⁊ de futuro interesse suo in pcessu p̄sentis cause declarandis: implorās vestrū officiuꝫ dn̄e iudex in his in qb⁹ de iure fuerit implorādū. ℂ Probat̄. s̄. p iura ad libeliū sup cōfessoria actōe allegata. ℂ Et est notādum ꝙ negatoria actio cōpetit dn̄o vel quasi dn̄o fundi in quo negat̄ seruitus deberi: vt. ff. si serui. ven. l. j. in prin. Circa qd̄ est aduertendū: ꝙ vbi reus contra quem agit̄ negatoria non est in q̄si possessione seruitutis: est ꝯmoduꝫ actoris: ꝙ non oporteat euꝫ probare se dn̄m vel quasi dicti fundi pquo agit̄ negatoria Scd̄o est notādū: ꝙ si reus ꝯ quē agit̄ negatoria: sit in q̄si possessione seruitutis vt in casu nostri libelli posset apparere: qz iter ibi euidenter apparet calcatū esse pedibus vel paratuꝫ p gradus vel cliuos: vt. ff. de serui. vrba. pre. §. j. Tūc ille reus inter alia habꝫ triplex commodum ex illa quasi possessione. Primū ē

quia

q₂ actor h₃ necesse ꝓbare se esse dñ₃ vel q̄si illi⁹ fundi ꝓ quo agit̃ negatoria: al's succūberet. Scđm est: ꝙ ille re⁹ non h₃ necesse ꝓbare ꝯstituētē fuisse dñ₃ p̄dij: in quo dicit seruitute₃ fuisse ꝯstitutam: q₂ glib₃ fund⁹ p̄sumit̃ liber a seruitute iposita: vt nota. ff. de ꝓba. l. croca. Tertiū est ꝙ non op₃ reū ꝓbare se esse dñ₃ fundi cui dicit seruitutē deberi. Et p̄dicta colligunt̃ ꝛ habent̃. ff. de seruitu. l. si cut. §. s₃ si q̄rit̃. ꝛ. ff. si vsufru. pe. l. pe. ꝛ instit. de interdi. §. ꝯmodū. Snia iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferenda. Cu₃ dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit intentione₃ suā: seu ꝯtenta in dicta petitiōe sua: ꝛ re⁹ non ꝓbauerit se h̄re aliquā seruitute₃ vel quasi: itineris per dictū fundū ad dictā vineā: idcirco per sniam in his scriptis pronūciam⁹ ꝛ declaram⁹: dictū fundū esse liberū a dicta seruitute vel q̄si: ꝛ dicto reo non deberi seruitutē vel q̄si itineris ꝑ dictū fundū ad dictā vineā: ꝛ ꝯdēnam⁹ dictū reū: ne d̉ cetero vadat iure ꝟuitutis vel q̄si itineris p̄dicti ꝑ dictū fundū: ad dictā vineā: ꝛ vt cautionē p̄stet: ne de cetero ꝑ illū fundū illo iure vadat. Ite₃ q₂ ꝯstat nobis de interesse dicti actoris in. xx. solidis turoñ. q₂ dict⁹ re⁹ sic iuit per dictū fundū: condēnamus p̄dictū reū in p̄dictis vigiti solidis turoneñ. dandis dicto actori. Et nihilomin⁹ condēnam⁹ dictū reū in centū solidis turoneñ. dandis dicto actori pro expensis presentis cāe cū actor taxatione nostra precedente delato a nobis iuramento iurauerit se expendisse predictos centū solidos turoñ. occasiōe p̄ntis cāe.

¶ Duodecim⁹ libellus de publiciana pro re mobili.

¶ Cora₃ vobis dño iudice montispessulani dicit ꝛ proponit. P. contra. M. ꝙ dict⁹ re⁹ possidet seu tenet ꝛ facultatem restituendi h₃: quenda₃ equum pili mauri stellatū in fronte: ad dictū actorem pertinentem iure q̄si dñij: pro eo q₂ ipsum emit ꝛ per traditionem accepit a Titio: quem credidit esse dñm dicti eq: ꝛ verū non erat: vnde cū dict⁹ re⁹ equū restituere contradicat: agit cōtra eū: ꝛ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū equū ad dictū actorem pertinere iure q̄si dñij: q̄si ipsum vsuceperit: licet in veritate ip̄m non vsuceperit: per v̄ram sententiam declaretis. Et dictū reū ad restituendū dictū equū dicto actori sententialiter condēnetis ꝛ ꝯdemnatū ad restituēdū iuris remedijs ꝯpellatis ꝛc̃.

¶ Probat̃ insti. de acti. §. sed iste. ꝛ. ff. de pub. l. j. ꝛ. l. cū q. §. publiciana actio. Inter cetera dicit actor in libello dictū equū ad eū pertinere iure q̄si dñij ꝛ d₃ intelligi: q̄si dñij. s. q̄si directi: q₂ a directo dño credidit eū acqrere. Item petit actor dictum equum quasi ipsum vsuceperit: ꝛ sic recte format⁹ est libell⁹: super re mobili: in q̄ sicut per vsucapionem acquirit̃ directū dñium: ita per illam q̄si vsucapione₃: que pretendit̃ in publiciana: agit̃ iure quasi dñij directi. Item si probat illū a quo dictus equ⁹ fuerit emptus: fuisse dñm equi: succūbet actor in publiciana actione: sed ipse poterit redire ad rei vendicationem directam: ꝛ in ea obtinebit: vt nota. in. §. sed iste. cum concor. ¶ Sententie condemnatorie in predictis ꝓ re mobili ꝛ re ꝓ immobili formas non reperio scriptis illi⁹ doctoris insertas: s₃ faciliter possunt ex p̄dictis colligi: ꝛ iuxta petitionū formas concipi iuris dictamine suffragante.

¶ Tertiusdecimus libellus de publiciana pro re immobili.

¶ Coram vobis dño iudice mōtispessulani dicit ꝛ proponit in iudicio. P. cō

tra. M. ꝙ dictus reꝰ poſſidet ſeu tenet ⁊ facultatē reſtituēdi habꝫ: quēdaꝫ fundum ſic ⁊ ſic ꝯfrontatū: ad dictū actorē iure q̈ſi vtilis dñij pertinētē: ꝓ eo ꝙ eū emit: ⁊ per traditionē accepit a Titio: quē credidit tūc hr̄e directā dñiūꝫ vel vtile dicti fundi: ⁊ verū nō erat. Vñ cū dictus reꝰ: dictū fundū reſtituere ꝯtradicat: agit dictꝰ actor ꝯtra eū: ⁊ petit a vobis dicto dñō iudice vt dictū fundū ad dictū actorē pertinere iure q̈ſi dñij: vel vtilis dominij: quaſi predictuꝫ fundū preſcripſerit: licꝫ verū nō ſit: ꝑ veſtraꝫ ſententiam declaretis. Et dictū reū ad reſtituēdū dictū fundū dicto actori vna cū fructibꝰ ſentētialiter ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c̄. ¶ Probat̄. ff. d̄ pub. l. cū ſpōſus. §. i vectigalibꝰ. Et ꝑ mobili dꝫ agi iure q̈ſi dñij directi q̈ſi eū actor: vſucepe pit licꝫ verū non ſit. Sꝫ ꝓ fundo q̄ eſt res imobilis dꝫ agi iure q̈ſi vtilis dñij q̈ſi actor ip̄m p̄ſcripſerit: licet verū nō ſit. Et ſic p̄dictū verbū q̈ſi vſucepiſſe poſitū ē inſtitu. de ac. §. ſꝫ iſte. Et ꝓponit̄ ꝓprie ⁊ iproprie. Proprie ꝓ re imobili: i q̈ hꝫ locū vſucapio. Et iproprie ꝓ re imobili in q̈ ꝓpria nō hꝫ locū vſucapio: ſed ſolū p̄ſcriptio. nota. iſti. de vſucapi. circa prin. ſcꝫ ꝙ verbū vſucapiant̄ ponit̄ ibi ꝓprie ꝓ re mobili: ⁊ improprie pro re imobili. ⁊ illud no. ff. de vſucap. l. iij.

¶ Circa p̄dictos duos libellos dicit q̄dā: ꝙ publicianiſta habet vtile dominiuꝫ. ⁊ no. ff. de publi. l. ſi ſeruꝰ. de aq. re. do. l. traditio. i p̄n. Et notauit hic dñs Azo i ſumma ſua inſti. de actio. Et ſcḋm hoc eſſent aliter formādi libelli: ⁊ indiſticte actor agēdo publiciana actione in rem: deberet dicere rem ad ſe pertinere iure vtilis dominij. Sꝫ credo predictos libellos ſufficienter formatos eſſe de iure: publicianiſta eni non habet aliquod vtile dominium verum ſeu exiſtens. vt dictuꝫ eſt ſupra in principio libelli: licet vtile dominium habeat ſimilitudinariũ: ſeu ex quadam fictione iuris intantum ꝙ poteſt agere quaſi dominus: nō ꝙ ſit dominus iure directi dominij: nec dominij vtilitis: ſed ſolum iure ſimilitudinario vtilis ſeu ficti dominij Et iuxta iſtū intellectum dominus Azo videtur dixiſſe inſti. de actio. in ſumma ſua: ꝙ vtile dominium quod contingit per publicianam: poteſt eſſe duoꝝ in ſolidū Quod non dixiſſet: ſi de vero dominio locutus fuiſſet: quod habetur i preſcriptione vel quod habet emphitheota verus: vt ſupra in ſecundo libello dictum eſt. Impoſſibile eſt enim duos habere in ſolidum vtile dominium: ſeu verum eiuſdem rei: licet in ficto vtili dominio: ſeu in quaſi dominio poſſit eſſe verum illud quod dominus: Azo ibi dixit. Sꝫ hodie in q̈ſi dominio de quadaꝫ generali conſuetudine curiaruꝫ licet ſit contra ius ſcriptuꝫ: poteſt formari libellus largius. Poterit dicere actor ſimpliciter rē ad ſe pertinere iure dominij vel quaſi que verba important dominiuꝫ directū ⁊ q̈ſi directū: ⁊ vtile: ⁊ quaſi vtile: effectū dominij ſeu quaſi dominij: vt dictuꝫ eſt ſupra in tertio libello. Caueat tamē diſcretꝰ aduocatꝰ: an expediat actori ita generaliter loq in libello: q2 periculoſuꝫ erit: ſi ſuccūbat in lite: q2 omnem cauſaꝫ videbit̄ vna petitione comprehendiſſe vt. ff. de excepti. re. iudi. l. ⁊ an eadeꝫ. §. actiones: cū ꝯcor. ¶ Snie iuxta predicti libelli formam proferende exemplū non reperi: ſꝫ faciliter concipi poteſt: vt de alia ſnia proxime eſt predictum ⁊c̄.

¶ Quartuſdecimus eſt de reſtitutiōe in integruꝫ ad effectum vt q̄s agere poſſit reſciſſoria in rem actione.

¶ Coram vobis dño iudice montis-
pessulani dicit ꝛ proponit i iudicio. P.
contra Martinum: ꝙ cū dictus actor
ꝛ dict⁹ re⁹ fouerēt domiciliū in monte-
pessulano: dict⁹ re⁹ tenuit ꝛ possedit iu
sto titulo per decem annos q̄ndā vineā
sitam in territorio de Goldelfi. sic ꝛ sic
confrontatā: ꝛ ita eā prescripserat bo-
na fide: q̄ vinea ante prescriptionē pre
dictā ptinebat ad dictū actorē iure dñij
vel q̄si. Item asserit dict⁹ actor: ꝙ de. x.
annis predictis: per quos predict⁹ re⁹
tenuit ꝛ possedit dictam vineam: dict⁹
actor fuit absens cā reipublice: vltra in
exercitu imperatoris ꝯtra sarracenos
per vnū annū continuū. Et sic non po
tuit dictū reū conuenire: nec rem ab eo
vendicare: ꝛ multo min⁹ hodie: q2 p̄scri
ptio est completa cū āt ex p̄dicta absen
tia dict⁹ actor ꝛ sit ꝛ fuerit lesus: petit ꝛ
supplicat vobis dicto dño iudici vestrū
offm̄ implorando vt ip̄m per vestram
sententiā prescriptionem predictam vo
cato dicto. M. in integrū restituatis. s.
predictū annū q̄ fluxit in p̄dicta absen
tia sua d̄ medio subducēdo taliter ꝙ re
scissa predicta p̄scriptiōe dict⁹ actor pos
sit predictam vineam per actionem in
rem rescissoria vendicare. ¶ Probat̄
insti. de acti. §. rursus in fi. ¶ Sēten-
tie iuxta predicti libelli formam proferē
de exemplū seq̄t̄: ꝛ est tale. Cū dict⁹ ac
tor sufficienter probauerit intentio-
nem suā: seu contenta in dicta petitione
sua supplicatione: idcirco per hanc no-
stram sententiam in his scriptis: ip̄m
restituim⁹ in integrū: aduersus illi⁹ an
ni spaciū in quo ipse fuit absens ꝛ dictū
annū sibi de medio subducim⁹: decernē
tes ꝙ non obstante predicti anni spacio
dict⁹ actor supplicans possit dictam vi
neā suam actione rescissoria vēdicare.

¶ Quintusdecimus libellus de rescis
soria in rem actione.

¶ Coram vobis domino iūce monti-
spessulani dicit ꝛ proponit in iudi. P.
contra. M. ꝙ dict⁹ re⁹ possidet seu te-
net ꝛ facultatem restituendi habet quā
dam vineam sitam in territorio de Gol
delfi. sic ꝛ sic confrontatam: quam vine
am cū pertineret retroactis temporib⁹
ad dictū actorem iure dñij vel q̄si. dict⁹
reus tenuit bona fide ꝛ iusto titulo per
x. annos: ꝛ sic dictam vineā prescripsit
ī. quos. x. annos dict⁹ actor fuit absens
cā reipublice per vnum annū continuū
Unde cū temp⁹ illius anni qd̄ fluxit in
eiusdē actoris absentia predicta: sit de
medio subductū: in integrū restitutione
a competente iudice rite ꝛ iuste obten-
ta: agit dict⁹ actor contra dictū reū ꝛ pe
tit a vobis dicto domino iudice: vt dictā
vineam dicto actori non obstante pre-
dicta prescriptione restituat sententia-
liter condemnetis: ꝛ condēnatū ad re-
stituendū iuris remedijs compellatis:
petit etiam expensas ꝛc̄. implorans ve
strū offm̄ ꝛc̄. ¶ Probat̄ insti. de act. §.
rursus. ¶ Snie iuxta predicti libelli
formam proferende tenorem non repe
ri: ꝛ nō erat necessariū iserere: q2 iuxta
petitionis seriem pōt faciliter ordinari

¶ Sextusdecimus de actione in fa-
ctum pauliana.

¶ Coram vobis dño iudice montis-
pessul. dicit ꝛ proponit in iudicio. p. con
tra. M. ꝙ dict⁹ re⁹ possidet seu tenet:
ꝛ fatultatem restituendi habet quendā
fundum situm in territorio sancti mar.
de primeto. sic ꝛ sic confrontatum: quē
fundum ticius debitor dicti actoris in
decem li. turonen̄. ex causa mutui indi-
ctum reū alienauit in fraudem eiusdē
actoris: dicto reo fraudem participāte.

vnde cum dictꝰ actor bona dicti ticij de-
bitoris sui excusserit: ⁊ iussus fuerit au-
ctoritate ꝯpetentis iudicis bona dicti ti-
cij possidere nec tñ põt debitũ suũ recu
perare .s. p̃dictas .x. lib. turoñ. cũ dictus
reꝰ nó inueniat̃ aliq̃ bona side posside-
re: agit dictꝰ actor ꝯ̃ dictũ reũ: vt sibi di-
ctũ fundũ restituat. ⁊ petit a vobis dicto
dño iudice: vt dictũ reũ ad restituendũ
dictũ fundũ dicto actori cũ fructibꝰ q co
herebãt dicto fundo tp̃e alienationis:
cũ fructibꝰ quos dictꝰ reus ꝑcipiebat:
vel percipere poterat post lit̃. ꝯtesta. de
dicto fundo ꝑ vestrã sñiam ꝯdẽnetis:
⁊ ꝯdẽnatũ ad restituẽdũ iuris remedijs
ꝯpellatis. Petit expeñ. ⁊c̃. Implorat of
ficiũ ⁊c̃. ¶ Probat̃ insti. de ac. §. si qs
in fraudẽ. ¶ Sentẽtie iuxta p̃dicti li-
belli formã ꝓferende tenorẽ non reperi:
⁊ non erat necessariũ: p̃sentibꝰ inserere
ex cã in libello. s̃. proxime iã predicta.

¶ Decimusseptimus de hypothecaria actione.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessu
lani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. contra
M. ꝙ dictus reus possidet ⁊ tenet: ⁊ fa
cultatẽ restituẽdi hꝫ quẽdã fundũ sitũ
in territorio de p̃meto: sic ⁊ sic ꝯfronta-
tũ: Quẽ fundũ cũ ꝑtineret ad meuiũ iu
re dñij vel quasi: idẽ meuius obligauit
seu hypotecauit dicto actori ꝓ .x. libris
turoneñ. in qbꝰ dictꝰ meuiꝰ tenebat̃ sibi
ex cã mutui: vñ cũ nondũ sit satisfactũ
dictũ actori de p̃dictis .x. libris: agit di-
ctꝰ actor ꝯtra dictũ reũ: vt dictũ fundũ
ꝑtinere ad dictũ actorẽ iure hypothece
ꝑ vrãm sñiã declaretis: dictũ reũ ad re
stituẽdũ dictũ fundũ dicto actori sentẽ-
tialiter ꝯdẽnetis: ⁊ ꝯdẽnatũ ad restituẽ
dũ iuris remedijs ꝯpellatis: petit ẽt ex-
pẽsas ⁊c̃. ¶ Probat̃ insti. d̃ acti. §. itẽ
seruiana. ¶ Sententie iuxta p̃dicti li-
belli formã ꝓferẽde exẽplũ seqt̃: ⁊ est ta
le. Cũ dictꝰ actor ꝓbauerit intentionẽ
suã seu ꝯtenta i dicta petitiõe sua: idcir-
co per nr̃am sñiam in his scriptis ꝓnũ
ciamꝰ ⁊ declararamus dictũ fundũ ꝑti
nere ad dictũ actorẽ iure hypothece: ⁊
ꝯdẽnamus dictũ reũ ad restituendum
dictũ fundũ dicto actori tãdiu ꝑ dictum
actorẽ tenẽdũ: donec de p̃dictis .x. libris
turoñ. sibi fuerit plenarie satisfactum.
Et nihilominus ꝯdẽnamus dictum re
um in centum solidis turonensibus dã-
dis dicto actori pro expensis ⁊c̃.

¶ Decimusoctauꝰ de actione de constituta pecunia.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessu
lani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ̃ M.
ꝙ cũ Titiꝰ debeat dicto actori .x. libras
turoñ. dictꝰ. M. dixit dicto actori. ꝙ ip
se satisfaceret ei de p̃dictis .x. libris tu-
roñ. ꝑ dictũ titiũ sibi debit̃: vñ cũ dictꝰ
titiꝰ adhuc debeat dictas .x. lib. turoñ. ⁊
dictꝰ. M. reꝰ eas dicto actori soluere ꝯ̃
dicat: agit dictꝰ actor ꝯ̃ dictũ reũ ⁊ petit
ab eo p̃dictas .x. libras turoñ. sibi dari.
Et petit ẽt a vob̃ dicto dño iudice vt p̃di
ctũ reũ in. p̃dictis .x. li. turoñ. dãdis di-
cto actori ꝑ vrãm sñiam ꝯdẽnetis ⁊ ꝯdẽ
natũ ad dãdũ iuris remedijs ꝯpellat̃
petit ẽt expẽsas iã factas occasiõe p̃ntis
cãe: ⁊ ꝓtestat̃ de faciẽdis q̃s expeñ. de-
clarabit suo loco: ⁊ debito tp̃e ꝓut de iu-
re fuerit declarãdũ: iplorãs dñe iudex
vr̃ũ offĩm i his i qbꝰ ẽ i p̃nti cã vel de iure
fuerit iplorãdũ. ¶ Probat̃ isti. d̃ ac. §. si
i ꝑsonã ⁊c̃. ¶ Sñie iuxta p̃dicti libel
li formã ꝓferẽde exẽplũ seqt̃ ⁊ est tale.
Cũ dictꝰ. P. sufficiẽter ꝓbauerit inten
tionẽ suã seu ꝯtenta i dicta petiõe sua:
idcirco ꝑ nr̃am sñiã i his scriptis con
dẽnamꝰ dictũ. M. i p̃dictis .x. li. turoñ.
in dicta petitiõe ꝯtẽtis dãdis ⁊ soluẽdis

dicto.p.⁊ in.xl solid.turo.ꝓ expeñ.q̃s idē.p.fecit occasiōe pñtis cāe: cū idē.p. delato sibi a nob iuramēto iurauerit ad scā dei euāgelia taxatione nr̄a ꝑdicta ꝑhabita: se expendisse ꝑdictos.xl.solidos turonē.occasione presentis cāe ⁊c̃.

¶ Decimusnonus de actione ex venditio de peculio.

¶ Corā vobis dño iudice mōtispessulani dicit ⁊ proponit i iudicio.p.ꝯ.M. ꝙ dict⁹ actor vēdidit ⁊ tradidit martineto filio dicti M.⁊ in ci⁹ ꝑtāte exñti centuꝫ sextaria bordei ꝑcio.x.lib.turo.vñ agit dict⁹ actor.⁊ petit.vt ꝑciū illi⁹ det ⁊ soluat: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice vt predictū.M.i ꝑdictis.x.li.turo.dandis ⁊ soluēdis dicto actori: ꝓut vires peculij martineti filij sui patiunť ꝑ vr̄am sniam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ad dādū ⁊ soluēdū iuris remedijs ꝯpellatis: cū expēsis pñtis cāe factis ⁊ faciēdis: q̃s in ꝓcessu pñtis cāe declarabit iplorās viꝫ offm̃ ⁊c̃. ¶ Probať isti.de ac.§.in ꝑsonā ⁊.ff.de pecul'.l.sꝫ si dānū.§.peculiū. Et legiť hoc actiōe ex vēdito de peculio nec em̃ actio de peculio ē ꝓpriuꝫ nomen actiōis: sꝫ ē q̃dā deiectio.vt.ff.de pecul.l.sꝫ.§.iulian⁹.⁊ ē actio ꝑsonalis: vt isti.de ac.§.in ꝑsonā. ¶ Snīe iuxta ꝑdicti libel.formā ꝓferēde exēplū seqť: ⁊ ē tale. Cū dict⁹ actor sufficiēter ꝓbauerit itētionē suam: seu ꝯtēta in dicta petitiōe sua: ⁊ inter alia ꝓbatū sit eē.xv.l.turo. in peculio dicti martineti. Et ediuerso dict⁹ reus ꝓbauerit sibi ⁊ alijs q in ꝑtāte ci⁹ sunt deberi a dicto martineto filio suo.x.lib.turoñ. vñ illis deductis nō remanēt in peculio nisi.c.sol'.turo. Idcirco ꝑ nr̄am sniam in his scriptis ꝯdēnamus dictū.M.in centū soli.turoñ. i peculio deductione ꝑdicta facta restātib⁹ dādis dicto actori ⁊c̃. ¶ Probať.ff.de pecul'.l.sꝫ si dānū.§.j.⁊.ij. Sꝫ cū.x.lib. sint petite in libello: ⁊ ꝯdēnatio facta sit in.c.sol'.turo.⁊ de alijs cētum taceť: q² nec facta ē cōdēnatio nec absolutio sup eis: videreť ꝙ ꝑdicta snīa sit nulla vt ff.de do.excep.apd celsuꝫ.§.itē.queriť. Sꝫ si dicis ꝙ.x.li.nō fuerit petite ꝑcise sꝫ peculio ten⁹: ⁊ q̃tū vires peculij paterenť: q̃re iudex potuit ⁊ dbuit de illis alijs centuꝫ solid.tacere: ⁊ sic valet snīa.

¶ Vicesimus libellus de actione in factum ex iureiurando.

¶ Corā vobis dño iudice mōtispessulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio.P.ꝯ.M. ꝙ cū idē.p.peteret.x.li.a.d.m.q̃s.sibi debebat ⁊ dict⁹.M.negaret se eas debere: dict⁹.M.detulit iusiurādū dicto.p.⁊ ꝙ iuraret ꝑ deū sibi deberi ꝑdictas.x.li.tur.a.d.M.⁊ icōtinēti suscepto dicto iuramēto ꝑ dictū.p.idē.p.iurauit ꝑ deū sibi deberi a.d.M.ꝑdictas.x.li.tur.q̃r agit dict⁹ actor ꝯ dictuꝫ reū: vt sibi det ⁊ soluat ꝑdictas.x.li.tu.⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reū i ꝑdictis.x.li.tur.dādis dicto actori: ꝑ vr̄aꝫ sniam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatuꝫ: ad dādū iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c̃. ¶ Probať insti.de ac.§.itē si qs postulāte.ff.de iureiur.l.iij.in ꝑn.⁊.l.nō erit.§.j. ¶ Snīe iuxta ꝑdicti libelli formā ꝓferende exēplū seqť: ⁊ ē tale. Cū dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit itētioneꝫ suā: seu ꝯtēta i dicta petitiōe sua. Idcirco ꝑ sniam i his scriptis ꝯdēnam⁹ dictum reuꝫ in dictis.x.lib.turonen. dandis ⁊ soluendis dicto actori. Et nihilomin⁹ condenmamus dictum reum in.lx.sol'.turonen.dandis dicto actori pro expeñ.quas fecit ⁊c̃.

¶ Vicesimusprimus libellus de actione in factum ex albo corrupto.

¶ Corā vob dño iudice mōtispessul. dicit ⁊ ꝓponit in iudicio.p.tā ꝙ vn⁹ de

ꝑplo ꝯtra. M. Qꝺ cũ bailiuꝰ mõtiſpeſ
ſulani feciſſet ſcribi in pariete ſeu i mu
ro curie: ꝑpetue iuriſditiõs cã: ꝙ gcũqꝫ
ꝓbaret deſtrals vel deſtralagio diffa-
matꝰ: ꝙ exſcobaretur ſeu fuſtigaret̃ ꝑ
villã fortiter ⁊ atrociter vſqꝫ ad ſangui
nis effuſionẽ; dictꝰ. M. dolo malo cor-
rupit ṽba illa. Quare cũ iterſit dicti pe
tri tã reſpectu ſui ꝓprij itereſſe: ꝙ cã tuẽ
di ius ꝑpli: illud edictũ non fuiſſe corru
ptũ: agit dictꝰ actor ꝯ̈ dictũ reũ ⁊ petit a
vobis dicto dño iudice: vt dictũ reuꝫ ad
dãdũ dicto actori penã. l. aureoꝝ: ĩ quã
incidit ex corruptiõe dicti edicti: ꝑ vrãꝫ
ſniam ꝯdẽnetis: ⁊ ꝯdẽnatũ ⁊c̃. ¶ Pro
bat̃ inſti. de ac. §. penales. ff. de iuriſ. om.
iu. l. ſi qs id qꝺ: in p̃n. vbi in qbuſdã lib.
eſt pena qngẽtoꝝ aureoꝝ: ⁊ in qbuſdã
eſt pena qnq̃ginta aureoꝝ. Sꝫ in p̃di-
cto libel. petiti ſunt. l. aurei: qꝛ pene ſunt
molliẽde in dubio: vt. ff. de penis. l. iter-
pretatiue. Eſt ãt hec actio popularis: ⁊
annalis: ⁊ p̃toria: vt. ff. de act. ⁊ obli. l.
in honorarijs. Et inſti. de perpe. ⁊ tẽpo.
ac. circa p̃n. Itẽ pena illa applicat̃ illi q
admittit̃ ad agendũ. vt ar. ff. de ver. ſig.
cui exempto. ⁊ de popu. ac. l. ij. cuꝫ ſuis
ꝯcor. Itẽ dicũt qdam ꝙ p̃dicta actio ⁊
pẽa habẽt locũ: ſi qs dolo malo furcas
dirutas: vel ſaccos in porticu curie poſi-
tos ſuſtulerit. ⁊ ſatis pôt adaptari tex.
in. l. ſi qs id ꝙ i p̃n. Itẽ hodie ea q̃ ꝑpe-
tue iuriſdictiõis cã ꝓponunt̃: nõ ponit̃
i albo ſeu i muro curie: ſꝫ in q̃terno ſeu
papyro curie. Et iõ pôt dici: ꝙ p̃dicta ac
tio ⁊ pẽa hñt ibi locũ: ſi qs ea dolo malo
deleuerit: cũ ſit eadẽ rõ: ẽ ⁊ idẽ iuſ. Iteꝫ
talis papyrꝰ eſt hodie ſubrogata in loco
albi p̃toris ad p̃dicta ſcribẽda. ẽ ⁊c̃. Itẽ
ſic forte poſſet dici ꝺ alijs req̃ſtis i dicta
papyro ſcriptis: ſi qs eas corrupit dolo
malo. large eñi intelligit̃. Et notat̃ hec
materia. ff. de albo ſcri. in rubrica. ⁊ i. l.
p̃dicta. ſi qs id qꝺ. in p̃dicta glo. Itẽ eſt
notã. ꝙ ſi duo iter ſe litigẽt: ⁊ alter acta
iter eos habita corrupit vel falſauerit:
ille cadet a cã: vt. ff. de iure fiſci. l. i frau
dẽ. §. q̃tiẽs ⁊c̃. ¶ Snie iuxta p̃dicti li-
belli formã ꝓferẽde exẽplũ ſeqt̃: ⁊ ẽ ta-
le. Cũ dictꝰ actor ſufficiẽter ꝓbauerit i-
tẽtionẽ ſuam: ſeu ꝯtẽta in dicta petitiõe
ſua: idcirco ꝑ noſtrã ſniam in his ſcrip
tis ꝯdẽnamꝰ. d. reũ in p̃dictis. l. aureis
dãdis ⁊ ſoluẽdis. d. actori ⁊c̃. Nõ tñ in
uenio ꝙ bailiuus vel p̃ſes ꝓuintie poſſit
t alia ſtatuta facere de iure ſcripto ſine
expreſſo conſenſu populi vel conſuluꝫ.

¶ Uiceſimusſecũdꝰ de actiõe i factũ:
ſi filius vocat parẽtẽ i ius ſine venia

¶ Corã vobis dño iudice mõtiſpeſſu
lani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ̈. M.
filiũ ſuũ i eiuſdẽ actoris ptãte minime
ꝯſtitutũ: ꝙ dictꝰ. M. fecit dictũ. P. pa
trẽ ſuũ vocari in ius cã experiẽdi ſeu li
tigãdi cũ eo corã vobis: nulla licẽtia ſeu
venia a vob̃ vel ab alio iudice ꝯpetẽte i
petrata. Quare agit dictꝰ actor ꝯ̈ dictũ
reũ vt ſibi det. l. aureos pene noĩe ⁊ petit
a vob̃ dicto dño iudice: vt dictũ reũ ad
dãdũ ⁊ ſoluẽdũ dicto actori. l. aureos p̃
dictos ꝑ vrãm ſniam ꝯdẽnetis ⁊ ꝯdem
natũ ⁊c̃. ¶ Probat̃ inſti. ꝺ ac. §. pena
les. Et ꝺ pe. te. liti. §. fi. ⁊. ff. de i ius vo.
l. pe. ⁊ fi. C. eo. l. fi. ¶ Snie iuxta p̃di-
cti libelli formã ꝓferende exẽplũ ſeqt̃: ⁊
ẽ tale. Cũ dictꝰ actor ſufficienter ꝓbaue
rit itẽtionẽ ſuã: ſeu ꝯtẽta i dicta petitiõe
ſua. Idcirco ꝑ noſtraꝫ ſniam i his ſcri
ptis ꝯdẽnamus dictum reum in predi-
ctis l. aureis dãdis dicto actori ⁊c̃.

¶ Uiceſimuſtertius ꝺ actiõe i factũ ex
edicto ne qs eũ q i iꝰ vocatꝰ ẽ vi eximat

¶ Corã vobis dño iudice mõtiſpeſſu
lani dicit ⁊ proponit i iudicio. p. ꝯ̈. M.

q cum idem actor fecisset vocari in ius
corā vobis Titiū: p fat9. M. dictū titiū
p vim & dolo malo exemit in tātū q ad
diē & horā dicto titio assignatos p execu
torem dict9 Titi9 nō venit nec venire po
tuit corā vobis. Unū cū ex hoc dict9 actor
fuerit dānificat9: agit ɔtra dictū reū: vt
sibi det & soluat: quanti ea res est ab eo
dez actore extimāda. s. in q̄tuz ad dela-
tionez vr̄am idem actor in litez iurave-
rit. Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt
dictū reū in quātū ad delationē vr̄am di
ct9 actor iuraverit: dādū. d. actori p vr̄az
sniam ɔdēnetis: & ɔdēnatū &c. ¶ Pro
bat̄ insti. de ac. §. penales. ¶ Snie iux
ta p̄dicti libelli formā p ferende exēplū
seq̄t̄: & est tale. Cū dict9 actor sufficiēter
p bauerit intentionem: suā seu ɔtenta in
dicta petitione sua: & a nobis ei delato
iuramēto in litem iuraverit sup sancta
dei euangelia: q ipse nollet p. c. soli. tu
ro. dictū Titiū debitorē suū fuisse p viz
dolo malo exemptū per dictū. M. quo
min9 ad iudiciū venisset die & hora q-
bus citat9 venire debuit: idcirco p nr̄az
sniam in his ɔdēnam9 dictū. M. in p̄-
dictis. c. solidis turo. dandis actori &c.

¶ XXiiij. de actione ex edicto: de eo p
quē factū ē: q̄ min9 qs i iudicio sistat.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montispessu
lani dicit & proponit. P. ɔtra. M. Qd
cuz Tici9 vocat9 esset in ius corā vobis
ad instantiā dicti actoris: & post datas
ab eo satisdationes deberet sistere in iu
dicio corā vobis: tūc dict9. M. dolo ma
lo fecit: quo min9 dict9 ticius sisteret in
iudicio coram vobis die & hora sibi assi
gnatis: vnde cū dict9 actor fuerit exinde
dānificat9: & intersit sua in. c. soli. turo.
agit contra dictū reuz. M. vt sibi det &
soluat p̄dictos. c. soli. turo. & petit a vo-
bis dicto dn̄o iudice: vt dictum. M. ad
dādū & soluendū dicto actori predi-
ctos. c. soli. turo. per vr̄am sniam ɔdem
netis: & ɔdemnatuz &c. ¶ Snie iuxta
predicti libelli formam exemplū seq̄t̄: &
est tale. Cum dict9 actor sufficienter p
bauerit intentionē suā: seu ɔtenta in di
cta petitione sua: excepto q non p bat i
teresse suū nisi in. xxx. soli. tur. & in duo
bus denarijs. Idcirco per sniam in his
scriptis ɔdēnam9 dictū. M. in p̄dictis
xxx. soli. turo. & duom9 denarijs dādis
dicto actori: & dictū. M. absoluim9 a re
sidua summa de predictis. c. soli. tur. cō
tentis &c. Recte fit absolutio a residuo
dictoꝝ. c. solidoꝝ: alias snia esset nulla
vt. ff. de do. excep. l. apud celsum. §. item
querit̄. Itē q re9 in parte condēnat̄: &
i parte absoluit̄: qualiter fiet de expeñ.
dicetur in titulo de actione ex locato.

¶ Vicesimusquintus libellus de actio
ne preiudiciali in rem per quaz que
ritur: an aliquis sit seruus.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtispessu
lani dicit & p ponit in iudicio. P. contra
M. q dictus. M. est seruus dicti acto
ris: vnde cū dict9 re9 gerat se p libero:
& seruilia ministeria dicto actori dene-
get exhibere: agit dict9 actor ɔ dictū re-
um: & petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt
dictum reū esse seruuz dicti actoris: per
vr̄am sniam declaretis: & ipsum vt ser-
uilia ministeria eidem actori exhibeat:
sni aliter ɔdēnetis: & ɔdēnatū ad p̄dicta
iuris remedijs ɔpellatis. Petit ēt expē-
sas iā factas occasione presentis cāe: &
p testat̄ de faciendis: q̄s in p cessu suo
loco & tempore declarabit: implorans
vr̄m officiū &c. ¶ Probat̄ insti. de ac.
§. p̄iudiciales. ff. de. libe. cau. l. ordinata
&. C. co. l. lite. ¶ In predicto libello vr̄
ois cā ɔprehēsa: ex qua. M. poterit pro
bari seruus esse: cū nulla cā sit tibi speci

ficata.ar.ff.de excep.rei.iu.l.⁊ an eadē §.actiones. ¶ Et est notādū: ꝙ actori incūbit ꝓbatio: ꝙ reꝰ sit eiꝰ seruꝰ: postq̄ supponit in libello: ꝙ reꝰ est i possessione libertatis: vt.C.de ꝓba.l.ad ꝓbationē seruitutis.⁊.ff.de libe.cau.l.liberis.§.fi. ¶ Itē est notādū: ꝙ qs nō efficit seruus ex pacto.vt.C. de libe.cau.l. nec si volens.⁊.l.liberos. Nec ex tpe: vt C.de.ꝑscrip.lō.tē.q̄ est ꝓ libe.l.fi. Nec ex sola ꝯfessione apud acta.vt.C.d lib. cau.l.iterrogata. ¶ Snie iuxta ꝑdicti libelli formā ꝓferēde exemplū est tale. Cū dictꝰ actor nō ꝓbauerit itentionē suā: seu ꝯtenta in dicta petione sua. Idcirco ꝑ sniā in his scriptis declaramꝰ dictū.M.liberū esse hoiem: ⁊ cū absoluimꝰ a dicta petitione: ⁊ ꝯtentis in ea. Et nihilominꝰ ꝯdemnamꝰ dictū actorem in.c.sol.turoñ.dādis dicto.M.reo ꝓ expensis q̄s fecit occasione p̄ntis cāe cū delato a nobis iuramento iurauerit taxatione nr̄a precedente: se expendisse ꝑdictos.c. soli.occasione presentis cāe.

¶ Uicesimussextus libellus de preiudiciali actione contraria.

¶ Corā vobis dño iudice mōtispessulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio.M. contra. p.ꝙ dictꝰ.M.est liber hō. Uñ cū dictꝰ.p.cū detineat indebite ⁊ iniuste tanq̄ suū: cogendo eū sibi seruilia ministeria exhibere agit ꝯ eū: vt ipm nō ingetet: cū non sit ei tali vinculo astrictꝰ. Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū.M.actorē esse liberū hoiē: ꝑ vr̄am sniam declaretis: ⁊ dictū.p.reū vt dictū M.liberū vi sua libertate ꝑmittat: ne ipsum cogat sibi seruilia ministeria exhibere snialiter ꝯdemnetis ⁊ ꝯdemnatū ad ꝑdicta iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c. Probat insti.d actio.§.ꝑiudiciales. Et q̄r.M.ꝓclamat de possessione seruitutis in libertatē incūbit ei ꝓbatio libertatis.vt.C.de ꝓba.l.matrē: ⁊.ff.e.l.filius ⁊.l.circa.cū ibi notatis. Item non poterit martinꝰ procuratorem cōstituere: q̄r est in quasi possessione seruitutis: vt C.de assertione tol.l.j.in prin.⁊.ff.de ꝓcu.l.seruū quoq̄.§.j.cum concordan.

¶ Uicesimusseptimꝰ libellꝰ de actiōe per quā querit: an aliquis sit liber.

¶ Coram vobis dño iudice montispessulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P.ꝯ M. Qd dictꝰ reꝰ est libertꝰ dicti actoris Uñ cū dictꝰ reꝰ se gerat ꝓ ingenuo: agit dictꝰ actor ꝯtra eū: vt ipsum actorē habeat ⁊ teneat ꝓ suo patrono. Et petit a vobis dño iudice.vt dictū reū esse libertū dicti actoris ꝑ vr̄am sniam declaretis: ⁊ vt eūdem actorē ꝓ suo patrono habeat ⁊ obseq̄a ad q̄ libertus patrono suo tenet ei ꝑstet: snialiter ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdemnatū ad ꝑdicta iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c. Probat insti.de actio.§.ꝑiudiciales: ⁊. ff.si liber.ingenuꝰ esse dicat.l.fi. Et icūbet ꝓbatio patrono vt.ff. de ꝓbatio.l.circa. ¶ Et est notādū: ꝙ si actor non h̄ȝ vñ se alat: ⁊ vellet illa ꝑiudiciali in rē agere: ipse posset a liberto alimenta petere ꝑ offm̄ iudicis: vt.C. de operis li.l.j.⁊.ff.de li.agnos.l.si qs a liberis.§.soluēt ⁊. §.alimenta.⁊.§.si filius. ¶ Snie iuxta ꝑdicti libelli formā ꝓferende exemplū seqt̄: ⁊ est tale. Cū dictꝰ petrꝰ actor sufficienter ꝓbauerit intentionē suā: seu ꝯtenta in dicta petitione sua. Idcirco ꝑ nr̄ā sniā in his scriptis declaramꝰ: dictū.M.reum: esse libertū dicti actoris: ⁊ ipsum: vt dictū actorem ꝓ patrono habeat ⁊ ei obsequia: que libertus patrono suo prestet tenet ꝑstet: sententialiter condemnamus.

¶ Uicesimusoctauus libellus de preiudiciali actione: per quā queritur:

an aliquis sit ingenuus: ⁊ etiam: an aliquis sit filius.

¶ Corā vobis dño iudice montispessulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. M. ꝯtra P. ꝙ dictus. M. est ingenuus vñ cū dictus. P. detineat vt libertuz: nec patiatur euz morari: nec se gerere ꝓ ingenuo: agit ꝯtra eū: vt ipsum non inquietet in sua ingenuitate: cuz idez. M. libertinitatis vinculo ei nō sit astrict⁹ ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt eundē. M. actorē esse ingenuū ꝑ vrām sniam declaretis: ⁊ dictū reū: vt dictuz actorez non inquietet de cetero vt libertū suuz: ⁊ vt patiatur eū ꝓ ingenuo se gerere: snialiter ꝯdēnetis ⁊ ꝯdēnatuz ⁊c. ¶ Probatur insti. de ac. §. preiudiciales: ⁊. ff. de ꝓba. l. circa. ⁊. C. de inge. ma. l. diffamari: ⁊ si ser. expor. ve. l. morior. in fine.

¶ Coraz vobis dño iudice montispessulani dicit ⁊ proponit in in iudicio. P. conra. M. ꝙ dict⁹. M. est filius dicti petri. vñ cū dict⁹. M. denegat se eē ei⁹ filiū: nec ꝑmittat se tractari vt filiuz: agit dict⁹ actor ꝯtra dictū. M. vt ipm agnoscat in patrē: ⁊ sibi reuerentiā patri debitaz: ⁊ alia q̄ a filijs patrib⁹ debentur ꝑstet. Et petit a vobis dicto dño iudice vt dictū. M. esse filiū dicti actoris ꝑ vestrā sniam declaretis: ⁊ vt sibi reuerentiā patri debitā: ⁊ alia q̄ a filijs patrib⁹ debentur ꝑstet snialiter ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c. Probatur insti. de acti. §. ꝑiudiciales. ¶ Snie iuxa predicti libelli formā ꝓferende exemplū sequitur: ⁊ est tale. Cuz dict⁹ petrus actor sufficienter ꝓbauerit intentionē suā: seu ꝯtenta in dicta petitione sua. Idcirco per nr̄az sniaz in his scriptis declaram⁹ dictū. M. reū esse filiū dicti. P. actoris: ⁊ vt reuerentiā patri debitā: ⁊ alia q̄ a filijs patrib⁹ debērent ꝑstet: sententialiter condemnemus ⁊c.

¶ Uicesimusnonus libellus de conditione furtiua.

¶ Corā vobis dño iudice mōtispessulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. contra M. ꝙ cum dict⁹ actor esset dñs vel q̄si cuiusdā muli pili albi: dict⁹ re⁹ surripuit dictū mulū dicto actori: ⁊ eū secū duxit: furtū ꝯmittendo. Vñ cū dict⁹ re⁹ sibi dictum muluz restituere ꝯtradicat: agit ꝯ eū: seu ꝯditionē furtiuā dirigit ꝯtra eū: vt sibi dictū muluz restituat. Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reuz ad restituēduz dictū mulum dicto actori ꝑ vrām sententiam ꝯdemnetis: ⁊ cōdemnatum: ad restituendū iuris remedijs ꝯpellatis: vna cū fructib⁹ ꝑceptis ⁊ ꝑcipiendis. Petit ēt expēsas factas: quas suo loco ⁊ tpe declarabit: iplorans vrm offm dñe iudex in illis: in qb⁹ est de iure vel fuerit iplorandum. Probatur insti. de ac. §. plane hodie furtuz. ¶ Snie iuxta ꝑdicti libelli formā ꝓferende exēplū sequitur: ⁊ est tale. Cū dict⁹ actor sufficiēter ꝓbauerit intentionem: suā seu ꝯtenta in dicto libello suo: ⁊ ꝯstet nobis: dictū mulū non extare: ⁊ sit sufficienter ꝓbatum dictū mulū valuisse postq̄ furtum fuit ꝯmissum: vel saltē tpe ꝯmissi furti. x. li. turoñ. Idcirco per nostrā sniam in his scriptis condemnam⁹ dictū reum in ꝑdictis. x. li. turo. dandis dicto actori. Et est notanduz: ꝙ si actor non possit bñ ꝓbare extimatōez dicti muli: ipse poterit eā ꝓbare ꝑ iuramentū suū sibi a iudice taxatiōe ei⁹ ꝑcedente delatū in odium rei dolosi. vt. ff. qd̄ vi aut clā. l. semp. §. nihil interdicto. Itē si sit incertuz an extet mulus: vel non habeatur super hoc cōfessio ipsius rei: ⁊ postea non poterit venire ꝯ. Itē si ex confessione ei⁹ nō possit clarebri veritas: ingrat de hoc iudex: ⁊ donec cert⁹ sit: nō debebit ferre sniaz

ar.ff.de ꝯfess.l.si. Nec eciã inueniť ꝙ in hac actiõe debeāt ferri due snie: sz soluz vna. Et si res extet: reꝰ ꝯdēnabiť in ea. Et si nõ extet: ꝯdēnabiť i extimatione.

¶ Tricesimus lib. de ꝯditione gñali.

¶ Coram vobis dño iudice montispesulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cũ ipse actor deponeret penes d.reũ.x.lib.tur.⁊ esset firme intẽtionis: ꝙ esset depositũ attamẽ dictꝰ reꝰ dictaz pecuniã accepit q̃si mutuã: vñ cũ dictus reꝰ dictã pecuniã ꝯsumpserit: ⁊ eam.d. actori reddere ꝯtradicat: agit ꝯ cũ vt p̃dictas.x.li.turo.sibi reddat ⁊ petit a vobis.d.dño iudice: vt dictũ reũ ad reddẽdum.d.actori p̃dictas.x.lib.turo.p v̄raz sniam ꝯdẽnetis ⁊ ꝯdẽnatũ ad restituẽdum ⁊ soluẽduz iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c. ¶ Probať.ff.de re.cre.l.si ego. circa fi. ¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã ꝓferende exẽplũ seq̃ť ⁊ ẽ tale. Cuz dictꝰ actor sufficiẽter ꝓbauerit itẽtionẽ suam seu cõtenta in dicta petitione sua. idcirco per sniam in his scriptis condẽnamus dictuz reum in predictis. x.lib. turoñ.dandis dicto actori ⁊c.

¶ Tricesimusprimus libellus de conditione speciali ex mutuo.

¶ Corã vobis dño iudice montispes. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P.contra.M. ꝙ dictus actor mutuauit.d.reo.x.libr. turoñ.vñ cũ eas sibi reddere ꝯtradicat: petit a vobis dicto dño iudice: vt dictum reũ ad reddenduz ⁊ soluẽdũ.d.actori p̃dictas.x.lib.turoñ.p v̄ram sniam ꝯdẽnetis: ⁊ ꝯdẽnatũ ad reddendũ ⁊ soluendũ iuris remedijs ꝯpellatis. Petit etiaz expensas occasione p̃sentis cãe factas: ⁊ protestať de faciendis: q̃s in processu cãe suo loco ⁊ tp̃e declarabit: ꝓut fuerit rationis: implorãs dñe iuder v̄ꝫm offm̃ super predictis in illis in qbꝰ est de iure vel fuerit implorãduz. Probať insti.q. mo.re.con.ob.in p̃n.⁊.ff.de re.cre.l.ij.

¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã proferende exemplũ seq̃ť ⁊ est tale. Cuz dictus actor sufficienter ꝓbauerit intẽtionẽ suã seu ꝯtẽta i dicta sua petitiõe.idcirco per nr̃am sniam in his scriptis condemnamꝰ dictuz reuz in p̃dictis.x.lib. turoñ.in dicta petitione ꝯtentis: dãdis ⁊ soluẽdis dicto actori. Et nihilominus cõdẽnamꝰ eũ in.x.soli.turo.dãdis dicto actori ꝓ expẽsis q̃s dictꝰ actor fecit occasione p̃sentis cãe: cũ idẽ actor dlato sibi a nobis iuramẽto iurauerit: taxatione nr̃a p̃cedẽte: se expẽdisse p̃dictos.xl. soli.turoñ.occasione presentis cause.

¶ Tricesimussecundus libel. de certi. condi.generali ex stipulatione.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessulani dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ dictꝰ reꝰ promisit per stipulationem dare dicto actori.x.li.turoñ.ex cã venditionis cuiusdã muli albi.quẽ dictus actor vẽdiderat dicto reo: vnde cũ p̃dictas x.lib.turo.sibi dare ꝯtradicat: agit contra eũ vt eas ei det: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ reũ ad dãdũ.d.actori p̃dic.x.lib.turo.p v̄ram sniam ꝯdemnetis ⁊ ⁊ condẽnatuz ⁊c. Probať insti. de ver.ob. in p̃nc.⁊. ff.de re.cre.l.si qs certũ. ¶ Snie iuxta predicti libelli formã ꝓferende exemplũ seq̃ť: ⁊ est tale. Cũ dictꝰ actor sufficiẽter ꝓbauerit itẽtionẽ suã seu ꝯtẽta i.d.sua petitiõe.idcirco p nr̃am sniam i his scriptis ꝯdẽnamꝰ dictũ reũ in p̃dictis.x.li.i.d.petitiõe cõtẽtis dãdis ⁊ soluendis dicto actori.

¶ Tricesimustertius libellus de condi tione triticaria.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessulani dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cũ dictꝰ actor possideret q̃dã domũ

sitã in carreria scẽ Ualalie: sic ⁊ sic ꝯfrõtatã: ⁊ ad eũdẽ actorẽ iure dñij vel q̃si ꝑtinentẽ: dict⁹ re⁹ ꝑ violentiã dictũ actorem expulit de possessione dicte dom⁹. Quare agit dict⁹ actor ꝯ̃ dictũ reũ. ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ reũ ad restituendũ. d. actori p̃dictã domũ ꝑ v̾ram sniaʒ ꝯdẽnetis: ⁊ ꝯdemnatũ ⁊c̃. Probat̃. ff. d̾ ꝯdi. triti. l. j. tuti⁹ ⁊ ꝯsulti⁹ vr̃ ꝙ actor agẽdo ꝯditiõe triticaria: nõ dicat se dñm fundi: ⁊ nõ ꝯcludat̃: ad restituẽdũ fũdũ: sʒ ꝙ agat ad restitutiõeʒ possess. fũdi. ¶ Snie aũt iux̃ petitionẽ seu petitõis formã põt faciliter ordiari.

¶ Tricesimusquartus libellus de conditione incerti.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessul̃. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ̃. M. Q̇ cũ dict⁹ actor esset dñs duoꝝ p̃dioꝝ: sic ⁊ sic ꝯfrontatoꝝ: ⁊ vẽderet vnuʒ dicto reo: fuit actũ ⁊ ꝯuẽtum iter eos: ꝙ dict⁹ actor retineret seruitutẽ itineris ꝑ p̃diũ venditũ ad p̃diũ retẽtũ. Postea vero in tradẽdo p̃diuʒ vẽdituʒ: dict⁹ actor ꝑ erroreʒ de p̃dicta s̾uitute itineris retinenda nullã mentionẽ fecit. Quare agit dictus actor ꝯ̃. d. reum: ⁊ petit a vobis. d. dño iudice vt dictuʒ reuʒ ad ꝯcedendũ ⁊ ꝯstituendũ p̃dictã s̾uitutẽ itineris ꝑ dictũ p̃diũ vẽdituʒ: ⁊ dicto reo traditũ ad aliud p̃diũ retẽtuʒ: ꝑ v̾raʒ sniam ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdẽnatũ ad ꝯcedendũ ⁊ ꝯstituẽdũ p̃dictã s̾uitutẽ itineris iuris remedijs ꝯpellat̃ ⁊c̃. Probat̃. ff. de ꝯdi. idebiti. l. sʒ ⁊ si me putẽ. §. cũ iter. ⁊ d̾ s̾uitu. vr. p̃. l. si binaꝝ: ⁊ de ac. emp. l. si tibi liberũ. Itẽ ꝯpetit actio incerti qñq3 ad detẽtionem rei: vt postea detineat̃ ꝓ expẽ̃. vt ff. de ꝯdi. inde. l. q emptiõe. §. si ꝑs ⁊ d̾. l. ij. l. ꝙ. si nullã: Iteʒ ꝯpetit creditori ꝓ re sibi i in pignore tradita subtracta. ff. de ꝯditi. fur. l. ⁊ id̾. §. nerati⁹. ⁊ de pig. ac. l. pignore. Item potest agi ꝯditione incerti qñ incertum est qd sit in obligatione: ⁊ sic cõmendatari⁹ ⁊ depositari⁹ nõ tenent̃ nec sunt obligati dare possessionẽ: sʒ tenent̃ rẽ restituer̃. ⁊ sic tenent̃ ad factuʒ. Põt ille q cõmendauit vel deposuit: agere contra eos ꝯdi. incer. ꝓut nota. ff. de condi. inde. l. sʒ ⁊ si me putem. §. cuʒ iter ⁊c̃. ¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã ꝓferẽde exẽplũ seq̄t̃: ⁊ ẽ tale. Cũ dict⁹ actor sufficiẽter ꝓbauerit intentioneʒ suam: seu contenta i dicta petitione sua. Idcirco per sentẽtiã in his scriptis condemnam⁹ dictũ reum: vt dicto actori concedat ⁊ constituat p̃dictã seruitutem itineris ꝑ predictuʒ p̃diuʒ sibi venditum ⁊ traditũ ad aliud p̃diũ ꝑ p̃dictũ actoreʒ retentuʒ. Et nihilomin⁹ condẽnamus dictuʒ reuʒ in. xl. solidis turoñ. dandis dicto actori pro expensis ⁊c̃.

¶ Tricesimusq̄nt⁹ lib. d̾ ꝯditione ex. l. oino ꝓ legitia portione filio debita.

¶ Corã vobis dño iudice montispessulani dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ̃. M. ꝙ Titi⁹ p̄r dicti actoris ⁊ rei hñs i bõis ad valorẽ duoꝝ miliũ aureoꝝ: suũ ꝯdidit testamentũ: i q̊. d. reuʒ filiuʒ suuʒ heredeʒ vniuersalẽ sibi istituit i oib⁹ bonis suis ⁊. d. actoreʒ filiũ suũ sibi heredẽ istituit i q̈dã domo sua valente. xxv. aure. Deide dict⁹ Titi⁹ p̄r decessit nullis alijs filijs relictis: vñ cũ dict⁹ re⁹ imiscuerit se hereditati paterne. ⁊ ipense funeris fuerint tm̃. l. aurei: sic recte ꝯputãdo desunt. d. actori de medietate trient̾s sibi iure nature debita i bonis dicti p̄ris: cõi b⁹ ei⁹ ⁊ dicti rei vsq3 ad trecẽtoꝝ aureoruʒ: agit dict⁹ actor ꝯ̃ dictũ reũ: ⁊ petit a vobis. d. dño iudice: vt dictũ reũ ad dãduʒ. d. actori de bõis dicti p̄ris sui vsq3 ad valorem trecentoꝝ aureoruʒ: pro adimplenda legitima portione per v̾ram

sniam ꝯdēnetis: ꝯdēnatū ad danduz
iuris remedijs ꝯpellatis ꝛc̄. ¶ Proba
tur. C. de inoffi. testa. l. omo ꝛ in aut. de
triē. ꝛ semisse. §. hec nos mouerūt coll.
ij. ¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli formā
ꝓferēde exēplū seq̄t: ꝛ ē tale. Cū dictꝰ a
ctor sufficiēter ꝓbauerit īēcionē suam:
seu ꝯtēta i dicta sua petitiōe necreꝰ ꝓba
uerit sufficienter aliqd de ꝓpositis ꝑ eū
ad obtinēdum in p̄senti cā: idcirco per
sniam in his scriptis ꝯdēnamꝰ. d. reum
ad dāduz. d. actori de bonis dicti Titij
pris eiꝰ quōdā ad valorē trecentoꝝ au
reoꝝ p̄dictoꝝ: ꝓ repletiōe sue legitime
portionis: Et nihilominꝰ ꝯdēnamꝰ di
ctū reum in. xl. soli. turoñ. dandis dicto
actori ꝓ expensis: q̄s fecit occasione p̄-
sentis cāe: cum idez actor dlato ei a no
bis iuramēto iurauerit taxatione p̄di-
cta p̄cedente se expendisse p̄dicto. xl. so
lidos turoñ. occasione presentis cause.

¶ Tricesimussextus libel. de condi. ex
lege. C. de iure emphi. l. ij. ꝛ fi.

¶ Corā vobis dño iudice mōtispessul.
dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. Qd
cū dictꝰ reꝰ teneret i emphitheosim a. d.
actore domū vocatā porticuz de cutirit: si
tā in mōtepessulano: ad annuā pensio
nē sex denarioꝝ dictꝰ reꝰ stetit ꝑ trien-
nium: q̄ dictā pēsionē non soluit: vel a
lienādo aliter versatꝰ est q̄z sit disposi-
tum. C. de iure emphi. l. fi. vnde cuz ꝑꝑ
hoc dictꝰ reꝰ cecider ita iure suo emphi-
theothecario: qd̄ habebat i dicta domo
agit dictꝰ actor ꝯtra euz: ꝛ petit a vobis
dicto dño iudice: vt dictū reum cecidisse
a iure suo qd̄ habebat in dicta domo: ꝑ
vr̄am sniam declaretis: ꝛ dictū reū. vt
dicto actori domū restituat: snialiter cō
dēnetis ꝛ ꝯdēnatum ꝛc̄. Probat̄. ff. de
ꝯdi. ex lege. l. vna. Et in aut. d. nō alie.
§. scire coll. ij. ¶ Sententie iuxta p̄di-
cti libelli formā ꝓferende exēplū seq̄t: ꝛ
ē tale. Cū dictꝰ actor sufficienter ꝓbaue
rit itētionē suā: seu ꝯtēta i dicta petitiōe
sua. Idcirco ꝑ nostraz sniam i his scri
ptis declaramꝰ: dictū reū cecidisse a iu
re suo emphitheotecario: qd̄ habebat i
dicta domo: ꝛ ꝯdemnamꝰ eū: vt dictam
domū dicto actori restituat: ꝛ nihilomi
nus ꝯdēmnamꝰ eū in. xl. solidis turoñ.
dandis dicto actori pro expensis ꝛc̄.

¶ Tricesimusseptimꝰ libellus de ꝯdi
tione ex lege iperialez. §. calidis: qñ
feudū ipso iure cecidit in ꝯmissum.

¶ Corā vobis dño iudice montispessu
lani dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M.
q̄ cū dictꝰ reus teneret quandā turrim
de billio: sitā in mōtepessulano i feudū
ipse vendidit ꝛ tradidit eā Sēpronio:
sine ꝑmissione dicti actoris: vñ cum ꝑꝑ
hoc feudū fuerit apertuz dicto actori: ꝛ
dictꝰ reꝰ ceciderit iā a iure suo feudali:
quod habebat in dicta turri: agit dictꝰ
actor ꝯtra eū: ꝛ petit a vobis dicto dño
iudice: vt dictū reuz cecidisse a iure suo
qd̄ in dicta turri habebat: ꝑ vr̄am sniaz
declaretis: ꝛ dictuz reum vt dicto actori
dictā turrim restituat snialiter ꝯdemne
tis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probat̄ in ꝯsti. impe-
rialē. §. callidis: de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fed.
Itē cod. mō pōt agi ꝯtra emptorē ꝯdi.
ex lege illa. de ꝯtrouer. inter domi. ꝛ em
pto. c. vno in p̄n. Sꝫ ꝯtra aliū possesso
rē non dicerē eaz dari: cum sit ꝑsonalis
actio: ꝛ sic nō dꝫ seq fundū. vt dictū ē. s.
i p̄cedēti libello. Nō āt possit agi ꝯ em-
ptorē: nec ꝯ aliū posses. ꝯdi. ex. lege illa
q̄ incipit ex libris sabinianis. C. de acq.
pos. q2 ibi loquit̄: qñ quis hꝫ naturalez
posses. ꝑ se: nec per aliū: imo vasallꝰ hꝫ
eā per se ꝛ sibi iure suo: ꝛ iō non pōt hic
agi ꝯdi. ex lege illa. ¶ Snīe iuxta p̄di
cti libelli formā ꝓferende exēplū seq̄t: ꝛ

est tale. Cuz dictꝰ actor sufficienter probauerit intẽtionem suam: seu contenta in dicta petitione sua. Idcirco ꝑ sniam in his scriptis declaramꝰ dictũ reũ cecidisse a iure qd habuit i dicta turri: ꝛ cõdẽnamꝰ eũ: ꝛ eã dicto actori restituat: ꝛ nihilominꝰ ꝯdẽnamꝰ eũ i. xl. soli. turo. dandis dicto actori pro expensis ꝛc̃.

¶ Tricesimus octauꝰ de ꝯdi. ex lege nõ scripta: seu ꝯdi. ex moribꝰ: vel ex ꝯstitutione iperialem: qñ per sniam vasallus priuandus est feudo.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessulani dicit ꝛ proponit i iudicio. P. ꝯ. M. Qd dictꝰ reꝰ est vasallus dicti actoris ꝛ ab eo tenet i feudũ turri vocatã de billio sitã in montepessulano: vñ cuz dictꝰ reꝰ intm̃ offenderit dictuz actorẽ dñm suuz vel talẽ culpã seu talẽ negligentiã ꝯmiserit: ꝙ exinde feudũ aptuz est dicto actori: ꝛ dictꝰ reꝰ merito dz ꝑuari dicto feudo: agit dictꝰ actor ꝯ eum: ꝛ petit a vob̃ dicto dño iudice: vt dictuz reũ vasallum dicti actoris a ꝑdicto feudo priuetis: ꝛ eo sic dicto feudo ꝑ vr̃am sniam ꝑuato ipm ad restituẽduz dictaz turrim dicto actori snialiter ꝯdẽnetis ꝛ ꝯdẽnatũ ꝛc̃. Probat̃. ff. de ꝯdi. ex lege. l. vna. Itẽ ꝓbat̃ ex lege nõ scripta sup feudis. Item in ꝯstitutõe iperialẽ. §. isup ꝛ. §. illud de ꝓhi. feu. alie. per fed. Et est notãdũ: ꝙ ex q̃cũq3 cã inueniat̃ ꝙ vasallꝰ debeat amittere feudũ: nõ dz itelligi: ꝙ amittat illud ipso iure: sz potiꝰ per sniam: vt apparet i ꝑdictis duobꝰ. §. in qbꝰ nõ dr̃ ꝙ vasallꝰ sit ꝑuatꝰ feudo: sz dr̃ ibi ꝙ priuetur eo: ꝛ sic ipso iure priuatꝰ non ẽ: sz per sniam ꝑuãdꝰ est. Simile notat̃ de ꝑdicto ṽbo ꝑuatꝰ ꝛ ꝑuet̃. C. de sacrosã. ec. l. iubemꝰ: ꝛ. l. nulli. §. yconomꝰ ãt. Et simile notat̃ de ṽbo affici ꝛ afficient̃. C. ne li. potẽtiori. l. in ꝑn. Et sic dz dici de verbo sic excõicatꝰ ꝛ excõicet̃ eadẽ rõne. ꝛ facit. xxij. q. v. ꝺ forma ꝛ. xxiij. q. iij. administratores. in fi. cũ ꝯcor.

¶ Snic iux ta ꝑdicti libelli formã ꝓferende exẽplũ sequit̃: ꝛ est tale. Cuz dictꝰ actor sufficiẽter ꝓbauerit intẽtionem suã: seu contẽta in dicta petitione sua: ꝛ sufficienter causam ꝓbauerit: ꝓꝑ quã merito dictꝰ reus dz ꝑdictuz feudũ amittere ꝛ eo ꝑuari. Idcirco ꝑ sniaz in his scriptis declaramꝰ dictũ reũ fore ꝑuandum dicto feudo: ꝛ eũ ẽt dicto feudo priuamꝰ: ꝛ dictum reum: vt dicto actori dictũ feuduz s. dictã turriz restituat snialiter ꝯdẽnamus. Cõdẽnamꝰ ẽt eũ in. x. lib. turoñ. dandis dicto actori pro expeñ. ꝛc̃.

¶ Tricesimus nonꝰ lib. generalis de cõditione ex moribꝰ pro feudo aperto.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessulani dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cũ dictꝰ reꝰ teneret in feudũ a dicto actore turri de billio: sitã i mõtespessu. dictꝰ reꝰ ꝯmisit feloniã erga dictuz actorẽ: accurbitãdo eũ: ꝛ postmoduz nihilominꝰ dictꝰ reꝰ dictam turrim sine permissione dicti actoris vendidit magistro Joãni Ruffi: ꝛ se ꝯstituit eãdẽ turrim eiꝰ noie possidere vñ cuz ex dictis causis ꝑdictũ feudum dicte turris sit ꝛ fuerit aptũ dicto actori: agit dictꝰ actor ꝯ dictũ reũ: vt dictaz turri sibi restituat libere vobis ꝑdicto dño iudici supplicãdo: vt feudũ dicte turris fore apertũ dicto actori: ex ꝑdictis causis ꝑ vr̃am sententiã declaretis: ꝛ ꝑdictũ reuz: vt ꝑdictã turri dicto actori libere restituat sententialiter ꝯdẽnetis: ꝛ ꝯdemnatum ꝛc̃. Probat̃ i li. feu. q. mo. feu. amit. c. vno §. itez si fidelis: ꝛ de vasal. q̃ ꝯ ꝯstitu. lothari. c. vno. ꝛ de probi. feu. alie. per lotharium. c. j. ꝛ in ꝯsti. iperialem. §. callidis. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fed. ꝛ. ff. de cõdi.

ex lege. l. vna &c. ¶ Snie iuxta p̄dicti
libelli formā pferende exēplū seqt: & ē
tale. Cū dict9 actor sufficiēter pbauerit
itentionē suā: seu ptenta i dicta petitiōe
sua. Idcirco p nr̄am sniā in his scri-
ptis declaram9 feudū p̄dicte turris esse
aptum. d. actori: Et iō qr apertū est di-
cto actori: pdēnam9 dictū reū: vt dictā
turrim libere dicto actori restituat: &c.

¶ Quadragesim9 li. de pditiōe ex mo
ribus vel pstitutione iperialē: qn̄ va
sallus per sniam est feudo p̄uand9.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtispessu
lani dicit & proponit i iudicio. p. p̄. M.
q cū tici9 pr dicti rei teneret in feudū a
d. actore turrī d bilio: sitū i mōtepessul.
dict9 re9. d. pre suo mortuo: stetit p annū
q iuestiturā dicti feudi: fidelitatē polli
cēdo: a. d. actore non petijt. Vn̄ cū pp h
feudū fuerit aptū. d. actori: intm̄ q di
ct9 re9 dz merito p̄uari. d. feudo: & ipm
d. actori restituere: agit dictus actor cō
tra dictum reum vobis. d. dn̄o iudice
supplicādo: vt. d. reū fore p̄uādū. d. feu
do tāq igratū p vr̄am sniam declaret
& ēt ipm. d. feudo p eādē sniam p̄uetis:
& cū sic. d. feudo p vr̄am sniam p̄uato:
ipm vt dictā turri. d. actori restituat snia
liter pdemnetis: & pdēnatū &c. Probat
i vsib9 feudo. ti. quo tpe miles iuesti. pe
tere debeat. c. j. in fi. Itē in psti. iperia
lē. §. preterea si qs vbi dr feudū amittit:
ergo p sniam. Et simile no. de vbo. amit
tat. C. vn̄. vi. l. si qs intm̄. Itē pbat qr
odia sunt restringenda. vt. ff. de libel. &
posthu. l. cū qdā. & pene sunt molliēde
vt. ff. de pe. l. iterpratiue. Et est miti9 va
sallo & min9 penale: q feudū non amit
tat statim ipso iure: forte pp fructus.

¶ Itē posset firmari libell9 vt duo p̄
cedentes formati sunt: & bn̄: vt credo.

¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formā pfe
rende exēplū sequit: & est tale. Cū dict9
actor sufficiēter pbauerit intētionē suā:
i his scriptis declaram9 dictū reū tāq
ingratū fore p̄uandū. d. feudo: & eum
dicto feudo per eādē sniam priuam9: &
condemnam9 eū: vt dictam turrim di-
cto actori restituat &c. vt in forma.

¶ Quadragesimusprimus libel. de ac
tione comodati contraria.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtispess n.
dicit & proponit in iudicio. P. p̄. M. q
dict9 actor gratis pmodauit. d. reo qn̄-
dā mulū pili albi: ad vsū exhēdi aq d
puteo suo: p irrigādo horto suo p septē
dies: vn̄ cū dicti septē dies suntiā elapsi
agit dict9 actor p̄. d. reū: vt dictū mulū
sibi restituat p vr̄am sniā pdēnet & pdē
natū &c. Probat isti. d ac. §. seqns illaz
diuisio. &. C. pmodati. l. ij. ¶ Snie iux
p̄dicti lib. formā pferende exēplū seqt:
& ē tale. Cū dict9 actor sufficienter pba
uerit itētionē suā: seu ptēta i di. petitiōe
sua. idcirco p nr̄az sniam i his script cō
dēnam9 dictū reū ad restituēdū dictū
mulū. d. actori. & nihilomin9 pdēnam9
eū. i. xl. so. turo. dādis eidē actori p ex
pen̄. qs actor fecit occasiōe pn̄t cāe cū d
lato ei a nob iuramēto iurauerit taxatōe
nr̄a p̄cedēte p̄dictos. xl. soli. tur. expen̄.

¶ Quadragesimussecundus de actio
ne depositi directa.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtis. dicit &
pponit in iudicio. P. p̄. M. q cū dict9
actor vellet ire aureliacū: ipe ligauit li.
suos. s. corp9 iuris ciuilis i qdā fardello
d canabatia & dictū fardelū sic cū chor
dis fortit ligatū deposuit penes dictū
reū qre agit p̄ eū: vt sibi dictū fardellū
restituat & petit a vob. d. dn̄o iudice: vt
dictū reū ad restituēdū. d. actori dictū
fardellū cū dictis lib. p vr̄am sniam cō
dēnetis & pdēnatū ad restituēdū iuris

remedijs ꝯpellatis. Probat̃. ff. depositi. l. j. §. si cista. Et est notãduz: q actori icũbit ꝓbatio: q i fardello: qñ ip̃z depo suit: essent dicti lib. ligati: vt ibi no. Jtẽ dicem⁹ i stabularijs seu hospitib⁹: q q diceret i coꝝ domib⁹ amisisse talẽ fardelluz: q oporteret eũ ꝓbare fardelluz fuisse imissuz. ⁊ i fardello fuisse tũc tales lib. vt. ff. nau. cau. sta. l. j. i p̃n. ibi dũ dicit recepit. ⁊ in. §. fi. ⁊. l. iij. §. j. Ei em̃ icũbit ꝓbatio. q dicit: vt. ff. de ꝓba. l. ij.

¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã ꝓferẽde exẽplũ seq̃t: ⁊ est tale. Cũ dictus actor sufficienter ꝓbauerit itẽtionẽ suã seu ꝯtenta in dicta petitiõe sua. Jdcirco ꝑ nr̃am sniaz in his scriptis ꝯdemnam⁹ dictum reum ad restituenduz. d. actori dictum fardelluz cũ predictis libris ⁊c̃.

¶ Quadragesimustertius libellus de actione depositi contraria

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. q dict⁹ re⁹ deposuit penes actorẽ q̃ndã equũ pili maurri: i q̃ pascendo seu pabulãdo: dict⁹ actor expendit. xx. soli. turo. tã i feno q̃ i auena. Jtez i curãdo dictũ equũ de q̃dã egritudine: q̃ patiebat̃ in oculis: expendit alios. xx. soli. tur. Qua re agit dict⁹ actor ꝯ dictũ reũ: vt sibi det ⁊ soluat. xl. soli. turo. ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ reũ ad dãdũ dicto actori p̃dictos. xl. soli. turo. ꝑ v̄ram sniam ꝯdẽnetis: ⁊ cõdemnatuz ⁊c̃. Probat̃. ff. depositi. l. ci apud quẽ: ⁊. l. actõe

¶ Snie iuxta p̃dicti libelli formã ꝓferende exẽplũ seq̃t: ⁊ est tale. Cuz dict⁹ actor sufficiẽter ꝓbauerit intẽtionẽ suã: seu ꝯtẽta i dicta petitiõe sua. Jdcirco ꝑ nr̃az sniaz i his script ꝯdẽnam⁹. d. reũ i p̃dictis. xl. sol. turo. dãdis. d. actori ⁊c̃.

¶ Quadragesimusquartus de actione mandati directa.

¶ Corã vobis dño iudice mõtispessul. dicit ⁊ proponit i iudicio. P. ꝯtra. M. q dict⁹ actor mãdauit dicto reo vt emeret sibi fundũ ticianũ: sitũ apd silũ: sic ⁊ sic ꝯfrontatũ: ꝓ. c. lib. turo. Jtez q dict⁹ re⁹. d. mãdato gratis suscepto: dictũ fundum emit ⁊ per traditionem a venditore ipm accepit. Vñ cũ dict⁹ re⁹. d. actori dictũ fundũ restituere ꝯdicat agit ꝯ cum ad dictũ fundũ: vt eũ sibi restituat: ⁊ petit a vob. d. dño iudice: vt. d. reũ ad restituẽdũ dictuz fundũ. d. actori cũ fructib⁹ inde perceptis: ⁊ q de facto suo caueat ne dictuz fundũ iure hypothece obligauerit alicui nec s̃uitutẽ i eo iposuerit seu ꝯstituerit: ⁊ vt actiõez q̃ de euictiõe hz: cedat. d. actori: ꝑ v̄ram sniam ꝯdemnetis ⁊ condemnatuz ad predicta iuris remedijs cõpellatis. Petit expensas ⁊c̃. implorans v̄rm offm̃ ⁊c̃. Dicens idem actor se paratum soluere dicto reo predictas. c. lib. turoneñ. pro dicto fundo. Probat̃. ff. mãdati. l. si ꝓcuratorẽ. §. dolo. vsq3 in finez: ⁊. l. se. cũ ꝓcor. ¶ Snie iuxta predicti libelli formã proferende exempluz seq̃t: ⁊ est tale. Cũ dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit itentionẽ suã: seu ꝯtenta in dicta petitiõe sua. idcirco per nr̃am sniaz in his scriptis cõdẽnam⁹ dictuz reuz ad restituenduz. d. actori dictũ funduz: cuz talib⁹ fructib⁹ idẽ ꝑceptis. Et q dictus re⁹ de facto suo caueat: ne dictũ funduz hypothece obligauerit alicui: nec s̃uitutẽ i eo iposuerit seu ꝯstituerit: ⁊ vt actionez q̃ de euictiõe hz: cedat. d. actori: eundẽ reuz ꝑ eãdẽ sniam ꝯdẽnamus. Et nihilomin⁹ ꝯdẽnam⁹ eũ in. c. soli. tur. dãdis. d. actori ꝓ expeñ. p̃ñt cãe: cũ idẽ actor dlato ei iuramto a nob iurauerit taxatõe nr̃a p̃cedẽte se expeñ. p̃dictos. c. soli. turo. occasiõe p̃ñtis cãe.

¶ Quadragesimusquintus libellus

de actione mandati contraria.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtispessul. dicit ⁊ proponit in iudicio. M. p. P. q dict⁹ re⁹ mādauit dicto actori q emeret sibi p c. lib. turo. fundū ticianū: situm apud silū: sic ⁊ sic cōfrōtatū. Itē dicit ⁊ pponit q idem actor: suscepto gratis mādato: emit dictū fundū p p̄cio p̄di cto: ⁊ accepit a dauit iudeo filio decapa scalā p̄dictas. c. lib. tur. ex cā mutui sub vsura. s. dādo quattuor i mēse p libras quas. c. lib. soluit venditori: ⁊ dictū fun duz p traditionē accepit. Itē dicit ⁊ pro ponit: q p̄sonete habuerūt ex inde ab eo. x. soli. turo. pro carratagio dicte em ptionis. Itē dict⁹ actor expendit alios x. soli. turo. in eundo apud solatū: ad vi dēduz dictuz fundū: ⁊ eius confronta tiones. Vn̄ cū dict⁹ actor. M. sit para tus restituere dicto reo dictū fundū: a git ɔtra eū: vt p̄dictas. c. lib. pro p̄cio di cti fundi: ⁊. xxx. ⁊ tres solid. ⁊ quattuor denarios p vsura: p eundē actorem pro vno mense dicto iudeo debitos: ⁊. x. so li. turo. quos actor impēdit in p̄sonetis ⁊ alios. x. soli. turon̄. quos expendit in eundo apud solatuz: pro emēdo dictum fundū dandū dicto actori: p vīam sniaz ɔdēnetis ⁊ ɔdēnatū ⁊c̄. Probat̄. ff. mā. l. idēq3. §. idem labor ⁊. l. si non remune randus. §. si mihi mandaueris. Et est notandū: q si dict⁹. M. mandatarius habuit pecuniā ociosam: ipse debuit di ctū p̄ciuz soluere: q2 susceptū mādatuz tenet̄ madatari⁹ oīmode adimplere vt ff. man. l. si mādauero. §. sicut. ⁊. l. si qs alicui. §. q mandatū. ⁊ ar. ff. cōmodati l. incōmodato. §. sicut ⁊c̄. Sz illud face re qd diligentissimus faceret postq̄ de leuissima culpa tenet̄ vt. C. man. l. a p curatore. Et sic non dz ab alio cū dāno vsuraruz accipere: qd ipse hz ociosum. Itē ipse p pecunia sua non posset pete re vsurā: cū sint hodie p̄hibite. vt no. C. de vsu. in aut. ad hec q fruct⁹: sz si aliter interesse sua: posset interesse illō petere sz si ipse nō habuit de suo pecuniā ocio sam: potuit eā accipe sub vsu. a iudeo: cui pmitit̄ recipe vsurā certe q̄titatis. s. iiij. denarioꝝ p lib. in mense: ex statu to seu ex antiq ɔsuetudie in mōtepessu. put hec ex p̄dictis legib⁹ ⁊ si nō hmver ba: tn̄ hm sniam colligūt̄. ¶ Snie iux ta predicti libelli formā p̄ferēde exem plū seqt̄: ⁊ est tale. Cū dict⁹ actor suffi cienter pbauerit intētionē suā seu con ta in dicta petitiōe sua. Idcirco p sniaz in his scriptis ɔdēnam⁹ dictū reū in p̄ dictis. c. lib. dandis dicto actori p p̄cio dicti fundi. Itē ⁊ in. liij. soli. ⁊ quattuor denarijs turo. dādis dicto actori tā pro vsuris p̄dictis q̄ p his q̄ dict⁹ actor ex pēdit in p̄sonetis: ⁊ in eūdo apud sola tū p fundo p̄dicto emēdo. Et nihilomi nus dictū reū in. c. soli. turo. dicto actori dādis p expēsis p̄sentis cāe ɔdēnam⁹ Idē actor delato a nobis iuramēto ⁊c̄. ¶ Nūc est notandū: q pcurator seu mādatari⁹ nō pōt petere aliqd salariū remuneratiōis laboris sui seu diligētie ⁊ solicitudis sue: nec p actionē mādati: nec ex ordinē p offm̄ iudic̄. si sup salario nihil fuerit pmissum vel ɔuētū: vt colli git̄. ff. mā. l. salariū. ⁊. l. q mutuā. §. sola riū. ⁊. C. e. l. j. i fi. ⁊ salariū sz sumpt⁹ bo na fide necessario factos poterit actiōe mādati ɔria vt. ff. e. l. idēq3. §. idē laber ti. l. si vō nō re. §. si mihi mandaueris. ⁊ l. si qs alicui. §. ipēdia ⁊. l. q mutuā. i fi.

¶ Quadragesimussextus libellus de actione pro socio directa.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtis. dicit ⁊ pponit in iudicio. P. p. M. q cū idē a tor ⁊ re⁹ successissēt Titio p̄ri coꝝ: ⁊ tra

ctaret de hereditate diuidenda īter eos
tractatu illo omisso: ꝯuenerunt: ꝙ illa
hereditas maneret idiuisa: ⁊ ꝙ retine/
rent eam indiuisam: ideo vt commune
lucrū ⁊ dānū sentirent. Unde cū dictꝰ
reꝰ ex pecunia hereditaria acq̄sierit no
mine suo domū vocatā porticū deutrit:
sitā ī montepessulano agit: dictꝰ actor ꝯ̈
dictū reū: vt dictā domū sibi ꝯmunicet
⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū
reū ad ꝯmunicandū dicto actori dictaꝫ
domū ꝑ vr̄am sn̄iam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēna
tū ad ꝯmunicādū iuris remedijs ꝯpel/
latis ⁊c̄. Probat̄. ff. ꝓ socio. l. fores. in
p̄n. a ꝯ̈rio sensu ⁊. l. iij. in p̄n. ⁊. §. j. ⁊. l.
societas: ⁊. l. si q̄s societatem ꝯ̈xerit. Et
enim ad ꝯmunicādū pōt agi actione ꝓ
socio: durāte societate: vt in p̄dictis legi
bus: ⁊ de hoc. C. e. l. q̄dru. ¶ Sn̄ie iux
ta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū
seq̄t̄: ⁊ est tale. Cū dictꝰ actor sufficient̄
ꝓbauerit intentioneꝫ suā: seu ꝯtenta in
dicta petitione sua: idcirco ꝑ nr̄aꝫ sn̄iaꝫ
ī his scriptis ꝯdēnamꝰ dictū reū ad cō/
municādū dicto actori dictā domū: ⁊ ni
hilominꝰ ꝯdēnamꝰ eū in centuꝫ solidis
turon̄. dādis dicto actori pro expen̄. ⁊c̄.

¶ Quadragesimusseptimus libellus
de actio. ex empto.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montispessu
lani dicit ⁊ proponit in iudicio. p. cōtra
M. ꝙ dictus actor emit a dicto reo do/
mū vocatā de messiet seruat: sitā in cā/
po nouo: iuxta domum dicti actoris ex
vna parte: ⁊ domū heraldi iauē ex alia
carreria ītermedia: p̄cio mille. lib. Un̄
cū dictꝰ actor sit paratꝰ soluere p̄dictas
mille libras turo. dicto reo: agit ꝯtra eū
vt dictā domū sibi tradat: ⁊ eū in posses
sione dicte domꝰ potiorē faciat: qȯ si fa
cere noluerit petit īteresse suū ab eo: qȯ
estimat. c. lib. turo. ⁊ petit a vobis dicto
dn̄o iudice: vt dictū reū ad dādū ⁊ soluē
dū dicto actori p̄dictas. c. lib. turo. ꝓ in
teresse suo si dictā domū tradere nolue
rit: ⁊ vt tūc dictū actoreꝫ ab obligatione
p̄dictaꝝ mille libraꝝ turo. p̄cij ꝯuēti li/
beret: ꝑ vr̄am sn̄iam ꝯdemnetis ⁊ ꝯdē/
natū ⁊c̄. Petit expen̄. ⁊c̄. Implorās ve/
strū officium ⁊c̄. Probat̄ de act̄. empt̄.
l. si traditio ⁊. ff. e. l. ⁊ in prin. ⁊. l. emp/
torem ⁊ venditorem de re iudi. l. si quis
ab alio. in fi. insti de acti. §. actionū ⁊ ibi
Jo. de pla. ¶ Sn̄ie iuxta p̄dicti libelli
formā ꝓferende exēplū seq̄t̄: ⁊ est tale.
Cū dictꝰ reꝰ iterrogatꝰ a nobis: dicat
se nolle tradere dictā domū dicto actori
⁊ dictꝰ actor sufficienter ꝓbauerit: sua
interesse in. c. libris turo. q2 dictꝰ reꝰ di/
ctā domū dicto reo nō tradidit: nec tra
dere vult: vt dixit. Idcirco ꝑ nr̄aꝫ sn̄iaꝫ
in his scriptis ꝯdēnamꝰ dictū reū in p̄
dictis. c. lib. turo. dādis dicto actori ꝓ i
teresse suo ꝓdicto. Iteꝫ ꝯdemnamꝰ di/
ctū reū: vt dictū actoreꝫ liberet a p̄dictis
mille libr. turonē. in q̄bꝰ ꝓ p̄cio ꝯuento
dictꝰ actor est eideꝫ reo obligatꝰ ex cā vē
ditiōis dicte domꝰ. Et nihilominꝰ ꝯdē
namꝰ dictū reū in. xl. sol. turo. dādis di
cto actori: q̄s ideꝫ actor: delato ei a nob̄
iuramento taxatione nr̄a p̄cedēte iura
uit se expendisse occasiōe presentis cāe:

¶ Quadragesimusoctauus libellꝰ de
actione ex empto q̄ti minoris ciuili.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtispesul.
dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ̈. M. Qȯ
dictꝰ reꝰ vendidit ⁊ tradidit dicto acto/
ri q̄ndā equū pili mauri calcitrosum p̄
cio. x. lib. turo. quē equū dictꝰ actor igno
rabat esse calcitrosum: qȯ si sciuisset:
esset minoris empturꝰ in. lx. sol̄. turon̄.
Unde cū dictꝰ actor iam soluerit dicto
reo. x. lib. turon̄. agit ꝯtra eū: vt sibi red
dat ⁊ soluat: q̄to minori fuisset emptu

rus dictuʒ equuʒ: si cū sciuisset calcitrosum. s. ꝙ reddat p̄dictos. xl. sol. turoñ. ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictuʒ reuʒ ad reddendū dicto actori p̄dictos xl. sol. turo. p vr̄am sniam ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatuʒ ⁊c̄. Probat̄. ff. de ac. em. l. iulian⁹: in p̄n. ⁊ hoc si fuit venditor ignorās. Si āt sciuisset equum calcitrosuʒ: tunc: q: euʒ tradidit: ⁊ male: q: sic vitiosuʒ sciēs euʒ tradidit: posset agere actione ex empto: ad oia dāna: ⁊ ad oē interesse: ⁊ ex̄ rē: vt ibi habet̄. ¶ Snie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū sequit̄: ⁊ est tale. Cuʒ dict⁹ actor sufficiēter ꝓbauerit intētionem suā seu ꝯtenta in dicta petitione sua. Idcirco per sententiam in his scriptis condemnam⁹ dictum reum in predictis. xl. soli. turonen. reddendis ⁊ soluendis dicto actori ⁊c̄.

¶ Quadragesimusnon⁹ libell⁹ de actiōe ex empto q̄ti minoris pretoria.

¶ Corā vobis ⁊c̄. Qd dict⁹ re⁹ vendidit ⁊ tradidit dicto actori quendā equū pili mauri calcitrosum: p̄cio. x. li. turo. ⁊ actor soluit reo p̄ciuʒ iā dictuʒ: id agit ꝯ reuʒ: vt sibi reddat: q̄to minoris valebat dict⁹ equ⁹ pp illud vitiuʒ tp̄e ꝯtus: qd est in. l. solidis: ⁊ petit vt dictuʒ reuʒ ad redenduʒ. d. actori. l. solidos turoñ. per vestram sententiam ꝯdemnetis ⁊c̄. Probat̄. ff. de edi. l. quod si velit. §. si plures. ¶ Sententia potest vt in precedēti forma faciliter ordinari.

¶ Quinquagesimus libellus de actione ex empto redibitoria.

¶ Coraʒ vobis dño iudice montispessulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯtra M. ꝙ dict⁹ reus vendidit ⁊ tradidit dicto actori quēdā equū calcitrosum pili mauri precio. x. libr. turoñ. de quo precio fuit dicto reo plenarie satisfactum vnde cū postea ad notitiā seu scientiaʒ eiusdē actoris ꝑuenerit: dictū equū fuisse calcitrosum ante predictam venditioneʒ: ⁊ ipse sit parat⁹ cuʒ restituere dicto reo: agit contra cuʒ: ⁊ petit vt predictas x. lib. turo. sibi reddat: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictuʒ reū ad restituēdū dicto actori p̄dictas. x. lib. turo. p vestraʒ sniam ꝯdēnetis: ⁊ si post vestram ammonitionē seu vr̄am sniam p̄dictas x. lib. turo. reddere noluerit dictum reuʒ in duplū p̄cij. s. in predictis. x. lib. turo. ꝓ p̄cio. ⁊ in tātundē. s. in. alijs. x. li. tur. pp ci⁹ ꝯtumaciā in non reddendo: dandis dicto actori p vr̄am sniam ꝯdēnetis ⁊ ꝯdemnatum ⁊c̄. Probatur. ff. de edili edic. l. redibitoria: ⁊ est p̄dicta actio edilitia. vt. C. de edili. ac. l. ij. Et sic est p̄toria. vt insti. de iure naturali. §. p̄torium ⁊ durat sex mensib⁹: vt. ff. de edili. edic. l. sciendum tn̄ in fi. ⁊. l. cuʒ sex. ⁊. C. c. l. ij. ⁊ facit qd notat̄ in. p̄dicta. l. §. dictuʒ.

¶ Snie iuxta predicti libelli formā ꝓferēde exemplū seqt̄: ⁊ est tale. Cū dictus actor sufficienter ꝓbauerit intētionem suam: seu contenta in dicta petitione sua. Idcirco per nostrā sniam in his scriptis condemnam⁹ dictū reum in p̄dictis. x. lib. turoñ. reddendis ⁊ soluendis dicto actori: ⁊ cā cognita. s. q: dictus reus locuples ē h; pecunias in ꝓ̄ptu: iubemus ꝙ predictas. x. li. turo. reddat dicto actori infra. xv. dies. Qd si facere distulerit: ꝯdēnam⁹ cū ex nūc vt extūc in dupluʒ. s. i. xx. lbris tur. dandis dicto actori. predictis. x. lib. turo. in predicto duplo computatis: ⁊ nihilominus condēnamus dictum reum in. xl. solidis turoñ. dandis dicto actori pro expensis.

¶ Quinquagesimusprimus libel. de actione ex locato.

¶ Coram vobis dño iudice montispesulani dicit ⁊ proponit in iudicio. P.

contra. M. quod actor locauit dicto reo i festo assumptionis beate Marie quã dã domũ sitã in carreria sctẽ Eulalie: sic & sic ↄfrontatã ad vnũ annũ p̃cio. x. li. turo. Et ibidẽ inhabitauit dict⁹ re⁹ p il lũ annu3. Jtẽ dicit & pponit quod finito il lo anno: dict⁹ re⁹ remãsit in domo: & eã inhabitauit vt pri⁹: vñ cum scõs annus sit finitus in quo taciturnitate actoris & rei v3 re⁹ tacite reconduxisse p eodem p̃ cio dictã domũ: seu ↄductione3 dicte do mus renouasse: agit dict⁹ actor ↄ̃ dictũ reũ vt sibi. x. lib. turo. det: & petit a vobis dicto dño iudice vt dictũ reũ ad dãdu3 & soluendũ dicto actori. x. lib. turo. p il lo scõo anno tacite recõductiõis p v̄ra3 sniam ↄdẽnctis: & ↄdẽnatũ &c. Probat ff. lo. & ↄduc. l. itẽ q̃rit. §. q ipleto. &. C. c. l. leg. ¶ Snie iux̄ p̃dicti libel. formã p ferẽde exẽplũ seq̄t: & ẽ tale. Cũ sufficiẽ ter p batu3 sit: dictũ actorẽ locasse dictã domũ a dicto reo ad vnu3 annum: p̃cio x. lib. turo. & sit sufficienter pbatũ: dictũ reũ finito dicto tp̄e dicte locationis seu ↄductiõis pmansisse in ↄductione dom⁹ p dimidiũ anni seq̄ntis. Jdcirco p no strã sniam in his scriptis condẽnamu3 dictũ reũ in. c. sol. turo. dãdis & soluẽdi3 dicto actori. Jtẽ cũ dict⁹ actor non pba uerit dictũ reu3 pmansisse in ↄductiõe tacita dicte dom⁹ p aliã medietatẽ dicti ãni sequentis. Jdcirco p eandẽ sniam dictũ reum absoluim⁹ a residuis. c. soli. turo. de. x. lib. turo. in libello petitis. Et nihilomin⁹ ↄdẽnam⁹ dictũ reum in ex pẽñ. quas dictu3 actore3 fecisse ↄstiterit occasione p̃sentis cãe: quãtu3 ad. c. soli. turo. in qb⁹ obtinet: dandis & soluendis dicto actori. Jtẽ ↄdemnam⁹ dictũ acto rem i expensis: quas dictum reũ fecisse cõstiterit occasione presentis cãe pro. c. sol i. turo. in qbus obtinet & victor existit in presenti cã: dandis & soluendis dicto reo: taxatione predictaꝝ expensaꝝ no bis reseruata. Aliquãdo in simili cã ex peñ. dixi ita. Et in causa expeñ. hincin de: quasi compensañ. in expensis neu tram parte3 alteri ↄdemnam⁹. S3 ali qñ ita. Et ex cã expensis hincinde: q̃si ↄpẽsañ. dictũ reũ absoluim⁹ ab expeñ. q̃s dict⁹ actor fecit occasione p̃ñtis cãe: & dictum actorem absoluim⁹ in expensis quas reu3 fecit. Prima expeñ. sententia v3 melior de iure potissime: q3 possibile est: quod vnus plus expenderit quod alter.

¶ Quinquagesimusscõs libellus de a ctione ex conducto.

¶ Corã vobis dño iudice montispessu lani dicit & pponit in iudicio. p. ↄ̃. M. Qd dict⁹ actor ↄduxit a dicto reo quẽ dã fundũ sitũ in territorio castri nouis sic & sic ↄfrõtatũ: ad vnũ ãnũ p̃cio. xij. li. turo. Et dicit & pponit: quod ipse semina uit ibi bordeu3 & in illo anno cecidit ibi tẽpestas in mense maij. Jtẽ dicit & pro ponit: quod in dicto fundo: seu in alia tan ta precia terre: sic situataꝝ in p̃dicto terri torio: cõmuni estimatione pboꝝ homi nũ anno quo seminatũ esset ibi borde um: deberent cõmuniter recolligi centũ sextaria bordei. Jtem dicit & pponit quod in illo anno pper dictã tempestate3 di ctus actor non recollegit de dicto fundo nisi. l. sextaria bordei: & sic pper predi ctã tempestate3 actor non recollegit ni si medietatem ei⁹ qd debuisset alias cõi ter recolligi: vnde cũ dict⁹ actor sit para tus soluere dicto reo sex lib. turoñ. agit ↄtra eũ vt alias sex lib. turo. remittat ei dẽ actori. Petit a vobis dicto dño iudi ce: vt dictum reũ ad remittendũ medie tatem mercedis conuente: id est ad re mittẽdum dicto actori residuas sex lib. turo. conuentas: per vestram sententiã

ꝯdēnetis ⁊c̄.cū expēn̄. occaſione p̄ñtis ꝯāe factis:⁊ de faciēdis ꝓteſtat̄:implorans vim offm̄ dn̄e iudex:in illis in q̄bꝰ eſt de iure vel fuerit implorādū. Probat̄.ff.de lo.⁊ ꝯduc.ex ꝯducto.§.ſi ius tēpeſtatis:⁊.l.ſi vno. ❡ Sn̄ie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeq̄t̄:⁊ eſt tale. Cū dictꝰ actor ſufficienter ꝓbauerit itentionez ſuā ſeu ꝯtenta in dicta petitiōe ſua. idcirco ꝑ ſn̄iaꝫ i bis ſcriptis ꝯdēnamꝰ dictū reū:vt dictū actorez ꝓ rata dāni tēpeſtatis p̄dicte a mercede ſeu p̄cio ꝯuento predictaꝝ. xij.lib. tur.exoneret.ſ.receptis ſex li..tu.d̄ mercede. Nihilominꝰ ꝯdēnamꝰ dictū reū i xl.ſol.tur.dādis.d. acto. ꝓ expēſis ⁊c̄.

❡ Quinquageſimuſtertius libellus d̄ actione furti manifeſti.

❡ Corā vobis dn̄o iudice montiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio.p.ꝯ. M. Qd̄ dictꝰ reꝰ furatꝰ fuit dicto actori q̄ndā equū pili mauri habentez ſtellaꝫ albam in fronte:q̄ equꝰ ꝑtinebat ad dictū actorem iure dn̄ij. Iteꝫ ꝓponit:ꝙ dictꝰ reꝰ fuit deprehenſus: vel viſus cū dicto equo:eo die quo dictū furtū ꝯmiſit: anteꝙ ꝑueniſſet in locū in quo deſtinauerat dictū equū ducere ac deponere. Itē ꝓponit ꝙ dictꝰ equꝰ valebat ꝯmuni extimatione.x.lib.turo. Quare agit dictꝰ actor ꝯtra dictū reū ⁊ petit ab eo:vt ſibi det q̄druplū extimatōis dicti eq:⁊ petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reum ad dādū dicto actori q̄druplū extimationis dicti eq:ſcꝫ ad dandū dicto actori.x.li.tur.ꝑ vr̄am ſn̄iam ꝯdēnetis ⁊ ꝯ̄dēnatū ad dandū iuris remedijs ꝯpellatis:petit:expenſas.⁊c̄. Probat̄ inſti. de ac.§.ex maleficijs:⁊.§.q̄drupli.⁊ de ob.q̄ ex delic.naſ.per to. ❡ Sn̄ie iuxta predicti libelli formam proferende exēplū ſeq̄t̄:⁊ eſt tale. Cum dictꝰ actor ſufficienter ꝓbauerit intentionem ſuā:ſeu contenta in dicta petitione ſua: idcirco per noſtraꝫ ſn̄iam in bis ſcriptis condēnamus dictum reum in predictis.lx.libris turon.dandiſ ⁊ ſoluen̄.d.actori ⁊c̄.

❡ Quinquageſimuſquartuſ libelli de actione furti:nec manifeſti.

❡ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit in iudicio.p.ꝯ. M. Qd̄ dictꝰ reꝰ ſubtraxit ꝑ furtū dicto actori quēdam equū pili mauri:ad dictuꝫ actorez iure dn̄ij ꝑtinentē:⁊ valēteꝫ cōi extimatiōe.x.li.turo. Quare agit dictꝰ actor ꝯ̄ dictū reū:⁊ petit vt ſibi d̄t duplū extimationis dicti:ſcꝫ.xx.li.turo. Et petit a vobis dicto dn̄o iudice vt dictū reū ad dādūꝫ dicto actori p̄dictas.xx.lib.ꝓ duplo eximatiōis dicti eq ꝑ vr̄am ſn̄iaꝫ ꝯdēnetis:⁊ ꝯdēnatuꝫ ⁊c̄. Probat̄ inſti. de ac.§.ex maleficijs:⁊.§.i dupluꝫ ⁊ de ob.q̄ ex delic.naſ.§.pena. Et eſt notanduꝫ ꝙ ſi aliq̄s errore ductꝰ exiſtimās rē eſſe ſuā:⁊ credēs eſſe licituꝫ cuilibet reꝫ ſuā:⁊ propria auctoritate accipere:accipiat eā inuito dn̄o ipſe:excuſat̄ a furto vt inſti.vi bono.rap.§.qꝛ tamen. Itē q̄ ſcit reꝫ eſſe alienā:⁊ eā accipiat:vel ea vtat̄:ſi probabiliter credat dn̄m permiſſuruꝫ:excuſat̄ a furto.vt inſti.de ob.q̄ ex delic.naſ.§.placuit Si āt credat ſtulte dn̄m ꝑmiſſuꝝ:aut habuit rēvolūtate dn̄i:alio tn̄ vſu vſus eſt:ēt excuſat̄ a furto:ſꝫ tenebit̄ tūc dn̄o alia ſua actione: vt.ff.e.l.q̄re ſibi ꝯmodata in p̄n. Si āt nō habuit rēvolūtate dn̄i:⁊ in accipiēdo credidit ſtulte dominū permiſſuruꝫ ipſe non excuſatur a furto:vt.ff.e.l.qui vaſ.§.vetare. ❡ Sententie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū ex precedentis libel. ſn̄ia facil̄r deprehēdi pōt

❡ Quinquageſimuſquintus libel. accuſatorius ſuper furto.

¶ In nomine dñi nostri Jesu Christi amen. Anno natiuitatis eiusdē. M. cccc x. vltima die mensis Martij: dño Philippo rege francoꝝ regnante: ꝛ regni eius anno vicesimoseptimo: inditióe nona. ¶ Corā vobis dño iudic moti spes. dicit ꝛ proponit in iudicio. P. ꝯtra M. de aureliaco. Qd dict⁹. M. mense Februarij ꝓxime pcedenti ꝯsulib⁹ Colino Bertrādi: ꝛ Gerardo Anci existētibus in montepes. p furtū subtraxit de domo quā dict⁹ actoꝛ inhabitat: in careria de fabraria qndā equū pili mauri: stellatuꝫ in frōte: ad. d. actoreꝫ iure dñij ptinentem: vñ cū reiplublice interfit ne maleficia remaneāt ipunita: dict⁹ actor accusat dictū. M. ꝛ eum de facto furto reum defert: ꝛ petit a vobis. d. dño iudice vt dictum reū ad ꝯpetenteꝫ castigationem seu aīaduersioné: vr̄o arbitrio per vr̄am sniam ꝯdemnetis ꝛ ꝓ ꝯdemnato vr̄am sniam executioni mandari: in penā ei⁹ ꝛ vt de cetero talia nō cōmittat: ꝛ vt cedat ceteris in exēplū. petit ꝛ expeñ. ꝛc. iplorās vr̄m offiñ dñe iudex ꝛc. Et ego dict⁹. P. huic accusationi mee manu mea me in hoc libello subscribo: ꝛ vsqꝫ ad finem seu sniam me ꝑseueraturū ꝓmitto: ꝛ ꝓ lite exercēda. Jo. ruffi hic ꝑsentem in fideiussoreꝫ pbens. Probat ff. de accu. l. libelloꝝ: ꝛ. C. eo. l. pen. ꝛ. ff. de pua. delic. l. fi. in fi. ¶ Snie iuxta p dicti libelli formā ꝯ reum ꝓferende exēplū seqr̄: ꝛ est tale. Cuꝫ ꝯtenta in dicta petitione sunt sufficienter ꝓbata. Vel sic. Cū dict⁹. p. sufficienter ꝓbauerit intentioneꝫ suā: seu ꝯtēta in. d. libello suo accusatorio: idcirco ꝑ sniam in his scriptis ꝯdēnam⁹. d. M. vt scobet̄ ꝑ villā nud⁹ retentis solūmodo brachis: ꝛ ꝙ i triuijs seu ī qdruuijs cōsuetis cedat̄ seu pcutiat̄ retro ꝑ spatulas cū corrigiatis solitis curie: in penā ei⁹: ꝛ vt sit ceteris i exēplū. Et nihilominꝰ ꝯdēnam⁹ euꝫ in c. soli. tur. dādis. d. actori: vꝫ petro ꝓ expeñ. litis pꝛesentis. quos. c. soli. turo. dictus accusator declato sibi a nobis iuraramento taxatióe nr̄a precedente iurauit se expendisse occasione ꝑsentis litis ¶ Recte dr̄: ꝙ scobet̄: qꝛ gñaliter petita fuit in libello ꝯpetens castigatio: ꝛ in furto nō est pena certa criminaliter inflicta: ꝛ iō prout iudex arbitrat̄. Aliqñ fures exscobant̄ cū leuiverberatióe: aliqñ cū graui seu attroci: id est cuꝫ effusio nesanguinis: ꝛ aliqñ sine verberatióe: cuꝫ caulib⁹ vel porris fracatis ꝛ ad collum ligatis dūr ꝑ villā in tuba: ꝛ aliqñ in die mercati ponunt̄ in postella. Et ē notādū: ꝙ fur cū effractione graui⁹ punit̄: vt. ff. de effrac. l. fi. Item fur nocturnus: si ſetelo defendit graui⁹ punit̄. vt ff. ꝺ furib⁹ bal. l. j. Ex pdictis apparet: ꝙ si in snia fuisset dictū: ꝓnunciamus M. esse furem: nulla pena certa adiecta: snia fuisset nulla: vt insti. de act. curare. Cōtra fureꝫ eni nō est certa pena vt. C. de ser. fugiti. aut̄. sꝫ nouo iure. Si āt esset aliud crimen. certā penā hñs vt adulteriū: qꝺ capite punit̄: tunc sufficeret reum ꝓnuciare adulteriuꝫ ēt pena non expressata nec declarata: qꝛ legis auctoritas repꝛesentat eam tunc: vt ff. ad turpill'. l. j. §. si autē ꝓnunciauerit: ꝛ etiā tunc in libello sufficeret. M. reum deferre. l. iulia. de adulter̄. nō exꝑssata pena. Et iuxta hoc formauit. P. libellū accusatorium ita. Ego petr⁹ ꝯstantini reum defero petruꝫ de aureliaco lege iulia de adulterio qꝺ ꝯmisit cum pontia: i domo pontij in montepes. mense septēbris: cōsulib⁹ exntib⁹ R. uerdo de narbona: ꝛ embrāno. Et ego petr⁹ constātini subscribo ꝛ ꝓmitto actionem quā defe-

ro:me vsq; in finē pductuꝝ. Sȝ in qbuſ
dā alijs vꝫ iſte libell⁹ defectiu⁹ vt appa
ret ex ſuperiorib⁹. C. de accu. l. penul. in
gl. Idē credo i criminib⁹: q̄ certā penā
non hn̄t. ſ. ꝙ in libello accuſatorio non
opȝ fieri mentionē de pena extraordia
ria: lȝ in ſnia tūc eſſet neceſſe penā exp̄
mi: vt ſtati dictū eſt. ¶ Snia aūt in
cā p̄dicta ꝓ reo ꝓferende exēplū ſeqt̄:
⁊ eſt tale. Cuȝ dict⁹ actor nō ꝓbauerit
ſufficiēter ꝯtēta in. d. ſuo libello accuſa
torio. Idcirco p nr̄am ſniam in his ſcri
ptis reuȝ abſoluim⁹ a dicta accuſatione
⁊ ꝯtētis in dicto libello accuſatorio. Itē
cuȝ dict⁹ accuſator calūnioſe inſtituerit
dictā accuſationē ꝯ p̄dictuȝ reuȝ: qd ap
paret eo ipſo: ꝙ nō ꝓbauerit ꝯtenta in
ſuo libello: ⁊ ſic ſimilitudo ſupplicij dȝ
cuȝ aſtringere. Idcirco p ſniam candeȝ
ꝯdēnam⁹ cuȝ vt ſcobet̄ p villā nud⁹ retē
tis ſoluȝ brachis: ⁊ ꝙ in triuijs ⁊ q̄dru
uijs cedat̄ ſeu ꝑcutiat̄ retro in ſpatulis:
cuȝ corrigiatis ſolitis curie. in penā ei⁹
⁊ vt ceteris ſit in exempluȝ: ne calūnio-
ſam inſtituāt accuſationē in tātundem
eniȝ eram⁹ ꝯdēnaturi p̄dictū reuȝ: ſi p̄
dictū furtū ꝓbatū fuiſſet p euȝ ꝯmiſſuȝ
Et nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹ p̄dictuȝ actorē
in expēſis ⁊c̄. vt in alia ſnia ꝓxima eſt
expreſſum. Probat̄ hec ſnia. q: accuſa-
torē calūnioſuȝ aſtringit ſimilitudo ſup
plicij. C. de calum. l. fi. cum concor.

¶ Quinquageſimusſextus libellus
de actione vi bonorum raptorum.

¶ Corā vob dn̄o iudice mōtiſpeſ. di-
cit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. Qd di
ct⁹ re⁹ dolo malo rapuit ſeu abſtulit. d.
actori quēdā equū pili mauri: ſtellatuȝ
i frōte. ad dictuȝ actorē iure dn̄ij ꝑtinē
tē: ⁊ valentē coi eſtimatione. x. lib. turo.
Quare agit dict⁹ actor ꝯ dictum reum
ad q̄druplum ⁊: petit a vobis dn̄o iudi-
ce: vt dictū reū ad quadruplū: vȝ ad re
ſtituēdū dictū equū. d. actori: ⁊ tripluȝ
extimatiōis dicti eq. ſ. in. xxx. lib. turo.
dādis dicto actori. p v̄ram ſniam ꝯdē-
netis ⁊ ꝯdēnatuȝ ad p̄dicta iuris reme
dijs ꝯpellatis ⁊c̄. Probat̄ inſti. de ac. §.
ex maleficijs ⁊c̄. ⁊ ti. vi. bo. rapt. per to.
¶ Snie iuxta p̄dicti libeli: formā pro
ferende exēplū ſeqt̄ ⁊ ē tale. Cum dict⁹
actor ſufficiēter ꝓbauerit itētionē ſuaȝ
ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: idcirco
p nr̄aȝ ſniaȝ i his ſcriptis ꝯdēnam⁹. d.
reū ꝓ dicta rapina in q̄druplū: re in q̄-
druplo ꝯputata. ſ. ꝯdēnam⁹ cū ad reſti
tuendū. d. equū. d. actori: ⁊ in triplū ex-
timationis: dicti eq. ſ. in. xxx. lib. turoñ.
dandis ⁊ ſoluendis. d. actori ⁊ nihilomi
nus cū vict⁹ victori. ꝯdēnand⁹ ſit in ex-
penſis: ꝯdēnam⁹ dictū reuȝ in. c. ſoli. tu
roñ. dandis. d. actori pro expenſis quaſ
dic⁹ actor fecit occaſione p̄ſentis cauſe:
quos. c. ſoli. dict⁹ actor delato ei a nobis
iuramento taxatione nr̄a p̄cedente: iu-
rauit ſe expēdiſſe in p̄ſenti cā occaſione
p̄ſentis cāe. Inſup nota: ꝙ ſup p̄dicta
rapina lite mota vel nō mota ſnia nul-
la ſecuta: vel ſnia ſecuta. ſȝ p apellatōeȝ
legitime interpoſitā extīcta: actor ꝯſide
rans: ꝙ forte rapinā dicti eq plene ꝓba
re non poſſit: p teſtes ipſe poterit recur-
rere ad ꝓbationē p duelliū ſeu p pugnā:
ſup q̄ fruſtra īuocabit nomē dn̄i ad ma
la. n. opa de⁹ nō accedit: niſi ad punien
dū: ꝓpheta Dauit dicēte vult⁹ aūt dn̄i
ſup faciētes mala vt pdat de terra mēo
riā eoꝝ ⁊ tūc deo nō hito pre oclis. d. p.
cui rapt⁹ fuit equ⁹ predict⁹ poterit pete
re: a iudice de cerni pugnā ⁊c̄. vt i fora.

¶ Quinquageſimusſeptimus libell⁹
de duello.

¶ Dn̄e iudex: ego P. ⁊c̄. Q. M. hic
p̄ſens eſt falſus ⁊ ꝓditor q: ꝓditiona-

liter rapuit mihi quēdā equū pili mauri: stellatū in fronte: qd̄ si ipse ꝯfiteat̄: peto ipm̄ ꝯdēnari sup p̄dicta rapina vt raptorem. Si aūt hoc negetur: ego p pugnā armis parib⁹ sumptis a me ꝛ ab eo faciā eū ꝯfiteri rapinā p vos suū: in cāpo nobis p vos assignādo: vel reddā eū viuū vel mortuū in .d. cāpo. Et sup dicta pugna pign⁹ meū vz cyrothecas meas hic in medio in p̄sentia vr̄a offero ꝛ reddo: ꝛ ꝑmitto me iuratu ꝛ in introitu cāpi: p vos nobis ad certamē: seu ad dictā pugnā assignādi: q̄ ego nō habeo herbas: nec breues ꝯiuratorias: vl' alia q̄ maleficia vel fascinationes pariant vl' pturiāt q̄quomō. Et q̄ tūc .M. iuret siliter illud idē. ꝛ peto per vos dn̄m iudicem: si .M. predictā rapinā neget decla rari ꝛ iudicari pugnā posse ꝛ debere cē ꝛ fieri ex p̄dicta cā inter me ꝛ eū ꝛ ipsuz snialiter ꝯdēnari: ad subeundū pugnā mecū ex p̄dicta cā: vt sup p̄dicta rapina possit per pugnā veritas inueniri. Probat̄ i lōbarda q̄liter qs se defendere debeat: ꝛ in qb⁹ causis pugna prohibeat̄ vel fieri debeat. Pōt enim esse duellū: si fit ciuilis ꝯtētio inter aliquos de debito patris: vt .c. ti. l. si quis post mortem: vbi pp pecuniā ꝛ debitū non vendicat sibi locū duellū: nisi illa pecuniaria obligatio diceret̄ venire ex maleficio vel q̄si: qd̄ tn̄ illi non bene probant. Itē fit duellū: si de iuestitura fit ꝯtentio: vt .c. ti. l. de inuesti. Itē fit duellū pp depositū denegatū: vt .c. ti. l. si qs p se ipsum. Item fit duellum in cā liberali. vt .co. ti. si seruus. Itē fit duellū: si sit ꝯtentio de re mobili vel immobili malo ordine possessa: vt in lombarda. de prescript. l. ij. Item fit duellum pro iniuria: seu pro opprobrioso verbo cucurbite: vt in lombarda. de ꝯuitijs. l. j. Itē fit pugna de infidelitate vt in. li. feu. de alie. feu. prin. c. nō est consuetudo. Itē de incēdio: vt in lōbarda q̄liter qs se defen. de. l. si qs aliū. Itez si qs. j. pacis edictū aliū vulnerauerit: dz sibi man⁹ amputari: nisi vitā snā defendēdo hoc fecerit: sup qua exceptiōe poterit hēre locū duellū: vt de pa. te. ꝛ ei⁹ viol. §. si qs hoīez. ¶ Snie iuxta p̄dicti lib. formā ꝓferēde exēplū in autētico non ponit̄: q2 vbi cauet̄: infelicē habebit actionē iudex si predictā pugnam admittendam iudicet q2 tali iudicio videbitur ius diuinū ꝛ euangelicū abnegare. Plane in multis locis in casib⁹ tactis admittuntur duella: ꝛ ideo si oportet iudicem snie: ipse potest iuxta formā libelli snaz sniaz concipere conformiter ꝛ proferre.

¶ Quinquagesimusoctauus libellus de actione legis aquilie.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtispess. dicit ꝛ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. qd̄ dict⁹ re⁹ p iniuriā occidit q̄ndā seruum noīe sticbuz: ad dictū actorē noīe dn̄ij ptinentem: q seru⁹ valuit coī estimatiōe retro siuc. j. annū ab occisione seu a vulneratione: ex qua mors dicti serui est secuta cōputaū .x. lib. turoū. Quare agit dict⁹ actor ꝯtra dictū reū: vt sibi dictas .x. lib. turoū. det pro estimatione dicti serui: si ꝯfiteat̄: qd̄ si sibi neget .xx. li. turo. det: scz estimatione dicti serui duplicata Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt predictum reū in predictis .x. lib. turonen. dandis ꝛ soluendis dicto actori: si idez reus confiteat̄ dictuz seruū se occidisse vel in duplo: scz in .xx. lib. turoneū. dandis ꝛ soluendis dicto actori: si idem re⁹ negauerit se dictū seruuz occidisse: per vr̄am sniam condēnetis: ꝛ ꝯdemnatuz ꝛc̄. Probat̄ insti. de ac. ex maleficijs co. ti. de le. aq. per totū. ¶ Snia iux̄ p̄dicti libelli formā ꝓferēde exēplū seqtur:

z est tale. Cum dict⁹ re⁹ negauerit se occidisse dictũ sticbũ: z ipo negãte: z i sua ificiatiõe existente: dict⁹ actor sufficiẽter pbauerit itentionez suã: seu cõtenta in d. petitiõe sua: z specialiter pbauerit per testes idoneos. d. reuz occidisse dictum seruũ. Jdcirco pnrã sniam i his scri ptis pdẽnam⁹. d. reũ in duplum estima tionis pdicti frui. s. in. xx. lib. turo. in di cta petitiõe ptentis: dãdis z soluendis dicto actori. Et nihilomin⁹ pdemnam⁹ euz i. c. soli. turo. dãdis. d. actori zc. Pro bat ad. l. aquil. l. p negãtez. ¶ Recte dr: q si re⁹ negauerit se occidisse z eo in sua inficatiõe psistente: actor pbauit p testes: qr post negationez z añ pbatio nez p actorẽ inductã: re⁹ si pfessus fuit se occidisse dictum seruũ: tunc re⁹ pdem nabit tm̃ i simplũ. s. in. x. lib. turo. vt. ff. de iniur. l. cum q. Et in cor. de triẽ. z se. §. studiuz. coll. iij. z facit qd no. in. l. illa ptra negantẽ. z. ff. de rei ven. l. fi. licz ali ter no. ff. ad. l. aq. l. inde neratius. §. hec actio. vbi nota: q vsqz ad litis ptestatio nẽ est licituz penitere z pfiteri: vel vsqz ad publicationẽ testium: z q satisfaciat tũc de expensis. vt in dicto. §. studium.

¶ Quinquagesimusnonus libellus de actione familie hercisciunde.

¶ Corã vobis dño iudice montispessu lani dicit z pponit i iudicio. P. p. M. q ipse z dict⁹ re⁹ successerũt i bõis z he reditate Gay eqs portionib⁹: z pdictaz hereditatẽ possidẽt pindiuiso: vñ cũ di ct⁹ actor velit a pdicta pmunione recede re: z velit suã partẽ de pdicta hereditate p diuiso possidere: agit p dictũ reũ: z petit a vobis dño iudice pdictũ: vt pdi ctã hereditatẽ seu res hereditarias iter eos eqs portionib⁹ p vrã sniam diuida tis: z distribuatis: z cuilibz eoz partẽ su az p diuiso adiudicetis: z si i alteri⁹ pso na pgrauare videat adiudicatio: ipz al teri pgrauato in pecunia pdẽnatis: z cõ demnatũ ad pdicta obseruãda z faciẽ da iuris remedijs pcellatis zc. Probat insti. de ac. §. qdã actiones: z de offi. iu. §. si famil. ff. fa. her. l. meui⁹. §. arbiter. z l. hrdes. §. i famil. her. iudicio. ¶ Snia iux pdicti libelli formã pferẽde exẽplũ seqtur: z ẽ tale. Cũ dict⁹. P. sufficienter pbauerit intentionez suam: seu ptenta i dicta petitione sua: Jdcirco pnrã se tẽtiã in his scriptis pdictam hereditatẽ diuidentes: adiudicam⁹. d. Petro inso lidũ turri de bilio: sitã in montepes. z di cto. M. adiudicam⁹ vineã vocatã mu scutellaz: sic z sic pfrontatas. Et qr tale molendinũ sic z sic pfrontũ non põt cõ mode diuidi: ipsum dicto. P. insolidum adiudicam⁹: z cũ dictũ molendinũ va leat coĩ extimatione. c. lib. turo. pdẽna mus. d. petrũ in. l. lib. turoñ. dãdis dicto M. pro medietate quã idez. M. hz in dicto molendino. Jtẽ p adiudicatis: vt cuilibz eoz alter alteri de euictione debi te put de iure est caueat: alter alteri cõ demnam⁹ zc. Auertendũ est: q cuz iu dex pdictas res adiudicat. non est neces se adijcere cũ iurib⁹ z ptinentijs suis qr qd subitelligit: nõ deest: vt. ff. de re. cre. l. cũ qd seruitutes z si illa verba dicta nõ sint: sequant rẽ imobilez quocũqz titulo acqrant: vt de contrahẽ. emp. l. si aque duct⁹. z. l. alienatio. z de acq. re. do. l. tra ditio. §. j. Jtẽ z quedã mobilia attamen pauca: sequunt rem imobilem: vt. ff. de ac. emp. l. iulian⁹ in fi. cũ legib⁹ sequen tib⁹: z de diuersi: z tempo. prescriptio. l. iij. z. C. de agri. cen. l. quemadmodũ. li bro. xj. z. ff. de fundo instructo: z instru. le. l. cũ fundus: z de suppelle. l. fi. in pn. Jtem z quedaz immobilia sequnt rem immobilem vt. ff. de ac. emp. l. creditor.

t.§.ante domum: et de le.iij.l.prediis.§. balneas vsq3 in finem legis: et de acq. re.do.l.ergo in prin.et facit qd notatur C.de bonis vacan.l.ij.li.x.

¶ Sexagesimus libellus de actione communi diuidendo.

¶ Corā vobis dño iudice montispess. dicit et proponit i iudicio.P.ptra.M. q dici⁹ actor et re⁹ habent quendā fundum cōmunem: sitū in territorio sancti M. de pmeto: sic et sic cōfrontatū: quē et cōmuniter possident: vnde cū dictus actor velit a cōmunione discedere: agit contra dictū reū: Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū fundū inter eos per vestram sententiam diuidatis: et cuilibet eoꝝ partem dimidiam pro diuiso: et si in alterius psona pregrauare videat adiudicatio: ipsum inuicē alteri certā pecuniā dare et soluere pdemnetis: et q pro adiudicatis alter alteri de euictione debite caueat alteꝝ alteri condemnetis Et si fundus pmode diuidi non possit: totū eū alteri adiudicetis et eū cui totū fundū adidicaueritis: vt pro medietate certā pecunie quantitatē alteri det condemnetis et illū cui pecunia adiudicata fuerit: vt de euictiōe pmedietate fundi alteri caueat pdemnetis et pdēnatos ad pdicta iuris remediis pellatis etc. Probat insti.ti.de actio.§.qdam actiones: et de.offi.iudi.§.cadē qdē interueniūt et ff.cōi diui.l.j.et.ij.et.l.item q̄uis.in fi.

¶ Snie iuxta predicti libelli formam proferende exemplū seqt et est talē. Cū dict⁹.P.sufficienter probauerit intentionem suam seu contenta in dicta petitione sua: nos attendentes: q dict⁹ fund⁹ non pōt cōmode diuidi: per nostrā sententiam in his scriptis.d.fundū totū.d. petro adiudicam⁹ et pdēnam⁹ eū i.x.li. tur.dandis dicto.M.b3 in dicto fundo Et dictum.M.condemnam⁹: vt pro alia medietate fundi dicto petro de euictione caueat etc. Et est notandum: q in adiudicatione que fiunt in fa.her.et cōi diui.et finium regūdoꝝ iudiciis si ille a quo res adiudicat est dñs: et post adiudicationem factam per sententiam res tradat illi cui adiudicata est: statim ille efficit dñs: vt insti.de offi.iudi.§.fi. Uel si non est dñs ille a quo iudicat alter cui ex adiudicatione tradit efficitur publicianista: vt.ff.de publi.ac.l.ij.i fi.

¶ Sexagesimusprimus libellus de actione finium regundorum.

¶ Coram vobis dño iudice mōtispes. dicit et pponit in iudicio.P.ptra.M. q dict⁹ actor et dict⁹ reus babent duos agros confines i territorio sancti.M. de primeto sic et sic confrontatos. Item q dict⁹.M.arando et fodiendo agrū suū predictū facit controuersiam dicto petro super finibus dictoꝝ agroꝝ: accipiendo de agro dicti petri quattuor pedes. Quare agit dict⁹ contra eum: Et petit a vobis dño iudice: vt si veteres fines inueneritis illos sequendo: per vestram sententiā eos stare et obseruare pronūcietis: et si veteres fines non inueneritis: predictos agros euidentib⁹ terminis specialiter distinguatis et si cōmode pdicta distictio fieri non possit: nisi de vno agro aliqd detrahat: et alteri adiungat: tūc de vno agro aliquam partem detrahendo: alterius agri dño illam partem adiudicetis: et illū cui agri partem adiudicaueritis: ad dandū alteri certam pecuniam pro valore partis adiudicate: sententialiter condemnetis: et illū cui pecunia dari adiucata fuetis: et illū cui pecunia dari adiucata fuerit: vt alteri de euictione pro illa parte caueat condemnetis: et predictos condemnatos ad predicta obseruanda et

faciēda iuris remedijs compellatis ꝛc. Probaṫ insti.de ac.§.q̄dam actiones ꝛ de offi.iudi.§.si finiū regūdoꝝ:ꝛ.ff.fi. re.l.ij.in fi.ꝛ.l.se.ꝛ.l.i finalib⁹:ꝛ.C.c. l.qnq3 pedū. ¶ Et ē notādū ꝙ in p̄dictis tribus iudicijs vterq3 est actor ꝛ re⁹:vt.ff.de iudi.l.in trib⁹ꝛ.ff.fi.regun. l.iudiciū.§.j.sicut ꝛ q̄dam aialia agunt ꝛ patiunt:id est habent vtrūq3 sexu3: sicut lepus: vt de ver.sig.l.hec verba illa aut ille in fi.ꝛc. ¶ Sententie iuxta p̄dicti libelli formā proferende exemplū seqṫ ꝛ est tale. Cū dict⁹ petr⁹ sufficienter probauerit intentionem suam: seu contenta in dicta petitione sua:ꝛ per agrimessores in predictis agris per vos missos inuēti fuerint veteres fines seu termini:subtus terram inter predictos agros scilicet duo lapides magni erecti ad instar finiū:ſm consuetudine3 regionis positi:vnus ab oriente:ꝛ alter ab occidente. Jdcirco per nostram sententiā in his scriptis pronunciam⁹ ꝛ declaramus dictis veterib⁹finib⁹:seu terminis esse standū:ꝛ condemnamus vtrumq3 litigantium ad predictos terminos obseruandum:ꝛ decernimus:ꝙ iuxta illos duos terminos ponantur alij duo lapides erecti: qui euidenter super terram appareant:ꝛ alios veteres terminos habeant perpetuo demonstrare. Jn quolibet aliorum predicti libelli casu:qui forsitan contingeret:posset sententia conformiter adaptari

¶ Sexagesimussecundus libellus de actione depositi propter incendium.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montispes. dicit ꝛ proponit in iudicio.P.contra. M.ꝙ cum incendiu3 esset in domo domini Berengarij de fabrica:ꝑpter imminens periculum incendij ꝛ metu eius q2 flamme ignis intrabant domū proximam:in qua inhabitabat dict⁹ actoꝛ.ꝛ adhuc inhabitat dict⁹ actoꝛ:deposuit penes dictū reū q̄ndā suū codicē cū apparatu ordinario scriptū in ꝑgamenis hedulinis valentem coi extimatione.xv. lib.turoñ.vnde cū dict⁹ re⁹ dictū codicē restituere contradicat:agit contra eū:ꝛ petit a vobis dn̄o iudice predicto vt dictū reū ad restituendū predictū codice3 dicto actori:si re⁹ inficiat⁹ non fuerit depositū:vel si inficiatus fuerit:tūc in duplū:scilicet ad restituendum dictū codicem:necnon ꝛ in.xv.libꝛ.turoñ.dandis dicto actori per vestram sententiam cōdemnetis:ꝛ condemnatū ꝛc: Probaṫ insti.de ac.§.sequens alia diuisio.ver. plane si depositi:ꝛ.§.in duplu3:ꝛ.§.sed furti qdem:ꝛ.ff.depositi.l.j.§.merito:ꝛ ad.l.aquil.l.si qs fumo.circa fi. ¶ Sētētie iuxta predicti libelli formā ꝓferen de exemplū seqtur ꝛ ē tale. Cū dict⁹ re⁹ negauerit predictū depositū: ꝛ ipso negante:ꝛ in sua inficiatione persistente dict⁹ actoꝛ probauerit per testes: se predictū codicem propter imminens predicti incendij periculu3 deposuisse penes dictū reū:q codex valebat communi extimatione.xv.libꝛ.turoñ. Jdcirco per sñiam in his scriptis condemnamus predictū reū in duplū predicti depositi: scilicet vt dictū codice3 dicto actori restituat:ꝛ ꝙ eidē actori.xv.lib.turo. det ꝛ soluat:in penam p̄dicte inficiatiōis sue Et nihilominꝰ condemnam⁹ predictu3 reū in.c.soli.turo.dandis dicto actori ꝓ expeñ.ꝛc. ꝛ ꝙ in predicto libello possit peti restitutio codicis ꝛ sub ꝯditione possit peti pena inficiationis ꝛ ꝙ predicto modo formeṫ sñia:videaṫ.s.in titulo de lege aq. ¶ Est notandū:ꝙ si.M.nō possit restituere codice3 ꝛ sit ita pauper ꝙ nec ei⁹ extimationē possit soluere:ip

se non luet in corpore: q2 hoc iure cautū non est: sed si sit ita pauper: ꝙ nō possit soluere .xv. lib. turoñ. in qb⁹ condēnat⁹ est in penam inficiationis predicte: ipse tūc luet in corpore. vt. ff. de penis. l. j. §. generaliter: iuxta id qḋ notaẜ de simili inficiatione. insti. de ac. §. ex maleficijs ver. itē mixta non tñ esset idē in pena: q̄ ex promissione hominis debetur: cum lege cautum non sit: sed sufficeret tunc debitori ꝙ cederet bonis.

¶ Sexagesimustertius libel. de actione in factum vtilis de seruo corrupto.

¶ Coram vobis dño o iudice mōtispes. dicit ꝛ ꝓponit in iudicio. P. cōtra. M. ꝙ dict⁹. P. h3 q̄ndam filiū noīe Petronetū: quem dict⁹ re⁹ dolo malo corrupit ducēdo eū in carreria calida: ꝛ quem fecit lusorē ꝛ meretricatorem seu meretricū amatorem: vñ cū intersit parentu3: animū liberoꝝ suoꝝ nō corrūpi: ꝛ ide3 actor sit parat⁹ iurare: se nolle dictū filium suū sic fuisse corruptū seu deterioratū a dicto reo ꝓ. xxv. lib. turo. agit dict⁹ actor contra. d. reū. Et petit a vobis dicto dño iudice vt dictū reū in duplū dicte deteriorationis: per. d. actorē in litē iurādū. s. in. l. lib. turo. salua vestra taxatiōe dandis dicto actori: ꝑ vr̄am sniam condemnetis: ꝛ ꝯdē. ꝛc̄. Probaẜ insti. de ac. §. in duplū: ꝛ §. sed furti. ꝛ. ff. de ser. cor. l. j. §. j. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. in fi. ꝛ. l. vt tantu3. §. j.

¶ Sniē iuxta p̄dicti libelli: formā ꝓferende exēplū seq̄ẜ ꝛ ē tale. Cum dict⁹ actor sufficiēter ꝓbauerit itētionē sua3 seu ꝯtenta in dicta petitione sua: ꝛ declarato ei a nobis iuramento: in lite3: estimatione nostra p̄habita iurauerit in litē: se nolle dictū filiū suū sic fuisse corruptu3 seu deterioratū ꝑ. d. reu3 ꝓ. xv. lib. turo. seu sua interesse in predictis. xxv. libr. turo. Idcirco ꝑ nr̄am sniam in his scriptis ꝯdemnam⁹. d. reu3 in. l. lib. turo. dādis ꝛ soluendis: dicto actori. Et nihilominus condemnam⁹ dictu3 reu3 in. c. soli. turo. dandis. d. actori: quos. c. soli. turo. dict⁹ actor delato ei a nobis iuramento taxatione nostra precedente: iurauit se expendisse occasione presentis cause.

¶ Sexagesimusquartus libellus de conditione ex. l. insti. de ac. §. tripli.

¶ Corā vobis dño iudice montispess. dicit ꝛ ꝓponit ī iudicio. P. ꝯ. M. Quōd cū dict⁹. P. deberet tm̄. x. lib. turo. dicto M. idē. M. in libello suo petijt. xx. lib. turo. corā vobis iudice: ꝛ ex hoc executores seu viatores curie ampliorem summā exigerūt a. P. p̄dicto noīe sportularum: vnde cum dict⁹. P. ex hoc dannificat⁹ fuerit in sportulis. s. in. x. soli. turo. agit contra. d. M. ꝛ petit a vobis dicto dño iudice: vt. d. M. ad triplū ei⁹ ī quo dānu3 passus est dict⁹. pe. p̄dictaꝝ sportulaꝝ. s. in. xxx. soli. turoñ. dādis dicto pet. ꝑ vr̄am sniam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdē. ꝛc̄. Probaẜ insti. ḋ ac. §. tripli. Nec refert an dolo: vel sine dolo. M. in. d. lib. maiorē q̄ntitatē inseruerit. C. de pl⁹ pet. l. j. Ille eni3 q agit: certificare d3 reū. vt in auẜ. de litig. §. ad excludendu3. colẜ. viij. ꝛ. ff. de rei ven. l. si in rē. ff. de iniuẜ. l. pretor edixit. Et ꝯm hec verba ex hac cā viatores ꝛc̄. posito ibi. in. §. tripli. d3 intelligi consecutiue: ꝛ non causatiue vt ꝛ alle. C. de ob. patro. prestan. l. si manumissori. ꝛ ibi. ꝛ malum coram te feci: vt iustificeris ꝛc̄. in psalmo. Miserere mei deus: vt. ff. de dona. cau. mor. l. senatus. circa. Nec obstat in cor. de defen. ciuit. §. ꝛ iudicare. colla. iij. vbi exigitur dolus: q2 ibi est alius casus: ꝛ alia pena. Item glos. dicit ista actio non h3 hodie locum per auten. de execu. §. j. quod nō credo: q2 legum. correctio est vitanda.

¶ Uel poſſit dici: ꝙ in. §. tripli ſit mē-
tio de qbuſdam legibꝰ: q̄s non habemꝰ
⁊ eas ignoramꝰ: ⁊ ſic dꝫ ceſſare hec ac-
tio. ar. C. de eden. in aut. ſi qs in alio do
cumento. Sed illud ar. vr̄ multū extra-
neū: qꝛ in. §. tripli. conditoꝛ iuris ſtatuit
legem: ⁊ licet de alia lege quā non habe
mus faciā ibi mentionē: non eſt curādū
dū tn̄ intelligat̄: qꝛ eſt illud qđ intendit
ſtatuere: eſt enim durꝝ a lege recedere.
Poteſt tn̄ dici: hanc actionē non h̄re lo
cū in curijs: in qbꝰ tales ſpoꝛtule hodie
executoꝛibꝰ non p̄ſtant̄. ¶ Snīe iuxta
predicti libelli formā ꝓferende exēplū
nō reperio: ſꝫ ſi i aliq̄ curia executoꝛibꝰ
ſeu nūcijs ſpoꝛtule dari ſolent ⁊ propte-
rea actio p̄dicta intētet̄: ⁊ intētio actoꝛis
ꝓbet̄: ſciet ⁊ poterit peritus iudex iuxta
petitiōs formā ſnīam faciliter oꝛdiare.

¶ Sexageſimuſquintus libellus de
actione quod metus cauſa.

¶ Corā vobis dn̄o iudice mōtiſpeſſ.
dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. Qđ
dictꝰ. M. cōpulit eū per metū. ponēdo
ei gladiū ad gulaꝫ: ꝙ donaret ſibi quā-
dā vineā ſuā: ſitā in territoꝛio de col. de
fi. ſic ⁊ ſic confrontatā. valentem. c. lib.
turon̄. quā vineam ibidē dictꝰ actoꝛ ſo-
la vita contētꝰ: donauit: ⁊ tradidit dicto
reo: vnde cum dictꝰ reꝰ eidem actoꝛi di
ctam vineā reſtituere ꝯtradicat: agit cō
tra eū: vt eā ſibi reſtituat: Et petit a vo-
bis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad re-
ſtituendū dicto actoꝛi p̄dictā vineaꝫ cū
fructibꝰ ꝑceptis ⁊ ꝑcipiendis: ſeu quos
dictꝰ actoꝛ percipere potuiſſet: quos ex
timat. x. lib. turon̄. necnon ⁊ ꝙ de dolo
repꝛomittat: ne dicta vinea deterioꝛ fa-
cta ſit: per vr̄am ſnīam ꝯdemnetis: ⁊ ſi
poſt vr̄am ſnīam. ĩ. tempus arbitrio iu
dicis ſtatuendū. predictam vineam cū
fructꝰ reſtituere diſtulerit: ipſum ad q̄-
druplū oīum p̄dictoꝝ. ſ. ad reſtitutionē
p̄dicte vinee: ⁊. x. lib. turo. pꝛo fructibꝰ: ⁊
ēt in triplū coꝝ ad ꝯtumaciā eiꝰ. ſ. i tre
centis ⁊. xxx. lib. turo. dādis. d. actoꝛi ꝑ
vr̄aꝫ ſnīaꝫ ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdemnatū iuris
remedijs ꝯpellatis ⁊c̄. Probat̄ inſti. de
ac. §. q̄drupli. ver. itē de co. ⁊ v̄. itē actio
⁊. §. p̄terea. ⁊. ff. qđ metꝰ cā. l. j. in. pꝛin.
¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli: foꝛmā ꝓ-
ferende exēplū ſeq̄t̄ ⁊ ē tale. Cum dictꝰ
actoꝛ ſufficiēter ꝓbauerit ītētionē ſuaꝫ
ſeu ꝯtenta in dicta petitione ſua: idcirco
ꝑ ſnīaꝫ i his ſcriptis ꝯdemnamꝰ. d. reū
vt. ĩ. xv. dies dictam vineā. d. actoꝛi reſti
tuat: ⁊ ꝙ det ⁊ ſoluat eidē acto. x. li. tur.
pꝛo fructibꝰ ꝑceptis: ⁊ q percipi potue-
rūt. Item ꝙ ſi dictꝰ reꝰ predicta diſtule
rit: ſeu. ĩ. dictos. xv. dies reſtitutionem
coꝝ non fecerit: ex nunc vt extūc ꝯdem
namꝰ eū in q̄druplū. ſ. vt vineaꝫ. d. ac-
toꝛi reſtituat: ⁊ vt predictas. x. lib. turo.
pꝛo fructibꝰ ei det ⁊ ſoluat: vt. ſ̄. dictum
ē: ⁊ in triplū predictoꝝ noīe pene: ⁊ ob
eiuſdem rei contumaciam: ſcꝫ in trecen
tis ⁊. xxx. lib. turon̄. dandis ⁊ ſoluēdis
ab eodem reo dicto actoꝛi: ⁊ nihilomi-
nus condemnamꝰ dictū reū in. c. ſolid.
turo. dādis dicto actoꝛi pꝛo expēſis ⁊c̄.

¶ Sexageſimuſſextus de actione in
factum de calumniatoꝛibus.

¶ Corā vob̄ dn̄o iudice mōtiſpeſ. di-
cit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. ꝯ. M. Qđ di
ctꝰ reus habuit a Gayo. x. ſoli. turon̄. vt
dictū actoꝛē traheret ⁊ vocaret calūnio
ſe in iudicio. Quare agit dictꝰ actoꝛ cō-
tra dictū reū: Et petit a vobis. d. dn̄o iu
dice: vt dictū reū in quadruplū p̄dictoꝝ
x. ſoli. turon̄. ſ. in. xl. ſoli. turon̄. dandis
dicto actoꝛi per vr̄am ſnīaꝫ condemne
tis: ⁊ condemnatū ⁊c̄. Probat̄ inſti. de
ac. §. quadrupli. ⁊. ff. de calū. l. j. in pꝛin.
Nec curat̄ an. M. vexauerit. p̄dictum

Pe. an non sufficit eiꝫ sola pactio de ve xãdo calũniose ⁊ qđ ob hoc aliqd fuerit datũ vel ꝓmissum: vt. c. ti. ⁊. l. generali ter. §. j. ⁊. §. hoc edicto. ¶ Snic iuxta ꝑdicti libelli formã ꝓferende exẽplũ se qtur ⁊ ẽ tale. Cũ dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit itẽtiõeꝫ suã: seu ꝯtenta i dicta petitione sua: Jdcirco ꝑ nr̃aꝫ sniam in his scriptis condemnam⁹ dictũ reuꝫ in predictis. xl. soli. turoñ. in predicta peti tione contentis: dandis dicto actori ⁊c̃.

¶ Sexagesimusseptim⁹ li. đ ꝯditiõe ex lege ꝯditicia de q̃ isti. đ ac. §. q̃drupli.

¶ Corã vobis dño iudice montispes. dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cũ dict⁹ petrus esset citat⁹ seu citaret̃: vt appareret corã vobis: ⁊ dict⁹. M. esset executor litiũ curie dictus. M. executor cũ de accusatõe seu ꝑcitãdo ẜm ꝯsuetu dinem istius ville diuti⁹ obseruatã nõ deberet hr̃e nisi duos ꝑuos turoñ. noie sportulaꝝ: ipse vltra dictos duos de. ex egit a Petro vnũ turo. grossum argen teũ. Quare agit ꝯ eũ ⁊ petit a vobis. d. dño iudice: vt dictũ reũ i q̃druplũ dicti turo. argẽtei. s. i vno turo. argẽteo eideꝫ actori dãdo: ⁊ in trib⁹ fisco dandis: per vr̃am sniam ꝯdẽnetis: ⁊ ꝯdemnatũ ⁊c̃. Probat̃ insti. de ac. §. q̃drupli. ⁊ incor. vt liti. iurẽt. §. ⁊ hoc quoqꝫ ꝑcipim⁹ col. ix. ⁊ de iudicibus. § nullo. coll. vj. Non multũ placet: ꝙ priuatus imbriget se: ⁊ petat illud triplũ fisco dãdũ: sꝫ ꝓcura tor fisci petat iura fisci: si vult. Jtẽ ꝯsu lerem: ꝙ ille ꝓ vno turoñ. argenteo nõ ꝯqueraẗ: qr hodie i curijs aduocati: ꝓ curatores ⁊ notarij ⁊ seruiẽtes excoriãt hoies: ⁊ iudex erit fauorabilis executo ri ꝑdicto. Meli⁹ est enim tacere q̃ ꝯq̃ ri de duob⁹ enim malis min⁹ maluꝫ est eligendũ: vt. ff. de re. iur̃. l. quotiẽs ⁊. ff. si ser. vẽ. l. sicuti. in ꝑn. ¶ Snia iux̃ ꝑ dicti libelli formã proferende exemplũ poterit iudex perit⁹ faciliter ordinare.

¶ Sexagesimusoctauus lebellus de actione negociorum gestoꝝ directa.

¶ Corã vobis dño iudice montispess. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. Q đ cũ dict⁹ actor nemini mandasset sua ne gocia gerere: ⁊ subito recessisset apud aureliacũ dict⁹ re⁹ venit in domũ dicti actoriꝫ in fabraria ⁊ gessit negocia dicti actoris: vñ cũ dict⁹ re⁹ male administra uerit: ⁊ plura reliq̃ penes eũ extẽt: agit dict⁹ actor ꝯ eũ: ⁊ petit ab eo: vt sibi ra tionem reddat: ⁊ reliq̃ ꝑstet: ⁊ de his q̃ male administrauit sibi satisfaciat: Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ reũ: reddita pri⁹ ꝑ eũ ratõe de gestis: ip sum ad reliq̃: ⁊ ad interesse coꝝ: in qb⁹ dict⁹ actor dãnificat⁹ iueniat̃: ex ei⁹ ma la administratione. d. actori prestanda ꝑ vr̃am sniam ꝯdẽnetis ⁊ ꝯdẽnatũ ⁊c̃. Probat̃ insti. de ac. §. actionum. ⁊. ff. de ne. ge. l. ij. ⁊c̃. ¶ Snia iux̃ ꝑdicti libelli formã ꝓferende exẽplũ seq̃t̃: ⁊ est tale. Cũ dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit di ctũ reũ sine mãdato administrasse ne gocia dicti actoris absentis: ⁊ ꝯstet no bis de administratione canap̃. ꝑ dictuꝫ reũ administrate ⁊ vẽdite: remanere pe nes eũ. c. soli. turo. ⁊ ꝯstet nobis de inte resse dicti actoris in. c. soli. turo. qr dict⁹ re⁹ male coluit: ⁊ male se habuit in ad ministratione vineaꝝ. Jdcirco ꝑ nr̃am sniam in his scriptis ꝯdemnam⁹ dictuꝫ reũ in. x. lib. turoñ. dandis. d. actori pro expensis ꝑsentis cãe: cũ idẽ actor: dela to ei a nobis iuramento: iurauerit taxa tione nostra precedẽte se expendisse ꝑ dictos. l. soli. turoñ. occasiõe pñtis cãe.

¶ Sexagesimusnonus libellus de ac tione negocioꝝ gestorum contraria.

¶ Corã vobis dño iudice montispes.

dicit ⁊ proponit i iudicio. P. ꝯtra. M.
Q̇ȯ cū dictꝰ actor sponte gessit negocia
dicti rei absentis: ⁊ in negocijs p̄dictis
expēdit vtiliter. c. soli. turoñ. q̄re agit di
ctꝰ actor ꝯ̄ dictū reū. Et petit ab eo: vt si
bi p̄dictos. c. soli. restituat: ꝑ v̄ram sen-
tentiā ꝯdēnctis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c̄. Probat̄
insti. de acti. §. actionū: ⁊. ff. de nego. ge.
l. ij. ⁊ insti. de ob. ex q̄si ꝯ̄tractu. §. j. Et
ex illis q̄ dicta sunt in p̄cedenti libello
satis pōt ꝑpendi: q̄liter ꝓcedēdū est in
hac actione ꝯtraria. Est eniꝫ ista actio
generalis: sicut est directa. ❡ S̄niam
iuxta p̄dicti lib. formā ꝓferēdā pōt iu-
dex perpēdere faciliter ex p̄missis ⁊c̄.

❡ Septuagesimus libellus de actione tutele directa.

❡ Corā vobis dño iudice montispes.
dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ̄. M. ꝙ
dictꝰ reꝰ fuit tutor dicti actoris: vñ cum
tutela sit iā finita: agit dictꝰ actor ꝯ̄ dictū
reū: vt de gestis reddat rationē: ⁊ ꝙ re
liq̄ prestet: ⁊ de his q̄ gerere debuit: nec
ca gessit: dāna resarciat. Et petit a vob
dicto dño iudice: vt dictū reū reddita ꝑ
eū priꝰ ratione eoꝝ q̄ gessit: ip̄m ad re-
liq̄ p̄standa: ⁊ ad interesse eiꝰ. s. quantū
sua interest: q2 q̄dam omisit gerere dā-
da ⁊ prestāda dicto actori: ꝑ v̄ram s̄niaꝫ
ꝯdēnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c̄. Probat̄ insti. d̄
ac. §. actionū ⁊. C. ar. tu. l. tutorē. ⁊. l. ge-
gd. ⁊ de nego. gest. l. ergo tutori. ❡ Sē
tentie iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferen
de exēplū seq̄t̄: ⁊ est tale. Cuꝫ dictꝰ ac-
tor sufficiēter ꝓbauerit itentionem suā:
seu ꝯtēta i petitiōe sua Jdcirco ꝑ s̄niam
in his scriptis ꝯdēnamꝰ dictū reū in. x.
lib. turoñ. q̄ restāt ⁊ sunt reliq̄ penes eū
ex administratiōe salis. Jtē in alijs. x.
turoñ. in qbꝰ actor dānificatꝰ est ex ma
la administratione vini. Jtē in alijs. x.
lib. turoñ. in qbꝰ actor dānificatꝰ est: q2
dictꝰ reꝰ fundos ⁊ vineas quondam pu
pillares: sic ⁊ sic ꝯfrontatas administra
re. omisit dandis ⁊ soluendis dicto ac-
tori. Et nihilominꝰ ꝯdemnamꝰ. d. reū i
x. solid. turoñ. dandis ⁊ soluendis dicto
actori ꝓ expensis ⁊c̄. ❡ S̄nia ista for
mata est iuxta libelluꝫ predictū. Sed si
libellꝰ fuisset formatꝰ ꝓut alij cōiter for
mant q petūt reū cōdemnari ad ratio-
nem reddendū ⁊ ad reliq̄ p̄standū insi
mul seu ꝯiunctim certe tūc dꝫ etiam fie
ri condēnatio ad rationē reddendaꝫ: ⁊
ad reliq̄ insimul: q̄ tñ insimul stare nō
possunt: vnde nisi demū ratione reddi
ta: ꝓut ratio in facto consistit: ⁊ super
hoc cogitet qlibet: redditio enim ratio-
nū incipit a facto. s. a ꝯputādo: ⁊ ex ide
ꝓuenit ad dādū seu p̄stādū. s. reliq̄ ⁊ i-
teresse: vt. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. cū seruꝰ.

❡ Septuagesimusprimꝰ libellꝰ de actione de rationibus distrahendis.

❡ Corā vobis dño iudice montispes.
dicit ⁊ proponit in iudicio. P. ꝯ̄. M. ꝙ
cū dictꝰ reus esset quondam tutor dicti
actoris: ⁊ eiꝰ tutelā gereret: ip̄e q̄sdā res
ex bonis dicti actoris tūc pupilli abstu-
lit: scꝫ sermēta vineaꝝ pupillariū i suos
vsus ꝯburendo: vsqꝫ ad valorem. x. lib.
turoñ. Jteꝫ fenū pratoꝝ pupillariū in
suos vsus cōuertendo. s. equos suos ex
inde pabulādo: vsqꝫ ad valorem aliaꝝ.
x. lib. turoñ. Jtem pecuniam tūc pupil-
larem scꝫ. xxx. libr. turoñ. sumpsit: ⁊ exi
de stolas regias sitas in podio arq̄nello
sibi comparauit: vnde cū tutella predi-
cta sit iā finita agit dictꝰ actor contra. d.
reū: vt sibi dicta sermenta: ⁊ fenū. ⁊ p̄di
dictas. xxx. lib. turoneñ. prestet seu resti
tuat in duplū: rebꝰ predictis in duplum
computatis: Et petit a vobis dicto dño
iudice: vt dictuꝫ reū ad prestandū dicto
actori predictū duplū. s. ad restituēdū p̄

dictū fermentū: ⁊ fenuz: ⁊ p̄dictas: xxx lib. turo. seu. l. lib. turoñ. ꝓ valore ⁊ exti matione p̄dictaꝝ reꝝ: postq̄ ꝯsumpte sunt: vt .d. est: necnō ad dādu₃ al's. l. li. turoñ. ꝓ pena ⁊ in penā eiusdē rei: per v̄ram sñiam ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdē. ⁊c̄. Pro baṫ. ff. de tut. ⁊ ra. dis. l. ij. ℂ Snic iux̄ p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū seq tur: ⁊ est tale. Cū dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit intētionē suā: seu ꝯtenta in di cta petitiōe sua. Jdcirco p n̄ram sñiam in his scriptis ꝯdemnam⁹ dictu₃ reū ad dādū ⁊ soluendum .d. actori .c. li. turoñ. s. l. lib. turo. ꝓ valore p̄dictaꝝ reꝝ abla taꝝ: seu itereceptaꝝ: q₂ ꝯstat eas non ex tare: ⁊ al's. l. lib. turoñ. ꝓ pena ⁊ nihilo min⁹ ꝯdēnam⁹ .d. reū i. l. soli. tur. dādis d. actori pro expēsis ⁊c̄. vt in forma ⁊c̄.

ℂ Septuagesimussecundus libellus de actione tutele contraria.

ℂ Corā vobis dño iudice montispes. dicit ⁊ proponit in iudicio. P. p̄. M. q dict⁹ actor fuit tutor dicti rei: ⁊ ei⁹ tutelā administrauit: vñ cū .d. tutela sit finita ⁊ dict⁹ actor ipenderit de suis negocijs tutelarib⁹. x. li. turoñ. agit dict⁹ actor cō tra .d. reū. vt sibi predictas. x. lib. turo. det ⁊ soluat: Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reū ad dandu₃ ⁊ soluen du₃ .d. actori predictas. x. lib. turoñ. per v̄ram sñiam ꝯdemnetis: ⁊ cōdemnatū ⁊c̄. Probaṫ. ff. de ꝯtraria ⁊ vti. ac. tu. l. j. ⁊ se. inst. de acti. §. actionum. ℂ Snic iuxta p̄dicti libelli formā proferende se norem poterit per ea faciliter ordinari.

ℂ Septuagesimustertius libellus de actiōe tutele directa: si curator adul ti suscipiat litem agendo.

ℂ Corā vobis dño iudice mōtispess. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. curator ta lis adulti p̄. M. Q̄ō dict⁹. M. re⁹ fuit tutor dicti adulti: tūc pupilli: vnde cum dicta tutela sit finita agit dict⁹ curator curatorio noīe suscipiendo l. tē in iudi ciū contra .d. reū vt de gestis reddat ra tionem reliq̄ prestet: ⁊ q de male gestis ⁊ de his q̄ gerere dbuit: nec ea gessit: dā na restituat. Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reū: reddita pri⁹ per eū ratione: ipm ad reliq̄ prestanda: ⁊ ad i teresse eoꝝ: in q̄b⁹ dict⁹ adult⁹ dānifica tus est: q₂ male administrauit q̄dam: ⁊ ad interesse. s. q̄nti dicti adulti interest: q₂ q̄dam omisit gerere: dañ. ⁊ prestañ. d. actori curatorio noīe per v̄ram sñia₃ condemnetis: ⁊ ꝯdēnatū ⁊c̄. Probaṫ p iura .s̄. allegata. ⁊ specialiter. ff. de ad mi. tu. l. j. §. in absenti. dū dicit ex ꝑsona sua ⁊c̄. Jtē in actiōe de rationib⁹ distra hendis dicet ita. Dñe iudex: ego petrus curator talis adulti conq̄ror de. M. q cū dict⁹ re⁹ esset tutor dicti adulti q̄ndā ⁊ ei⁹ tutelā gereret ipse q̄sdā res ex bōis pupilli tūc nūc vero adulti abstulit. s. fer mentū vineaꝝ: ad valorē. x. lib. Jte₃ fe nu₃ ad valorem aliaꝝ. x. lib. ⁊ etiā. xxx. lib. turoñ. intercepit: vnde cū tutela sit fi nita ego petr⁹ curator predict⁹ suscipiē do litem curatorio noīe: ago contra eū ad duplū: ⁊ peto eu₃ per vos dñm iudi cem condemnari in predicto duplo. s. in predictis reb⁹ restituendis si extant vel si non extant: vel non extabant tpe sen tentie: in. l. lib. turo. pro valore eaꝝ. Jtē in alijs. l. li. turo. pro pena: dandis mihi curatorio noīe predicto: ⁊ ꝯdēnatū ꝓpel li ⁊c̄. Probaṫ vt. s̄. Et hec est actio q̄ vo caṫ de rōnib⁹ distrahēdis in duplū Jn vno simplo est rei prosecutoria: ⁊ in alio ē penalis: vt. ff. de tu. ⁊ ra. dis. l. ij. §. fi. ℂ Ex p̄dictis satis apparet: q̄liter for meṫ lib. in q̄lib₃ alia actiōe ꝑsonali: si curator i agēdo velit suscipere litē adul ti. ℂ Jtē in actione in rē dicet ita dñe:

ego. P. curatoꝛ talis adulti ꝯqueroꝛ de M. q poſſidet: ſeu facultatem reſtituēdi hꝫ talē fundū: ad dictum adultū iure dñij vel q̃ſi pertinentē q̄re ego ſuſcipiēdo litē ago contra cū curatorio noīe: ⁊ peto a vobis dicto dño iudice: vt dictuꝫ fundū ad dictū adultū iure dñij vel q̃ſi pertinere per vr̄am ſniam declaretis: ⁊ d. reū ad reſtituendū mihi curatorio nomine p̄dicto p̄dictū fundū ſnialiter cōdēnetis: ⁊ ꝯdemnatū ⁊c̄. Probat̄ vt. ſ.

¶ Sniaꝝ iuxta p̄dicti lib. formā ꝓferēdaꝝ tenores poſſunt faciliter oꝛdiari

¶ Septuageſimuſquartus libellus de actione tutele contraria: ſi curatoꝛ ſuſcipiat litem in defendendo.

¶ Coꝛam vobis dño iudice mōtiſpeſ. dicit ⁊ ꝓponit in iudicio. P. cōtra. M. curatoꝛem talis adulti: ꝙ dictus actoꝛ fuit tutoꝛ dicti adulti: dū erat pupillꝰ: ⁊ eiꝰ tutelaꝫ adminiſtrauit ⁊ in negocijs tutelaribꝰ. x. lib. turoñ. īpendit. Unde cū tutela ſit iaꝫ finita: ⁊ dictꝰ curatoꝛ. d. adultū hic in iudicio non exhibeat: licꝫ magis velit litem ſuſcipere: agit dictus actoꝛ ꝯtra dictū reū curatorio noīe: vt ſibi pꝛedictas. x. lib. turo. reddat. Et petit a vobis dicto dño iudice vt dictū curatoꝛem curatorio noīe ad reddendūꝫ dicto actoꝛi pꝛedictas. x. lib. turoneñ. per vr̄am ſniam condemnetis. ⁊ ꝯdemnatū ⁊c̄. Probat̄ per iura ſuperiꝰ allegata. ⁊ ſpecialiter. ff. de admi. tu. l. j. §. i abſentibꝰ aūt adultis. ibi: dū dicit ꝯtra curatoꝛem agendū ⁊c̄. Item ex pꝛedictis ſatis apparet: qualiter foꝛmet̄ libellus contra curatoꝛem ſuſcipientem litem adulti in alia actione perſonali. Item in actione in rem dicet ita. Ego petrus cōqueroꝛ de. M. curatoꝛe talis adulti ſui ⁊ dico ꝙ. d. adultꝰ poſſidet ſeu facultatem reſtituendi hꝫ talem fundū: ad me iure dñij vel q̃ſi ꝑtinentē: vnde cū dictꝰ curatoꝛ nō exhibeat hic in iudicio dictū adultū: ſed magis velit ſuſcipere litē: ago ꝯtra cū: ⁊ peto a vobis dicto dño iudice: vt dictū fundum ad me pertinere iure dñij vel q̃ſi per veſtram ſniam declaretis ⁊ dictū curatoꝛeꝫ curatorio nomine ad reſtituendū mihi pꝛedictū fundū ſnialiter condēnetis ⁊c̄. Probat̄ vt ſ. Semper aūt in oībꝰ pꝛedictis cauſis curatoꝛ iurabit de calūnia: ⁊ etiaꝫ ſi minoꝛ ſuſceperit litem vt. C. de iureiur. ꝓꝑ calū. l. ij. §. qd̄ obſeruari. Sed de veritate dicēda bene iurabit minoꝛ: ſi pars aduerſa hoc regrat: non pꝛout illud iuramentum veritatis eſt vnum de capitulis iuramenti de calumnia. ¶ Sententie iuxta p̄dicti libelli formam ꝓferende tenoꝛ poteſt faciliter adaptari.

¶ Septuageſimuſquintus libellus de pignoꝛaticia actione directa.

¶ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſ. dicit ⁊ pꝛoponit ī iudicio. P. ꝯtra. M. ꝙ cū dictus actoꝛ obligaret ſe penes. d. reū in. x. lib. turoñ. ideꝫ actoꝛ īpignorauit ⁊ tradidit in pignoꝛe dicto reo ꝓ dictis. x. lib. turoñ. q̄ndam fundum ſitum ī territorio caſtri noui: ſic ⁊ ſic ꝯfrōtatū Item dicit ⁊ ꝓponit ꝙ dictꝰ reꝰ tenuit ſic ꝑ duos annos ꝯtinuos poſtea dictū fundū: ⁊ quolibet anno percepit exide fructꝰ ad valoꝛem. c. ſoli. turoñ. deductiſ expēñ. Item dicit ⁊ pꝛoponit ꝙ dictus reꝰ ſuccidit quattuoꝛ arboꝛes: ſcꝫ quattuoꝛ amigdalares: q̄ erant in dicto fundo: ⁊ intereeſt eiuſdem actoꝛis: dictas q̄ttuoꝛ arboꝛes non fuiſſe ſucciſas: in. c. ſoli. turo. vnde cū dicto reo ſit ſatiſfactū de pꝛedictis. x. lib. turoñ. quas dictꝰ actoꝛ ei debebat. ſ. facta computatiōe: ſeu expenſatione pꝛedictoꝝ fructuū ꝑ eum perceptoꝛum: agit dictus actoꝛ contra

dictū reū ⁊ petit a vobis: dicto dño iudi ce: vt dictū reū ad reſtituendū. d. actori dictū fundū: necnon ⁊ in. c. ſoli. turo. in qb⁹ dānificat⁹ fuit dict⁹ actor: ꝑꝑ predictas arbores ſuccisas: dādis. d. act. ⁊ vt eidē actori caueat ꝙ alias dolū vel culpā in dicto fundo non cōmiſerit ꝑ vrā ſniam ꝯdēnētis: ⁊ cōdēnatū ad ꝑdicta iuris remedijs ꝯpellatis ⁊c̄. Probat̄ in inſti. de ac. §. actionū. ⁊ ti. qui. mo. re. con. ob. §. fi. ¶ Snie iuxta ꝑdicti libelli formā ꝓferende exēplū ſeqt̄ ⁊ ē tale. Cū dict⁹ actor ſufficiēter ꝓbauerit itētionē ſuam ſeu cōtenta in dicta petitione ſua: idcirco per ſniam in his ſcriptis condēnamus dictū reum: vt dictū fundū. d. actori reſtituat. Item ꝯdēnam⁹ eū in. c. ſoli. turo. dādis dicto actori ꝓ dāno dictaꝝ quattuor arboꝝ ſucciſaꝝ. Itē condēnam⁹ eū: vt caueat. d. actori de dolo ⁊ culpa: ne alias in dicto fundo dolū vel culpā ꝯmiſerit: niſi i predictis quattuor arborib⁹: ⁊ nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹ eū in c. ſoli. turo. dandis dicto actori ꝓ expenſis preſentis cāe: cū idē actor delato ſibi a nobis iuramento iurauerit: taxatione nr̄a precedente: ſe expendiſſe predictos c. ſoli. turoñ. occaſione preſentis cauſe.

¶ Septuageſimuſſextus libellus de pignoraticia actione contraria.

¶ Corā vobis dño iudice mōtiſpeſſulani dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. ꝯ. M. Qd dict⁹ re⁹ dedit in pignore dicto actori quēdā mulū pili albi: ꝓ. c. ſoli. turo. in qb⁹ dict⁹ re⁹ erat dicto actori obligatus. Itē ꝙ dict⁹ actor tenuit dictū mulū per. xx. dies ⁊ q̄lib; die expendit in alimentis dicti muli. ſ. in palcis: hordeo: ⁊ auena. xij. denarios turo. Quare agit dict⁹ actor contra dictū reū: ⁊ petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reū: ad dādū dicto actori ꝑdictos. xx. ſoli. turo. ex cā ꝑdictoꝝ alimentoꝝ: ꝑ vrām ſniā cōdēnētis: ⁊ ꝯdemnatū ⁊c̄. Probat̄. ff. de pig. ac. l. ſi neceſſarias: i ꝑn. ⁊. C. e. l. creditor. i fi. ⁊ ar. ff. ꝯmo. l. i reb⁹. §. fi. Creditor eni non debuit dictū mulū negligere. vt inſti. q. mo. re. ꝯ. ob. §. fi. ⁊. ff. de pig. ac. l. elegāter. §. ſi vēdiderit. ⁊ ſeq. ⁊. l. ſe. ⁊ ſic debuit mulū alimētare: nec enī potuit de vēto viuere: ſicut alias dr̄ de pupillo. C. de ali. pu. ꝑſtā. l. j. §. fi. Attamē imputabit̄ creditori: ſi nō locauit dictū mulū ad fimū portādū: vel ad aquam extrahēdū de puteo: ſi ꝯmode potuit fieri. per. ll. ſupradictas. ⁊ ar. ff. e. l. vel vniuerſaꝝ. Sz ſi creditor vſus fuiſſet mulo ex ꝯceſſione debitoris: tūc creditor non poſſet tales expēſas petere. ar. ff. cōmo. l. in rebus. §. poſſunt ⁊c̄. ¶ Snie iuxta predicti libelli formā proferende tenor colligi poteſt faciliter ex premiſſis ⁊c̄.

¶ Septuageſimuſſeptimus lib. de actione preſcriptis verbis eſtimatoria

¶ Corā vobis dño iudice montiſpeſ. dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. contra. M. ꝙ dict⁹ actor volens vēdere q̄ndā librū inſtitutionū: cū apparatu ordiario: ſcriptū in ꝑgamenis hedulinis: tradidit dicto reo dictū librū vendendū: ⁊ eſtimatū inter eos ad ſummā. c. lib. turo. Quare agit dict⁹ actor ꝯ eū: ⁊ petit a vobis dño iudice ꝑdicto vt dictū reū ad reddēdū. d. actori dictū librū incorruptū: aut ꝑdictas. c. lib. turo. ꝑ vrām ſniam ꝯdēnētis ⁊c̄. Probat̄ inſti. de ac. §. actionū ⁊. ff. de eſtimato. ac. l. j. ff. de ꝑſcrip. ver. l. ſi gratuitā. §. j. ¶ Et ē notādū: ꝙ ad hoc ꝙ actio predicta: q̄ vocat̄ preſcrip. verbis: vel eſtimatoria: q̄ eſt bone fidei competat reqrunt̄ plura. Primo ꝙ res tradat̄. Secundo ꝙ tradat̄ vendenda. Itē ꝙ tradat̄ habita mentione eſtimationis rei q̄ tradit̄: ſiue in genere: ſcz ꝙ

res tradatur vel eius estimatio: siue in specie: sez cum res estimatur certo precio. cum traditur vendenda estimatur centum soli. turoñ. vt in predictis. ll.

¶ Septuagesimusoctauus li. de actione prescriptis verbis ex pmutatiōe.

¶ Corā vobis dño iudice montispes. dicit et proponit i iudicio. P. cōtra. M. q cū dict⁹ actor haberet instituta cū apparatu ordinario scripta in pgamenis hedulinis: et dict⁹ re⁹ haberet quendam librū feudoꝝ: cuz apparatu colūbi: ipsi ꝯuenerūt inter sede permutando dictos libros: vnde cū dict⁹ actor dederit dicto reo dicta instituta: et dictus reus nollet dare dicto actori dictū librum feudoꝝ: agit dict⁹ actor contra dictū reū: et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reum ad dandū d. actori pdictū librū feudoꝝ p vrām sniam ꝯdēnetis. et ꝯdemnatuz etc. Probat insti. de ac. §. actionuz. et. ff. de reꝝ permu. l. ij. et C. co. l. ex placito.

¶ Sententie predictorum libellorum possunt faciliter colligi ex premissis.

¶ Septuagesimusnonus libellus de petitione hereditatis.

¶ Corā vobis dño iudice montispes. dicit et proponit in iudicio. P. p. M. q dict⁹ re⁹ tenet et possidet pro herede vel pro possessore hereditatē Johānis pataonis iaz defuncti: cui⁹ iohannis dict⁹ actor est heres ex asse: vnde cū dict⁹ reus dicto actori dictā hereditatē restituere contradicat: agit ꝯtra eū dict⁹ actor vt sibi hereditatez restituat: et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū actorem esse heredē dicti iohannis ex asse per vestram sniam declaretis: et dictū reum: vt dicto actori predictam hereditatem restituat: snialiter condemnetis: et condemnatū ad restituēdū iuris remedijs compellatis: petit etiā expensas occasione presentis cāe factas: et protestatur de faciendis: quas oēs declarabit suo loco et tpe: put fuerit rationis implorās vestrū offm̄ dñe iudex in pdictis et predicta tangentib⁹: put iuris est: vel de iure fuerit implorandū. Probatur insti. de ac. §. actionum. et. ff. de peti. here. l. j. et. ij. et iij. et. l. regulariter. ¶ Snie iuxta predicti libelli formā pferende exēplū sequitur: et est tale. Cū dict⁹ actor sufficienter pbauerit intentionem suā: seu ꝯtenta i dicta petitione sua. Jdcirco p nostram sniam in his scriptis declaram⁹ dictuz actorē esse heredez ex asse dicti ioannis pataonis iā defuncti: et dictū reū: vt dicto actori pdictā hereditatē restituat cōdēnam⁹ eundē reū in. c. soli. turo. dādis d. actori p expeñ. psentis cause: quos c. soli. turoñ. dict⁹ actor delato ei a nobis iuramento taxatione nostra precedeñ. iurauit se expendisse occasione psentis cāe. Et q ita gnaliter: nulla re specificata possit ferri snia in petitiōe heredi. no. insti. d ac. §. curare. et C. de sen. que sine cer. quā. l. ij. et credo q esset melius q res q̄ in peti. here. veniunt: et ad q̄s sibi restituēdū actor itēdit: fuissent in pcessu cāe specialiter declarate et probate: vt executio que fiet per offm̄ iudicis esset magis prompta: alias oportebit i executione snie eas declarare: et probare eas reū habuisse: saltem tempore sententie late. nec credo q debeat fieri execuctio in reb⁹ hereditatis: q̄s principaliter post sniam dictus reus incepit possidere. vt. ff. de peti. here. si quo tēpe et de peculio. l. q̄situm in prin. cū silib⁹: imo super illis esset formand⁹ libell⁹ de nouo. vt. ff. de excep. rei iu. l. si a te in pri. et. d. l. quesitum. §. is qui semel cum concor.

¶ Octuagesimus libellus de bonoruz possessoria hereditatis petitione.

¶ Corā vobis dño iudice montispess. dicit ꝛ ꝑponit ī iudicio. P. p̄. M. Q̄ dña maria de castello mutiōis legitima vxor dicti actoris: ꝯstante matrimonio inter eos decessit ab intestato: nullis parētib⁹ nullisq̃ꝫ liberis relictis: deficiente etiā oī agnatoꝝ ꝛ cognatoꝝ ab intestato viuentiū successiōe. Itē dicit ꝛ ꝑponit dict⁹ actor: ꝙ ipse. j. tp̄s legitimū agnouit corā iudice ꝯpetente bonoꝝ possessionē: vñ vir volens succedere vxori sue defuncte. Itē dicit ꝛ ꝑponit: ꝙ dict⁹ re⁹ tenet ꝛ possidet ꝓ herede vel possessore hereditatē ac bona dicte vxoris sue defuncte. Quare agit dict⁹ actor ꝯtra dictū reū: ꝛ petit a vobis. d. dño iudice: vt dictū actorē esse bonoꝝ possessorum heredē dicte vxoris sue defuncte p̄ v̄rāꝫ sniam declaretis: ꝛ dictū reūꝫ: vt dicto actori p̄dicta bona seu hereditatē dicte vxoris sue defuncte restituat snialiter ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probat̄ insti. de ac. §. actionūꝫ: ꝛ. ff. de bo. poss. l. iij. §. bonoꝝ: ꝛ q̄s ordo in bo. poss. seruet̄. l. j. in prin. ¶ Itēꝫ specialiter ꝓbat̄ p̄ma pars libelli. s. quō vir succedit vxori. C. vñ vir ꝛ vxor. l. vna: ꝛ. ff. e. l. j. ¶ Itēꝫ scḋa pars libelli. s. ꝙ p̄dicta prima pos. ī. certum tp̄s: scꝫ. ī. c. dies vtiles debeat peti: ꝛ hodie sufficiat eā agnoscere corā iudice. Probat̄. ff. de suc. edicto. l. j. §. si i tra. ꝛ. C. q admi. ad bo. posses. pos. l. ij. ꝛ. l. fi. ¶ Itē. iij. ps libelli. s. ꝙ re⁹ possidet ꝛc̄. ꝛ ꝙ actor petit se declarari bonoꝝ possessoꝝ heredeꝫ: nec est necesse res aliq̄s specificare ī libello nec in snia nec fruct⁹ specialiter petere: cū sub vniuersali iudicio vtilis peti. here. veniāt: apparet ex his que dicta sunt. s̄ in p̄cedenti libello: ꝛ faciat. ff. de bo. pos. her. peti. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij. ī p̄n. ꝛ de re. iu. l. p̄tor. ¶ Snic iuxta p̄dicti libelli formā ꝓferende exēplū seq̄tur ꝛ ē tale. Cū dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit itētiōeꝫ suā seu ꝯtenta ī dicta petitione sua: Idcirco per sententiā in his scriptis declaram⁹ dictū actorē esse bonoꝝ possessoꝝ heredē dicte dñe marie vxoris sue defuncte ꝯdēnamusq̃ꝫ eundē reū vt bona ꝛ hereditatē p̄dicte marie iam defuncte dicto actori restituat ꝛc̄. Recurrat̄ ad ea que dicta sunt supra in precedenti libello.

¶ Octuagesimusprimus libel. de commissaria hereditatis petitione.

¶ Corā vobis dño iudice mōtispes. dicit ꝛ proponit ī iudicio. P. ꝯtra. M. ꝙ titi⁹ in sua vltima voluntate gaium heredē suū vniuersalē ꝛ vnicū sibi instituit ꝛ rogauit: ꝛ ꝑ fideicōmissum: vt hereditatē suā restitueret. d. actori. Itē dicit ꝛ ꝑponit dict⁹ actor: ꝙ dict⁹ gai⁹ heres institut⁹ mortuo. d. titio sponte adcmit hereditatē: ꝛ cam verbo dicto actori restituit: scꝫ dicēdo. Petre hereditatē titij: quam rogat⁹ sum tibi restituere: tibi restituo: salua quarta trebellianica mihi debita. Item dicit ꝛ ꝑponit: ꝙ dictus. M. possidet pro herede vel possessore p̄dictam hereditatē ticianā. Quare agit dict⁹ actor contra dictū reū: Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū actorem esse fideicōmissariū heredem dicti titij defuncti pro trib⁹ partib⁹ hereditatis: ei⁹ per v̄ram sniam declaretis ꝛ dictū. M. reū: vt predictas tres ptes hereditatis pro īdiuiso eidē actori restituat: snialiter ꝯdemnetis: ꝛ ꝯdemnatū ꝛc̄. Probat̄ insti. de ac. §. actionū: ꝛ d̄ fideicō. here. §. in primis: ꝛ. §. preterea ꝛ ff. de fideicō. here. peti. l. j. ¶ Snic iux̄ p̄dicti libelli formam ꝓferende exēplū seq̄t̄: ꝛ est tale. Cū dict⁹ actor sufficienter ꝓbauerit intentionem suā: seu ꝯtēta ī dicta petitiōe sua idcirco ꝑ n̄ram sentē

tiā in his scriptis pronūciam⁹ ꝛ declara
m⁹: dictū actorē esse fideicōmissariū he
redē dicti ticij testatoris ꝑ trib⁹ partib⁹
hereditatis p̄dicte: ꝛ vt dict⁹. M. re⁹ p̄
dictas tres partes hereditatis ꝑ indi-
uiso dicto actori restituat. Et nihilomi-
nus condemnam⁹. d. reum in. c. soli. tu
roñ. dandis dicto actori pro expensis.

¶ Octuagesimussecūd⁹ lib. de actiōe
ex stipulatu ꝑ dote repetēda: vbi rel
cta agit sup dote restituēda ꝯ heredē

¶ Corā vobis dño iudice montispes.
dicit ꝛ ꝓponit i iudicio marieta de cora
li ꝯ. M. ꝙ cū dicta marieta actrix ꝯxit
matrimoniū cū pōtio rabassa: ꝛ eidem
pōtio ded it in dotē mille soli. turoñ. q̄s
eadē marieta stipulata fuit saltez iuris
fictione sibi reddi a dicto pōtio: si casus
restitutiōis dotis eueniret. Vñ cū casus
restitutiōis p̄dicte dotis iā euenerit. s.
ꝙ solutū est p̄dictū matrimoniū morte
dicti pōtij. ꝛ dict⁹. M. sit iā heres dicti
pōtij: agit dicta actrix ꝯ dictū reū: vt
dictos mille soli. turo. sibi reddat. ꝛ petit
a vobis dicto dño iudice vt dictū reū ad
reddēdū dicto actori p̄dictos mille so-
li. turo. ꝑ vr̄am sniam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdē-
natū ꝛc̄. Probat̄ insti. de ac. §. fuerat.
ꝛ. ff. so. ma. l. j. ꝛ. C. e. l. dotis actiōe. Et
reqrit̄ ꝙ p̄dicta marieta sit emācipata:
vel ꝙ pater su⁹ sit mortuus vel ꝙ dos
sit aduenticia: alias si esset in potestate
patris: vel eēt dos ꝓfecticia: agere pōt:
deuolūtate tñ filie vt. ff. so. ma. l. ij. i p̄n.
ꝛ. §. j. l. titia. ꝛ. C. de coll'. aut̄. qđ locū hz
ꝛ de bonis que liberis. l. fi. §. necessitate
ꝛ. §. nisi aūt in vnū. cū concor. ¶ Snie
iuxta p̄dicti lib. formā ꝓferende forma
poterit faciliter colligi ex premissis.

¶ Octuagesimustertius libellus de ac
tione ex stipulatu pro dote repeten
da constante matrimonio.

¶ Corā vob dño iudice mōtis. dicit ꝛ
ꝓponit in iudicio. Margareta de latis
ꝯ. P. Lōbardi: ꝙ ipa ꝯtraxit matrimo
niū cū dicto petro: ꝛ ei in dotē dedit mil
le soli. quos eadē margareta stipulata
fuit: saltē fictione iuris sibi reddi cū loc⁹
esset repetitiōi seu restitutiōi p̄dicte do
tis. Vñ cū adhuc duret matrimoniuz i
ter eos: ꝛ sit locus restitutiōi p̄dicte do-
tis: ꝑ eo qꝛ dict⁹. P. marit⁹ suus iā in-
choauit male vti substantia sua: agit di
cta actrix ꝯtra dictū reū: vt sibi p̄dictos
mille solid. reddat: ꝛ petit a vobis dicto
dño iudice: vt dictū reū ad reddendū di
cte actrici p̄dictos mille soli. tur. ꝑ vr̄az
sniam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄. Probat̄
insti. de ac. §. fuerat ꝛ. ff. so. matri. l. si cō
stāte. in prin. ꝛ. C. de iure. do. l. vbi. ꝛ in
cor. de equa. do. §. illud. coll'. vij. ꝛ. C. de
colla. aut̄. qđ locum hz. ¶ Snie iux-
ta p̄dicti libelli formam proferende for
ma potest: vt in precedenti materia re-
latum est: colligi facil'r ex iam dictis.

¶ Octuagesimusquartus libellus de
actione rerum amotarum.

¶ Corā vobis dño iudice mētispessul.
dicit ꝛ proponit i iudicio. M. ꝯ. Ma-
rietā de Corali: ꝙ cū Pōtius Rabassa
marit⁹ legitim⁹ dicte Mariete quadā
graui infirmitate detineret̄: ꝛ ipsa de vi
ta ei⁹ desperaret ipsa dolo malo q̄ndā
asinū pili nigri ipsi⁹ Pōtij de domo ei⁹
amouit ꝯstāte matrimonio: vñ cū dict⁹
Ponti⁹ ex dicta īfirmitate decesserit: ꝛ
dict⁹. M. actor sit heres ei⁹: agit dictus
actor ꝯ dictā Marietā: vt sibi dictuz a
sinuz restituat: ꝛ petit a vobis dicto dño
iudice: vt dictū reū ad restituendum di
ctū asinū dicto actori ꝑ vr̄am sniam cō
demnetis: ꝛ cōdēnatū ꝛc̄. vt in forma.
Probat̄ ex quadam equitate: seu ex mē
te legis: ꝛ sic intelligit̄. ff. de ac. re. amo.

l.si propter.§.fi.in glo.⁊ in.l.rerꝝ qdem
in glo.⁊ Azonem in summa sua eiusdē
ti. Item est notandū ꝙ actio rerū amo
tarꝝ copetit cū diuortij ꝯsilio res sunt a
mote:⁊ postea diuortiū secutū:vt.e.l.re
rū qdem:⁊ e.l.ij. Diuortiū aūt est repu
diū missum in scriptis:septē testib⁹ ad
hibitis seu rogatis i scriptura. Res tuas
tibi habeto:vt.C.de repudijs.l.ꝯsensu.
⁊.ff.e.l.ij.⁊.l.nullū. Sed de iure cano-
nico non hꝫ locū tale diuortiū:q2 quos
de⁹ coniūxit homo nō separet:vt.xxxiij.
q.iij.c.quos de⁹ coniūxit. In coniūctio
nib⁹ aūt seu matrimonijs canones sunt
seruandi ⁊ ꝑualent legib⁹:⁊ nota.insti.
de nup.in ꝑn.⁊.ff.de ꝯcubinis.l.in con-
cubinatu.in fi. Et ideo q2 tale diuortiū
non hꝫ locū inter virum ⁊ vxorem:⁊ sic
cessat inter eos directa actio rerꝝ amo-
rum:scꝫ ꝙ cū dicta marieta desperaret
de vita dicti mariti sui:amouit dictū asi
nū:⁊ secuta fuit mors dicti mariti:⁊ sic
solutū fuit matrimoniū morte mariti:
alias si marit⁹ viueret:non hꝫ locū hec
actio:vt.ff.rerꝝ amotarꝝ.l.rerum qdem
Recte dr:ꝙ cū ponti⁹ marit⁹ legitimus
q2 alias non posset agi.ac.re.amo.vt.ff.
e.l.si ꝯcubina:in ꝑn. Item recte dr dolo
malo,pendet.n. hec actio q̄damodo ex
furto:vt.ff.e.l.si mulier.in fi.⁊ ideo i co
sit ꝯdēnatio insolidū:vt.ff.de re iudi.l.
si rerꝝ. Item recte dr amouit h.n. sonat
noi ipsi⁹ actiōis.s.rerꝝ amotarū. Et ac
cipit large nom:amouere scꝫ siue surri
puit siue subtraxit:vt.ff.e.l.si mulier in
ꝑn.⁊.l.nihil i ꝑn.⁊.l.rerꝝ qdē siue celauit
vt.e.ti.⁊.l.si ꝯcubina.§.j.siue comedit a
liq̄s res mariti:siue donauit:vel vēdidit
vel al's ꝯsumpsit vt eo.ti.l.⁊ iō.§.j. Itē
recte dr ꝙ ꝯstante matrimonio amouit
q2 si post mortē mariti amouisset:non
hēret locū h actio nec ēt diceret dictā ma
rietam fecisse furtū ante aditam here-
ditatem:q2 rei hereditarie nondū pos-
sesse non fit furtū:vt.ff.eo.l.contra.in
fi.⁊ de cri.expi.here.l.ij.in fi. Nec etiā
posset agi tūc contra eā crimine expi.
her.vt.ff.eo.l.qui.vxor.⁊.C.e.l.aduer-
sus. Sed si post mortem mariti:⁊ post
aditā hereditatem:⁊ apprehensam pos
sessionem amouisset predictū asinū ip-
sa faceret furtū. Et idē si constante ma
trimonio amouit:q2 tūc ex noua contra
ctatione facta post ipsa faceret furtum:
⁊ teneretur actione furti:vt.ff.de ac.re.
amo.l.⁊ ideo in prin. Item recte:dicit
vnde cū dict⁹ ponti⁹ decesserit:q2 si vi-
ueret.non posset agi hac actione:vt ap
paret ex supradictis:licet videat contra
ff.e.l.si mulier.in prin.vbi dr:ꝙ etiam
si conualuerit iure danda est predicta a
ctio vtilis. Sed vbi diuertit vxor a viro
qd diuortiū non hꝫ hodie locū:vt dictū
est:⁊ sic in ista vtili:ad hoc ꝙ actor obti
neat:vel actio locū habeat:oportꝫ ꝙ di
cta marieta fuerit vera vxor:⁊ ꝙ mor-
tis cā dolo malo amouerit dictū asinum
constante matrimonio:⁊ ꝙ solutum fit
postea matrimonium morte mariti.
¶ Snie.j.iuxta predicti libelli formā
proferende exemplū seqt ⁊ est tale. Cū
dict⁹ actor sufficienter probauerit inten
tionē suā seu ꝯtēta i dicta petitione sua.
Idcirco ꝑ nr̄aꝫ sniaꝫ in his scriptis ꝯdē
nam⁹ dictaꝫ marietā ad restituendū.d.
asinū.d.actori:⁊ nihilomin⁹ ꝯdēnam⁹
eā in.xx.sol.tur.dādis.d.actori ꝑ expē
sis ⁊c. Itē si dicta marieta non restituat
postea dictū asinū:locus erit iuramen-
to in litem:⁊ sic hec actio hꝫ naturā ar-
bitrarie actionis:vt.ff.de ac.re.amo.l.
sicuꝫ dos.⁊ tūc ferri poterit talis alias
sententia. ¶ Snie.ij.iuxta ꝑdicti libelli
formaꝫ proferende exēplū seqtur:⁊ est

tale. Cuz dicta marieta non restituerit iuxta tenorem nr̃e sententie. j. dictũ asi-nuz dicto. M. τ delato a nobis iuramẽto in litẽ. d. M. ipse iurauerit ad sancta dei euangelia p cũ tacta: taxatione nr̃a p̃cedente: se nolle p̃dictũ asinũ non fuisse sibi restitutũ ꝓ. xxxv. sol. turo. Jdcirco p nostram sniam in his scriptis condemnamus dictam marietam in predictis. xxxv. sol. turo. dandis. d. M. τc̃.

Octuagesimus quintus libellus de actione ad exhibendum.

Corã vob dño iudice mõtispes. dicit τ proponit in iudicio. P. cõtra. M. Qd dictus reus possidet seu tenet τ ad exhibendũ hodie facultatem hz quendam codicẽ scriptũ in pgamenis hedulinis: cũ apparatu ordinario: quẽ dict⁹ actor exhiberi in publicũ corã vobis dicit sua interesse ꝓ eo q2 ipsum vt suũ vẽdicare intẽdit. Quare agit dict⁹ actor p̃ dictũ reũ: vt sibi dictũ codicẽ exhibeat: Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictũ reũ ad exhibendũ dicto actori in publicũ corã vobis dictũ codicem p vestrã sniam condemnetis, τ condemnatũ τc̃. Probat̃ insti. de ac. §. preterea quasdaz actiones. Snie. j. iuxta predicti libelli formam proferende exẽplũ seqtur: τ est tale. Cũ dict⁹ actor sufficienter probauerit intentionem suam: seu cõtenta ĩ dicta petitiõe sua. Jdcirco p nr̃am sentẽtiã in his scriptis condemnam⁹ p̃dictũ reum: vt in publicũ corã nobis exhibeat dictũ codicẽ. Et nihilomin⁹ condemnamus eũ in expensis τc̃. Et est notandũ q dict⁹ re⁹ dz exhibere dictuz codicem impendijs τ periculo actoris. ff. ad exhi. l. sed τ si hereditas. §. j. nisi reus dolo malo codicem exhibendo transtulerit alibi: q2 tunc suis impendijs τ periculo debebit codicem in loco iudicij exhibere ff. ad exhi. in. l. allegata. §. interdũ. Jtez est notandũ: q si constet q re⁹ dolo malo nolit codicẽ exhibere ferat̃ alia snia: τ condemnabit̃ in q̃ptũ actor ipse iurauerit in litem. ff. ad exhi. l. iij. §. j. τ. ff. de in litem iuran. l. in actiones. Sẽtentie. ij. iuxta predicti libelli formam ꝓferende exemplum sequitur τ est tale Cum constat nobis dolo τ calliditate M. rei esse factũ: quomin⁹ dictũ codicẽ exhibeat dicto actori iuxta tenorem nr̃e prime sententie: τ delato a nobis iuramento in litẽ dicto actori: idẽ actor taxatione nostra precedẽte iurauerit se nolle dictũ codicem non fuisse sibi exhibitum ꝓ. xx. lib. turoñ. Jdcirco p nostrã sniaz in his scriptis condẽnam⁹ dictũ reuz in predictis. xx. lib. turoñ. dandis dicto actori τc̃. Et est notandũ: q actio ad exhibendũ: τ actio ad quẽ ipsa est preparatoria possunt insimul in eodem libello intẽtari seu ꝓponi. attamẽ cã exhibitionis prius tractabit̃ τ terminabit̃: vt. C. de exhi. l. fi. τ ibi no. τ. ff. e. l. j. Et tunc si actor velit vtrãq3 insimul ꝓponere: formabit̃ libellus vt. s̃. format⁹ est: τ subiũget̃ qd seq̃t̃. Quo codice exhibito petit idẽ actor a vobis dño iudice predicto: vt dictũ codicẽ ad eũ ptinere iure dñij vel q̃si p vr̃az sniam declaretis: τ dictũ reũ vt dictum codicem dicto actori restituat sententialiter condemnetis: τ condemnatũ τc̃. Sed videt̃ q ille due actiones non possint ꝓponi insimul in eodem libello: vt. ff. depositi. l. penult. τ de pecu. l. depositi. circa prin. τ ad exhi. l. iij. §. est autem. Et ibi nota. τ de interro. ac. l. j. circa princ. Sed est dicendum q non debent nec possunt insimul proponi vt de eis insimul cognoscat̃: τ eodem modo querela inoffi. testa. τ peti. heredi. in eodem libello intẽtari. scilicet peto testa

mentū rūpi: q2 inofficiosum: z eo rupto peto me declarari heredem: z reum condemnari: vt mihi hereditatem restituat zc̄. vt. ff. de inoffi. testa. l. qui. de inofficioso. Sic z in casu nostro possum dicere: peto mihi codicem exhiberi: quo exhibito: peto eum declarari zc̄. de hoc in spe. de actio. seu peti. §. ij. ver. z no. ꝙ videtur dicere. z in ti. de iudi. §. vltimo z de causa possessi. z propric. §. notandū igit̄. ver. alie. zc̄. vt ibi colligitur.

¶ Octuagesimussextus libellus de actione arbitraria de eo quod certo loco.

¶ Corā vobis dn̄o iudice montispes. dicit z proponit in iudicio. P. ꝯ. M. ꝙ cū dicti actor z reus essent in montepes. dict⁹ re⁹ promisit per stipulationem se daturū. Parisius dicto actori. c. lib. turoñ. Unde cum dict⁹ re⁹ potuerit peruenisse Parisius: z etiam fuerit in mora soluendi ibi predictas. c. lib. turoñ. z habita ratione damni qd̄ emersit: z lucri qd̄ cessauit: intersit dicti actoris in. xx. lib. turoñ. q2 predicte. c. libr. turoñ. non fuerūt solute Parisi⁹: agit dict⁹ actor ꝯ dictū reū: vt sibi predictas. c. li. tur. pro sorte: z. xx. lib. turo. pro interesse suo det z soluat. Et petit a vobis dicto dn̄o iudice: vt dictū reū ad dandū dicto actori predictas. c. lib. promissas: z predictas xx. lib. turoñ. pro interesse suo: predicto per v̄ram sniam condemnetis: z condē natū ad dandū iuris remedijs compellatis zc̄. Probat̄ insti. de ac. §. preterea.

¶ Snic iuxta predicti libelli formam proferende exemplū seq̄t̄ z est tale. Cū dict⁹ actor sufficienter probauerit intentionem suam seu contenta in dicta petitione sua. Idcirco per nostraz sententiā in his scriptis condemnam⁹. d. reuz: in predictis. c. lib. turoñ. in dicta petitione contentis: dandis dicto actori. Item in xx. lib. turoñ. dandis dicto actori pro interesse seu damno quod emersit: z lucri qd̄ cessauit propter morā dicti rei habitam in soluendo: Et nihilomin⁹ condē nam⁹ dictū reū in. c. soli. turoñ. dandis dicto actori pro expēsis q̄s fecit occasione presentis cause. Itē si re⁹ probauerit aliqd̄ interesse suū prout potest esse de natura actiōis arbitrarie: de eo qd̄ certo loco: si veritas sic se habuerit: poterit ferri talis snia. ¶ Snie secūde iuxta predicti libelli formam ꝓferende exemplū seq̄t̄ z ē tale. Cuz dict⁹ actor sufficiē ter probauerit intentionem suam seu cōtenta in dicta petitione sua. Idcirco ꝑ nr̄am sniam i his scriptis ꝯdēnam⁹ dictū reū in predictis. c. lib. turoñ. in dicta petitione sua contentis: dandis dicto actori pro sorte sibi promissa. Et licet dict⁹ actor probauerit sua interesse ratione danni qd̄ emersit: in. x. lib. turoñ. z ratione lucri cessantis in alijs. x. lib. turo. q2 tamen re⁹ probauit sua interesse soluendo predictas. c. lib. turoñ. poti⁹ Parisius ꝙ in montepessu. in. c. soli turoñ. q2 ipse caret pecunia in montepessu. nec potest ibi inuenire. c. lib. turoñ. ex causa mutui nisi det. c. soli. turonen. pro vsuris Idcirco interesse actoris vsq3 ad currē tem quantitatem compensantes condē namus dictū reū in. xv. li. turonen. dandis dicto actori pro interesse suo: z in residuis. c. sol. turonen. de. xx. lib. turonē. pro interesse: ꝑ dictuz actorem petitis z probatis: dictū reū absoluim⁹: z nihilominus condemnamus dictū reuz in. c. soli. turonen. dandis dicto actori pro expensis zc̄. Probat̄ ꝙ actor possit recuperare sibi debitū predictū in mōtepessulano. ff. de eo quod certo loco. l. j. videbat̄ enim quodammodo: ꝙ alibi nō possit exigi nisi Parisius: quoniam ibi

fuerat conuentũ. Itẽ iudex habens deũ pre oculis: videns q̄ re⁹ non potest sol uere in montepess. ⁊ de facili potest sol- uere Parisi⁹: poterit ita ferre suã sniaʒ

¶ Tertia snia iuxta predicti libelli for mam pferenda: cui⁹ exemplũ seqt̃: ⁊ ẽ tale. Cũ dict⁹ actor sufficienter pbaue rit intentionem suam seu ptẽta in dicta petitione sua: scʒ sibi deberi a dicto reo c. lib. turoñ. pro sorte: ⁊. x. lib. turoñ. pro interesse lucri cessantis: attamen cũ cõ stet nobis dictum reum non habere hic vnde possit soluere: nec inueniret hic q sibi mutuaret pecunias sub vsuris: cuʒ non sint ibi iudei mutuantes vt solent: ⁊ etiaʒ non sint hic christiani aliq q ve lint vsurariã prauitatẽ exercere: ⁊ con- stet nobis dictũ reũ de facili posse solue re parisius predictas. c. ⁊. xx. lib. turoñ. Idcirco p nostram sententiã in his scri ptis dictũ reũ absoluim⁹ ab obseruatio ne iudicij: ⁊ condemnam⁹ cũ: vt caueat se soluturum dicto actori predictas. c. ⁊ xx. lib. turoñ. Parisi⁹ vbi se soluturũ pro misit: ⁊ nihilomin⁹ condemnam⁹ eum in. c. sol. turoñ. dandis dicto actori pro pro expensis ⁊c̈. Probatur de absolu- tione ab obseruatione iudicij: ⁊ de cau- tione predicta prestanda. ff. de eo qd̕ cer to loco. l. q̄ si ephesi. §. j. Si autem iu- dex habens deũ ante oculos videns q̄ reus non potest hic soluere: vt dictum est: videns etiam q̄ actor possit adhuc commode ⁊ vtiliter. Parisi⁹ emere mer ces: per eum ibi emere solitas: q2 forte adhuc nũdine durant ⁊ durare debẽt aliq̃ ex cã p sufficiẽs tẽp⁹: ita q̄ actor in mercib⁹: si eas emat: põt in eis forte pl⁹ solito lucrari: feret talem sententiam.

¶ Quarta snia iuxta p̄dicti libelli for mã pferenda: cũ ei⁹ exẽplo seqt̃ talis. Cũ dict⁹ actor sufficienter pbauerit in tentionem suã: seu ptẽta in dicta petitio ne sua: attamen pstet nobis dictũ reum non hẽc hic vnde possit soluere: ⁊ Pa- risi⁹ esse sibi facile soluere. Idcirco per nr̃am sniaʒ in his scriptis. d. reũ absol uim⁹ ab obseruatiõe iudicij: ẽt cũ pstet nobis. d. actorẽ posse adhuc de p̄senti e mere Parisi⁹ merces p cũ ibi emi solitas de qb⁹ pq̃rit: ⁊ lucrari cũ eis more solito idcirco. d. reũ absoluim⁹ a p̄statione. x. li. turo. p interesse rõne lucri cessantis in. d. petitione p dictũ actorẽ petitas: ⁊ pdẽnam⁹ cũdẽ reũ: vt caueat se solutu rũ Parisi⁹ tali die predicto actori predi ctas. c. lib. pro sorte: ⁊. x. lib. turoñ. p in- teresse sui dãni: qd̕ euenerit ⁊c̈. Probat̃ ff. de eo qd̕ certo loco. l. quod si ephesi.

¶ Octuagesimusseptimus libellus de actione. l. aquilie noxali.

¶ Corã vobis dño iudice montispes. dicit ⁊ proponit in iudicio. P. S. M. q̄ Stich⁹ niger seru⁹ dicti. M. p iniuriaʒ occidit q̄ndã asinũ pili albi: ad dictũ ac torẽ iure dñij ptinẽtem: quẽ tenebat ad portandũ fimũ ⁊ ligna valentem coi ex timatione. xxx. sol. turoñ. in eo anno re tro. Quare agit dict⁹ actor contra dictũ reum possessorem dicti serui Stichi in predictis. xxx. solidis turoñ. dandis di cto actori: vel in duplũ: scilicet in. lx. so- lidis turonen. si idem re⁹ negauerit di- ctum asinum per dictum seruum Sti- chũ fuisse occisum: per vestram sniam condemnetis: ⁊ pdemnatũ ⁊c̈. Probat̃ insti. de ac. §. preterea q̈sdam. Predict⁹ libell⁹ format⁹ est super actione. l. aqui- lie capite primo: de quo dictũ est. s. suo loco: scʒ. l. viij. Hic tamẽ est formatus p ut agit noxaliter: Et sic ẽ arbitraria ac tio: pro eo q2 iudex hʒ arbitrari an. M. dando seruũ pro noxa possit se libera- rare a prestatione danni dati: quod est

regulare in noxalib⁹ actionib⁹: vt. ff. de
noxa. l. j. ꝛ insti. co. circa ṗn. Si tñ sciē
te dño ꝛ non vetāte: cū id vetare potuit
seru⁹ occidit asinū dñs tenebit in solidū
sine noxe deductione: vt. ff. de nox. l. ij.
in ṗn. ꝛ. l. in delictis i ṗn. Idē est si dñs
neget falso se posse seruū exbibere vel
dolo fecit quomin⁹ ipm exbibere posset
vt. ff. si ex nox. cau. aga. l. ij. §. sin vo fal-
so. Itē notandū: ꝙ nō ē necesse facere
mentionē in libello de seruo dādo ꝓ no
xa: qꝛ qñ seru⁹ delīqt ignorante dño: vel
sciente ꝛ probibēte: si dñs fuerit ꝯdem
natus: ipse bꝫ facultatē a lege: ꝙ anteꝗ̄
conueniat actōe iudicati post quattuor
menses potest se liberare dando seruū
pro noxa. vt. ff. de re. iudi. l. miles. §. de-
cem: ꝛ de peti. bere. item veniūt. §. item
necesse: sed non post iudiciū acceptū in
actiōe iudicati: vt ibi. Itē ē notandū ꝙ
si actor babuit coriū asini: valens. v. so-
li. turoñ. tūc illi. v. soli. deducent de exti
matione dicti asini. s. de predictis. xxx.
soli. turo. vt ar. ff. de condi. fur. l. si seru⁹
§. boue surrepto. ¶ Item est notandū
ꝙ licet actio legis aqlie sit ꝑsonalis: at-
tamen qꝛ est noxalis: ipsa est quodāmo
do in reꝫ scripta: vt. ff. co. l. si seru⁹. No
xa enim caput sequit: vt insti. de nox. §.
omnes ꝛ. C. c. l. j. cum suis concordan.
¶ Snie iuxta predicti libelli formam
proferende exemplū seqt ꝛ est tale. Cū
dict⁹ actor sufficiēter probauerit intētio
nem suam seu contenta in dicta petitio
sua: ꝛ cū dict⁹ re⁹ negaret dictū seruum
stichū occidisse dictū asinum: ꝛ ipso in
sua inficiatione ꝑsistente: dict⁹ actor cū
ꝯuicerit ꝑ testes idoneos: ꝯstat āt nobis
dictū actorem babuisse coriū dicti asini:
valens. v. soli. turoñ. Idcirco ꝑ sniam i
bis scriptis declaram⁹ dictū reū in du-
plū. xxv. soli. turoñ. s. in. l. soli. turo. dan
dis dicto actori de ṗdictis. xxx. soli. tur.
in dicta petitione ꝯtētis. Et nibilomin⁹
ꝯdēnam⁹. d. reū in. xx. soli. turo. dādis
d. actori ꝓ expensis ꝛc̄. ¶ Et est notā
dū: ꝙ ex noxali cā: si seru⁹ nō exbibeat
in iudicio: vel non sit q cū defendat: fit
missio in possessionē ei⁹ ex decreto iudi
cis: vt. ff. si ex nox. cau. aga. l. ij. in fi.

¶ Octuagesimus octauus libellus de
actione de dolo.

¶ Corā vobis dño iudice montispess.
dicit ꝛ proponit i iudicio. P. ꝯtra. M.
ꝙ cū dict⁹ actor nō bñet ꝓpositū vendē
di librū suū decretaliū: cū apparatu or
dinario in ꝑgamenis bedulinis scriptū
dict⁹ re⁹ induxit cū dolo malo: vt ei di-
ctū librū sic dolo induct⁹ dict⁹ actor: vē
didit ꝛ tradidit dicto reo ṗcio. x. librarū
turo. q̈s inde babuit ꝛ ꝑcepit ꝓ ꝑcio di
cti libri. Quare agit dict⁹ actor ꝯ̈ dictuꝫ
reū: vt sibi dictū librū restituat. Et petit
a vobis dicto dño iudice: vt dictū reum
ad restituendū dicto actori ṗdictū librū
ꝑ vr̄am sniam ꝯdēnetis: ꝛ ꝯdēnatū ꝛc̄.
Probat insti. de ac. §. ṗterea q̈sdā: ꝛ in
casu nr̄i libelli posset agi. cōdi. indebiti.
Concurrūt eni actio de dolo: ꝛ ꝯdi. in
de. vt no. ff. de dolo. l. ꝛ elegāter. in pri.
ꝛ no. dñs Azo. in summa sua. Et in ca
su nostro licet ꝯcludat ad restituēdū li-
brū ṗdictū: magistñ ꝓpric videret de
bere agi ad dandū: seu ad reddendū: si
liber ille fuit illius actoris: qꝛ tradendo
trāslatū fuit dñium in dolosum: vt no.
ff. de dolo. l. ꝛ elegāter: in prin. ꝛ. C. de
suffra. l. vna. Sꝫ boc nō obstāte: ꝯpetē
ter potest bic agi actione de dolo ad re-
stituēdū. ff. de dolo. l. ad restituēdū. ff.
de dolo. l. si plures in prin. ꝛ. l. arbitrio
in prin. Verbū enim restituere: nedum
adaptat ad rem meā: vt cū ego actione
in rem q̄ dꝫ reddi seu effici mea: vt in ac

tione qđ me. cau. potest agi ad redden dū: ꝛ ad retradendum: vel ad restituēdū: vt colligi͛. ff. qđ me. cau. l. putat in prin. ꝛ. §. ex hoc edicto. ꝛ. l. si cū exceptione. §. j. l. arbitriū: in prin. ꝛ. C. c. l. ij. ꝛ. l. si paruū. Et cū dñium fuit translatū in metū inferentem: qꝛ volūtas coacta est volūtas: vt. ff. co. l. si mulier. §. si metu. cū concor. ¶ Snic iuxta pdicti libelli formā pferende exēplū seq̄t: ꝛ est tale. Cū dict⁹ actor sufficiēter pbauerit itētionez suā: seu ɔtēta i. d. petitōe sua Jdcirco p nr̄am sniaꝫ i his scriptis ɔdēnam⁹ dictū reū: vt dictū librū decretaliū dicto actori restituat. et nihilomin⁹ ɔdēnam⁹. d. reū in. xl. soli. turoñ. dandis dicto actori p expensis ꝛc̄. Si āt re⁹ non vult dolo librū restituere: vel dolo fecit quomin⁹ possit eū restituere: tūc cōdemnabi͛ in q̄tū in litē iurabi͛ p actorē: vt sequitur. ¶ Secūda snia iuxta pdicti libelli formā pferenda: seq̄͛ ꝛ est talis. Cūz ɔstet nobis dolo malo dicit rei factū esse: quomin⁹ dictū librū restituat: ꝛ delato a nobis iuramēto in litē. d. actori idē actor taxatione nostra pcedēte iurauerit se nolle dictum librum sibi restitutuꝫ non fuisse pro. xv. libr. turoñ. Jdcirco per sententiam in his scriptis condemnamus dictū reū in predictis. xv. lib. turoñ. dandis dicto actori ꝛc̄. Proba͛. ff. de dolo. l. arbitrio in pn̄. ꝛ de in litē iur͛. videam⁹. §. iurare: post iuramentū vel ante potest iudex taxare: vt no. C. c. l. ij.

¶ Octuagesimusnonus libellus de actione ex lege: q̄ pre donata cōpetit.

¶ Corā vobis dño iudice montispes. dicit ꝛ proponit in iudicio. P. ꝫ. M. q dict⁹ re⁹ donauit ex cā liberalitatis dicto actori quendā fundū sitū in territorio celle noue: sic ꝛ sic ɔfrontatū: vñ cū dict⁹ re⁹ nondū tradiderit dictū fundū donatū dicto actori: agit dict⁹ actor contra eū: vt sibi dictū fundū tradat. Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reū ad tradendū dicto actori dictū fundum per vestram sententiam condemnetis: ꝛ condemnatum ꝛc̄. Probatur insti͛. de ac. §. si. ver. sed ꝛ si quis cum parente. ꝛ insti. de dona. §. proficiuntur. ꝛ. C. c. l. si quis argen. §. fi. ¶ Sententie iuxta predicti libelli formā proferende forma potest faciliter ordinari.

¶ Nonagesimus libellus de actione de pauperie.

¶ Corā vobis dño iudice montispes. dicit ꝛ proponit in iudicio. P. ꝫ. M. q mul⁹ dicti rei: cui⁹ pil⁹ est alb⁹: occidit feritate sua commot⁹ q̄ndam porcū colore brunio ꝛ nigro pedassatū: ad dictū actorem iure dominij pertinentem: ꝛ communi extimatione. xx. sol͛. turonē. valentem: q̄re agit dict⁹ actor contra dictū reū dicti muli possessorem vt sibi pdictos. xx. sol͛. uroñ. det ꝛ soluat in emēdam dicti porci: Et petit a vobis dicto dño iudice: vt dictū reū possessorem dicti muli ad dādū dicto actori predictos xx. sol͛. turoñ. per vestram sententiam condemnetis: ꝛ condemnatū ꝛc̄. Proba͛ insti. si quadrupes pau. fe. dica͛ in pn̄. ꝛc̄. ¶ Sentētie iuxta predicti libelli formam proferende exēplū seqtur: ꝛ est tale. Cū dict⁹ actor sufficienter probauerit intentionem suam: seu cōtenta in dicta petitione sua. Jdcirco per sententiam in his scriptis condemnam⁹ dictū reum in predictis. xx. solidis turoneñ. in dicta petitione contentis dandis ꝛ soluendis dicto actori ꝛc̄.

¶ Nonagesimusprimus libell⁹ de actione in factū ex edicto quoꝝ bonoꝝ.

¶ Corā vobis dño iudice montispes. dicit ꝛ proponit in iudicio. P. ꝫ. M. q

Tittius pater dicti actoris decessit: condito testamento: in quo Sempronium sibi heredem istituit et dictum actorem filium suum preterijt. Item dicit et proponit dict^9 actor: quod infra tempus legitimum: et coram iudice competente agnouit bonorum possessionem contra tabulas predicti Titij patris sui: et sic rescissum seu ruptum est predictum testamentum: seu predicte tabule per bonorum pos. contra tabulas: vnde cum dict^9. M. possideat pro herede vel possessore bona: seu res corporales que fuerunt dicti Titij dum is moreretur et dict^9 actor nondum adeptus fuerit possessionem predictorum bonorum agit dict^9 actor contra dictum. M. et Et petit a vobis dicto domino iudice: vt dictum reum ad restituendum dicto actori bona seu res corporales: que et quas dict^9 re^9 possidet: que fuerunt dicti Titij patris sui dum moreretur per vestram sententiam condemnetis: et condenatum etc. Probatur insti. de interdictis. §. adipiscende. ❡ Sententie iuxta predicti libelli formam proferende exemplum sequitur et est tale. Cum dict^9 actor sufficienter probauerit intentionem suam: seu contenta in dicta petitione sua. Idcirco per nostram sententiam in his scriptis condemnam^9 d. reum: vt res hereditarias corporales: que fuerunt dicti titij patris sui: seu possessionum earum dicto actori restituat etc. ❡ Generaliter format^9 fuit libell^9: et generaliter sententia: scilicet nulla re specificata quia vniuersale iudicium est interdictum quorum bonorum vt. ff. quorum bonorum. l. ij.

❡ Nonagesimussecundus libellus de actione in factum: ex interdicto vti possidetis.

❡ Coram vobis domino iudice Martinus pes. dicit et proponit in iudicio. P. contra. M. quod cum dictus actor tenet et possidet quendam fundum: situm in territorio celle noue: sic et sic confrontatum quem fundum dictus re^9 contendit se possidere: et turbat dictum actorem in sua possessione: non permittendo cum pacifice vti sua possessione dicti fundi: vnde cum id non debeat fieri ei qui possidet: agit dict^9 actor contra dictum reum: et petit a vobis dicto domino iudice: vt eundem actorem esse potiorem in possessione dicti fundi per vestram sententiam pronunctietis: et predictum reum: vt predictum actorem in possessione predicta non perturbet: seu ei vi in predicta possessione non faciat sententialiter condemnetis. Et cum intersit dicti actoris: se non fuisse turbatum per dictum reum in predicta possessione i. xx. sol. turo. petit dictum reum: sibi in predictis. xx. solid. turon. condemnari: et ad predicta iuris remedijs compelli etc. Probatur insti. de interdic. §. retinende. ❡ Sententie iuxta predicti libelli formam proferende exemplum sequitur et est tale. Cum dictus. P. qui libellum tradit: non probauerit sufficienter intentionem suam seu contenta in dicta petitione sua. Idcirco per nostram sententiam in his scriptis dictum. M. absoluim^9 a dicta petitione et contentis in ea. Item cum dict^9. M. probauerit se possidere dictum fundum. Idcirco pronunciam^9 eum esse potiorem in possessione dicti fundi. Et nihilominus: quia iudicium vti possidetis: est duplex: et paris vtriusque litigatoris conditionis est: condemnamus dictum petrum: vt dictum M. in possessione sua dicti fundi non perturbet: quia dictus. M. probauit sua interesse in. x. solidis turo. quia fuit turbatus a dicto petro in predicta possessione condemnamus dictum petrum in predictis decem solidis turone. dandis dicto martino pro interesse suo predicto Et nihilominus condemnamus dictum petrum in. c. soli. turonen. dandis dicto

M.pro expensis ꝛc̄. Si aūt nec. P. q tradidit libellū: nec. M. contendens se possidere probauerit se possidere: q2 forte constat ex actis vtrūq3 esse colonum dicti fundi. ꝛ ita nullꝰ coꝝ possidet: vt ff. de vsuris. l. non solū. §. j. in fi. tūc neuter obtinebit inuti. pos. sc3 q2 nulli eoꝝ3 adiudicabit̄ possessio petrꝰ tm̄ condemnabitur in expen̄. q2 ipse vocauit in ius M. ar. ff. ď iudi. l. in istis tribꝰ: in fi. ꝛ fi q̄dru. pau. fe. di. l. ij. §. cū arietes. Jtē si petrꝰ q tradidit libellū: ꝓbauerit se possedisse tp̄e litis conte. tm̄ ipsu3 tūc possedisse vi ab aduersario. M. q2 ꝛ tūc neuter obtinebit. P. nō: q vi ab aduersario possedit. M. non: q2 non possedit tūc: vt insti. de interdic. §. hodie. P. tm̄ ꝯdemnabit̄ in expen̄. vt in p̄cedēti casu dictū est. Jtē si. P. q tradidit libellū: non possedit: ꝛ. M. licet possideat tp̄e litis contest. possedit tm̄ vi ab aduersario petro: q2 ꝛ tūc neuter obtinebit: nec iudicabit̄ potioꝛ in possessione: q2 ꝛ ille tūc possedit vi ab aduersario petro. Petrꝰ tm̄ cōdēnabit̄ in expē. q2 ille ꝓuocauit ad iudiciū: vt dictū est: ꝛ ille cū debuisset experiri ex interdicto vnde vi: tāq̄ expulsus a possessione: agit tāq̄ possidens p interdictū vti pos. ꝛ ita inepte egit: poterit tm̄ adaptā redire sc3 ad interdictū vn̄. vi. ff. si messoꝛ fal. di. l. j. §. ij. sic ille qui egit rei vēdicatione: ꝛ succūbit redit ad publicianā licet videat̄ sibi ꝯtrariꝰ: q2 ꝛ illud est diuersis tēpoꝛibꝰ vt no. ff. ď eui. l. minoꝛ. §. j. ¶ Secūda snīe iuxta p̄dicti libelli formam ꝓferenda seq̄t̄ talis Cū dictꝰ. P. q libellū p̄dictū obtulit: nō ꝓbauerit se possedisse dictū fundū tp̄e litis contestate. Jdcirco p sniam in his scriptis dictū reū absoluimꝰ a dicta petitione ꝛ cōtentis in ea. Jtē cū dictꝰ. M. contendens se possedisse dictū fundu3 intēdens obtineri in cā p̄senti sup interdicto vti possidetis: l3 ꝓbauerit se possedisse actu: q2 ꝯstat ex actis p̄sentis cāe ip̄3 possedisse tp̄e litis ꝯtestate vi ab aduersario petro Jdcirco p eandē sniam ꝓnūciamꝰ p̄dictā possessionē tāq̄ violentā non debere ei ꝓficere i. iterdicto. ꝛ dictū petrū absoluimꝰ ab interesse dicti M. ꝛ sic neutrā partē sup interdicto vti possidetis alteri ꝯdēnamꝰ attamē q2 petrus libellū p̄dictū tradidit: ꝛ ad iudiciū. M. aduersariū suū vocauit ꝯdēnamus eūdē petrū in. l. soli. turo. dādis dicto. M. ꝓ expensis. Probat̄ q̄ neuter debeat obtinere insti. de interdictis. §. hodie. Jtē q̄ petrꝰ q libellū tradidit debeat absolui ab intētione. M. ꝓbat̄ q2 iterdictū vti. pos. est duplex: ꝛ vtriq3 litigantiū tā rei q̄ actoꝛis vicē sustinet: vt ist. e. §. duplicia et si. M. ꝓbasset se possidere: non vi: nō clā: nec p̄cario ab aduersario. ipse ꝓnunciaret potioꝛ in possessione: ꝛ p. q libellū tradidit fuisset cōdemnandꝰ: vt dictū. M. non turbaret in possessione sua dicti fundi: vt apparet ex superioꝛibꝰ ergo in hoc casu dictꝰ petrꝰ est absoluendꝰ q2 ꝯtrarioꝝ cade3 ratio est p contrariū vt insti. de ac. §. tp̄e ꝛ. ff. de re iudi. l. iij. Jtē q2 par est ꝯditio vtriusq3 litigatoꝛis vt insti. de interdictis. §. duplicia. Nulla autem predictarum sententiaꝝ mandabit̄ executioni: q2 nulla eaꝝ habet aliqď ius: qď executionem possit h̄re nisi sententia expen̄.

¶ Nonagesimustertius libellus de actione in factū ex interdicto vnde vi.

¶ Corā vob̄ dn̄o iudice mōtispes. dicit ꝛ proponit in iudicio. P. ꝯ. M. Qď cum dictꝰ actoꝛ possideret quendā domū sitā in montepes. vocatam porticū deutirie: dictꝰ reus p vim atrocem expulit dictū actoꝛem de possessione dicte do

mus. Quare agit dictꝰ actor contra di-
ctū reū. Et petit a vobis dicto dño indi
ce: vt dictū reū ad restituendū possessio
nem dicte domꝰ: ⁊ ad restituendū etiaꝫ
mobilia q̄ ibi habebat dictꝰ actor dū ex
pellebatᷣ: ⁊ ibi remanserūt. Nec non ⁊
in oi cā dāni: qđ ꝑꝑ predictam expulsio
nem sensit seu sustinuit: ꝑ vestraꝫ sniaꝫ
ꝯdemnetis: ⁊ ꝯdēnatuꝫ ⁊c̄. ad predicta
iuris remedijs compellatis: petit etiam
expensas occasione presentis cāe factas
de faciendisqꝫ ꝓtestatᷣ: q̄s oēs in ꝓces-
su cāe suo loco ⁊ tp̄e prout de iure fuerit
declarabit: implorans dñe iudex vr̄m
offm̄ in oibꝰ: in qbꝰ circa presentē cām
est: vel de iure fuerit implorandū. Pro-
batᷣ insti. de interdictis. §. recuperande.
¶ Snīe iuxta p̄dicti libelli: formā ꝓ-
ferende exēplū seqᷣ ⁊ ē tale. Cum dictꝰ
actor sufficienter ꝓbauerit se fuisse ex-
pulsum per vim de possessione dicte do
mus ꝑ dictū reū ⁊ sic etiā probatū suffi
cienter: dictū actorem habuisse in dicta
domo tēp̄e expulsionis tales ⁊ tales li-
bros: ⁊ talē lectū: sic ⁊ sic munitū: ⁊ duo
decim scutellas argenteas: quālibet de
vna marca argēti: ⁊ duos equos tales i
stabulo dicte domꝰ: ⁊ d̄ feno. x. qntalia
Idcirco ꝑ nr̄am sententiam in his scri
ptis dictū reū: vt dicto actori possessio-
nem dicte domꝰ: ⁊ li. lectū scutellas: eq̄s
⁊ fenū predictos restituat ꝯdemnamus
Item cū dictꝰ actor dicat se ꝑdidisse ex
inuasione predicta. xxx. lib. turoñ. quas
habebat tūc: vt dicit in armario came-
re sue: ⁊ de spelta seu guarnimētis dicte
domꝰ: ⁊ de alijs rebꝰ mobilibꝰ q̄ erant
tūc. i. domū: ad valorem aliarum. xxx.
lib. turoneñ. que non probauit: ⁊ asserit
ea se non posse probare: nisi ꝑ iuramen
tum suū: qđ sibi a nobis deferri suppli-
cat. Nos attendentes dictū actorē ex q̄
litate ꝑsone sue verisimiliter habuisse
ibi in domo pecuniā numeratā vsqꝫ ad
summam. xxx. libraꝝ turoñ. q2 in septi
mana precedente fecerit collectam sco
laribus suis: ⁊ etiam debuisse verisimi
liter ibi hr̄e speltam seu guarnimenta: ⁊
alia mobilia de his que se ꝑdidisse dicit
ad valorē. xx. libraꝝ turoñ. taxamꝰ seu
estimamꝰ oia predicta in. l. lib. turoñ. ⁊
ꝯdēnamꝰ dictū reū in predictis. l. libris
turoñ. dādis dicto actori: q2 extimatiōe
nostra p̄dicta p̄cedēte: delato sibi a no
bis iuramēto: iā iurauit ad sancta dei
euangelia corā nobis predicta deꝑdita
⁊ in qbꝰ dannificatꝰ est: valuisse tp̄e ex
pulsionis p̄dictas. l. lib. turoñ. Et nihi-
lominꝰ ꝯdēnamꝰ dictū reū in. c. sol. tur.
dādis dicto actori ꝓ expeñ. q̄s idē actor
fecit pro expeñ. presentis cāe. ¶ Et est
notandū: ꝙ taxatio iudicis dꝫ p̄cedere
iuramētū qđ p̄stat sup rebꝰ p̄dictis: ⁊
dānis datis ex inuasione. Idem in iura
mento expeñ. litis. Et est ratio: q2 illa
iuramenta sunt veritatis: sed in iura-
mento in litem: vel in iuramēto iniuria
rum: q2 sunt affectionis vel volūtatis:
potest taxatio precedere vel subsequi.
¶ Nonagesimus quartus libellus de
actione iniuriaꝝ ciuili ex lege cornelia
¶ Corā vobis dño iudice montispess.
dicit ⁊ ꝓponit i iudicio. P. p̄. M. Q̄ď
dictꝰ reꝰ maliciose ꝑcussit cuꝫ pugno in
facie dictū actorē3 ꝙ̄ iniuriā dictꝰ actor
reuocauit statim ad aīum ⁊ adhuc reuo
cat: ⁊ estimat eā in. x. libris turoñ. ⁊ nol
let eā sibi factam fuisse ꝑ dictū reū ꝓ p̄
dictis. x. lib. turoñ. imo potiꝰ vellet eas
de suo proprio amisisse: q̄re agit dictus
actor ꝯ̄ dictū reum: ⁊ petit a vobis dicto
dño iudice: vt dictū reū in predictis. x.
lib. turoñ. dandis ⁊ soluendis dicto ac-
tori: salua vestra iudiciali estimatione:

ꝑuꝛ̄az ſnīaz ꝯdemnetiſ: ⁊ ꝯdemnatū ad
vādū iuris remedijs ꝯpellatis. Petit ēt
expēſas factas occaſione preſentis cau
ſe: ⁊ proteſtat̄ de faciendis: q̄s oēs decla
rabit ſuo loco ⁊ tēpoꝛe: ꝓut fuerit ratio-
nis: implorans veſtrū officiuz in omni-
bus illis: in q̄bus circa preſentem cau-
ſam eſt vel fuerit implorandū. Probat̄
inſti. de iniurijs. §. j. ⁊. §. pena. ¶ Snīe
iuxta predicti libelli formam proferen-
de exemplū ſeq̄t̄ ⁊ eſt tale. Cū dictꝰ ac-
toꝛ ſufficienter probauerit intentionem
ſuam: ſeu cōtēta in dicta petitione ſua
Idcirco per noſtram ſniam in his ſcri
ptis: taxatiōe ſeu eſtimatione noſtra iu
diciali precedente: condemnamꝰ dictū
reū: vt in predictis. x. lib. turoñ. dandis
⁊ ſoluendis dicto actori: in emendam ⁊
ſatiſfactionem dicte iniurie: cū delato ei
a nobis iuramento: iurauerit ad ſancta
dei euangelia: ſe nolle ſuſtinuiſſe] predi
ctam iniuriaz pro predictis. x. lib. turo:
imo potiꝰ vellet eas de ſuo proprio ami
ſiſſe. Et nihilominꝰ condemnamꝰ dictū
reū in. c. ſol'. turoñ. dandis dicto actori
pro expenſis: q̄s fecit occaſione preſen-
tis cāe: cū ad delationē nr̄az taxatione
nr̄a p̄cedēte: idē actor iā iurauit ſe expē
diſſe predictos. c. ſoli. occaſione preſen-
tis cauſe. ¶ Secunde ſententie iuxta
predicti libelli formam ꝓferende exem
plū ſeq̄t̄ tale. Cuz dictꝰ actor ſufficien-
ter probauerit intentionem ſuam ſeu cō
tenta ī dicta ſua petitione: ⁊ nihilominꝰ
extimat per eū iniuria in predictis. x. li.
turonen. vt apparet in libello ipſe ad de
lationem noſtraz iurauerit ſe nolle fuiſ
ſe paſſum eam pro predictis. x. libris tu
ronen. imo mallet eas potius de ſuo pro
prio amiſiſſe: ⁊ nobis viſum ſit extima-
tionem predictam foꝛe iuſtam ⁊ conue-
nientem. Idcirco per ſententiam no-
ſtram in his ſcriptis condemnamꝰ di-
ctū reū in predictis. x. lib. turonen. dā-
dis dicto actori pro emenda ⁊ ſatiſfa-
ctione dicte iniurie ⁊c̄. Item ſi videat̄ iu
dici in minori ſumma debere fieri cōdē
nationē: ita feret ſententiā. ¶ Tertie
ſententie iuxta predicti libelli formā ꝓ-
ferende exemplū ſeq̄t̄: ⁊ eſt tale. Cū di
ctus actor ſufficienter ꝓbauerit inten-
tionē ſuā ſeu contenta in dicta petitione
ſua: ⁊ nihilominꝰ extimata per eū in li-
bello predicto iniuria in predictis. x. lib.
turoñ. iurauerit ad ſancta dei euāgelia
ad delationē nr̄am: noſtra tñ taxatiōe
ſeu extimatione iudiciali precedēte: ſeu
relatione habita ad tempus ſibi illate i-
iurie nolle paſſum predictā iniuriā ꝓ p̄
dictis. x. lib. turoñ. immo mallet eas po
tius de ſuo ꝓprio amiſiſſe. nobis aūt in
ſpecta q̄litate predicte iniurie: q2 nobis
ꝯſtat ipſam fuiſſe factā in carreria cali
da: ⁊ conſtat nobis dictū actorem ꝯmo
uiſſe ad irā dictū reū: viſum ſit ſuffice
re dicto actori: ſibi dari. c. ſoli. turoñ. tñ
pro emēda dicte iniurie. Idcirco per no
ſtrā ſniam in his ſcriptis condēnamus
dictū reū in predictis. c. ſoli. turo. dādis
⁊ ſoluendis dicto actori pro ſatiſfactio-
ne ⁊ emenda dicte iniurie: ⁊ ēt pro vin-
dicta ⁊c̄. Probat̄ inſti. de iniurijs. §. pe-
na: ⁊ facit quod no. ff. de ſli. iur. l. videa
mus. §. iurare. ⁊. C. e. l. iij. Sz vr̄ q̄ ſnia
ſit nulla ipſo iure: q2. x. libꝛe turo. fuerūt
petite ⁊ lz iudex ꝯdēnationez fecerit i. c.
ſol'. turoñ. non tñ ꝯdēnauit nec abſoluit
in alijs. c. ſol'. turoñ. q̄ reſtabant de. x. li.
turoñ. in libello petitis: q̄d iudex debuit
facere: vt ſnia valeret: vt. ff. de excep.
doli. l. apud celſum. §. itē q̄rit̄. Rn̄deo q̄
ille. x. libꝛ. turoñ. nō fuerūt petite p̄ciſe:
ſz ſalua taxatione iudicis vt apparet in
libello. ꝑ v̄ba enim illa ſalua extimatiōe

&c. non vero petijsse totaliter. x. lib. turon. sed illud quod iudex taxauerit vt ar. ff. q. mo. pig. vel ypo. sol. l. & si debitor. §. j. item dato quod illa verba non essent apposita in libello: tamen ipsa semper subintelliguntur: & sunt de natura actionis iniuriarum: vt satis apparet ex supradictis. Quod autem sub intelligitur non deest: vt. ff. de re. cre. l. cum qd. ¶ Sententia absolutoria iuxta predicti libelli formam proferenda sequitur: & est talis. Cum dictus actor non probauerit intentionem suam: seu contenta in dicto suo libello. Idcirco per nostram sententiam in his scriptis dictum reum absoluimus a dicta petitione: & contentis in ea: & nihilominus condemnamus dictum actorem in. c. sol. turon. dandis dicto reo pro expensis: quas fecit occasione presentis cause: cum idem reus declato si bi a nobis iuramento iurauerit: taxatione nostra precedente se expendisse predictos. c. sol. turo. occasione presentis cause.

¶ Nonagesimusquintus libellus de actione iniuriarum pretoria.

¶ Coram vobis domino iudice montispess. dicit & proponit in iudicio. P. Ã. M. Quod dictus reus vocauit dictum actorem malicio se filium meretricis: quam iniuriam dictus actor statim reuocauit ad animum & adhuc reuocat & eam estimat in. c. soli. turon. & nollet eam sibi dictam fuisse per dictum reum pro predictis. c. sol. turon. immo potius vellet illos. c. soli. de suo proprio amisisse. Quare agit dictus actor contra dictum reum: Et petit a vobis dicto domino iudice &c. in. c. soli. turon. dandis dicto actori: solua vestra iudiciali taxatione & estimatione: per vestram sententiam condemnetis & condemnatum &c. Probatur insti. de iureiur. §. j. Et super isto libello videantur ea que dicta sunt in precedenti.

¶ Et est notandum: quod ex predictis verbis iniuriosis nedum potest agere ille actor predictus: immo & mater eius: quia vocata fuit meretrix vt ar. C. ad orficianum l. si que illustris. Iniuria fit enim aliquando absenti & ignoranti: vt. ff. de iniur. l. apud. §. sunt qui autem. ¶ Item est notandum: quod si aliquis vocet alium filium meretricis: & verum sit non habet actionem iniuriarum: vt. ff. de iniuri. l. cum qui nocentem: in princ. Licet enim ille animum iniurandi habuerit: veritas cum excusat ab actione iniuriarum. Forma enim iniurie non inuenit ibi materiam paratam ad recipiendum iniuriam. & ideo ille alter: quia vere est filius meretricis: non habet de quo conqueratur. Et facit ad hoc: quia si quis vocat alium debitorem suum diffamat eum: quia & sic detegitur paupertas eius. ar. C. quando & ex quibus quarta pars. l. ij. §. mobiles lib. x. Debitor etiam dicitur quodammodo seruus creditoris: vt. C. de nouati. l. iij. & tamen si verum sit: illum esse debitorem veritas excusat ab iniuria: vt. ff. de iniur. l. item apud. §. si quis: & insti. e. §. j. a contrario sensu. Item facit ad hoc quia si quis dicat infamandi aio aliquem esse seruum suum: si probat illud: ipse non tenetur actione iniuriarum: vt. C. e. l. si quidem. Item facit ad hoc: quia qui accipit rem alienam mobilem causa furandi: ipse non tenetur actione furti: si non sit aliquis cui furtum fiat: vt. ff. e. l. falsus. §. qui alienum & insti. de ob. que ex deli. nas. §. placuit. & ff. de fur. l. inter nos omnes. §. penulti. Et sic ergo & in casu predicto: cum materia deficiat: & actio debet deficere: nec potest oriri: sicut econtra: si materia adesset: & forma deficeret: non haberet locum actio iniuriarum. vt. ff. de iniuri. l. item apud. §. si quis astrologus. Item facit. C. vt j. certum tempus cri. que. ter. l. ij. scilicet quod si quis sit filius meretricis non est ei iniuria: si sibi dicatur vel si ita vocetur. Item facit ad hoc

qꝛ si ꝓ iniurioso verbo cucurbite fit duellū de iure lombardoꝝ: vt.s̄. in titulo de duello dictū ē. Sꝫ si ego: q vocanꝭ. M. cucurbitā: parat⁹ essem ꝓbare illud esse verū: certe null⁹ dicet: ꝙ ego cogar subire duellū cū eo: ꝛ sic apparet ꝙ illo ꝓbato hꝫ cessare iniuria. ꝛ ita tenebat dn̄s bermūd⁹. ¶ Quidā tn̄ dicūt ꝯtrariū: dicētes ꝙ veritas in casu nostro nō excusat iniuriatorē a p̄dicta iiuria: pluribus rationib⁹. Prima: qꝛ non interest reipublice: ꝙ aliqs dicat̄ fili⁹ meretricis. Interesse aūt reipublice reqrit̄ in.l. illa q nocentē ad hoc ꝙ qs excuset̄ ab iniuria: vt ibi. Sꝫ dico ꝙ nō reqrit̄ iteresse reipublice necessario. Itēꝫ ꝛ aliqn̄ pōt interesse ar. ff. de suspect. tu.l. tutor.§.j. qd̄ dꝫ vitari ꝛ restringi. Sed dico ꝙ nō sunt verba iniuriosa.i ꝑsonā illi⁹: nec debent hr̄i ꝓ iniuria: vt dictū est. Itē adducūt: ꝙ q assectat̄ aliquē claudū claudicando: ipse tenet̄ actiōe iniuriaꝝ: ar. ff. de iniurijs.l. itē apud.§. aliud: ꝛ tn̄ verū erat: illū esse claudū. Sed forte assiduitas seu frequētatio cū hoc: qꝛ claudicādo ad factū quodāmodo procedebat̄ induceret ibi actionē iniuriaꝝ: ꝛ sec⁹ si vocaret eū claudū freq̄nter: qꝛ tūc veritas excusaret eum ab actione iniuriaꝝ. Itē facit ꝓ eis insti. eo.§. ꝛ generaliter. Itē dicūt: ad qd vocabit̄ fur. ille q d̄ furto satisfecit: ꝛ fustigat⁹ est: solutiōe enīꝫ ei⁹ qd̄ debet̄ tollit̄ obligatio. insti. qbus modis tolli. obli. i p̄n. Sꝫ dico ꝙ adhuc expedit illud scire vt ar. ff. de re millita.l. non ois.§. ab arboris. Et ēt ille remanet semꝑ infamis vt. ff. de furtis.l. non pōt. Et pōt dici fur: nec ipe hꝫ materiā ꝯquerendi. Itē adducūt. C. de nup.l. imperialis circa p̄n. ibi: dū dꝛ non ois macula penit⁹ dirępta ꝛc̄. Sꝫ dico ꝙ ibi lex illa specialis illud disponit. Itēꝫ adducūt canones.lvj: distin. c. vn̄decūqꝫ ꝛ. ci nasci. sꝫ illud ibi ꝗtū ad dcū ꝛ aliud est ꝗtū ad ius ciuile. ff. de decurio.l. generaliter.§. spurios. Sꝫ qd erit. Titi⁹ vocauit. M. cucurbittam: ꝛ. M. ita mot⁹ vocauit statim dictū Titiū filiū meretricis: vel furēꝫ. Querit̄ an. M. possit se excusare ab actiōe iniuriaꝝ. Et vꝫ ꝙ sic. ff. de iusti. ꝛ iure. vt vim. ꝛ ad.l. e. aq. li.l. sciētiā.§. q cū aliter. de vi ꝛ vi arma.l. iij.§. cū igit̄ ꝛ. C. vn̄ vi.l. j. ꝛ ad.l. j. vl' d̄ vi publ. vel priua.l. qm̄ multa facinora. Sꝫ dicēdū est ꝙ. M. non ē excusat⁹ ab iniuria: qꝛ negare non pōt: qm̄ iniuriaꝫ fecerit dicto Titio. s. vocādo eū filiū meretricis vel furē: cū veruꝫ non esset. Et leges p̄dicte in ꝯtrariū allegate loquuntur cū violētia infert̄ ꝑsone simpliciter vel ꝑsone' ꝓ reb⁹: ꝛ talē violentiā licitū ē ꝓpulsare incontinenti: qꝛ meli⁹ est ante tēpus occurrere ꝛc̄. vt ibi: ꝛ ar. C. in qb⁹ causis in integrum resti. non est ne.l. fi. Hic aūt in rōne nr̄a non fuit aliq̄ violētia: q̄ ꝓpulsatiōe indigeret ad ꝯseruationē iuris ipsi⁹. M. Sꝫ qꝛ nihil factū fuit ipso. M. ꝑ qd̄ offenderet̄ in ꝑsona vel in reb⁹: sꝫ solū facta fuit sibi v̄balis iniuria: q̄ aliq̄ ꝓbationeꝫ non hꝫ. Credo tn̄ ꝙ miti⁹ ageret̄ cū. M. suꝑ illa iniuria ꝑ eū dicta: qꝛ iustū dolorem habuit: cū vocat⁹ fuit cucurbita q dolor nō potuit cito refrenari vt. ar. ff. ad sil'.l. si qs in graui.§. si cuꝫ maritus: ꝛ de adul.l. si adulteriuꝫ.§. imꝑatoris. Sꝫ vꝫ ꝙ. M. nō teneat̄: ꝛ tūc nō debeat in aliquo cōdemnari: pro eo qꝛ irat⁹ illlud dixit seu fecit: ar. ff. de diuor.l. iij. ꝛ de reg. iuris.l. qcqd calore: ꝛ de publicianis.l. litigatio in p̄n. Sꝫ dicendū est ꝙ calor iracūdie seu ira non defendit aliquē ab actione iniuriarum: vt habet̄. C. de iniurijs.l. si non cōuitij: ꝛ. ff. de penis.l. aut facta.§.

causa iniurie. Licet vt credo minor sit iniu
ria: mitiusqz vz agi cū dicto. M. q2 vo
cabatur cucurbita vt dictum est statim
¶ Super sententia ferenda in ista ac
tione iniuriarum pretoria recurratur su
pra in precedenti actione iniuriarum ci
uili: q2 iam fraternisant q̄ plurimum:
vt ex superioribus innotescit.
¶ Ceterum placeat scire qualiter mea fuit
z est intentio in hac summula. c. libello
rum formas cū sniaꝝ exemplis in plu
rib⁹ materijs raras ex predicti doctoris
dñi. P. iacobi de aureliaco compilare: z
multū libellorū formis tanq̄ facilib⁹ z
vulgarib⁹ omissis: dūtaxat. xcv. nume
ro expleuerī3. Ad suppledum defectū:
z ad cōplendū centenariū numerū: qui
qz libelloꝝ permixtim canonicoꝝ z ciui
liū formas: ex libro additionū speculi
iudicialis p dñm Johannē andree do
ctorē solennē cōposito cōpillaui. Quoꝝ
sniaꝝ iuxta huiusmodi libelloꝝ petitio
nū formandaꝝ tenores p̄sentib⁹ nō ise
rui: q2 ipse nullas tales sententias suo
libro inseruit memorato. Nec huiusmo
di insertio erat necessaria: q2 sententie
ferende iuxta petitionum formas pos
sunt faciliter ordinari.

¶ Nonagesimussextus libellus.

¶ Primū p̄dictoꝝ. v. libelloꝝ ē in titu
lo de eo q̄ mit. i pos. cau. rei seruan. cui⁹
exemplū seq̄r: z est tale. Cū vos dñe iu
dex pnūciaueritis dicēdo ꝯtumacē: pp
ipsam ꝯtumaciā actorē petitorē bñficij
mei talis: mittēdū fore in possessionem
ipsi⁹: peto pronūciationē ipsam reuoca
ri z ipsi⁹ pnūciatiōis executionē nō fie
ri. Vel si facta ē: dicat peto executione3
z missionē p vos factā nō valere decerni
z detentiorem beneficij remoueri: cū ꝯ
ꝯstitutionē talē inocētij q̄rti pnūciatio
z missio ipso emanauerit zc. vt ē moris

¶ Nonagesimusseptimus libellus.

¶ Secundi predictorum quinqz libel
lorum forma est de clerico egrotante cu
ius exemplū sequitur: z est tale.
¶ Corā vob dño iudice zc. dicit z p
ponit pcurator. B. canonici talis eccle
sie plebis: q ipse. B. kal. mai: z abinde
citra fuit tali infirmitate grauat⁹ pp quā
seruire non potuit: nec adhuc potest in
diuinis officijs z horis canonicis sue ec
clesie prelibate: q̄ de cā. C. plat⁹ ipsi⁹ sub
traxit eidē puent⁹ z redditus: quos ip
se actor de pbenda vel portione sibi de
bita ac de victualib⁹ vel quotidianis di
stributionib⁹ debebat recipe: nec re⁹ sol
uebat: nec hucusqz soluere voluit reqsi
tus: q̄re peto p vos pnūciari z declara
ri debere singula predicta eidem. B. de
beri: tam pro tempore p̄terito q̄ futuro
infirmitate durante: ipsumqz. C. com
pelli ad retenta z subtracta soluendū: z
ad ea que in futurum obuenerint casu
durante: sibi integraliter persoluenda.

¶ Nonagesimusoctauus libellus.

¶ Tertij p̄dictoꝝ. v. libelloꝝ forma ē
de c. ti. cui⁹ exēplū seq̄r: z est tale. Corā
zc. ppono. B. archidiaconū bon. mor
bū paralyticū incurisse: z pdidisse loq̄lā
q̄re cū i p̄ceptis: dispositiōib⁹: correctio
nib⁹: sentētijs: z similib⁹ illi offō necessa
ria sit loq̄la: petit sibi p vos coadiutorē
dari: p quē qd in ipso deficit suppleat.

¶ Nonagesimusnonus libellus.

¶ Quarti p̄dictoꝝ libelloꝝ forma: q̄
sit ab alio doctore ꝯcepta recitat in ti. de
em. z vē. cui⁹ exēplū seq̄r: z ē tale. Corā
vobis zc. dico: q mihi vēdidit talē do
mū p. c. lib. tal. an. debete: vñ cū dictū p̄ciū
parat⁹ sim soluere sibi. Vel sic: vnde cū
dictū p̄ciū sibi soluerī3: ago ꝯ eū: vt mi
hi dictā domū tradat: z me in possessio
ne faciat potiorem. ¶ Quod si face

re noluerit: supplico vt ipsum ad meum singulare interesse: qđ estimo. x. lib. talis monete: per diffinitiuam sententiaꝫ condemnetis. Probať. ff. de ac. em. l. j. ⁊. C. eo. ti. si tradetis. ¶ Dicit etiam huic libello addi posse de his que accedũt vt fructus post perfectam emptionem. Item putealia ⁊ imagines: per q̃s aque saliũt vel traduntᷣ: exprimenda essent in libello quo dom⁹ petiť: de qbus etiam libellũ format allᷝ. ff. de acti. em. iulianus. §. fi. cũ tribus legib⁹ sequentibus: ⁊. C. eo. ti. l. fruct⁹: ⁊. l. penul. accedent etiam que obuenissent emptori iudicio communi diuidundo: vel que sibi contemplatione emptoris donata fuissent: vt dicta. l. iulian⁹. §. idem celsus: ⁊ §. si qđ seruo. Instat autẽ: an pro istis ꝓuentionib⁹ que accedũt: agere possit ad singulare interesse an a dictione tantũ: Et plus accedit opinioni: ꝙ etiam singulare debeať: per. l. emptorem. allᷝ. incipit exempto. §. si quis rem. Secũdo agitur ad interesse: quod est extra rem quando res tradiť: sed maliciose: ⁊ de hoc. ff. de ac. emp. iulianus: per to.

¶ Centesimus libellus.

¶ Quinti predictorum libellorum forma elicitur ex titulo de pignore: ⁊ alijs causis: cuius tenor sequitur: ⁊ est talis. ¶ Corã vobis ⁊c̃. Et dico ꝙ. R. pro x. libris turo. quas mihi debebat librũ talem ⁊c̃. titulo pignoris obligauit: vnde cũ dictus ⁊c̃. predictũ debitũ soluere nõ curasset: ꝙuis sepe legitime reqsit⁹ ego seruatis seruãdis ipꝫ librũ legitime vẽdidi tali emẽti: ⁊ hꝫ ꝯsuetudinẽ regionis pro euictione promisi ⁊c̃. ago igitur ⁊c̃. contra dictũ. R. vt ipse mihi caueat me indemnẽ seruatuꝝ super hoc quod euictionis nomine promisi. Quod si facere noluerit: supplico dñe iudex: ꝙ dictũ. R. ad. xx. lib. turonen. quas euictionis nomine promisi: per diffinitiuam sententiam condemnetis. Probať hoc ff. de pign. acti. l. si necessarias. §. j. Hoc scias ꝙ licet fiat condemnatio: de qua in fine libelli fit mentio: exactio tamen differť donec res euicatur: sicut ⁊ alias fit. ff. ad. l. aquilᷝ. l. in. lege Et si liber fuerit euictus: poteſt concludi in forma libelli prout seqtur: in hec verba. Unde cũ dict⁹ liber euictus sit a Titio emptore: ⁊ sin etiam ratione euictionis condẽnatus ad duplũ: ago contra ipsum: vt duplũ scilicet. xx. lib. turonen. mihi reddat: supplicoqꝫ vobis ⁊c̃. Probať hoc. ff. de pigno. acti. l. si pignore. §. fi. cum. l. sequen.

Bartholomeus laurarius patauinus iureconsultus ad Iohannem vincentium dulcium protho. apo.

Eceptui canere arbitrabar Dulci vnicum vere amicitie specimum ijs meis prefaciunculis: Sed con se se mihi obtulerit Odophredu bononiensis diuini humaniqꝫ iuris consumatissimus interpres qui temporibus alexandri quarti. Pon. Max. floruit viris doctis pauperib⁹ ⁊ religiosis mirifice fauentis q etiã pacem inter genuenses venetosqꝫ composuit Operepreciũ me factuꝝ duxi si eius etiaꝫ libellos quotidianos a cũctis forensibus in causis expertissimis probatos laudatosqꝫ adiecerim. Ma-

feria nāq; eiusmodi cū vtilis sit expedit
vt longe copiosius lucidi⁹ ve etiaz .s. q̄
fieri possit aperiat. Cūq; actiones ipse
circa ius prosequēdi qd petentib⁹ debe-
tur consistāt planeq; radices sint ad ip
sas libellorum formas constituendas ⁊
in vnaquaq; odophredus noster breui
hoc in opusculo experiri doceat. Ne stu
diosos ipsos iuuenes tanti fruct⁹ vtili-
tate defraudem⁹ consentaneū ē vt cum
alijs hermani formis pulcherrimis
has etiaz odophredinas formas quasi
olorinas subtexem⁹. Quare cū typi cen
tū hermaniani admirādi decoris mirū
immoduz splendeant lapillisq; indicis
causidicis omnibus cariores extent nō
minus tāti vtriusq; iuris verticis monu
menta nūc in lucē edita passim delecta
būt nec lateat causidicū quēq; vim totā
controuersiaꝝ litiūq; agendaꝝ in libel
lis ipsis positā esse bene appositeq; for-
mandis cū dici soleat q bene petit bene
obtinet: Sz ꝓh dolor nūc qd dicaz pro
fecto nescio. Eo enim ventum est vt hac
nostra miserima tempestate libellos e-
dant ⁊ componant ⁊ causas etiaz agāt
simioli qdam iuris ⁊ experientia penit⁹
ignari qb⁹ modo pecunie offerrantur
a clientibus omnia agunt cūctaq; inuol
uunt absq; peritiorū consilio temereq;
prorūpentens faciūt veluti q insignia
virtutis sine virtute suo arbitrio asse-
quūtur q sese ⁊ clientes vti ceci palpan
tes tandem improfundum trahūt. Ad
uertant igit̄ probi iuuenes q in summos
⁊ emminentissimos aduocatos euadere
cupiūt ne sic insulto agāt maxime vbi
trunc⁹ iudicialis summendus in mani
bus venit considerent priusque nam ac
tio clienti cōpetat quomodo ve superin
de accomodand⁹ libell⁹ sit licet in eo in-
serenda nō veniat Rimbarri tamen ve
lit qd alij sapiētes pratici in huiusmodi
materia sentiant moxq; deinde aptiori
bus verbis ⁊ clausulis q̄ possibile sit an
tiquiores immitantes didascalos libel
los suos componāt ⁊ in publicū edant
pro iudicioꝝ rostris. Sed aliquantuluz
semper in hoc immorari velint cum sa
pientiorib⁹ consultantes tūc nulli dubiū
quin ita agētes qc qd iusticia suadente
conuenit victoriam in eorū causis sum-
ma cuz laude consequent. Sic pro inde
theorica ⁊ praticha intellectū suum be-
ne informent qr sicut aia corpus ipsum
informat ita scientiarum multaꝝ erudi
cio maxime iuris ciuilis cognitio diligē
tiaq; ⁊ iugis exercitatio intellectuz. De
mūq; me sciāt nihil pluris facere q̄ viz
⁊ splendorem ingenij q̄ laudatissimaꝝ
artiū pulchritudinem ⁊ dec⁹ ipsum ma
ximum que omnia nūq̄ per misere in
paupertate viuere quemq̄ et in anxie
tate mori. Hac igit̄ via nulla tucior nul
la trāqllior nulla beacior nō enim dicū
tur magni ⁊ nobiles illi quoꝝ maiores
diuitijs aliquando floruerūt: sz vera no
bilitas nō aliūde q̄ ex ipsa virtute ꝓfi
ciscit̄ q̄ nulli casui subiecta est: sed ex ea
fit aius liber ⁊ ingenu⁹ nulli vnq̄ flagi
tio nulli turpitudini dedit⁹ hanc ipsam
sequūtur qui tandem cuz dijs sempiter
no euo frui cupiunt terrenis illecebris
postergatis corporeisq; teterrimis vo-
luptatibus derelictis: cuz nati simus ad
laborez ⁊ ad decus: non autē ad ocium
ad ignorantiam ⁊ lasciuiam. Dixi.

Summa domini Odofredi iurisconsultissimi facileqȝ legū principis de libellis formandis vtilis: ⁊ perq̄ necessaria feliciter incipit.

¶ Prologus auctoris.

ostq̃ȝ opꝰ artis notarie diuina fauēte clemētia ꝑduxi laudabiliter ad effectū necessariū esse decreui ad ipsius opis supplementū summā cōponere de libellis formandis ꝑ quā beniuole agere volentibꝰ cōsulat̃: ⁊ illoꝝ supprimat̃ ābages qbꝰ est pōpa ⁊ detractio: ⁊ lȝ rē nō nouā aggrediar: cū a multis peritissimis res ista sit hactenꝰ agitata quoꝝ corrigiaȝ calciamenti soluere nō sum dignꝰ: attñ ꝯsiderās ꝙ natura quotidie properat edere nouas formas: ⁊ multis nouitatibus vtit̃: de noua q̄tidie ꝓcrcādo: vt in aut. de ꝯsan. ⁊ vter. fra. in prin. col. vj. Studebo pro viribꝰ summā de libelloꝝ formationibꝰ ex dictis ꝑitissimoꝝ: nouū opusculū ꝯpilare in q̄ ſm leges libelli taliter formati inuenient̃ ꝑ singulas actiones: ita vt qsqȝ ēt canonistaꝝ poterit themate sibi dato: cuilȝ agere volēti libellū ꝯponere cōpetentē. ¶ Ad hoc aūt vt cito repiat actoris sedulitas qd̄ velit i quattuor particulas: p̄ns opusculū diuidamꝰ: q̄ruȝ prima p̄toriaꝝ libellos. ¶ Secūda interdictoꝝ. ¶ Tertio edictorum. ¶ Quarta ciuilium actionum dilucide continebit.

¶ Quid sit libellus: ⁊ vnde dicatur.

¶ Libellꝰ est breuis petitio in scriptis habita: volūtatē legitimaȝ ꝓponentis ostēdens. Uel aliter. Libellꝰ est breuis chartula petitionis cām ⁊ actionē continens ꝓponentis. Est est notandū: ꝙ singula verba i diffinitionibꝰ posita pōdus hn̄t: vt notauimus in arte. xj. dil. Dicit̃ aūt libellꝰ: ⁊ est eiꝰ nomē diminutiuū: vel ꝑ ethimologiā dr̄ libellꝰ q̄si lucidus litis limes. Uel dr̄ a libra sicut. n. in libra pōderat̃ iusticia: ita i libello pōderat̃ ⁊ ingrit̃ iusticia ⁊ intētio ꝓponētis. Uel dicit̃ libellꝰ a librādo: q: in eo deliberat reꝰ vtrū cedat: an contendat.

¶ Qualiter nomen libelli accipiat̃ ⁊ in quo loco ⁊ apud quos offeratur.

¶ Libellꝰ aūt accipit multis modis: ponit̃ enim quandoqȝ pro substantia victuali. i. pro pane albo ⁊ subcinericio. vt. C. d̄ epi. audi. l. iudices. Quandoqȝ ꝓ apostolis. i. litteris dimissorijs: vt. ff. de libel. di. l. i rub. ⁊ nigro. Ponit̃ ⁊ q̄nqȝ libellꝰ ꝓ libellis appellatorijs q dant̃ iudici a quo appellat̃: vt. ff. de app. l. j. §. libelli: ⁊. C. de apella. l. si qs. Ponit̃ ēt libellus vt alijs modis huic magis ꝯuenientibꝰ disciplinę quos qdē notauimus diligenter in arte. iiij. diuis. §. in triplū.

¶ Offert̃ aūt libellꝰ in iudicio. i. in loco vbi ius reddit̃. C. de litis ꝯtesta. autē. offerat̃: siue sint iudicis ordinarij: siue delegati: siue maioris: siue minoris: vt. C. de litig. auten. litigiosa. res. Item coram arbitris offertur libellus. vt. C. de arbi. l. pe. circa finem. Et est sciēdum: ꝙ ista plenius tractauimus i arte notaria: q̄ als ordo iudiciorum nuncupat̃.

¶ Qualiter libellus sit formandus super qualibet actione.

¶ His itaq̃ introductorijs prelibatis: decide dicere incipiamꝰ q̄liter libellꝰ formet̃ in singulis actionibꝰ ſm diuersoꝝ

locorū cōsuetudinem breuiter demō strantes. Sciendū est igit: ꝙ in ciuitate bono. libelli ꝯcipiunt̄ hoc modo agit M. p̄. S. cui vēdidit ⁊c̄. vel ꝙ iniuste tenet rem talem ⁊c̄. In ciuitatibꝰ aūt tuscu. ⁊ i Lombardia ita ꝯcipiunt̄ libelli Deo ⁊ vobis dn̄o potestati nostro com q̄ror ego Stephanꝰ de. M. cui mutuaui centū ⁊c̄. vel ꝙ iniuste possidet rem talem: ⁊c̄. ¶ Rome vero alias in curia dn̄i pape concipiunt̄ libelli hoc modo. Supplicat sanctitati vr̄e pater sancte humili ⁊ deuota prece. S. ꝙ talis extorsit ab eo certā summā: pono. x. ꝑ vsurariā prauitatē: vnde petit illa. x. sibi restitui ꝯditione ex canone. ⁊ hoc si velis agere corā dn̄o papa. Si aūt velles: ꝙ cā alicui ꝯmitteret̄: concipies libellū hoc modo. Significat sanctitati vestre pater sancte. S. ꝙ talis nobilis possessiones ad eū pertinentes violenter inuasit vn̄ vt iusticiā consequat̄ petit in cā ista: vt iudicē dignemini delegare. Et hic talis libellꝰ vocat̄ Rome petitio: ⁊ petitio ista porrigit̄ Rome in audientia. Deniq₃ vr̄ hoc necessario ꝑlibandū: ꝙ ante cuiussuis libelli formationem rubricam simplice₃ continentem nomen actionis breuiter preponemus: deinde naturam actionis tangemꝰ: ⁊ cui competat postremo libellū super eadem formabimꝰ actione: leges per q̄s probet̄ bene composita allegantes. Et q̄ veteꝝ interpretatio ⁊ mos antiquꝰ seruandꝰ est: vt. C. de testa. l. testamenta. ⁊. ff. de le. ⁊ se. cō l. de q̄bus ideo ſm ordinem arboris. d. Io. in q̄ sunt oēs actiones de nūdo ꝓcedemꝰ: ab actione publiciana incohoātes

¶ De publiciana.

¶ Hec actio publiciana vocat̄: qm̄ ꝑ͂mū a publicio pretore in edicto ꝓposita est vt insti. de ac. §. alio. Competit aūt hec actio ei qui emit ⁊ per traditionem accepit rem corporale₃ vel ex alio iusto titulo: quo solet dn̄ium transferri: nactꝰ est possessionem an non dn̄o bona fide nec adhuc compleuit vsucapionē: vt insti. d. §. alie: vt. ff. de publi. l. j. ⁊ ꝑ to. ⁊ datur ꝯtra quēlibet possidentē preterq̄ꝫ cōtra veꝝ dn̄m rei: vt. ff. eo. l. pe. ⁊ vlti. Si ergo aliq̄s rem possideat: quā dicis ad te ꝑtinere: q̄ a non dn̄o emisti: vel alio titulo ꝑ traditione₃ bona fide credens rem esse tradentis recepisti: sic ages. Agit. S. contra. R. q̄ iniuste detinet rem illā positam in parrochia sancte Marie: cuiꝰ ꝯfines sunt tales: ab oriente possidet. a. ⁊ ab occidente. b. ⁊ si q̄ alij sunt confines: quā rem dicit ad se pertinere iure dn̄ij vel q̄si: q̄ forte illa₃ emit a Jacobo vt dn̄o: vnde rem illā petit sibi restitui cū fructibꝰ ⁊c̄. ⁊ ad hoc rei vendicationē vel publicianā ꝓponit: ⁊ concipit̄ ita libellꝰ vt ꝑ hoc ꝙ dicit iure dn̄ij reiuendicatio: ⁊ ꝑ hoc ꝙ dicit vel q̄si publiciana. proposita videat̄: ⁊ no. ꝙ libellus iste recipit̄: ita tn̄: vt actor eligat actionē vtrū velit agere rei vē. vel publi. i cāe ꝓcessu. alijs ēt modis libelli i hac actiōe ꝯcipiunt̄: s₃ iste Bononie freq̄ntāt̄

¶ De actione in rem recissoria.

¶ Si res tua sit vsucapta vel ꝑ͂scripta ab aliquo: dū ēēs absens cā reipublice vl' cā studio ꝝ vel mercatur̄: vl' necc̄saria captiuitatis: poteris rē tuā recuperare ꝓinde ac si vsucapta non esset: vt insti. de ac. §. rursus. Itē ⁊ si absen₃ vsucapiebat rem ꝑ͂sentis: similiter ꝑ͂senti succurrit̄ ꝯtra absentem ꝑ actionē recissoria₃ vnde in ea sic format̄ libellus. Ago ego S. contra. R. petēs ab eo rem meā talē sita₃ in tali loco cuiꝰ confines sunt tales quā rē vsucepit dū ego essem absens cā reipub. vel mercantie ⁊c̄. vnde vt vsuca

pio remoueat de medio: officiū vestrū imploro: qua recissa rem illam mihi restitui peto actione recissoria: ꝙ ita concipi debeat libellus: probatur instit. de ac. §. rursus.

¶ De actione seruiana.

¶ Si colon⁹ vel inqlinus tu⁹ cōducat a te p̄diū vel domū oia q̄ sunt inuecta ꝛ illata: sunt obligata tibi ꝓ pensione: vt C. in qui. cau. pig. ta. ꝯtra. l. si non inducta. ꝛ. ff. e. l. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ. C. loca. l. certi: vnde si aliquo casu possessio rei ꝑueniat ad aliquem potes ab eo reuocare per actionē seruianam: in q̄ sic formet̄ libell⁹ Ago ego. S. contra talē q possidet rē talem mihi obligatā a tali colono vel inqlino meo: pro pēsione dom⁹ vel p̄dij vel pro damno mihi dato in ipsa domo: q̄ pensio est: vel qd̄ damnū est. x. lib. vnde peto rem illam ratione possessionis mihi restitui: ꝛ adhoc ꝓpono actionē ſuianā: ꝙ ita debeat ꝯcipi libell⁹ ꝓbat̄ insti. de ac. §. itē seruiana: ꝛ in. ll. p̄calle.

¶ De quasi seruiana que hipothecaria vocatur.

¶ Si qs possidet rem mobilē vel immobilē: tibi pignori obligatam: siue sit debitor siue ali⁹: poteris ab illo rē illam aduocare proponēdo actionē q̄si seruianam: q̄ actio nascit̄ ex obligatione pignoris: ꝛ est in rē: ꝛ eadē alio nomine hipothecaria vocat̄ vt insti. de ac. §. itē seruiana vnde actor in ea sic ꝯcipit libellū. Ago ego. S. contra. R. q iniuste detinet rē talē mihi obligatam a Titio debitore meo. pro. x. lib. bonon̄. q̄s sibi mutuaui: vnde peto rez illam mihi restitui ꝛ ad hoc ꝓpono hipothecariam actionē vel q̄si seruianā ꝙ ita bene cōcipit̄ libell⁹ probat̄ insti. §. p̄calle. ꝛ. C. de pigno. l. pignoris. ff. eodē. l. j. §. pacto. ff. de pac. l. si. tibi. §. de pigno. cetera latius nota. in arte. dis. ij.

¶ De vtili in rem actione: que datur superficiario.

¶ Si aliqs conduxit aream vel soluz alicui⁹: ꝛ imposuit ibi superficiem sicut de facto quotidie cōtingit: si cadit a possessione ipsi⁹ rei potest intentare actionē ad rē illam petēdam: q̄ vocat̄ vtilis rei vēdicatio. vt. ff. de superfi. l. j. ꝛ ar. ff. si ager vecti. vel emphi. peta. l. j. ꝛ. ij. In hac actione sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q iniuste possidet rē talē sitam in tali loco: cui⁹ tales sunt confines: quā rē ꝯduxi vel ex tali cā habui a tali dn̄o ad superficiē ibi ponēdā ꝛ vt iposui supficiē: q̄ in solo est modo: vnde peto rē illam mihi restitui: ꝛ adhoc propono vtilem rei vendicationem. Et nota ꝙ potest etiam petere pensiones perceptas ꝛ ꝑcipiendas. Quod aūt libellus sit bene conceptus probatur. ff. de superfi. l. j. §. j. ij. ꝛ. iij.

¶ De vtili in rem actione que datur emphitheote.

¶ Si aūt aliqs possideat rez mihi cōcessam in emphitheosim: vel aliū cōtractū: q bellari⁹ vulgariter appellat̄: eandē rē ꝑ vtilem rei vēdicationē: q̄ emphitheote seu illi qui conduxit ad non modicum tempus datur: petam hoc modo Ago ego. S. contra. R. qui possidet rē talem puta prediū vel domū mihi datā a Titio in emphitheosim: vel ad libellū cui⁹ cōfines sunt tales: vnde peto rem illam mihi restitui vtili rei vendicatione que datur emphitheote. Predicta ꝓbantur in corpore de non alie: aut per mu. re. ec. col. ij. ꝛ d' alie. ꝛ emphi. col. ix. C. de iure emphi. l. fi. ff. si ager vectigal. l. j. ꝛ. iij. ꝛ insti. loca. §. adeo.

¶ De vtili in rē: que dat̄ metū passo.

¶ Si quis per metum compellatur

rem aliquam vendere: vel tradere: vel donare succurrit sibi per pretorē ⁊ habet vtilem reivendicationem: in qua sic formatur libellꝰ: Ago ego. S. contra. R. qui iniuste detinet rem talem positam in tali loco cuiꝰ confines sunt tales vel cuius signa sunt talia: si mobilis est res quam tradidi Titio per metū mortis ex causa emptionis: vel donationis: vnde rem illam peto mihi restitui: ⁊ de dolo repromitti: ne res interim dū fuit apud eū sit facta deterior: ⁊ ad hoc propono vtilē reivendicationem: que datur metū passo Quod libellꝰ sit bene conceptus probatur insti. de ac. §. sequēs ⁊. ff. quod me. cau. l. metum. §. volenti. ⁊. ff. ex hoc edicto.

¶ De possessoria hereditatis petitiōe

¶ Si quis vocatur ad successionem alicuius de iure pretorio vt emancipatus habet possessoriam hereditatis petitionem per quam factus bonorum possessor tantundem consequitur quantum si heres institutus fuisset. ff. de posses. here. peti. l. j. ⁊. ij. ⁊ inst. de bo. pos. in prin. vnde in hac actiōe sic formabitur libellus. Ago ego. S. contra. R. qui iniuste detinet hereditatem Titij: cuius bonorum possessionem agnoui: vnde liberi vel vnde agnati: vel vnde cognati: vnde illam hereditatē dico mihi debere restitui: ⁊ ad hoc propono possess. here. petitionem. Probatur: quia hec actio mixta est ⁊ in rem ⁊ in personam. C. de peti. heredi. l. hereditati. ⁊ instit. de act. §. sequens ⁊ veniunt in ea omnia que veniunt indirecta: vt. ff. de poss. here. peti. l. j. ⁊. ij. ⁊ de peti. here. l. item veniunt.

¶ De fideicommissaria hereditatis petitione.

¶ Si quis fecit testamentū ⁊ instituit te heredem: ⁊ rogauit te per fideicommissum: vt hereditatem mihi restituas ⁊ restituis: potero bona defuncti petere a quolibet possidente: per hanc actionē preterq̄ ab eo qui restituit. ff. eo. per to. vnde sic formatur libellꝰ. Ago ego. S. cōtra. R. qui iniuste detinet hereditatē talē: que fuit quondam Titij: ⁊ que fuit mihi restituta per auctoritatē senatusconsul. trebel. ab herede in testamēto Titij instituto vnde illā hereditatē mihi peto restitui ⁊ ad hoc propono fideicom. here. peti. Quod autē libellus sit bene conceptus: probatur per iura supra allega. ⁊. ff. ad trebel. l. j. ⁊ instit. de fideicom. here. peti.

¶ De actione in rē preiudiciali pro libertinitate vel vasallinitate.

¶ Si libertꝰ tuꝰ vel vasallus gerat se pro ingenuo: negans aliquid tibi debere nomine operarum prestare: potes agere contra illū actione in rē preiudiciali: per quam ipsum reuocabis in libertinitatē hoc modo: ago ego. S. contra. R. quē dico meū libertū esse vel qui cū sit libertꝰ meꝰ gerit se pro libero vel ingenuo vnde ipsum in libertū meum peto: ⁊ ad hoc propono preiudicialem in rem actionē: quod ita recte concipiatur libellus habes insti. de actio. §. preiudiciales.

¶ De actione in rem preiudiciali de partu agnoscendo.

¶ Si filius vel nepos alicuius non agnoscatur a patre vel auo vel quia non prebet sibi alimenta potest compellere ipsum vt sibi prouideat per actionē in rē preiudicialē de partu agnoscendo que actio etiā locū habet vt filius agnoscat patrem: ⁊ nepos auū vt insti. de ac. §. preiudiciales: ⁊. ff. de libe. agno. l. siue. §. j. ⁊. l. si quis liberis ⁊. C. de alen. libe. per to. vnde in hac actione sic formatur libellus.

Deo ⁊ vobis domino. A. potestati. Bonon. conquero ego. S. de tali patre meo vel ego pater de tali filio meo. vel

ego auus de tali nepote meo: vel ego nepos de tali auo meo: q̃ cū ſim filiꝰ ſuꝰ: vel nepos: vl' p̄r vl' auꝰ denegat mihi alimenta ⁊ me denegat filiū ſuū vel patrē vel auū: vel nepotē: vnde vt alimenta p̄ſtet ⁊ me agnoſcat in filiū ſuum: vel patrem: vel auū vel nepotem: actionē in rem preiudicialem propono: vel propono officiū veſtrū dn̄e iudex ꝙ ita recte concipiat̃ libellus: dicit. l. j. ff. de rei vendi. ꝙ etiam alimenta petantur officio iudicis habetur. C. de alen. libe. l. ij.

¶ De actione pauliana.

¶ Si debitor alienat in fraudem creditorꝝ poſſunt creditores omnia alienata reuocare ꝑ actionē paulianam: nam ipſa dat̃ creditori aduerſus cū: q res debitoris ab alienatore in fraudē creditoris recepit. Et dicit̃ pauliana a Paulo p̄tore ad hoc vt ſi creditor non inueniat tot bona: vnde ſibi valeat ſatiſfieri: reuocent̃ cū fructibꝰ. ff. de vſu. l. videamꝰ §. in fauiana. In hac actione ſic forma libellū. Agit. S. contra. R. qui poſſidet predium tale: cuius confines ſunt tales: qd̓ prediū Titiꝰ debitor ſuꝰ alienauit ꝑ fraudem: vel fraudis conſilio: vt eum fraudaret de debito ſuo: ⁊ fraudatꝰ eſt cū bona ipſiꝰ Titij non ſufficiant ad debitū perſoluendū ipſo. R. poſſeſſore ſciente: ⁊ fraudem participante: vnde rē predictam reuocat cū fructibꝰ ⁊ omni cauſa propoſita actione pauliana: ꝙ libellus iſte ſit bene compoſitus: habet̃. l. j. ff. de his q̃ in frau. cre. ⁊. l. q autē. §. hoc edictū: ⁊. l. ait p̄tor. §. per hanc.

¶ De actione fauiana.

¶ Si libertus alienat in fraudem patroni poterit patronꝰ alienata reuocare per actionem fauianam: vnde in ea ſic format̃ libellꝰ. Ago ego. S. contra. R. qui poſſidet domū talem cuius tales ſunt confines: quam domū Titiꝰ libertus meꝰ alienauit in fraudē meam ad hoc vt me ſuū patronū fraudaret tertia parte: quam de iure habeo in bonis ipſius: vnde rem illam pro tertia parte ꝓ indiuiſo peto mihi reſtitui cū fructibus ⁊ omni cauſa: ⁊ ad hoc propono fauianam actionem: ꝙ ita recte concipiat̃ libellꝰ: ⁊ ꝙ fauiana patrono det̃: dicit. l. ff. ſi qd ĩ frau. pa. l. j. §. dolū. ⁊. l. q̃dcūq; ĩ p̄n. ⁊. l. videamꝰ. §. ĩ fauiana. ff. d̓ vſu.

¶ De vtili caluiſiana vl' vtili fauiana.

¶ Si qs arrogat aliquē in filiū: ⁊ poſtea alienat aliqd de rebus ſuis in fraudē filij arrogati: ad hoc vt diminuat q̄rtam quam dꝫ filio arrogato: per conſtitutionem diui pij de bonis ipſius. ff. de adop. l. ſi arrogator. §. ſed an impuberi poterit filiꝰ arrogatꝰ reuocare ꝑ vtilem caluiſianam vel fauianam. ff. ſi quid in fraudem patro. l. vlti. in hac aūt actione ſic forma libellū. Ago ego. S. contra R. q poſſidet res tales quas Titius pater meꝰ arrogator: in fraudem meam alienauit vt quarta debita mihi ex conſtitutione diui dij diminueret̃: vnde peto res predictas mihi aſſignari cū fructibꝰ ⁊ omni cauſa: ⁊ ad hoc ꝓpono vtilem caluiſianam vel vtilem fauianā vel vtilem in factū caluiſianam: ꝙ libellus iſte ſit bene cōceptus: probat̃ p̄calle. ll.

¶ De actione redibitoria.

¶ Si aliqs vendat tibi equum retrogradū: vel alio modo vitioſū: nec te certiorauit competit tibi emptori ignoranti contra vēditorē redibitoria actio ad ſex menſes. ff. de edil. edil. ediles aiūt ⁊. l. cū ſex vn̄ ſic forma libellū. Ago ego. S. cōtra. R. q vendidit mihi equū: q equꝰ eſt retrogradꝰ: vel alio modo vitioſus: vel ſeruū morboſum: vnde q2 dictus equus

vel seruus est in causa redibitionis. Ideo ad ipsum redibendum ꝙ omnia retro agantur cum accessionibus suis: redibitoriam propono actionem: ꝙ ita recte concipiatur libellus probatur per ll.ff.eo.l.j.ꝛ.l.redibere:ꝛ.l.cum autem §.iul.ꝛ.l.bouem ꝛ pluribus.ll.illius tit. Et est sciendū ꝙ redibere est facere: vt rursus habeat vēditor quod habuerat ꝛ qꝛ reddendo omnia ex vtraqꝫ parte id fiebat: idcirco redibitio est appellata quasi redditio.d.l.redibere.ff.eo.ꝛ predicta etiam no.in arte.di.ij.

¶ De quanto minoris actione.

¶ Hec actio datᷣ ad omnia ꝛ in omnibus casib⁹ in qbus redibitoria: ꝛ etiam in qbusdam alijs in qbus locū habet redibitoria: nam si seru⁹ emptus laborat vitio animi ex consuetudine: puta qꝛ sit blesus vel mendax: de quo probabiliter ignorauit emptor: competit ei quāto minoris actio.l.quereᷣ.§.vltim.ff.de edil. edic. ꝛ competit quando propter vitium vel morbuꝫ res minus valet ꝙ̃ valeret communiter: si illud vitiū deficeret: ad repetendū de precio tantū quantuꝫ res propter vitiū valet minus: vnde in hac actione sic formabis libellū. Ago ego. S.contra. R. qui vendidit mihi seruū vitiosum: scꝫ q est erro vel fugitiuus vel seruum morbosum: puta hydropicum: vel equum morbosum qui habet gallas ꝛ super ossa: vel qꝛ ē retrograd⁹: vel talem codicem qui est corruptus in textu: vel codicillatus seu cancellatus: vel fundum qui ducit herbam pestibulam: vel carnem que non fuit syncera: vnde qꝛ propter dictum morbum vel vitium res predicta decem minus valet ꝙ̃ valeret si illo morbo vel vitio careret: ideo illa decem peto: qꝛ res illa tanto minoris ē: ꝛ ad predicta propono actionem quanto minoris: ꝛ ꝙ ita concipiendus sit libellus dicit.l.ff.de edil.edi.l.ꝙ si nolit. §. si quis egerit. Qđ etiam vitium vel morb⁹ debeat inseri: dicunt.ll.ff.e.l.ob q̃ vitia.§.animi: ꝛ multe.ll.tituli illius.

¶ De actione in factum edilitia.

¶ Hec actio competit in multis casibus ꝛ diuer. competit enim in primis quando facta fuit redibitio: ꝛ preciū nō restituitur emptori cū accessionibus ꝛ alijs q̃ iubēt ediles: vnde emptor sic format libellū. Ago ego. S.contra. R. qui vendidit mihi equū morbosum: cui⁹ ēg cū facta sit redibitio ꝛ precium non sit mihi restitutum: ꝛ accessiones: puta.x. ideo predictū preciū peto mihi restituiᷣ ꝛ ad hoc propono actioneꝫ in factū edili ciam. Item competit etiam venditori quando non restituunᷣ ab emptore ei q̃ sunt acqsita per seruū: ꝛ ad alia q̃ precipiūt ediles ꝛ in hoc casu venditor sic format libellū. Ago ego. S.contra. R. cui vendidi equū morbosum nomine cuius equi egit redibitoria contra me: ꝛ redibitio facta est: sed qꝛ non restituit q̃sita per seruum vel vel equū ꝛ accessiones: puta talia: ideo contra ipsum ago vt predicta mihi restituat: ꝛ ad hoc ꝓpono actionem in factū ediliciam. Qđ in vtroqꝫ casu recte concipiatur libellus: dicit l.ff.eo.l.quod si velit.§.in factum: ꝛ ista sufficiant breuitatis causa.

¶ De exercitoria actione.

¶ Si aliquis haberet nauē fluuialem vel marinam vel qui stagno nauigaret proponat in ea magistrū vt contrahat: teneᷣ iste qui preponit actione exercitoria: ꝛ denominatur exercitor dominus ille qui preponit: ꝛ qui preponitur magister: vt.ff.e.l.j.§.ij. Libell⁹. Ago ego S. contra. R. qui cum Titium preposuerit naui sue: cuꝫ ipso Titio magistro

[n]auis conueni: ꝙ portaret mecum reb9 meis vltra mare in subsidiū ⁊ terre sancte: vnde q2 fidem fregit peto ab ipso .c. libras: cum in tantū mea intersit: ⁊ ad hoc propono exercitoriā. Qđ ita recte ꝯcipiat̃ dicit .l. ff. de exer. ac. l. j. ⁊ .l. si ser uus: ⁊ insti. de actio. §. sequēs. ⁊. §. oēs.

¶ De institoria actione.

¶ Si dominus aliqd preponat seruū vel filiū vel liberum hominem alicui taberne vel stationi vel negociationi: si cō trabo cum illo preposito: ⁊ mihi non facit quod conuenit possum agere contra dñm: vel patrem actione institoria: in q̄ sic forma lib. Ago ego. S. contra. R. a quo peto .x. que mutaui titio preposito ab eo tali taberne ad vinū vendendum ad predicta propono institoriam actionem: predicta probantur. ff. eo. per to.

¶ De tributoria actione.

¶ Est ⁊ alia actio que vocat̃ tributoria: per quam consulit̃ contrahenti cū filio vel seruo alicuius: in quo vsufructū habet ꝙ pater vel dominus vocet̃ in tributum idest vt communicet omnibus creditoribus merces peculiares: ⁊ tantum tribuat cuilibet creditori: quantum sibi retinet pro rata debiti: vt. ff. eo. l. j. vnde in hac actione sic forma libel. Ago ego. S. contra. R. q merces tales puta: ceram vel pannos quos apud se habet: in qb9 mercibus cum Titio filio vel seruo suo contraxi: eo sciente ⁊ non contradicente: vnde peto ꝙ mihi contribuat vel si forte contribuit: sed non ad plenū: dicas ꝙ merces min9 contribuerit: vnde ad plenum contribuat: ago: ⁊ ad hoc propono tributoriam. Quod ita recte concipiat̃ libell9 dicit. l. j. ff. eo. ti. ⁊ insti. qđ cum eo qui in alie. po.

¶ De in rem verso actione.

¶ Si aliqs contraxit cū seruo vel filio emendo vel vendendo: vel mutuando: vel alio quocūq3 modo: ⁊ ex illo contractu aliquod versu3 est in rem dñi vel patris: tenet̃ pater vel dñs contrahenti acsi cū eo esset contractū: ⁊ hoc q̄tenus in rem suam versum est. Si ergo in totū sit versum agit in totū: si vero in parte: pro parte agit: vt. ff. eo. l. j. ⁊ . l. si pro parte. §. in rem aūt versum: ⁊ forma libellū sic. Agit. S. contra. R. a quo petit .x. q̄ Titio ipsi9 filio vel seruo mutuauit vel alias cū eo contraxit: que pecunia i sui. R. vtilitatem fuit versa: vnde illam petit sibi restitui: proposita actione de i rem verso. Qđ ita concipiatur libellus. dicunt iura preallegata: ⁊ habetur in insti. ꝙ cum eo qui in alie. potesta.

¶ De quod iussu actione.

¶ Si fili9 vel seru9 alicui9 contrahat tecū iussu vel mandato patris vel dñi: tenet̃ pater vel dñs insolidū tibi actiōe qđ iussu: siue dirigat̃ iussus ad se: vl' ad filiū siue seruū: siue generaliter dicat̃: cōtrahat qcūq3 vult cū seruo meo vt. ff. e. l. j. ⁊ per to. vnde ita forma libellū. Ago ego. S. contra. R. a quo peto re3 talem: quam tali eius filio vel seruo iussu suo commodaui. vel tot libras q̄s ei9 iussu mutuaui. ⁊ ad hoc propono actione3 qđ iussu. Qđ libellus sit bene concept9 probatur iuribus pealle.

¶ De actione de peculio.

¶ Si contraxisti cū seruo vel filio habente peculiū de patris vel domini volūtate: competit tibi actio de peculio cō tra dominum vel patrem. ff. eo. ti. per to. hoc tamen fallit in filio fa. si pecuniam accipiat mutuo contra macedonianū. C. ad se. ꝯsul. mace. l. pe. Et si seru9 vl' fili9 non viuat ⁊ trāsierit ann9 vtilis vt. ff. eo. l. j. §. potestatis: ⁊. l. se. ⁊. l. j. ff. q̄ndo de pecu. actio est anna. Ite3 si ser

mus fideiubet extra cãꝫ peculiareꝫ: vel compromittat: vel mandauit ⁊c. vt. ff. de peculio. l. licet. §. si filiusfa. ⁊. §. iulianus: ⁊. §. si seruꝰ: in hac actione sic forma libellũ. Agit. S. cõtra. R. a quo petit. xx. q̃ Titio seruo ipsiꝰ vel filio mutuauit: vnde vt sibi dictam pecuniã reddat: ꝓponit contra eũ actionem de peculio: ꝓbat̃ hec forma. ll. preallegatis.

¶ De constituta.

¶ Si aliqs pro aliquo se soluturũ constituat simplici pacto id qḋ ex aliqua cã erat debitũ siue naturaliter tantuꝫ: siue naturaliter ⁊ ciuiliter: dat̃ in eũ: si non soluat actio de constituta: vt. ff. co. tit. l. j. ⁊. l. qḋ si. §. si qs: vnde in hac actione sic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. q se mihi in. x. constitut debitorem pro Titio: a quo mihi illa. x. debebantur ex causa mutui: vel q2 mihi promisit etiam ex nudo pacto. vnde ꝙ illa. x. mihi soluat: ago contra illũ ⁊ ad hoc ꝓpono actioneꝫ de constituta. Qḋ ita recte concipiat̃ libellꝰ probat̃ insti. de ac. §. de pecunia aut̃. ꝯstituta. ⁊. ff. co. ꝑ to.

¶ De vtili ex empto: vel ex alia causa: ex qua iuratur.

¶ Si rem aliquam posꝫ debas quam ego dicebam ad me pertinere cã adiecta puta q2 emi a te. vel q2 mihi donasti vel q2 fuit mihi legata a testatore tuo: vel ab alio: ⁊ tu detulisti mihi iuramentũ: ꝙ ego iurarem rem mihi a te venditam: ⁊ ego iuraui: ꝙ tu mihi vendidisti competit mihi vtil' ex empto. Si iuraui ꝙ res fuit mihi legata te deferente competit mihi vtilis ex testaméto: ⁊ sic de alijs contractibꝰ: vt. ff. de iureiur. l. sed ⁊ si posses. §. item. ⁊. §. si cũ. vnde in hac actione multi formant̃ libelli: ſm diuersitatem causarum: sed in casu premisso sic forma libellũ. Ago ego. S. cõtra. R. a quo peto rem talem q2 cũ illaꝫ peterem actione ex empto: ipse mihi detulit sacramentũ q̃ iuraui ipaꝫ eũ mihi vendidisse pro. xx. vnde rem illaꝫ mihi tradi vel qḋ interest prestari peto vtili actione ex empto. Qḋ ita recte ꝯcipiat̃ libellꝰ probat̃. ff. de iureiu. l. si duo. §. si quis iurauerit: ⁊ nota ꝙ eodem modo format̃ in alijs actionibus: quando iuratum est actore deferente.

¶ De vtili certi conditione que datur ex confessione.

¶ Si aliqs fuit confessus in iuditio se aliqd mihi debere dat̃ mihi ꝯtra eũ talis actio. s. vtilis certi ꝯditio. vt. ff. ad. l. aql. ꝓinde. §. j. ⁊. ij. Et in hoc exéplũ pone: ꝙ agebã ꝯtra te certi ꝯditiõe ex mutuo: forte mutuũ ita ꝓbare nó poteram tu fuisti in iudicio cófessus verũtamen ego fui negligés ꝙ non institi vt daret̃ sententia. j. trienniũ: ⁊ ita triéniũ ē clapsum: nũc volo agere vtili certi conditione ex mutuo: ⁊ ex illa confessione hñ possum: nam nõ pereũt acta corã illo iudice licet pereat instãtia: q2 acta vel gesta redacta in publica monumenta habere volumꝰ perpetuã firmitaté: vt. C. de re iudi. l. vlt. vñ sic agaꝫ. ago ego. S. ꝯ. R. q fuit coram iudice ꝯfessus se mihi debere. x. cũ illa decem peterem ab eo ex cã mutui. vnde ꝙ illa decē mihi soluat. ago contra eũ ⁊ ꝓpono vtilem certi ꝯditioneꝫ ex mutuo. Qḋ ita recte concipiat̃ libellus probat̃ per. l. s. allega.

¶ De actione negocio. gesto. directa.

¶ Si aliquis te absente vel presente ⁊ ignorante sine mandato ⁊ sponte gerat negocia tua ꝯpetit tibi cõtra eũ directa neg. gesto. actio. ⁊ in ea forma sic libellũ Ago ego. S. contra. R. q gerendo negocia mea me absente vel ꝑsente ⁊ ignorãte ꝑcepit ex bóis meis. c. vñ ꝙ illa. c.

mihi reddat ago contra ipsuz: et ad hoc propono negociorum gestorum directam probatur hec forma. ff. co. l. j. et. ij. et insti. de obli. que ex quasi contra. nas.

¶ De actione negociorum gestorum pro tutore vel curatore.

¶ Si quis est tutor vel curator alicui9: et ego gero negocia pupilli sui vel minoris: que ipse debebat ex officio gerere et sic erat sua causa in cura et sollicitudine: unde habet locum actio. nego. gest. ut. ff. eo. l. si pupilli: in pri. et tunc forma ita libellum. Ago ego S. contra. R. qui mei contemplatione gessit negocia pupilli vel adulti mei: unde quia ex illa administratione vel gestione percepit. x. ideo contra ipsum ago: et peto illa. x. mihi solui. proposita nego. gesto. actione. Quod ita concipiatur libellus probatur. l. prealle. et. ff. eo. per to.

¶ De utili negociorum gestorum actione.

¶ Si aliquis cum credens se tutorem vel curatorem: gerat negocia minoris vel adulti: competit adulto contra eum actio utilis nego. gesto. ff. e. l. ait pretor. §. si furiosi. et §. curatori: et. C. e. ti. l. curator. In ea sic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. qui credens se meum curatorem: administrauit negocia mea: et male: vel qui fuit curator meus vel mihi datus in testamento: et confirmatus legitimus vel datiuus: unde quod reddat mihi rationem administrationis ago contra ipsum etc. vel sic: quia dolo vel culpa sua lata vel leui commissa ab eo in administratione sua damnificatus in. x. vel ex illa administratione habet x. ideo illa. x. peto et ad hoc propono utilem negocio. gestor. actionem. Quod ita debeat concipi libellus: dicunt. ll. prealle.

¶ De contraria negociorum gestorum actione.

¶ Si tu geras negocia alicuius: et aliquid impendisti in illa gestione: poteris repetere per actionem neg. gest. contraria ut instit. de ob. que ex quasi contranas. §. j. et. ff. eo. titu. l. ij. Unde si vis agere pro eo quod soluisti in illa administratione sic forma libellum. Ago ego. S. contra R. cuius negocia eo absente: vel etiam presente sed ignorante administraui et sponte: in qua administratione. x. de bonis meis erogaui: unde ut illa. x. mihi soluat. ago contra ipsum et peto usuras que cucurrerunt a tempore more: et ad hoc propono contrariam negoc. gesto. Quod ita debeat concipi libellus dicunt. ll. prealle.

¶ De actione pro tutele.

¶ Si aliquis credens se tutorem cum non esset vel sciens se tutorez non esse: fingit tamen se tutorem gerit negocium alicui9: conueniri potest ab eo: cuius gerit negocia actione pro tutele: ut. ff. de eo qui pro tuto. nego. gesto. l. j. §. j. et. ij. Unde sic forma libellum. ago ego. S. contra. R. qui tanquam tutor gessit negocia mea: cum non esset: ex qua gestione sunt. c. apud eum: vel ex illa gestione me damnificauit in centum: unde illa centum peto: et ad hoc propono actionem pro tutele. Quod ita recte concipiatur libellus dicunt. ll. prealle.

¶ De contraria pro tutele actione.

¶ Si aliquis credens se esse tutorem cum non esset: et administrauit bona alicui9 pupilli: et illa administratione aliquid de suo impendit potest illud petere per contrariam pro tutele actionem: ut. ff. eo. l. ulti. Unde sic forma libellum. ago ego. S. contra. R. cuius bona administraui: credens me esse tutorem illius in qua administratione expendi decem: ideo illa decem peto per contrariaz actionem pro tutele. Quod ita recte concipiatur libellus dicunt leges predicte.

¶ De actione depositi. in quat-

tuor casibus.

¶ Si deposuisti apud aliquē res tuas cā timoris incēdij: ruine: naufragij seu tumult⁹: ꝛ ipse non vult restituere: habebis contra cū actionem depositi. Et in ea sic concipe libellum. Ago ego. S. contra. R. apud quem deposui res tales tempore tali: ꝛ timore incendij: ruine naufragij seu tumult⁹: vnde peto res illas mihi restitui: ꝛ si ipse fuerit res ipsas inficiatus: peto res illas in duplū mihi restitui: ꝛ ad hoc propono actionem depositi: probat̄. ff. de posi. l. j. §. j. ꝛ l. quod tumultus: ꝛ insti. de ac. §. sequēs ꝛ nota ꝙ predicta omnia largius notantur in arte. iij. distin. in fi. ꝛ. iiij. distin. §. in duplum.

¶ De actione vie reiecte.

¶ Si vicin⁹ in agrū vicini viam publicam reiecerit: potestis per cuius fundū via est facta: agere actiōe vie reiecte ad suū interesse: scilicet quanti interest sua ꝙ via publica per fundum illius facta non esset: vt. ff. de via publi. l. si i agrū: vnde in hac actione sic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. qui in agrum meū viam publicam reiecit seu immisit: propter quod interest mea in. c. ne illa via ita reiecta sit: vñ illō meū interesse peto: ꝛ ad hoc propono actionem vie reiecte. Qd̄ ita recte concipiat̄ libellus: ꝛ ad interesse: ꝛ ad actionem propositā dicit. l. ff. de via publica. l. pen.

¶ De actione quod metus causa.

¶ Compellit qs aliquem per metum mortis. vel q continet periculū corporis ꝛ cruciatū: q etiam caderet in hominē constantis animi: vt rem aliquā sibi tradat: vel vendat vel donet: vel cū ab obligatione liberet vnde metū passo succurrit per actionem quod metus causa: q̄ personalis est ꝛ pretoria: ꝛ quemlibet possessorem rei persequit̄: vt insti. de ac. §. sequēs: ꝛ. ff. co. l. metū. §. volenti. ꝛ. §. hec actio. ꝛ in hac actione sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q compulit me per metū: vt sibi vendere vel promitterem talem rem: vel cū ab obligatione liberarem: vnde ꝙ a tali obligatione me liberet: vel vt se in pristinam obligationem reponat: ago contra ipsum ꝛ propono actionem quod metus causa. Qd̄ autem hec actio locum habeat: siue negociū sit perfectū: siue imperfectum: ꝛ etiam in obligationibus rescidendis dicit. l. ff. co. l. metum. §. sed ꝙ pretor. ꝛ. §. ex hoc edicto: ꝛ nota ꝙ de materia ista plenius inuenies notatum in arte. j. ꝛ. ij. distin.

¶ De actione de dolo.

¶ Si qs dolo te decipiat in contractu: siue ex proposito siue ex incidenti: habes contra ip̄m actionē de dolo: in qua sic forma libellū: quando dol⁹ dat cām cōtractui bone fidei. Ago ego. S. contra R. q me dolo induxit ad hoc vt sibi venderē codicē meū: alias non venditur⁹: ꝛ illū codicē sibi tradidi: vnde vt eundē codicē mihi restituat: ago contra ipsum ꝛ ad hoc propono actionem de dolo: ꝙ ita recte concipiat̄ libell⁹ dicit. l. ff. e. eleganter in prin. Si aūt dol⁹ incidat in cōtractū bone fidei: sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q cū proponerem vendere codicē meū pro. xx. dolo suo incidente contractui: me decepit in duob⁹ denarijs: vnde vt illos denarios mihi det ꝛ soluat ago contra ipsū: ꝛ ad hoc propono actionē ex vēdito: ꝙ ita recte concipiat̄ libell⁹: etiam pro minima q̄ntitate dicit. l. ff. de ac. em. l. iul. §. p cōtrariū. Si autem dol⁹ incidat in contractu stricti iuris tūc si q̄titas est vltra duos aureos: dabit̄ actio de dolo: ꝛ sic conci-

pe libellū. Ago ego. S. contra. R. q in possessione quam sibi feci: decepit me in trib⁹ aureis: vnde ꝙ predictam mihi q̄titatem restituat: ago contra cū actione de dolo: ꝙ ita recte concipiat̄ libell⁹ dicit. l. C. de inuti. stipu. l. dolo. Si āt dol⁹ dat cām cōtractui stricti iuris: tūc tenet cōtract⁹: sed obstat exceptio: nisi sit processum ad traditionē: ⁊ tūc locū hȝ de dolo: ⁊ forma libellū vt p̄dixi: ⁊ nota demum ꝙ ista pleni⁹ tractant̄ in arte.

¶ De actione furti manifesti.

¶ Si qs rem tuam auferat tibi: ⁊ tu cū in eo delicto deprehendas: vel codeȝ die anteq̄ perueniat ad locū destinatū deprehensus vel visus fuerit: habes cōtra illū actionem furti manifesti. In q̄ sic forma libellum. Ago ego. S. contra R. q codicem meuȝ mihi subtraxit: vel furat⁹ est: ⁊ anteq̄ cū illo codice perueniret ad locū destinatū: scilicet quo ire volebat: fuit deprehensus vel visus cū illo codice a me a vel a Titio vel ab alio vnde mihi peto ipm in quadruplū condemnari ⁊ ad hoc propono actionē furti manifesti. Quod ita recte concipiat̄ libell⁹ dicit. l. insti. de ob. q̄ ex delic. §. manifestus: ⁊. ff. co. l. fur manifest⁹. Si autem vis agere criminaliter: facias simplicem accusationem per iuramentū: q̄ postea scribit̄ in libro cōis: hoc modo. Talis suo sacramento accusat talē quē dicit sibi vnū codicem furtim abstulisse de tali loco: vnde petit eū puniri. Secūdū formam con. Bononiē. fit libell⁹ cū die ⁊ consule ⁊c. Sed quia vsus modernorum ipsum repellit ab aula: ideo ipsum in presenti libello non duximus inserendum.

¶ De actione furti aduersus nautas: caupo. stabul.

¶ Si nauta: caupo: stabularius: vel aliqs de eorū familia furto tibi res tuaȝ subtraxit: habes contra cū furti actionem in duplū. In q̄ sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. in cui⁹ nauē: cauponā: seu stabulo: res seu merces intuli seu immisi: q̄ res mihi subtracte sunt a tali: vnde contra cauponeȝ ago actione i factū: ex illo titulo furti aduersus nau. cau. sta. vt recepta restituant: ⁊ peto duplū per predictam actionē: ⁊ hoc q̄ndo ago contra nau. cau. sta. Si aūt vis agere contra illū q surripuit: ita dices. Ago ego. S. contra. R. q merces seu res q̄s intuli seu immisi in nauem seu cauponam seu stabulū Titij mihi subtraxit: vñ noie predictaꝝ merciū i duplū ago contra ipsum: ⁊ ad hoc propono actionem furti manifesti vel nec manifesti ex illo titulo furti aduersus nau. Quod aūt in vtriusqȝ persona recte concipiat̄ libellus: dicit. l. ff. co. l. j.

¶ De actione in factū ex illo edicto nau. cau. stabul. vt re. restitu.

¶ Si nauta. caupo. vel stabulari⁹: res q̄s immisisti in nauem: cau. sta. non restituerit: sed forte dicit eas amissas tenet̄ actōe in factū ex illo edic. nau. cau. sta. vt re. resti. Unde sic forma libellū i hac actione. Ago ego. S. contra. R. in cuius nauē. cau. sta. immisi vel intuli: eo sciente merces tales: q̄s ipse vel alius abstulit vel subtraxit mihi puta talis: vnde ꝙ res illas restituat ago cōtra ipsum ⁊ ad hoc propono actionem in factū ex illo edicto. nau. caupo. sta. vt re. restituant. Qđ ita recte concipiatur libellus dicit. l. ff. co. l. fi.

¶ De actione serui corrupti.

¶ Si tu habeȝ seruū: ⁊ ego animū ei⁹ corrūpo faciendo de bono malū: ⁊ de malo deteriorem: habet locū hec actio: vt. ff. co. l. j. in prin. ⁊. §. vlti. In q̄ sic for

ma libellū. Ago ego. S. cōtra. R. q ser-
uū meum. Titium corrupit: suadendo
sibi dolo ⁊ fraude vt me contemneret vl'
subtraheret mihi res meas puta tales
propter qđ seru⁹ est deteriorat⁹ in. x. ió
illa. x. peto ⁊ ēt res q̄s mihi subtraxit. ⁊
ad hoc propono actionem serui corru-
pti. Qđ ita recte cōcipiat̄ libell⁹ dicit. l.
ff. eo. l. j. ⁊. l. si qs seruum. §. vlti. Et no.
q̄ omnia predicta notant̄ i arte. d. iiij.

¶ De actione vi bonoꝝ raptorū.

¶ Si aliqs rem tuam mobilē per vio-
lētiā tibi auferat h3 locū hec actio vi bo.
rap. q̄ qdē ē i q̄druplū re ꝯputata. vt in
sti. eo. §. q̄druplū. In hac actione sic for
ma libellū. Vobis dño. E. pōt. Bono.
ꝯqueror ego. P. de. R. q p violentiā ab
stulit mihi codicem meū vel mihi com-
modatū vel depositū: vnde peto ipsum
in q̄druplū condemnari: ad qđ propo-
no actionem vi bono. rapto. q̄ ita recte
concipiat̄ libell⁹ dicit. l. insti. e. §. j. ⁊. ff. e.
l. j. ⁊. l. pretor. Illđ nota: q̄ predicta cui
denti⁹ notant̄ in arte. distin. iij. ⁊. iiij.

¶ De actione iniuriaꝝ pretoria.

¶ Si aliqs fecit tibi iniuriam dicto fa
cto seu scripto: preterq̄ in trib⁹ casib⁹:
scilicet quando qs est pulsat⁹: verbera-
tus: vel dom⁹ sua vi introita: habes con
tra eū actionem iniuriarum pretoriam
nam in alijs trib⁹ casib⁹ competit ciui-
lis: de quo suo loco dicem⁹. Libell⁹. A-
go ego. S. contra. R. q mihi talem iiu
riam dixit: scilicet q̄ me vocauit filium
meretricis: vel cucurbitam: vel scripsit
de me carmē famosū: scilicet q̄ erā ra
ptor: latro: atq3 pyrrata: vel cantauit đ
me malam cantilenam: quam iniuria3
nollem mihi dixisset: vel de me cantas
set seu scripsisset pro. c. libris Boñ. q̄s
centū libras peto mihi dari: vel prestari
⁊ ad hoc ꝓpono actionem iniuriaꝝ p̄-
toriam hec insti. de iniu. §. in summa. ⁊
ff. eo. l. pretor. Si aūt qs vult agere cri
minaliter faciat simpliceꝫ accusationē
prout dixi. s. in actione furti. nota tñ q̄
abūdanti⁹ p̄dicta notant̄ in arte. di. vj.

¶ De actione in factū subsidiaria. l.
aqlie: Et de vtili actione. l. aqlie.

¶ Ad euidentiam hui⁹ actionis not.
q̄ pro damno dato interdū competit ac
tio. l. aqlie directa: q̄ tūc competit: cum
damnū dat̄ de corpore in corp⁹ vt insti.
ad. l. aq. §. ceterū: ⁊ ostendem⁹ cū de ea
inter alias ciuiles tractabim⁹: interdū
vtilis q̄ tūc competit: cū damnū dat̄ đ
nō corpore in corp⁹ veluti si panno ru-
beo fugaui armenta: vel iumenta: ⁊ au
fugerūt ⁊ p̄cipitata sunt: tenor vtili ac.
l. aql. q2 sñia concordat. l3 v̄ba deficiāt:
sc3 q2 damnū datū est sed a non corpore
sed q2 p̄stiti occasionē damni vñ dānu3
videor dedisse: vt. ff. ad. l. aq. q occidit
§. in ac quoq3. Inerdum in factū subsi
diaria sc3 cū damnū dat̄ a corpe in nō
corp⁹ vbi gratia: excussi anulū de ma-
nib⁹ tuis aureū: cecidit in mari vel flu-
mine certe damnū datū est a corpore in
nō corp⁹: q2 anul⁹ stans in aq̄: non est
fact⁹ deterior: ⁊ hoc h3 do. Jo. Sed. d.
me⁹. R. dicit q̄ vtroq3 casu cōpetit vti-
lis. Si aūt damnū dat̄ a non corpore i
non corp⁹ tūc locū habet actio p̄dicta in
factū verbi gratia: solui seruū tuū com
peditatū. miseric cā seru⁹ ille postea fu
git cōstat enim q̄ corp⁹ nō ē lesum: ⁊ cō
stat q̄ a corpe meo non dedi damnum
sed pp seq̄ntem fugā damnū tibi illatū
est vnde competit in factū: vt instit. ad
l. acq. §. vlti. vñ in his actionib⁹ sic for-
ma libellū. Ago ego. S. contra. R. qui
panno rubeo fugauit armentū meū vel
pecora mea inclusit: ⁊ ita fame mortua
sunt que qdem iam est anu⁹: q̄ value-

rũt.c.vñ ꝙ illa cẽtũ p̃stet ago contra ipsum: ⁊ ad hoc propono vtilẽ actionem l.agl.vel in factũ. Qḋ ita recte ꝯcipiat̃ libell⁹: probat̃ insti.eod.§.ceterũ: ⁊ hoc quando damnũ datũ est a non corpore in corp⁹. Si aũt damnum datũ sit a non corpore in non corp⁹: vel a corpore in non corp⁹ concipies sic libellũ. Ago ego. S. contra. R. q seruũ tuũ Titiuꝫ: quẽ posueram in compedib⁹ soluit: ⁊ ita illa seru⁹ aufugit: q valuit.xl.iam sunt: xxx.dies vñ ipsa.xl.peto: ⁊ ad hoc ꝓpono actionẽ in factũ subsidiaria.l.aqui. vel q̃ anulũ meũ vel denarios meos excussit de manib⁹ meis: ⁊ deuenerũt in flumine vel mari: quẽ anulũ estimo.c. solidoꝝ: vt illos.c.solidos det mihi contra ipm ago: ⁊ ad hoc propono actionẽ in factũ subsidiariam.l.aq. Qḋ is duob⁹ exẽplis recte concipiat̃ libell⁹: dicit l.ff.de prescrip.verb.l.q̃ actione.

Explicit tractatus de pretoriis actionibus.

Incipit secunda pars huius summe. Et prohemium in tractatum de interdictis.

Uperiori particula explicite sunt pretorie actiones: hic vero sibi locũ vendicant interdicta: q̃ ſm nostre paruitatis igeniũ explicem⁹: nã ⁊ ipsa p̃toria sunt: vt insti.de interdic.in prin. Sꝫ q̃ vocabulũ interdicti: ⁊ in quo interdictũ ab actiõe differat explicuim⁹ i arte.xij.di.nũc tractenus de singulis interdictis q̃liter in vnoquoqꝫ libell⁹ formet̃. Et q̃ ꝑ interdictũ de mortuo inferẽdo: cã religionis tuet̃.ff.de interdi.l.ij.§. ⁊ dignior est cã religionis: vt ar.ff.cõmunia de ser.p̃ca ueri. ⁊ ar. C. de sacro sanc.eccle.l.sancimus: ideo ab ipso primit⁹ incohoemus.

De iterdicto de mortuo inferendo.

Si aliqs vult sepelire, vel inferere mortuũ in sepulchrũ: ad qḋ sepulchrũ sibi ꝯpetit ius inferẽdi mortuũ vl' de nouo velit facere sepulchrũ in locũ suũ purũ ⁊ prohibeat̃ ab aliq̃: poterit agere interdicto de mortuo inferendo: qḋ ꝓhibitoriũ est vel actione i factũ surrogata in locũ illi⁹ interdicti: insti.de interdi.§. ꝓhibitoria: vt.ff.eo.l.j. ⁊ si fuit ꝓhibitũ hẽt p̃dictũ interdictũ ad interesse: ⁊ hꝫ locũ actio i factũ ad interesse vt ꝑ eam tantũ cõsequat̃ actor q̃ntũ iterfuit eius non prohibitũ fuisse.ff.de reli. ⁊ sump.fu.l.libeꝝ: ⁊.ff.de mor.infe.l.j. Uñ in h' interdicto siue actione sic forma libellũ. Uobis dño. B. potestati Bono.conq̃ror ego. S. ḋ. R. q me prohibuit inferre mortuũ in locũ talẽ: in q̃ mihi erat ius iferẽdi: vñ pp̃ illam prohibitionẽ intuli in aliũ locũ preciũ quẽ emi: vel conduxi pro tanto p̃cio.s.decẽ: qḋ interesse dicti loci estimo viginti q̃ peto actione in factũ loco eiusdem interdicti. Qḋ ita recte concipiat̃ libell⁹: probat̃.ff. de mor.infe.l.j. ⁊.ff.de.reli.l.liberum.

De iter.de sepulchro edificando.

Si qs volebat edificare sepulchrũ ad qḋ edificandũ sibi ius competebat ⁊ ab aliq̃ prohibeat̃: habet contra eum interdictũ de sepulchro edificando: vt ff.de mor.ife..l.j.§.p̃tor ait. In q̃ sic forma libellũ. Uobis dño. A. ptãti. Bo.cõq̃ror ego. S. contra. R. q me prohibet volẽtem edificare sepulchrũ in loco tali cuius cõfines sunt tales in quo loco est mihi ius edificandi sepulchrum ⁊ mor-

tuū inferendi: vnde ne me impediat in futurū: ago contra ipm ꝛ ad hoc propono actionē in factū surrogatam in locū interdicti de sepulchro edificando. Qd ita concipiat̄ li. pbat̄. d. §. ptor. Et nota ꝙ bene dixi actiōe in factū: q2 hodie interdicta non proponunt̄. sed actio in factum pro interdictis surrogata.

¶ De interdicto ne quid in loco sacro fiat.

¶ Si qs edificat vel aliqd immittit i loco sacro qd pertineat ad incōmoduz vel deformitatez loci: ꝛ non ad ornatū: tenet̄ interdicto ne qd in loco sacro fiat imittaturue. In hoc aūt interdicto ita ꝯcipit̄ libellus. Ago ego. S. P. R. q immisit vel vult immittere in loco tali sacro cui⁹ tales sunt fines: pp quā immissionem loc⁹ ille turpis ꝛ deformis apparet vnde vt illud qd immisit remoueat vel ne immitat vel imitti faciat ago ꝯtra ipsum vel peto ipm prohiberi: ꝛ ad hoc ꝓpono actionez in factū surrogatā in locū interdicti ne qd ꝛc̄. Qd ita recte concipiatur libellus probat̄. ff. co. l. j. ꝛ. l. ij. §. locorum. ff. ne quid in loco pub.

¶ De interdicto ne quid in loco publico fiat.

¶ Contingit sepe: ꝙ aliqs in via publica: vel in loco publico aliqd edificat vel immittit ideo interdictū proditū ne qd fiat in loco publico: vel via vel itinere publico ꝛ si factū fuerit ꝙ tollat̄: ꝛ sic est istud interdictū ex prima parte prohibitoriū: ꝛ ex secūda restitutorium vt. ff. co. ti. l. j. in pn. ꝛ. §. hoc interdictū ꝛ. §. ait pretor. In hoc aūt interdicto sic concipiat̄ libellus. Ago ego. S. contra R. q vult ponere vel imposuit i loco publico cuius tales sunt fines: tale qd: per qd loc⁹ public⁹ deteriorat̄ vnde peto ipsum prohiberi ne ponat. Vel si posuit dicas vnde vt positū tollat ago ꝯtra ipsum ad hoc propono actionem in factū surrogataz in locū interdicti ne qd fiat in loco publico. Quod ita recte concipiatur libellus: dicunt. ll. p̄call.

¶ De interdicto: ne quid in flumine publico vel ripa eius ponatur.

¶ Si aliqd vult immitti ab aliq̄ in flumine publico vel ripa ipsi⁹ vel forte est immissuz competit hoc interdictū: quorū vnū est ꝓhibitoriū. s. ne qd fiat i flumine publico vel ripa ipsi⁹ aliud restitutoriū: scilicet ꝙ si factū fuerit restituat̄ ꝛ tollatur. vt. ff. co. l. j. in prin. ꝛ. §. deinde ait pretor. ꝛ. ff. de flumi. l. j. In his interdictis ita concipe libellū. Ago ego. S. contra. R. q tale qd posuit in flumine tali propter quod flumen non est nauigabile: vel ꝓpter qd flumen nauigari nō potest. Unde ꝙ remoueat ago contra ipsum. Si aūt nondum posuit sed vult ponere: dicas ita in libello: q vult ponere: vnde peto ipsum prohiberi: ad hoc propono interdictum de fluminibus ne qd in flumine publico ripa vel ipsi⁹ fiat quo pei⁹ nauiget̄: vel actionem in factū subrogatam in locum illius interdicti. Qd ita recte concipiat̄: dicūt. ll. p̄callega. Si autem vis agere ex alio interdicto: scilicet ne qd fiat in flumine publico: concipies ita libellum. Ago ego S. contra. R. q in flumine publico tale qd posuit quo flumen illud aliter fluit ꝙ fluxerat i priore estate: vnde vt remoueat contra ipsum ago. Vel si vult ponere dicas. Ago contra ipsuz ne ponat ꝛ ad hoc propono interdictum ne qd in flumine publico fiat quo alter fluat ꝙ fluxit in priore estate vel actionem in factum subrogatam in locū ipsius interdicti. Quod ita recte concipiat̄ libellus: probatur. ff. ne qd in flu. pub. per to. Si

aũt ppid qȯ immissum est molendinũ
tuum ḿ e factum deterius sic dices. Ago
ego. S.contra. R.qui tale op⁹ vult face
re:vel immittere:vel fecit vel immisit in
flumine tali pp qȯ damnũ mihi infert
q: molédinũ meũ non ita currit:nec ita
fluit sicut cósueuerat:vnde ne ponat vel
immittat:vel si posuit dicas ꝙ remo-
ueat ago contra ipsum: ꝛ adhoc propo
no vtile interdictũ ne quid fiat in flu.
pub.ꝛc̃.Qȯ ita recte concipiatur libell⁹
probatur iuribus pֿcalle.

Ⲥ De iterdicto de loco publico fruẽdo

Ⲥ Si aliqs conducit domũ vel pdiũ
vel arcam publicam a fisco vel repub.
alicui⁹ ciuitatis:ꝛ impediaẗ re condu-
cta frui:habet contra impedienté inter
dictũ de loco publico fruẽdo: vt.ff.e.l.
j. Unde sic forma libellũ.ago ego. S.
cõtra. R.q nó pmittit me vti ꝛ frui loco
publico cui⁹ cõfines sunt tales:quẽ lo-
cũ a tali massario ciuitatis Bonoñ.cõ-
duxi pro.x.libr.Bonoñ.singulis annis
soluẽdis. Uñ ne me prohibeat:ago cõ-
tra ipsum ꝛ ad hoc ꝑpono interdictum
de loco publico fruendo vel actioné in
factum subrogatam in locum illius.
Quod ita recte concipiatur libellus di-
cit.l.pֿcalle.

Ⲥ De interdicto de via publica
reficienda.

Ⲥ Si aliqs vult reficere viam publi-
cam:ꝛ ab aliquo impediẗ:hab; contra
impedienté interdictũ de via publica re
ficienda vt.ff.e.p to. Unde sic concipiẗ
libell⁹. Ago ego. S.contra. R.q me vo
lenté reficere vel purgare talé viam pu
blicam prohibet vnde vt cesset a tali in
iuria ago contra ipsum ꝛ potest addi:ꝛ
vt mihi soluat vel reddat quantũ mea
interest me prohibitum non esse:ꝛ hoc
quando per talem refectionem verteba
tur specialis vtilitas actoris ꝛ ad hoc
propono interdictum de via pub. refi.
vel actionem in factũ subrogatam ꝛc̃.
Quod ita recte concipiatur.lib.dicunt
iura pֿcalle.

Ⲥ De interdicto vt liceat ire age
re per viam publicam.

Ⲥ Si aliqs vult ire p viam publicam
vel vult aliquẽ ducere vel agere ꝛ impe
diẗ ab aliquo:h; ꝯtra cũ interdictũ vt
liceat ire:agere p viam pub. In quo sic
forma libellũ. Ago ego. S.cõtra. R.q
me volenté ire vel agere: vel ducere ta-
le qd p viam publicã ꝓhibuit vel ꝓhib;
vnde ne me ꝓhibeat ago ꝯtra ip̃; ꝛ ad
hoc ꝑpono interdictũ vt liceat ꝛc̃.vel a
ctioné in factũ subrogatam ꝛc̃.Qȯ ita
recte cõcipiaẗ libell⁹ probaẗ.ff.ne quid
fiat in loco pub.l.ij.§.vltimo.

Ⲥ De interdicto vt liceat ripã pu
blici fluminis reficere vel munire.

Ⲥ Si aliqs vult reficere vel munire ri
pa; publici fluminis:ꝛ ab aliq̃ ꝓhibeẗ
h; ꝯtra illũ interdictũ vt liceat ri.pub.
flu.refi. In quo sic forma libellũ. Ago
ego. S.cõtra. R.q ꝓhibuit ꝛ prohibet
me volété reficere vel munire ripam ta
lis fluminis sine aliq̃ impedimẽto naui
gij:cũ essem parat⁹ satisdare ꝛ cauere
noíe damni infecti vsq; ad.x.annos:ẜm
mandatũ p̃toris: vnde ne me ꝓhibeat
ago cõtra ipsum: ꝛ ad hoc ꝑpono in-
terdictũ vt liceat ripam pub.flum.refi.
vel mu.vel actionem in factũ subroga-
tam ꝛc̃.Quod ita recte concipiaẗ li.di-
cit.l.ff.de ripa mu.l.vnica.

Ⲥ De interdicto vt liceat in flu-
mine publico nauigare.

Ⲥ Si qs in flu.pub. vel stagno pub.
vel lacu pu.vel fossa pu. nauigare vel
piscari ꝓhibeaẗ:habet interdictum vt
in flu.pu.li.na. Et in eo sic forma libel

lū. Agō ego. S. ɔ̄. R. q me prohibuit ꝛ ꝓhibet nauigare vel piscari in flumine tali vel stagno: vel fossa: vel lacu: vnde ne me ꝓhibeat ago ɔ̄ cū. ꝛ ad hoc ꝓpono iterdictū vt li. in flu. pu. ꝛc̄. vel actionē i factū surrogatā ꝛc̄. Qd̄ ita recte cō cipiat̄ li. ꝓbat̄. ff. vt in flu. pu. l. vnica.

¶ De interdicto ne vis' fiat ei q in possessionem missus est.

¶ Si qs mittat̄ i possessionē a iudice vel in tenutā alicu⁹ rei cā rei seruande ꝛ tu ꝓhibeas eū esse i possessione vel tenuta: ɔpetit ei hoc iterdictū siue dn̄s siue alter ꝓhibuerit: vt. ff. e. l. j. Et in hoc iterdicto sic cōcipe libellū. Ago ego. S. ɔtra. R. q ꝓhibuit me ire vel esse in possessione taliū rez in q̄rū possessione iudex me mittēdū decreuit: vn̄ ne me ꝓhibeat ago ɔ̄ ip̄z ꝛ ad h̄ ꝓpono iterdictū ne vis. ei q in pos. mis. est. vel actionem in factū ꝛc̄. vel si vis petere tuū iteresse s. quanti tua interesset nō esse ꝓhibitū dicas: vn̄ q2 interest mea i. c. nē esse ꝓhibitum: iō istud interesse peto. Qd̄ ita in vtroq3 casu recte cōcipiat̄ lib. dicit. l. preallc. ¶ Si aūt nō vis predictam actionem ꝓponere dicas ita. Ego ego. S. ɔ̄ R. vt. s. vn̄ ꝙ in poss. rez illarum mittat manu militari: offm̄ iudicis ꝓpono ꝛ vestrū officiū domine iudex imploro Qd̄ ita recte concipiat̄ libell⁹: ꝓbatur ff. e. l. si qs missus. §. j. Et ibi dat cōsiliū Vlpianus ꝙ melius sit agere officio iudicis: q̄ꝫ proponere interdictum.

¶ Interdictum quoꝝ bonorum:

¶ Si aliqs vocat̄ ad successionē alicuius ex testamēto: vel ab itestato: ꝛ vult possessionē rez defuncti ab illis q possidēt aduocare: seu recuperare: h3 locū iterdictū quoz bonoz qd̄ resti. ē ꝛ ptinet ad vniuersitatē bonoz' ꝛ nō ad res singulas vel ad noia: q2 contra debitores hr̄di. nō dat̄: s3 ad bonoz corꝑaliū pos. vt. ff. e. l. j. ꝛ. ij. Vn̄ sic ɔcipe libellū. Ago ego. S. ɔ̄. R. q iniuste tenet vl possidet bona q fuerūt quōdā Titij: cui ex testamēto vl' ab itestato successi: vn̄ coz possessionem peto mihi tradi vel dari: ꝛ ad hoc ꝓpono iterdictū quoz bonorum vel actionē in factū ꝛc̄. Quod ita recte concipiat̄ libell⁹ probat̄. il. p̄allc. ꝛ institu. de interdic. §. adipiscende.

¶ De interdicto quoz legatorum.

¶ Si legatari⁹ sua auctoritate: occupat rē sibi legatā sine hr̄dū volūtate: hereditate iacēte: tenet̄ hr̄dirē illā restituere ꝛ id eqssimū visū ē p̄tori vnū quēq3 nō sibi ipsi⁹ dicere occupatis legatis: sed h̄ ab hr̄de petere. ff. e. l. j. Vn̄ in isto interdicto sic ɔcipias libellū. Ago ego. S. ɔ̄. R. q domū talē cui⁹ fines sunt tales: legatā sibi in testamento Titij: cui Titio ego ex testam̄to successi sua auctoritate iacēte hereditate occupauit: vn̄ predicte dom⁹ pos. mihi dari vel tradi peto: ꝛ ad hoc propono iterdictū quoz legatoz. vel actionē in factū subrogatā ꝛc̄. multi tn̄ sapiētes ponūt in li. cui⁹ dom⁹ possessionē vel q̄ꝫ domū peto mihi restitui: cū isto iterdictū dicat̄ restitutoriū: s3 h̄ cū calūnia procedit. Qd̄ autem libellus sit bene conceptus: probat̄ per. l. preallc.

¶ Interdictū de tabulis exhibendis.

¶ Si aliqs fecit tabulā. i. testamētū: ꝛ illa tabu. ab aliq̄ teneat̄: ꝛ tua itersit illud exhiberi: potes agere ɔ̄ illū interdicto de tabulis exhibēdis: in q̄ sic forma libel. ago ego. S. ɔ̄. R. q testamētū vel codicillos Titij i q̄ vel in qb⁹ mihi legatū fuit relictū nō exhib3: vn̄ ꝙ exhibeat ago ɔ̄ ip̄m. ꝛ ad hoc ꝓpono iterdictū d̄ tabulis exhibēdis: vl' actionē i factū sub rei locū ipsi⁹. Quidā sapiētes sic. Ego ego. S. ɔtra. R. q testamētū vel codicil

los in qbus sunt mihi.x.legata cuz pos set exhi. non exhibet : vndeq̄ interest mea in predictū meū interesse peto : ꝛ ad hoc propono: vt ꝛc. Quod ita recte concipiatur libellus: probatur.ff.eo.l.j. ꝛ.l.locū.§.solent:ꝛ.§.condemnatio.

Interdictum de liberis exhiben.

Si filiꝰ tuus q est in potestate tua: ab aliquo detineat̄ inuitꝰ poteris agere contra eū interdicto de liberis exhibendis hoc modo. Ago ego.S.contra R.q Titiū filiū meū in potestate mea constitutū inuitū detinet vnde peto illū mihi exhiberi: ꝛ ad hꝫ ꝑpono interdict. de libe.exhib.vel ac.in factū subro.i lo. ipsiꝰ.Qđ ita recte concipiat̄ libellꝰ ꝓbatur.ff.eo.l.j.in pn̄.ꝛ.§.in hoc iterdicto.

Interdictum de li.deducendis.

Si filiꝰ alicuiꝰ ab alio detentꝰ exhibeat̄ patri: poterit postea pater contra illū q̄ impedit eū deduci intentare interdictū de deducendis liberis sic. Ago ego.S.contra.R.q prohibet ꝛ impedit me volentem deducere filiū in mea potestate constitutū: vnde ne impediat vl' prohibeat ago contra ipsum : ꝛ ad hoc propono interdi.de libe.deduc.vel actionez in factū subrogatā ꝛc. Qđ recte concipiat̄ libellus: probat̄.ff.eo.l.deinde.§.j.ꝛ.§.hoc autem interdictum.

Interdictum de li.ho.exhi.

Si liber homo detineat̄ ab aliquo inuitꝰ: potest intentare contra detentatorem interdictū de libero homine exhibendo: qđ cuilibet de pp'lo competit: vt ff.eo.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.l.ꝙ lex.§.hoc interdictū Et in hoc interdicto sic forma libellum Ago ego.S.contra.R.q Titiū liberuz hominem inuitū detinet: ꝛ sibi libertatem recedendi quo velit non prestat: vnde ꝙ illū Titiū exhibeat peto: ꝛ ad hoc propono interdictuz de libero homine exhibendo: vel actionem in factū surrogatam ꝛc. Qđ ita recte concipit̄ libellus probatur.ll.preallc.

De interdicto vnde vi.

Si possideas domū vel fundū vel aliquā rē immobilē: ꝛ aliqs te expellat a possessione illiꝰ rei: potes recuperare possessionē illiꝰ rei ꝑ interdictū vnde vi. ꝑ qđ fit restitutio possessionis cū omni cā dāni dati: vt.ff.co .l.j.§.j.in de interdicto sic concipe libellū. Vobis dn̄o.a. potestatis Bonon̄.conqueror ego.S.de tali q me expulit de possessiōe fundi talis: cuiꝰ fines sunt tales: quē fundū possidebam: vnde ꝙ restituat mihi possessionem fundi predicti: ꝛ oēm cām dāni dati ago contra ipm̄: ꝛ ad hoc propono interdictū vnde vi.vel actionem in factū subroga.ꝛc. Si aūt vis agere vt ille restituat ꝛ puniat̄ ꝑ constitutionē si qs in tantā dices retento pn̄.vt.s̄. vnde vt restituat mihi possessionē fundi p̄dicti ꝛ si est dn̄s: vel si hꝫ ius in re ꝙ cadat a dn̄io vel a iure qđ hꝫ: vel si non dn̄s: sine non hꝫ ius in re: vt estimationē ipsiꝰ fundi mihi soluat: ago contra ipm̄ ꝛ ad hoc propono constitutionē: si qs in tātā

Si aūt tu non fuisti expulsus: sed coloni tui dices. Ago contra talem q colonos meos q erāt in possessiōe talis fundi expulit violenter de ipso fundo: vnde ꝙ restituat ꝛc.vt in primo libello. Qđ ita recte concipiat̄ libellꝰ probat̄.ff.e.l. j.§.j.ꝛ.§.quotiens.ꝛ.§.siue aūt.§.rectissime.ꝛ.§.pe.ꝛ.l.cū fundū: ꝛ.l.colonꝰ.C. e.l.si qs in tantā. Si aūt rustici ꝯtra dicūt seruitia debita dn̄is exhibere: sic agūt dn̄i ꝯtra eos. Ago ꝯtra talē q me talibꝰ seruitijs: puta capone: vel spatula porci debitis mihi ꝛ antecessoribus meis ab ipso ꝛ antecessoribꝰ suis solutis per.xxx.annos: quam solutionē alle

go ad probanduz dicta seruitia debita
me quasi spoliauit: contradicēdo mihi
soluere seu reddere: vnde ꝙ restituat mi
bi q̄si possessionem illorū seruitiorum:
ago contra ipsuz ꝛ ad hoc propono vti
le interdictum vnde vi. vel actionem in
factū vtilem subrogatam ꝛc̄. vel vtilem
conditionem ex. l. si quis in tantam.

¶ De interdicto qȯ vi aut clam.

¶ Si aliquis contra tuam denuncia-
tionem aliquid faciat in tuo: ꝛ siue de-
nunciatio fiat per iactum lapilli: siue a
lio modo: videtur vim facere. Item si
qs te celante: quem suspicat̄ sibi contro
uersiam moturum vel suspicari debuit
aliquid ī tuo solo facit: videtur clam fa
cere: vnde competit tibi interdictum qȯ
vi aut clam. vt. ff. eod. l. j. §. quod si vi. ꝛ
l. viz facit: ꝛ. l. prohibere. §. clam. ꝛ. l. ser
uitus: vnde in hoc interdicto sic cōcipe
libelluz. Ago ego. S. contra. R. qui me
inuito: ꝛ contra meam prohibitionem
ꝛ denunciationem in tali loco cuius fi-
nes sunt tales: quem locū dico ad me ꝑ
tinere iure dominij vel quasi vel ratio-
ne vsufructus: vel alteri⁹ interesse opus
fecit: vel fieri facit post meam denuncia
tionem ꝛ prohibitionem: vnde vt illud
op⁹ remoueat ꝛ ī pristinū patiat̄ statuz
restitui suis expensis: ago contra ipsuz
ꝛ ad hoc propono interdictū qȯ vi aut
clam. vel actionem in factū subrogataz
ꝛc̄. Qȯ ita recte concipiat̄: dicit. l. ff. co.
tit. l. j. l. semper: ꝛ. l. competit. §. vltimo.

¶ Si autē fecit opus te ignorante ꝛ ce
lante: ita concipies libellū. Ago contra
R. q op⁹ fecit in loco tali: me ignorante
ꝛ celante: ꝛ suspicante seu suspicare de
bente: me sibi controuersiam moturum
quem locū dico ad me pertinere iure do
minij vel quasi vel ab alio iure: vnde vt
predictum opus patiatur destrui: suis
expensis ꝛc̄. vt in superiori libello.

¶ De interdicto vti possidetis.

¶ Si qs turbat te in possessione tua: ꝛ
non permittit te pacifice possidere ha-
bes contra ipsum interdictū vti posside
tis: ꝑ qȯ possessione habitaz retines: ꝛ
ꝑꝑea dr̄ retinēdo possessionē: vt inst. de
interdictis. §. retinendo: ꝛ in hoc interdi
cto sic concipe li. Ago ego. S. ꝯ. R. qui
me in tali domo vel fundo: cuius fines
sunt tales: quem possideo inquietat ꝛ ꝑ
turbat: nȯ permittendo me pacifice pos
sidere: vnde ne vim turbatiuam: vel in
quietatiuā mihi inferat: aut aliquo mo
do inquietet possessionem meam pro-
hiberi peto: ꝛ ad hoc propono ꝛc̄. Qȯ
ita recte concipiat̄ libellus: dicit. l. ff. co.
l. vnica: ꝛ insti. de interdicto. §. retinē.
Et no. ꝙ simili modo facere posses li.
si aliqui colonos tuos inquilinos aut scri
pticios in possessionez tui soli: non per
mittendo eos laborare ꝛ consueta tibi p̄
start seruitia inquietaret. Er latius no-
tatur in arte distin. xij.

¶ De interdicto vtrobi.

¶ Si aliquis turbat seu inquietat te ī
possessione rei mobilis: habes contra
turbantem interdictum vtrobi. in quo
sic forma libellum. Ago contra. R. qui
me talē rez mobilem: cui⁹ talia sunt si-
gna: non permittit pacifice possidere:
turbando mihi possessionem illius rei:
vnde ne me turbet: sed permittat paci-
fice possidere: Ago contra ipsum: ꝛ
ad hoc propono interdictum vtrobi.
vel actionem in factuz ꝛc̄. Quod ita re-
cte concipiatur libellus: ꝛ probatur. ff.
c. l. vnica: ꝛ institu. de inter. §. retinēde.

¶ Interdictum de superficiebus.

¶ Si imposuisti superficiem. in solo a
lieno. ꝛ alius turbat te in superficie illa
succurritur tibi superficiario per inter-

dictũ de supficieb⁹: vt.ff.eo.l.j.ꝛ.ff. vti possi.l.si duo.§.labeo: ꝛ seqnti.in quo sic forma libellũ. Ago contra. R.q me superficiem positam in tali solo cui⁹ tales sunt confines: qd solũ ad superficiẽ imponendam: a Sempronio dño ipsi⁹ soli conduxi: pacifice possidere non permittit: immo me in possessione ipsius superficiei turbat ꝛ inquietat: vnde ne me turbet ago contra ipsum: ad hoc ꝓpono interdictũ de superficie: vel actionem in factũ subrogataꝫ ꝛc̃. posset etiã proponi interdictum vti possidetis probatur per. ll. pallegatas.

¶ Interdictum de itinere actuqꝫ priuato.

¶ Hoc interdictũ prohibitorium est: pertinens ad tuendas rusticas tantummodo seruitutes: vnde si aliqs vadit ꝑ fundũ alicui⁹ priuati siue iure seruitutis siue non: dũ tamen hoc anno sit vsus itinere vel actu: non vi. non clam. vel precario. ꝛ venit ali⁹: ꝛ prohibet ipsum volentẽ ire agere: ideo competit sibi interdictũ de itinere actuqꝫ priuato: vt.ff.e.l.j. ꝛ in eo sic forma libellũ. Ago ego. S. contra. R.q me volentem vti: ꝛ vtenteꝫ via: itinere: vel actu per talem fundum cuius tales sunt confines prohibet: qua via itinere: vel actu vsus sum hoc anno non vi: non clam: non ꝑcario: vnde ne me prohibeat. ago contra ipsum: ꝛ ad hoc propono ꝛc̃. Qd ita recte concipiat libellus probatur. ll. pallega.

¶ Interdictum de itinere actuqꝫ priuato reficiendo.

¶ Si tu habes seruitutem vie: itineris vel actus: ꝛ vis reficere locum illũ: vnde tibi debet illa seruitus ꝛ ab aliquo ꝓhibearis: competit tibi contra illũ hoc interdictũ: vt.ff.eo.l.vnde.§.ait pretor. in quo sic forma libellũ. Ago cõtra. R. qui me volentem reficere viam. iter nue actum: quam vel quem habeo per fundũ talem: cuius fines sunt tales: de iure mihi constitutam ꝛ debitam impedit ꝛ prohibet reficere: vnde ne me impediat: ago contra ipsum: ꝛ ad hoc propono interdictum de itinere actuqꝫ priuato reficiendo: vel actionem in factuꝫ subrogatam ꝛc̃. Quod ita recte concipiatur libellus: dicit. l. pallegata.

¶ Interdictum de aqua quotidiana.

¶ Si habes ius aque quottidiane: ducendo ad predia tua ꝛ ab aliquo prohibearis aquam illam ducere: habes contra illũ interdictũ de aqua quotidiana qd est prohibitoriũ: ꝛ interdũ restitutorium est Aqua autem quotidiana non dr̃ ea q̃ quotidie ducit̃: sed ea que quotidie duci potest: si velit: vt.ff.eo.circa principiũ vnde in hoc interdicto sic concipe libellũ. Ago contra. R. qui me prohibꝫ ducere aquam per fundum talem cui⁹ fines sunt tales: quaꝫ aquam duxi hoc anno: nõ vi non clam: non precario: vnde ne me impediat seu prohibeat: ago contra ipsum: ꝛ ad hoc propono actionem in factuꝫ ꝛc̃. Quod recte concipiatur libellus probatur. l. pallega.

¶ Interdictũ de aqua estiua.

¶ Si habes ius ducendi aquam estiuam ad locũ tuũ: quam in priori estate duxisti a me: ꝛ ab aliquo ipediaris: ne eam ducas: habes contra eũ interdictũ de aq̃ estiua: ea q̃ sola estate expedit vti vt.ff.e.l.j.circa.prin.i hac actiõe sic forma libellũ. Ago ego. S. ꝯ. R.q me ꝓhibet vel impedit ducere aquam estiuam ꝛ fundũ meũ: ꝛ ad irrigandas teneras cucumellas vel citreolas vel alia vti aquam illam duxi priori estate vnde ne me impediat vel prohibeat: ago contra eũ: ꝛ ad hoc propono interdictum de a-

qua estiuā: vel actionem in factū subro garam ⁊c. Quod ita recte concipiatur libell⁹ pbat.ff.c.l.j.§.deinde ait ptor.

¶ Interdictum de aqua ex castello.ducenda.

¶ Si aquam per castellum idest per receptaculum quo aquam publicam recipit: ducis ad locū tuū: ⁊ impediris illam aquam ducere habes interdictum de aq̄ ex cast.du.vt.ff.de aq̄ quotidi. ⁊ esti.l.j.§.ait pretor quo ex castello i quo sic forma libellum. Ago ego. S.contra. R.q iniuste prohibet me seu impedit aquam ducere ex castello idest ex illo tali receptaculo: qd recipit aquam puplicam: ex quo loco ius est mihi siue competit aquam ducere: vnde ne me prohibeat: ago contra ipsum ⁊ ad hoc propono interdictum de aqua ex castel.duce. acti.in factū ⁊c. Qd ita recte concipiat libellus dicunt iura prealle.

¶ Interdictum de riuis.

¶ Si qs habet riuū per quem aquam ducit: ⁊ ab aliquo impediat aquam per illū ducere: vel prohibeat ne ducat: vel vult reficere riuū illū vel purgare ⁊ ab aliquo prohibetur. Vel si aliquis habeat spec⁹ vel septa i flumie: vel habeat fossam vel puteū: ⁊ vult ducere aquam vel reficere vel purgare ⁊ ab aliquo p hibeat habet interdictū de riuis: vt. ff. codez.l.j.in princi.in hoc aūt interdicto sic forma libellum. Ago ego. S.contra R.qui me prohibet ⁊ impedit ducere aquam per riuū vel septa vel specuz: vel ducere aquam de puteo sicut priori estate: vel hoc anno duxi vel reficere: vnde ne ipediat vel me prohibeat: ago cōtra ipsum ⁊ ad hoc propono ⁊c. Quod ita recte concipia.libel.dicit.l.preallega.

¶ Interdic.de fonte reficiendo.

¶ Si aliqs habet vsum hauriende aque de fonte vel puteo vel piscina: vel lacu: ⁊ ab alio impedit competit ei contra ipsum impedientem hoc interdictū de fonte. Aliquādo q vult reficere fontem: vel puteū: ⁊ ab alio impedit vel p hibet reficere vel purgare: ⁊ tūc habet interdictū de fonte reficiendo: vt.ff.eo. l.j.in princi.⁊.§.deinde ait pretor: i quo sic forma libellū. Ago ego. S.contra. R. qui prohibet me vel impedit vti aq̄ de fonte: lacu: puteo: vel piscina tali: cuius fines sunt tales: qua aqua vsus suz hoc anno: non vi: non clam: non precario vnde ne me impediat vel prohibeat vti aqua illa sicut hoc anno vsus fui: ago contra ipsum: ⁊ propono interdictū de fonte vel actionem in factū surrogatam ⁊c. ¶ Sed pro reficiendo sic concipe libellū. Ago contra te: qui me prohibes vel vel impedis purgare fontem: vel reficere piscinam: vel lacū vel puteum: cuius fines sunt tales: vnde ne me impedias purgare predicta: sicut ius est mihi purgādi: ⁊ vsus suz hoc anno: nō vi: non clam: non precario: ago contra ipsum ⁊ ad hoc propono interdictuz de fonte reficiendo: vel actionem in factū surrogatam ⁊c. Quod ita recte concipiatur libellus: dicunt iura predicta.

¶ Interdictum de Cloacis.

¶ Si vis cloacā tuā purgare: ⁊ ab alio ipediris. itē si vis cloacā de nouo facere: ⁊ ab aliq̄ prohibearis: vel si aliqs imisit cloacā in tuo habes contra cū interdictū de cloacis in quo sic forma libellū. Ago ɔtra. R.q prohibet me purgare vel reficere cloacam meam: q̄ est i loco tali iter me ⁊ ipm. vnde ne me prohibeat vel impediat: ago ɔtra ipsum: ⁊ ad hoc propono interdictū de cloacis: vel actionē i factū ⁊c. Vel sic ago ɔtra R.q inter cloacā q̄ est inter me ⁊ ipm i

loco tali immittit talia per que vsus me
us in cloaca illa impedit: vnde ꝙ illud
remoueat: ago contra ipsum: ⁊ ad hoc
propono vt.s. Quod ita recte concipia
tur libellus: dicit.l.ff.co.l.j.

¶ Interdictum de precario.

¶ Si rem tuam concessisti alicui pre-
cario: ⁊ ille non vult eam restituere: po
tes eam recuperare per interdictum de
precario: vt.ff.cod.l.j. in quo sic forma
libellum. Ago ego. S. contra. R. cui ta
lez rem concessi precario: ⁊ ea mihi red
dere cōtradicit: vnde ad hoc vt mihi re
stituat: ego contra ipsum ⁊ propono in
terdictum de precario: vel actionem in
factum surrogatam in locū illius inter-
dicti. Quod ita recte concipiatur libel-
lus probatur.ff.co.l.j.⁊.ij.

¶ Interdictū de arboribus cedendis

¶ Si arbor vicini tui impendet supra
domū tuā: vel agrū: vel si arbor illa su-
perexcrescat ⁊ damnum inferat funda-
mentis tue domꝰ habes contra domi-
nū arboris interdictum de arboribus ce
dendis: per qd̄ consulit̄ ei q habet arbo
rem ꝙ eam succidat: alioquin tu in cu-
ius domū vel agrū impendet: succidere
poteris: vt.ff.cod.l.j. in hoc autez inter
dicto sic forma libellū. Ago ego. S. cō-
tra. R. q arborem positam in domo sua
vel area: ⁊ impendentem super domuz
meam: non vult succidere: nec etiam pa
tit̄ ꝙ ego succidam vnde ꝙ me succide
re vel incidere patiat̄ ago contra ipsum
⁊ ad hoc propono interdictū de arbori
bus cedendis vel actionem in factū sur
rogatam. Si autem impediat in agro
dices ita Ago contra. R. cuiꝰ arbor po
sita in predio suo: impendet super pre-
diū meū: quam arborem ipse a terra vs
qꝫ ad.xv.pedes deglabare non vult: vn
de ne me probibeat deglabare volen-
tem vsqꝫ ad predictū legitimū modum
ago contra ipsum: ⁊ ad hoc propono in
terdictū de arboribꝰ cedendis: ex.ij.ca-
pite vel actionem in factū ⁊c̄. probatur
in.l.precalle.§.deinde ait pretor.

¶ Interdictum de glande legenda.

¶ Si fructꝰ arborū tuarū cadant in
fundū vicini tui: ⁊ vis illos fructꝰ colli-
gere: sed vicinus tuꝰ te probibet habes
contra illū interdictū de glande legen-
da: in quo sic forma libellum. Ago ego.
S. contra. R. q fructꝰ q ceciderūt ex ar
bore mea in agrū suū non patit̄ me col-
ligere: vnde ne me probibeat volentem
colligere ago contra ipsum: ad hoc pro-
pono interdictum de glande legenda:
vel actionem in factū surrogataz in lo
cū ipsius interdicti. Qd̄ ita recte conci-
piatur libellus dicit.l.ff co.l. vnica.

¶ Interdictum de migrando.

¶ Si ab aliquo domū conduxisti: ⁊
modo res tuas vis inde extrahere: ⁊ do
minus te probibet: ⁊ habes contra eum
interdictū de migrando: ⁊ in eo sic for-
ma libellū. Ago ego. S. contra. R. qui
talem domum mibi locauit: cuiꝰ fines
sunt tales: pro decem solidis: vel etiam
gratuite concessit: in quam domuz res
tales intuli: quas me extrahere non ꝑ-
mittit: neqꝫ me libere exbire cum rebus
meis permittit: vnde ne me impediat a
go contra ipsum: ⁊ adhoc propono in-
terdictū de migrando: vel actionem in
factum surrogatam ⁊c̄. Quod ita recte
concipiat̄ libellꝰ probat̄.ff.cod. l.j.§.j.⁊
§.hoc interdictū: ⁊.§.si pensio.

¶ De interdicto saluiano.

¶ Si colonꝰ tuꝰ intulit res i fundo: vel
inquilinus in domo: ⁊ res ille a colono
vel inqlino: vel ab alio possidentur: po-
tes possessionem illarū rerū auocare ꝑ
interdictū saluianū hoc modo. ago ego

S. ꝯtra. R. q res tales mihi obligatas a colono meo tali: ꝓpensione fundi ta lis quem sibi locaui pro decem tenet seu possidet vnde ꝙ mihi possessionem re rũ predictarũ tradat: ago contra ipsũ ⁊ ad hoc propono interdictum vtile sal uianũ: vel actionem in factũ surrogatã loco ipsi⁹ interdicti. Probat̃. ff. eo. l. j. ⁊ C. e. l. j. ¶ Si autẽ vis agere ꝯtra ipsum colonũ vel ei⁹ heredes dicas. Ago con tra. R. colonũ meũ vel heredem: cui lo caui prediũ tale pro decem nomine pen sionis mihi soluendis: pro qua pensiõe res sue tales fuerunt mihi obligate: vn de vt res illas mihi tradat: ago ꝯ ipm ⁊ ad hoc ꝓpono iterdictũ saluianũ di rectũ: vel acti. in fac. ⁊c̃. vt p iura preal.

¶ Interdictũ de no. operis nũciatiõe.

¶ Si alicui volenti edificare in solo tuo tu dnũciasti ne edificaret ⁊ ille post denunciationem edificauit: habes con tra eum interdic. de noui oper. nũcia. p qd̃ compellit̃ edificium destruere: suis expensis etiam si iuste edificauerit: vt ff. eod. l. j. in prin. ⁊ l. pretor ait. in prin. Et in hoc interdic. sic forma libellũ. A go ego. S. contra. R. q postq̃ nũciaui nouũ op⁹ in edificio tali per iactũ lapil li ipse edificauit: vnde ad hoc propono interdic. de noui oper. nunci. vel actio. in factum ⁊c̃. Quod recte concipiatur libel. dicunt. ll. preallegate.

¶ De interdicto vt liceat edificare ei cui nunciatum est si satisdederit.

¶ Si tibi nũciatum est nouũ op⁹ ⁊ tu satisdedisti: vel parat⁹ es satisdare: vel nũcianti si presens est: vel vrbicarie pre fecture vel prouinciali si nuncians sit ab sens de opere moliendo tuis expensis si apparuerit te iniuste edificasse: ⁊ ille adhuc non cessat te impedire: habes cõ tra eũ interdictũ hoc qd̃ est prohibito riũ: ne vis fiat ei q satisdedit de opere destruendo si vult edificare: vt. ff. de no ui operis nũciatio. l. pretor ait. §. deide ait pretor. ⁊. §. hoc interdictũ. Et in hoc interdicto sic forma libellũ. Ago ego S. contra. R. q cũ denũciasset mihi no uũ op⁹: ⁊ sibi satisdederim de opere de moliendo: si appareret me iniuste edi ficasse vel parat⁹ essem satisdare: ⁊ nũc velim edificare: ipse me prohibere ⁊ im pedire quo minus edificem non cessat: vnde ne me impediat ago contra ipsũ ⁊ ad hoc propono interdic. de no. ope. nũci. quo cauet̃: vt satisdatione prestita ab eo cui nũciat̃ nouũ op⁹ non impedia tur: quomin⁹ edificet: vel actionem in factum subrogatum ⁊c̃. Quod recte cõ cipiatur libellus: dicunt. ll. preallega.

¶ De interdicto fraudatorio.

¶ Contingit ꝙ aliquando debitor a lienat in fraudem creditoris: ꝑ qd̃ cõ petit creditori interdictũ fraudatorium vt. ff. de solu. l. pupilli debitor. in princi. Item competit creditori caluisiana ⁊ pauliana seu fauiana: de qb⁹ plene dixi mus. s. in suis rubricis: vnde que dicta sunt in illis: intelligantur in hoc interdi cto tacite repetita.

¶ Explicit tractatus de interdictis.

¶ Incipit tertia pars hui⁹ sum me ⁊ prohemium in tractatum de edictis.

Voniaz in superiori par ticula huius o pusculi aliquan tulũ circa inter dictorũ intelle ctus describen dos versatũ est:

consequens erit vt de edictis: que ⁊ pretoria sunt sicut ⁊ interdicta: studosiꝰ discramꝰ: vnde qꝛ edictū ab illo corrupto contemptam pretoris vindicat maiestatem: ideo de eo primitꝰ videamꝰ. Que autē differentia sit inter edictū ⁊ interdictū: in arte. xij. dist. notat̄ diligenter.

¶ Edictum de albo corrupto.

¶ Si quis corruperit seu deleuerit vel cassauerit albū pretoris loco cuius hodie sunt quaterni communis punitur in quadraginta aureis per edictum de albo corrupto: vt. ff. de iurisditione omnium iudicū. l. si qui id: ⁊ institu. de actione. §. penales: in hoc autē edicto: sic concipe libellū. Ago contra talem: qui quaternos cōmunis: siue libellos ⁊ alia in quaternis communis posita corrupit vel abradendo vel mutando vel intercedendo: alias interlineādo vnde ipsum peto puniri in. l. aureis: ⁊ ad hoc propono vtilem actionem in factum subrogatam in locum edicti: de albo corrupto: vel ipsum edictum vtile. Quod ita recte concipitur libellus: dicunt iura preallegata.

¶ Edictum. Si quis ius dicēti non obtemperauerit.

¶ Si qs iudicij non obtemperauerit vel in principio vel in medio vel in fine iudex potest eū mulctare ex illo edicto: in quo sic forma libellū. Ago ego. S. cōtra. R. q vocatꝰ a tali iudice communitatis Bononien. ꝙ veniret coram eo ad meam petitionem: ⁊ ꝙ mihi responderet: venire contempsit: vnde qꝛ non venit: interest mea intantū ideo illud interesse peto: ⁊ ad hoc propono edictū: si qs ius dicenti non obtemperauerit.

¶ Si aūt vis ꝙ iudex eū puniat idest mulctet pena pecuniaria: concipias ita libellū. Ago ego. S. contra. R. q mandatū sibi a vobis factum non adimpleuit: ⁊ sic vobis non obtemperauerit: vnde vt ipsum puniatis: ago: ⁊ ad hoc propono actionem in factū ex edicto si qs ius dicenti ⁊c. Qd ita recte concipiat̄ libellus probatur. ff. eod. l. vnica.

¶ Edictū. Si qs temere vocauerit aliquē in ius: quem vocare non licet.

¶ Si aliqs temere vocauerit aliquem in iudicio: quem vocare non lꝫ: puta patronū vel parentem: sine venia punit̄ in l. aureis per hoc edictū: vt. ff. de in ius vo. l. pe. ⁊ fi. in quo sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q me patrem suū seu patronū vocauit in ius sine venia: sibi concessa a pretore siue a potestate: ⁊ in dicta vocatione fuit litē contestatus vnde ipsū in. l. aureis condemnari seu puniri peto: ⁊ ad hoc propono actionē in factum ex edicto: de in ius vocando. Qd ita recte concipiat̄ libellus dicunt ll. preallega. ⁊ insti. de actio. §. penales.

¶ Edictū. Si quis in ius vocatus non ierit.

¶ Si qs vocatus fuerit a iudice: ⁊ ipse non vadit ad eū: potest iudex eū punire ꝫm iurisditionem suam: ex hoc edicto: si qs in ius vocatꝰ non ierit: vt. ff. e. l. j. ⁊. ij. hoc edicto sic concipias libellū. Ago ego. S. contra. R. q vocatꝰ a iudice tali non venit coram eo cū esset iurisditiōs ꝙuis suppositꝰ: vnde peto ipsū condemnari ꝫm volūtatem vr̄aꝫ ad hoc propono actionem in factū ex edicto: si quis in ius vo. ⁊c. Quod ita recte concipiat̄ libellus: dicunt. ll. predicte.

¶ Edictū de eo q non accepit aliquem fideiussorem pro eo principali

¶ Si aliqs noluerit recipere fideiussorem pro illo q debebat satisdare iudicio sisti idest dare fideiussorem ꝙ stabit iudicio: ⁊ actor fideiussorem illū recusat

z aliũ petit: ideo proditũ est edictũ per qḋ pena imponit̃ ei.l.aureorũ: vt. ff. de in ius vo. vt eant.l.ij.hoc edicto sic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. qꝛ me fideiussorem iudicio sistendi cā paratũ dare locupleté z fide dignũ z habilem ad conueniendũ: fine cā recipere recusauit: cum de iure recusare non debuit: vnde ipsum condemnari peto in.l. aureis: z ad hoc propono actionem in factũ: ex edicto in ius vocandi vt eant vel Mḋ ita recte conc. lib. dicit.l. pālle.

Edictũ. Ne quis eum qui in ius vocatus est vi eximat.

Si aliqs vis eximit aliquem vocatũ ad iudiciũ: punit̃ in quantũ actor in litem iurauerit ex hoc edicto in quo sic forma libellũ. Ago ego. S. contra. R. q titiũ a me vocatũ in iudiciũ: vi seu dolo malo exemit: vnde quantũ in litem iurauero in tantũ ipsum peto condemnari: vel aliter: vnde meũ singulare iteresse peto: qḋ estimo centũ solid. z ad hoc propono actionem in factũ: ex illo edicto: ne qs eũ zc̃. Mḋ ita recte concipiat̃ libell⁹ dicit .l. ff. eodem.l.j.ij.z.iij.z pe.

Edictũ de eo per quem factum est quo min⁹ quis in iudicio sistat.

Si aliqs dolo malo vocatũ ad iudiciũ extimat: ne ad iudiciũ veniat tenetũr actione in factũ ex illo edicto: i hoc aũt edicto sic concipe libellũ. Ago contra. R. q impediuit dolo malo Titiũ q̃ minus in iudiciũ veniret: z mihi in iure meo respõderet: vnde qꝛ mea interest i xx. id factũ non esse ipsum. R. in predictis. xx. condẽnari peto: z ad hoc propono actionem in factũ ex edicto de eo ꝑ quem factũ est zc̃. Mḋ ita debeat concipi libellus probat̃. ff. eod.l.j. in princ.

De actione in factũ ex edi. de edẽ.

Si aliqs hꝫ instrumẽta tua propria vel communia vel ratiões: z eas tibi nõ exhibuit: poteris ea petere tibi edi ꝑ officiũ iudicis: vt. ff. de edendo vbi primo Rñ. illo non edente: succedit actio ista i factũ ex hoc edicto: in quo sic forma libel. Ago ego. S. cõtra. R. q rationes mihi vel instrumenta mea propria vel communia cũ ab eo petij non exhibuit vel edidit z maliciose: qꝛ min⁹ plene: vñ qꝛ ꝑ illas rationes vel instrumenta nõ edita vl' maliciose edita suꝫ dãnificat⁹: i. xx. ideo illa. xx. peto: vel si nõ vult facere certũ dicat peto meũ iteresse: z ad hoc propono actionem in factũ ex edicto de edendo. ꝙ ita recte cõcipiat̃ lib. ꝓbat̃. ff. e.l. vbi. §. fi. z.l. argẽtari⁹. §. vl.

De actione in factum ex edicto de calumniatoribus.

Si aliqs dat pecuniaꝫ alicui vt moueat contra te negociũ vel cãm per calũniam: vt calũniose vocet te coram iudice: vel dum aliqs vellet te vocare calumniose coram iudice: dedi sibi pecuniam ne te vocaret: in vtroqꝫ casu dat̃ actio in factũ ex edicto de calumniatoribus in q̃druplũ infra annũ: post annũ in simplũ in hoc auteꝫ interdicto sic forma libellũ. Ago ego. S. contra. R. q. xx. recepit a. H. vt mihi q̃stionem talem calũniose moueret: vnde illos. xx. mihi solui in q̃druplũ peto: z ad hoc ꝓpono actioneꝫ in factũ q̃ orit̃ ex edicto de calũniatorib⁹. qḋ ita recte concipiat̃ libellus dicit.l. ff. eo.l.j. z.iij. Si autem accepisti pecuniam: ne mihi calũniam faceres sic forma lib. ago ego. S. cõtra R. qꝛ recepit a gaio. xx. soli. ne mihi calũniosam q̃stioné moueret: vnde istos xx. sol. in q̃druplũ mihi solui peto: z ad hoc propono actionem vt. s. z probat̃ ff. eodem.l. si qs ab aliquo. Et nota ꝙ ista meli⁹ notantur in arte. iiij. distin.

¶ De actione in factum subrogata in locuz actionis de dolo post bienniū.

¶ Quia actio de dolo infra bienniuz competit ⁊ non ultra. ut .C .de dolo.l. ultim. ideo post biennium contra ipsuz dolosum in eo quo locupletior est factꝰ actio in factum inducta est in locum actionis de dolo que perpetuo competit. ut.ff.de dolo.l.itaqz. in qua sic forma libellum. ut dixi.s.in actione.de dolo.

¶ De actione in factuz subrogata in locū actionis de dolo contra parentes ⁊ coniunctas personas.

¶ Est ⁊ alia actio in factum subrogata in locum actionis de dolo que datur liberis ⁊ libertis deceptis a patre ⁊ patrono contra ipsosꝰ: ⁊ quibusdam alijs personis humilibus: contra eos qui in dignitate excellunt plebeio consularem ⁊c. ut.ff.eodem.l.nō debet unde in hac actione sic forma libellū. Uobis domino potesta. Bononiensis conqueror ego de. M. patre meo: q cū sim emancipatus: suis suasionibus tota die mihi suadendo induxit me ut venderem sibi digestū meū alias non venditurus: vel dum proposuissem vendere: suo dicto vendidi sibi.x. minus ꝙ valeret: unde ꝙ mihi digestū meum restituat: vel illa mihi decem mihi soluat: ago contra ipsum: ⁊ ad hoc propono actionem in factum que contra tales intentatur. Et ꝙ ita recte concipiatur libellus dicit lex preallega.

¶ De actione in factum ex edicto de alienatione iudi.mu.causa facta.

¶ Si contra aliquem volebas intentare actionem rei ven. vel aliam actionem realem vel aliquam personalem: qui sit in rem scripta: ut quod metus causa. ut.ff.quod metꝰ causa.l. meū. §. cū autem. ⁊ interdicta omnia: ut.ff. de interdic.l.j.§.interdic. ⁊ ille q rem illaz possidebat causa futuri istiꝰ iudicij mutandi alienauit in alium forte potentiorem: mutandi dico quantum ad se ⁊ ꝙ ab alio suscipiatᷣ cui alienauit: nam rez vult trahere: sed litem ad alium transfert ut molestū aduersariū pro se subijciat: habes contra illū alienantem actionem in factū a pretore per quam tuū interesse consequeris reseruata tibi rei vendicatione: vel alia reali contra possessorem cū possessio subijciat aduersarium actioni in rem. ut.ff.eodem.l.j.§.j.⁊.l.item in fi.⁊.C. eo.titulo.l.unica: unde sic forma libel. Ago ego.S.contra R.q causa mutandi a se iudicij: talem rem: cuius nomine volebam agere contra ipsum alienauit ⁊ dedit Titio: cum res illa sit ad eū reuersura: q Titius est potentior: ꝙ aduersarius meus. R. vel est alterius prouincie: vel homo maliciosus: unde qr propter talem alienationem interest mea in.xx. peto ideo illud interesse meū: ⁊ ad hoc propono actio. in fac. q descendit ex edicto pretoris: de aliena.iu.mutan.cau.fac. Quod recte concipiatᷣ lib. dicunt iura preallegata.

¶ De actione in factum ex edicto nau.cau.statu.

¶ Si aliqs intrat nauim cum rebus suis: vel cauponam vel stabulū ⁊ de rebus suis amittat: pretor duabꝰ actionibus sibi succurrit: quarū una est in simplū contra nau.cau.stabu. ⁊ est ex contractu vel quasi. Alia est in duplū: ⁊ est ex quasi maleficio: ⁊ utraqz competit contra predictas personas: ut.ff.eo.l.j.in princi.⁊.l.ulti.§.hec actio. ¶ In prima sic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. nautam: cauponem: vel sta-

bularium: in cuius naue: domo: vel sta
bulo res tales amisi: vnde q² res illas
non vult restituere peto interesse meū
qđ estimo viginti ⁊ ad hoc propono ac
tionem in factū ex edicto nau. cau. sta-
bul. vt re. resti. Qđ ita recte concipiat̃
libel. dicit. l. ff. eodem. l. j. in princi. ⁊ l. ⁊
ita. §. hec actio. ¶ In secunda actione
q̄ dat̃ in duplū: teneas ea q̄ dixi in rubri
ca furti aduersus nau. cau. stabu.

¶ De actione in factum ex
edicto de his qui deiecerunt vel
effuderunt

¶ Si aliquis deijciat vel effundat ex
domo: ⁊ sic illud quod deijcitur cadat
super aliquem transeūtem: ⁊ vestimen
ta sua vel alie res per hec deteriorate
sunt ille q damnū passus ē habet actio
nē in fac. ex illo edicto: de his q deiece.
vel effu. contra eū ex cuius domo deie-
ctū est. Si autem ex illa deiectione liber
homo pereat: dabit̃ predicta actio con-
tra deijcientem: ⁊ erit condemnandus
in. l. aureis vt probat̃. ff. eodem. l. j. § . j.
⁊. ff. de actio. ⁊ obligat. l. ex male. §. his
quoq̄. In hoc edicto sic forma libellum
Ago ego. S. contra. R. ex cuius domū
in qua ipse habitat: tale qd deiectū vel
effusum est: propter quod vestimenta
mea ⁊ mee res deteriorate sunt in vigi
ti vnde illa. xx. mihi prestari peto in du
plū: ⁊ ad hoc propono actionem in fa-
ctū ex edicto vt. s. Quando autem liber
homo fuit peremptus: ita libellus conci-
piat̃. Conqueror de. S. ex cuius domo
quam ipse inhabitat: tale qd fuit deie-
ctum vel effusum: propter quod pater
meus mortuus fuit: vnde ab eo quinq̄-
ginta aureos mihi prestari peto: ⁊ ad
hoc propono actionem in factū ex edi-
cto ⁊c̄. Si autem ex illa deiectione vel
effusione: corp⁹ liberi hominis lesum sit
concipe sic libellum. Ago contra talem
ex cuius domo quam ipse inhabitat: ta
le quid est effusum vel deiectū: vnde cor
pus meū lesum: ē ꝓpter quam lesionē
tot expensas feci: tantū dedi medicis:
tot operis carui ⁊ cariturus sum quas
operas estimo viginti vnde ꝙ omnia p̄
dicta mihi prestet: ago contra ipsum: ⁊
ad hoc propono ⁊c̄. Qđ recte concipia
tur libellus dicunt leges prealleg.

¶ De vtili actione pro socio: vel
vtili in factū ex edicto de his
qui deiecerunt vel effu.

¶ Si plures socij in eodem cenaculo
habitant: ⁊ vnus forte deiecit vel effudit
vnde damnū datū est: ⁊ oportuit conuē-
tos alios soluere: iura soluentibus suc-
currunt: ꝙ vtili pro socio actione pos-
sunt ab illo repetere: vel actione in factū
ex edicto: de his qui ⁊c̄. recuperat quod
soluerūt: vnde sic concipe libellū. Con-
queror de. M. discipulo vl' hospite meo
q de domo quam inhabito: tale qd pro
iecit quod damnum dedit Titio in ve-
stimentis eius vel mercibus in viginti:
vnde propterea sum condemnatus in
duplū illi Titio: qđ duplū mihi ab hos
pite meo vel discipulo p̄stari peto: ⁊ ad
hoc propono actionem in factū ⁊c̄. Qđ
ita recte concipiat̃ libellus probatur. ff.
eo. l. si vero. §. cum autem.

¶ De actione in factū con
tra eum qui aliquid habet
appensum ⁊c̄.

¶ Si aliquid habeat aliquid ita im-
positum in pariete: in subgrūda seu do
mo: cenaculo vel aliquo edificio: qđ si
caderet posset nocere: dat̃ cōtra eū hec
actio in. x. aureis: ⁊ ↄpetit cuilib3 de po
pulo. Et in ea sic forma libel. Ago ego
S. cōtra. R. qui in ea parte vel loco vn
de vulgo iter fit: impositū h3 quod si ca

deret damnū dare posset: vnde ipsum in.x.aureis condemnari peto:⁊ ad hoc propono actio.in fac.ex edicto: ne qs a liqd habeat positū in subgrūda ⁊c̄. Qđ ita recte concipiat̄ libell⁹ probat̄. ff. de his qui deic. vel effu.l.si vero.§. pretor.

¶ De actione in factum que datur contra agrimensorez.

¶ Si agrimensor dolo malo renūciat falsum modū vel pl⁹ vel min⁹ita ꝙ no ceat emptori vel vēditori vel mihi vel tibi ī iudicio finiū regūdorū ⁊c̄. dat̄ contra eū hec actio:⁊ dat̄ ei cui⁹terra male mēsurata est ad suū interesse: vn̄ sic forma libellū. Ago ego. S.contra. R.q male dolo vel lata culpa renūciauit mihi cū ipsum mitterem ad mensurandū iugera vel fines renūciauit enim esse.x. iugera ⁊ minora iueni ⁊ renūciauit fines vsqȝ ad talē locū:tantū protendi: q̄ vlterius producunt̄: vnde interesse meuȝ peto qđ estimo.x.⁊ ad hoc propono ac. in fac.ex edic.si men.fal.mo.dix. Qđ ita recte ꝯcipiat̄ li.dicit lex.ff.e.l.ij.§.j.

¶ De actione in factū ex edicto q̄ intulit mortuū in locū alienuȝ.

¶ Hec actio competit ei cui⁹ predium corp⁹ aliqđ illatū est mortuū contra sepelientem ⁊ ei⁹ heredē: vt det preciū loci.⁊ stabit ibi mortu⁹: vel tollat ⁊ auferat inde sepultū. In ac actōe sic format̄ lib. Ago ego.S.ꝯtra.R.q in locū meū purū talem me inuito intulit mortuū .s. talem vnde aut ip̄m mortuū remoueat aut mihi illi⁹loci p̄ciū qđ estimo.x.p̄stet peto ⁊ ad hoc ꝓpono actionē in fac.ex edicto q intulit mortuū in locū alienum. Qđ ita recte concipiat̄ libellus probat̄. ff.de religio.⁊ sumpti fu.l.is qui.

¶ De actione in factū funeraria.

¶ Si aliqs sepelit mortuū:⁊ in ei⁹ funus facit impensas; pretor ad recuperandos sumpt⁹ siue expensas ab herede defuncti succurrit funeranti per hāc actionē:in q̄ sic forma libellū. Ago ego S.contra. R. a q̄ peto mihi solui.xx. q̄ expendi in fun⁹sui patris:cui⁹est heres ⁊ ad hoc propono actionem in factū funerariā. Qđ ita recte conci.lib.dicit lex ff.de religio.⁊ sum.fu.l.si qs sepulchrū §.pretor ait.⁊.l.at si quis.§.hec actio.

¶ De actione in factum de loco religioso vendito pro puro ⁊c̄.

¶ Hec actio competit ei q habȝ sepulchrū vel aliquem locū religiosum queȝ aliqs extrane⁹ vendidit tāꝙ nō religio suȝ ⁊ emptor iponit vl' edificiū vel aliud in loco illo vel prohibȝ dn̄m loci inferre ibi mortuos ideo consulit̄ sibi per actionem in factū contra illū vt tollat posita ⁊ reddat ad antiquū statū immo vt prestet interesse.⁊ etiam loci p̄ciū vt.ff.de religio.l.ossa.§.si loc⁹:⁊.l.liberi.⁊.l.is q. Unde in hac actione sic forma libellū. Ago ego.S.contra.R.q locū meū religiosum pro puro vendidit Titio:q in loco eodē edificauit:vn̄ mortuos libere inferre nō possum vel mortuos mō iferre prohibet:vnde vt iposita tollat:vel mihi meū interesse prestet ago ꝯ ipsum:⁊ ad hoc propono actionē in factū. Qđ ita recte ꝯcipiat̄ libell⁹ ꝓbat̄ lege p̄cal.

¶ De actione descendente ex iureiurando informiter delato.

¶ Si contentio est inter me ⁊ te de aliq̄ re quam tu possides ⁊ ego dico illam esse meam:sed informiter.i.non ex qua cā:sed tu dicis ad te pertinere: tandem tu mihi deferendo iuramentū dicis iura ꝙ res ista sit tua ⁊ ego illam tibi restituam: vel econtra ego actor tibi cōcedo quo facto nō vis restituere vnde pretor inducit actionem in factū q̄ orit̄ ex iureiurando delato per quam consulit iurā

ti q̄ possit rez auocare: sed aliter posses sor ꝛ aliter petitor: nam possessor habet exceptionem contra petitorem: vel actionem: si forte possessor a possessione cecidit: ꝛ peruenit ad petitorez: vnde sic forma libel. Ago ego. S. contra. R. q̄ cū ab eo rem talem peterem quam dicebam meam esse: detulit mihi iusiurā dū ꝛ iuraui rem illam esse meam: quaz rem mihi tradere recusat: vnde vt tradat mihi ꝛ assignet: ago contra illuz: ꝛ ad hoc propono actionem in factū ex iureiurando informiter delato decedentē Quod recte cōcipiatur libell⁹: dicit lex ff. de iureiu. l. nā ꝛ postea. §. vlt. cū. l. se. ꝛ. l. sed etsi. poss. per totam. l. Si autem possessor a poss. cecidit ꝛ res deuenit ad petitorem q detulit: concipiat̄ ita libel. Ago contra. S. q cū rem a me peterit quam dicebat suam esse: ipso deferente iuraui rem illam meaz esse: vnde cum a possessione rei illi⁹ ceciderim ꝛ ad ipsum peruenerit rem mihi illam prestari peto: ad hoc propono vt supra probat̄ ff. de iureiurando. l. sed ꝛ si posses i pn. Et hoc verū est quando possessor iurauit rem suaz esse: secus si iurauerit rem petitoris non esse tunc nullam habeat actionem: sed tantū exceptionem: vt in l. preallegata.

¶ De actione in factū ex edicto si mulier vētris noie cā cal. in poss. esse dicat̄

¶ Hec actio competit heredib⁹ instituis vel ab intestato succedeñ. aduersus vxorem defuncti: q̄ maliciose ꝛ ita p calūniam dicit se esse grauidam a marito mortuo: ꝛ ita nomine pueri quem se dicebat gestare in vtero petit se immitti i possessionem hereditatis: ꝛ datur totum interesse contingens heredibus: vt. ff. code. l. j. in ea sic forma libellū. Ago ego. S. contra talem dominaz q̄ fingens se grauidā cū nō esset: vel esset: nō tamen ex viro suo: per calūniam petijt missionē in bonis Titij quondā viri sui ꝛ missa fuit: de qb⁹ bōis percepit qd̄ valet centū: dū ꝛ multa de bonis illis diminuta sunt q̄ valent. xx. vnde cū sim heres Ticij: ideo contra predictam dominā ago ꝛ predicta peto: ꝛ ad hoc propono ac. in factum ex illo edicto. si mulier ven. no. in poss. per calumniam missa esse dicatur: probatur. ff. cod. l. j. §. j. ꝛ. §. competit: ꝛ. §. fina.

¶ De actione in factū ex edicto si vētris nomine mulier in possessione missa dolo malo ea pos se. ad ad aliū traslata esse dicat̄.

¶ Hec actio competit ꝯtra mulierem q̄ postq̄ missa est in possessionē ventris noie ipsa possessionē illā i aliū trāsfert ꝛ sic damnificat̄ heres q de iure succedere pōt: q2 ille in quē translata forte bona fide fruct⁹ consumit: vel si mala fide est non soluendo: vnde dat̄ actio heredib⁹ ꝛ qbuscūqz alijs quorū interest ad interesse: ꝛ in ea ita concipe libellū. Ago cō tra dominam. B. q̄ missa in possessionem bonorū quondam Titij cuius heres sum ex testamento vel ab intestato: illam possessionem dolo malo ad aliū transtulit: vnde interest mea in cētū: qd̄ interesse peto: ꝛ ad hoc propono actionem in factū vt. s. Qd̄ ita recte ꝯcipiat̄ libell⁹: dicit lex. ff. e. l. j. primo responso.

¶ De actione in factū ex edicto. Qd̄ falso tutore auctore neg. gestū eē. dicet̄.

¶ Hec actio competit ꝯ cū q scit se nō esse tutorē gerit tamen se pro tutore: aliēnādo res pupilli: ꝛ auctoritatē prestādo ꝛ similia faciendo ꝛc. ꝛ ideo si damnificet̄ ex eo q cōtraxit: aget ꝯtra illū ad totū interesse suū per actionem in factū ex edicto. Qd̄ falso tutore ꝛc. Et in ea

sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q dicens se tutorem pupilli Titij: cuius nō erat: imo sciens nō esse tutorem: falso asseruit & dolo malo se esse tutorē vnde cū ipso & cū dicto pupillo: eo aucto risante contraxi: vnde cum falso tutore auctore contractus habitus non teneat & me contraxisse cū vero tutore interest in. xx. ideo illa. xx. peto: & peto etiā sumptus quos facturus sum in iudicio restitutionis quam minor petit contra me quos estimo. c. solidos ad hoc propono actionem in factū ex edicto: q falso tutore &c. probatur. ff. eo. l. j. §. j. & l. nouissime & l. etiam alias. §. pompeius.

¶ De vtili actione in factum ex edicto quod fal. tuto. aucto. neg. gesto. esse dicetur.

¶ Si propter falsum tutorem interpositus damnificat impubes: pretor impuberi succurrit vt contra illum habeat actionem vtilem in factū ex illo edicto qd falso tutore &c. premisso i qua sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. qui dicens se meū tutorem cum non esset in iudicio qd cū Ticio habebā confessus est talia: propter q damnificatus sum in centū: vnde illa centū peto: & ad hoc propono actionem in factum vtilem ad exemplū edicti: qd falso tutore &c. Qd ita recte concipiatur libellus dicit lex. ff. eodem. l. vlti.

¶ De actione in factum ex edicto: si quis demissa causa testamenti &c.

¶ Hec actio competit contra heredē institutū: nolentem adire hereditatem ex testamento: sed ab intestato: vt per hoc possit legatarios eo q eis relictū est in testamento priuare: & competit legatarijs & fideicommissis: qb⁹ succurrit pretor: contra illū q hereditatem illam ex cā testamenti omisit: vt per inde consequat ab eo: ac si hereditatis ex testamento adita foret: vnde in actione ista sic forma libellū. Ago ego. S. contra. R. q cū fuisset heres institutus a Ticio q mihi in testamento. xx. reliqt in fraudem legatariorū hereditatem illā omisit: & ab intestato possidet: vnde ac si ex testamento adijsset peto mihi legatum prestari ab eo: & ad hoc propono actionem in fact. descendē. ex edict. si quis omissa cau. tc. Quod ita recte concipiatur libellus: probatur. ff. eodem. l. j. & l. de libertatibus. §. heredes.

¶ De actione in factum ex edicto de publicanis.

¶ Si publicani q & exactores tributorū appellant: exigūt vltra debitū: siue colligant collectam: siue qd cūq publicū gerant officiū: pretor contra eos actionem in factū ex edicto de publicanis induxit: per quam compellit publican⁹ restituere in duplū ifra annū & post annū in simplum ei a quo exegit: vnde in hoc edicto sic forma libellū. Ago cōtra R publicanū dñi imperatoris: vel rei publice: q nomine publicani sciens me nihil debere: exegit a me decem vnde illa. x. peto mihi in duplum restitui: & ad hoc propono actio. in factū: ex edicto de publica. Qd ita recte concipiat: dicit. l. ff. de publi. l. j. & l. sed hi. §. preterea.

¶ De actione in fac. ex edicto de liberali causa.

¶ Si aliqs liber patit se venūdari ad preciū participandū: & sic omnib⁹ illis concurrentib⁹: scz q sit maior. xx. annorum: & q sciat se esse liberū: & q habeat partem pcij: & q vendat alicui ignoranti conditionem eius liber seru⁹ efficit: alioquin si ista non interueniūt: vel aliqd desijt: ille q patitur se venundari: he

ne potest revocare vel proclamare in li
bertatem: ⁊ si venditio irritaẗ: vnde pre
tor succurrit emptori per edictum suũ: ⁊
dat sibi actionem in factũ contra illũ q
modo proclamat in duplũ ⁊.j.annũ: in
q̃ sic forma libellũ. Ago ego. S. contra
R. q sciens se liberũ: se ad preciũ parti
cipandũ venũdari passus est a Titio
mihi ignoranti conditionem suaȝ ⁊ cre
denti cũ seruũ esse: ⁊ ipse post ea ad li
bertatem proclamauit ⁊ obtinuit cũ om
nia ea q̃ debuerũt interuenire non inter
uenerũt vnde cũ pro emptione ipsi⁹ mi
hi absint. c. ideo. illa centũ in duplũ sol
ui peto ⁊ ad hoc propono actionem i fa
ctũ ex edicto de liberali cã. Q̃ð ita recte
ꝯcipiaẗ libell⁹ dicit .l.ff. de libera. cau.l.
rectissime. ⁊.l. intantũ. ⁊.l. vel obigatus

¶ De actione in factum ex edi
cto de bo. aucto. iudi. possi.

¶ Hec actio competit contra missum
in possessionem in actione personali: q
cũ colligit fruct⁹ vel rem: facit deteriorẽ
q̃ tenẽt ad fruct⁹ ⁊ interesse: iste cui tan
q̃ custos non debet fructus colligere: vt
ff. vt in pos. lega.l. pen. in hoc edicto sic
forma libellũ. Ago. ego. S. contra. R.
q cũ missus esset in possessionem talis p̃
dij mei vel dom⁹: vel rerũ mearum fru
ctus tot ex illis reb⁹ percepit: vel res de
teriores fecit: vnde vt fruct⁹ illos mihi
restituat: vel damnũ datũ resartiat ago
contra illũ: ⁊ ad hoc propono actioneȝ
in factũ ex edicto pretoris de bonis au
cto. iudi. poss. Q̃ð ita recte concipiatur
libellus dicit. l. ff. codem. l. pretor ait. pri
mo responso.

¶ De actione in factũ ex eodem
edicto ꝓ expensis recuperãdis.

¶ Si creditor q immissus est in pos
sessionem rerũ mearũ cã rei seruande:
fecit expensas in reb⁹ illis recuperat il
las a me per actionem in factũ ex edi
cto de bo. aucto. iudi. possident. pro ex
pensis recuperandis: ⁊ in ea sic forma
lib. Ago ego. S. contra. R. q cũ fuisseȝ
missus in possessionem bonorũ ei⁹ vel
rei talis ex cã contumacie ei⁹ vel alia cã
expendi in reb⁹ illis. c. q̃s expensas mi
hi restitui peto: ⁊ ad hoc propono ⁊c̃.
probaẗ. ff. cod. l. pretor. §. quod autem.

¶ De actione in factuȝ ex edicto si
qs testamẽto liber esse iussus fuerit.

¶ Hoc edictũ competit contra seruuȝ
q in testamento iussus est liber esse: sur
ripientem aliqd de bonis hereditarijs
post mortem dñi ante aditam heredita
tem: ⁊ heredib⁹ competit: vnde sic for
ma libellũ. Ago ego. S. contra. R. q cũ
in testamento Titij quondam domini
sui relicta esset sibi pure libertas: cui Ti
tio ego successi: q2 me in illo testamento
heredem instituit: post mortem ipsius
Titij ante aditam hereditatem res ta
les subtraxit: vel damnũ in reb⁹ heredi
tarijs dedit. dolo vel lata culpa: me sciẽ
te illũ res illas subtrahere: vel damnũ
dare: vñ ipsum in duplũ mihi condem
nari peto: q̃ ad hoc propono ac. i fa. ex
edic. pretoris: si qs testamento ⁊c̃. Q̃ð
ita recte conci. lib. dicit. l. ff. co. l. j. respõ
so. j. §. itaqȝ: ⁊. §. non tamen: ⁊. l. pe.

¶ De actione in factũ: ex edicto cu
ius dolo malo dãnũ in turba eẽ dr.

¶ Si turba coadunata damnum dat
alicui p̃tor dat actionẽ in fac. dãnũ pas
so ꝯtra illũ q damnũ dedit. j. annũ vti
lem in duplũ: post in simplum: vt. ff. vi
bo. rapt. l. p̃tor in prin. ⁊ in ea sic forma
lib. Ago ego. S. cõtra. R. cui⁹ dolo ma
lo in turba damnũ datũ est mihi in cen
tum: vel tãtũ amisi: vel talia scissa sunt

vel fracta vel rupta: unde illud i quo dã nũ passus sum: vel ea q̃ amisi ⁊c̃. in du plũ mihi emẽdari peto ⁊ adhoc propo no actionẽ vt.s. Quod ita recte concipiat̃ dicit. l. ff. vi bo. rap. l. pretor. j. responso.

¶ De actione in factũ ex edicto de incen. rui. naufragio.

¶ Si orto incendio: ruina vel naufra gio iminẽte: aliqs q̃ res aliq̃s surripiũt dolo malo vel damnũ dant. idẽ est in ra te naviq3 expugnata ió p̃tor ↄtra p̃di ctos actionẽ in factũ inducit p quam te nent̃. j. annũ vtilẽ in q̃druplũ: ⁊ post an nũ in simplũ: vt. ff. de incẽ. rui. nau. l. j. §. j. vnde in ea sic forma libel. ago ego. S. cõtra. R. q dolo malo recepit vel ra puit res tales: vel in eis damnu3 dedit qñ dom⁹ mea passa fuit incẽdiũ vel rui nã vel qñ nauis mea fuit passa naufra giũ vel fuit expugnata: vñ in q̃druplũ cũ mihi ↄdẽnari peto ⁊ ad hoc ꝓpono ac. i fa. vt. s. Quod ita recte cõ. li. di. l. p̃al.

¶ De actione in factum ex edi cto de sepulchro violato.

¶ Si qs sepulchrũ violat: vel spolian do mortuũ: sicut de facto vidi: vel amo uendo aliqd de sepulchro siue illud esset illi affixũ siue non: peto ↄtra illũ actio nẽ in factũ inducit vsq3 ad. c. aureos: p quam si ille agit cui⁹ interest: puta agna tus vel cognat⁹ vel heres: consequit̃ totũ interesse quantũcũq3 sit: vt. ff. de sepul. vio. l. pretor. §. q de sepul. In ista actiõe ita concipit̃ libell⁹. ago ego. S. contra. R. q dolo malo violauit sepulchrũ tale puta spolians mortuu3 ibi sepultũ: vel lapides seu statuas remouendo: vñ cũ ex tali violatione sit illata iniuria mihi ⁊ defuncto: ⁊ damnũ dedi tm̃ ⁊ tantu3 asportauit: q̃ oia vt facta non essent in terest mea in. c. aureis: vñ illud interesse peto ⁊ ad hoc propono actionẽ: vt. s. Quod ita recte concipi. lib. dicũt. ll. preal.

¶ De damno infecto.

¶ Si edificiũ alicui⁹ tui vicini minat̃ ruinam edificio tuo vel p̃dio: poteris a dño edificij minatã ruinã petere: q tibi caueat seu ꝓmittat noie dãni infecti: q̃ stipulatio ↄtinebit totũ interesse illi⁹ vi cini: si forte postea dãnũ ex illo ruinoso edificio ↄtigat vt. ff. e. i hac stipulatiõe: ⁊. l. s3 ⁊ si ↄdicere ⁊. l. dãni ifecti stip. vñ sic forma li. ago ego. S. p̃. R. q: edificiũ suũ minat̃ ruinã edificio meo: vl' cũ ha beat edificiũ ruinosu3 iux̃ edificiũ meũ ⁊ posset de facili mihi dãnũ ↄtigere: q mihi caueat noie dãni ifecti vl' satisdet ⁊ ad hoc ꝓpono offm̃ iudicis. Quod ita ↄci. li. dicit. l. ff. e. l. j. ⁊. l. dicis ⁊. l. p̃tor ait §. j. ⁊. ff. d p̃to. sti. l. j. ⁊ insti. de diui. stip.

¶ De legato prestando.

¶ Si legatũ tibi relĩqt̃ i testamẽto vel codicillis: ⁊ heres adijt h'ditatẽ: s3 rẽ le gatã p̃stare nõ vult: poteris agere ↄ h' dẽ p offm̃ iudicis: vt p legato p̃stãdo ti bi caueat: siue puro: siue ↄditiõaliter reli cto suo i diẽ: q si ita satisdare noluerit: iudex mittet te i possessionẽ re⁊ h'dita ti3. ff. vt leg. no. ca. l. j. ⁊. l. ẽt Libell⁹ atcõ cipit̃ sic. Cõqror ego. S. d. R. q cũ sit i stitut⁹ h's i testamẽto talis: ⁊ mihi res talis a testator̃ sit legata: ⁊ h'ditatẽ ad emerit: ⁊ mihi satisdar̃ noluit. peto vt mihi satisdet de re le. p̃stã. ⁊ h' peto fieri p offm̃ v'm dñe iudex. qd ita re. ↄ. li. di. ll. p̃all. ¶ Explicit tractat⁹ de edictis.

¶ Incipit quarta pars huius summe proemium i tractatũ de actionibus ciuilib⁹

Postq̃ deo auctore tra ctatũ oium edictor⁊ ad metã duxim⁹ optatã: restat ad portũ ciuiliu3

actionũ nauigemꝰ: vt ibi remos adinui
cē colligētes: vice istiꝰ q̃rte particule di
cere valeamꝰ: hic teneat edictoꝝ anco
ra: verꝫ q̃ in arbore actionũ rei vēdica
tio inter ciuiles obtinet primum locum
ab ea feliciter inchoemus.

¶ De rei vendicatione.

¶ Si qs possideat seu teneat rem ali
quã: cuiꝰ rei dicis ad te ꝑtinere dñium
⁊ cã vis ab eo recuperare: rei vēdicatio
nē ītētabis: vt. ff. de rei vēdi. l. j. ⁊. l. i rē
⁊ insti. de ac. §. j. in hac actiōe sic forma
lib. ago ego. S. ꝯ. R. q tenet domũ talē
sitam i tali loco: cuiꝰ fines sunt tales: q̃
domũ dico ad me ꝑtinere iure dñij: vñ
peto domũ istã mihi restitui cũ fructibꝰ
inde ꝑceptis ⁊ ꝑcipiēdis ⁊ ad hoc ꝓpo
no ac. rei vēdicationis. Qd ita recte cō
ci. dicit. l. ff. de rei vendi. l. in rē ac. vt. ll.
ꝑal. ⁊ latiꝰ de hac materia i arte di. vj.

¶ De actione confessoria in rem.

¶ Si alicui seruitꝰ debeat̃: ⁊ postea i
pediat̃ vti seruitute illa hꝫ actionem in
rē ꝯfessoriã: ꝑ quã poterit seruitutē vē
dicare: siue sit seruitꝰ rustica siue vrbana
ff. si serui. vē. l. j. ⁊. ij. §. j. i ac actōe ita cō
cipe li. ago ꝯ talē q me ꝓhibꝫ ire. agere
ꝑ talē fundũ positũ in tali loco cuiꝰ con
fines sunt tales. ꝑ quē fundũ dico mihi
iuꝫ esse eũdi agēdi: vñ ne me prohibeat
ago contra illũ ⁊ ad hoc propono con
fessoriã. Ita ēt ꝯcipit̃ libellꝰ qñ debet̃
seruitꝰ vie seu itineris. ¶ Si ãt debeat̃
seruitꝰ aq̃ductꝰ: dicas in libello. ago cō
tra taleꝫ q me ꝓhibet ducere aquã per
fundũ suũ positũ in tali loco cuiꝰ fines
sunt tales: ꝑ quē fundũ mihi ē ius aq̃m
ducere vñ ne me ꝓhibeat. ago vt. s. Eo
dem modo concipit̃ in alijs seruitutibꝰ
⁊ notat̃ de hoc in arte. ⁊ distin.

¶ De actione negatoria.

¶ Si aliqs vult vti seruitute in fundo
alterius puta vie itineris actus: aquedu
ctus: vel i domo mittere tigna vel auer
tere stillicidiũ: vt cadat in domo vel a
rea eiꝰ vel vti alijs seruitutibꝰ q̃ multe
sunt: vt. ff. de serui. vrban. pre. l. j. ⁊. ff. si
seruitꝰ vendi. l. ij. ⁊ ideo talis seruitus
depellat̃: perdita est de iure ciuili actio
q̃dam in rem: que vocat̃ negatoria que
dat̃ domino predij seu domꝰ: contra il
lũ q seruitute predij seu domꝰ vti velit:
ad hoc vt seruitꝰ illa non imponat̃: ⁊ si
cut dat̃ prima pro seruitute q̃rendã que
vocat̃ confessoria ita ⁊ ista dat̃ ꝓ serui
tute depellenda ⁊ vocat̃ negatoria ⁊ de
his duabꝰ seruitutibꝰ tractat̃. ff. si serui
vendi. in rub. ⁊ per totũ ti. ⁊ insti de ac.
§. ij. in hac actione sic forma libellũ. A
go contra talem cui cũ non sit ius eũdi
ꝑ fundũ meũ: peto ipsum prohiberi: ne
amodo vtat̃ via: ⁊ ad hoc propono ne
gatoriam. Qd recte concipiat̃: dicit. l.
ff. si serui. vēdi. l. ij. ⁊. l. loci. §. competit.
Vel aliter. Ago. contra talem dicens ip
sum non hr̃e ius vtēdi: fruēdi eundi ꝑ
fundum meum: vel habitandi in domo
mea vel tignũ immittēdi in parietē: vñ
ipsum prohiberi peto. ne vtat̃: fruatur:
vel ne eat ꝑ fundũ meũ vl' ne habitꝫ i do
mo mea vl' ne immittat tignũ i ꝑietē meã:
⁊ ad hoc propono negatoriaꝫ actionē:
probat̃. ff. si vsufru. pe. l. vti frui. j. rñso.

¶ De actione in rem preiudi
ciali qua queritur: an quis ha
beat filium in potestate.

¶ Si filius tuus natus ex te ⁊ vxore
tua quem non emancipasti te patrem
tibi obedire recusat: ⁊ exhibere reuerē
tiaꝫ filialē: habes ꝯtra eũ actionē in rē
ꝑiudicialeꝫ: ꝑ q̃ ipm̃ ī ꝑtãtē tuã vēdica
bis: ⁊ in hac sic forma lib. Ago ꝯ talē q
cũ sit filius meꝰ: ⁊ in potestate mea: mi
hi denegat exhibere reuerētiã filialē: vñ

ipsum in potestatem meam vendico actione in rem preiudiciali. Quod sic concipiatur libellus: dicit. l. ff. de rei ven. l. j. §. j.
¶ Eodem modo concipiet abbas contra monachum: vel prior contra canonicum regularem: vt dicat Ago contra talem: q cum sit monachus vel canonicus illius monasterij vel ecclesie: cuius sum abbas vel prior mihi vt suo prelato obedire recusat: vnde ipsum in meam potestatem peto vtili preiudiciali in rem adiecta causa de iure cano. Quod ita recte concipiatur libellus: dicit. l. predicta. ¶ Eodem modo concipiet libellum dominus contra vasallum si petit reuerentiam siue obedientiam debitam exhibere adiecta causa de iure feudorum.
¶ Si autem aliquis filium tuum detineat volentem vel inuitum: dices. Ago contra. R. q filium meum q est in mea potestate detinet: vnde ipsum filium meum vendico adiecta causa q ritum: probatur hoc. ff. de rei vendi. l. j.

¶ De actione in rem preiudiciali per quam dominus vendicat seruum.

¶ Si seruus tuus gerat se pro libero et tibi domino obedire recusat habes contra eum in rem actionem preiudicialem: per quam ipsum in tuam potestatem et dominium vendicabis vt. ff. de rei vendi. l. j. et inst. de ac. §. preiudiciales: et in hac actione sic forma libellum. Ago contra talem q cum sit seruus meus tanquam liber se gerit: et mihi domino obedire recusat: vnde peto ipsum in seruitutem meam subicij: et mihi domino suo obediat: probatur iuribus preallegatis.

¶ De actione in rem preiudiciali contraria.

¶ Contingit sepe q seruus proclamat de possessione seruitutis in libertatem vel ascripticius: vel censitus: vel vasallus tuus dicit se ex toto liberum nec debere tibi in aliquo respondere: ideo videamus que actio sibi competat: et certe datur eis contraria preiudicialis in rem quod ita probo. Certum est q dominus contra illos habet actionem in rem preiudicialem de qua diximus. s. et sicut domino datur directa in rem: ita istis debet dari contraria in rem: cum eadem sit causa ligandi et soluendi ducta in contrarium vt. ff. de ver. ob. iter stipulantem. §. sacram. vnde sic forma libellum. Ago contra talem: q cum sim in possessione libertatis: vel cum sim liber: ipse me impedit et statum meum diffamat: dicendo me suum seruum esse: vnde meipsum in libertatem vendico: et ne amodo me in libertate impediat: nec statum meum diffamet: ago contra eum proponens contrariam actionem in rem preiudi. In ascripticio vel censito formabis ita libellum. Ago contra talem q dicit me ascripticium vel censitum suum esse cum sit liber et ingenuus: vnde me ipsum in ingenuitatem et libertatem vendico et ad hoc propono contrariam acti. in rem etc. Quod ita recte concipiatur lib. patet per ea que. s. in princi. notaui.

¶ De petione hereditatis.

¶ Contingit q aliquo decedente: aliquis sibi succedit ex testamento vel ab intestato: quia proximior est: et isti succedenti de iure ciuili competit directa hereditatis petitio que ipsa ciuilis est: vt. ff. de pen. here. l. item veniunt. §. predic. et. ff. de rei vendi. ij. nam succedenti de iure pretorio: alie petitiones hereditatis competunt. s. possessoria et fideicommissaria: de quibus. s. in tractatu pretoriarum: in specialibus rubricis diximus in actione autem ista sic forma libel. Ago contra T. q possidet seu seu tenet hereditatem Lucij titij: seu bona que fuerunt Lucij Titij: cui Titio ex testamento vel ab intestato tanquam proximior successi: vnde q ipsam hereditatem seu bona restituat ago contra ipsum: et ad hoc propono petitionem hereditatis. Quod ita concipiatur libel. probatur. ff. l. j. ij. et. iij. nec credat aliquis q in eodem libello proponat vtrumque. s. ex testa

mēnto vel ab inteſtato: q̄ꝛ hoc eſſe non pōt vt. C. de codicil. l. vlti. ſed alterū tm̄ cauſa tamen breuitatis in li. vtraqꝫ con prehendit̄. Et no. ꝙ de materia iſta tra ctat̄ abundantius in arte. j. ꝛ. ij. diſtin.

¶ De actione finium regundorum.

¶ Si habentes confinia: q̄ſtiones in ter ſe mouent ꝛ faciūt ſiue q̄ꝛ vnꝰ de fi nibꝰ alteriꝰ occupat: ſiue q̄ꝛ non patit̄ vicinū fines imponere: ſiue q̄ꝛ exarauit fines vel remouit in totū vel in partem ſubuenit̄ ei per actionem finiū regūdo rū: vt. ff. e. l. j. ꝛ. l. ſed ꝛ loci. §. ſed ꝛ ſi q̄s in hac actione ſic forma libel. Ago con tra talem: q me volentem ponere fines inter prediū meū ꝛ ſuū: q̄ ſunt confinia me prohibuit: vnde ꝙ commodis fini bus diſtinguat̄: ꝛ ne prohibeat me volē tem fines diſtinguere: ago contra eū: ꝛ propono acti. fi. regun. Mō ſic recte cō cipiat̄ libe. probat̄. ff. cod. l. j. ꝛ inſti. de of. iu. §. fi. reg. Et no. ꝙ de materia iſta liberius tractatur in arte diſtin. vj.

¶ De actione familie herciſcunde.

¶ Si heredes q ſuccedunt: vel ex te ſtamento vel ab inteſtato volūt heredi tatem diuidere: vel omnes vel aliquan do vnus: vt. ff. cod. l. ij. §. dubitandū: q̄ꝛ nemo inuitꝰ detinet̄ in communione: vt C. cōi diui. l. vlti. ꝛ ideo inuenta eſt hec actio fa. her. vt heredes volentes a cō munione recedant vel diſcedant: vt. ff. fa. her. l. j. in hac actione concipiet ac tor ita lib. Ago ego. S. contra te cohere dem meū: vt hereditatem Titij q̄ inter nos eſt cōis diuidamꝰ: cui titio ab inte ſtato vel ex teſtamento ſucceſſimꝰ: ad hoc propono acti. fa. her. Vel ſic. Ago contra Titium q cū ſit coheres meus ī hereditate Sei: cui ex teſtamēto ſucceſ ſimus: vel ab inteſtato ipſam heredita tem non vult mecū diuidere: vel in ea di uidenda ſecū conuenire ſeu concordare non poſſum: vnde hereditatem illam diuidi peto: propono actio. fa. her. Mō ita recte concipi. ibi. dicit. l. ff. fa. her. l. j. ꝛ inſti. de of. iudi. §. fa. her.

¶ De actione cōi diuidundo.

¶ Si rem aliquam habes cū aliquo communē: ſiue ex ſocietate ſubaudi cō tracta ſiue ex alia cā: puta ex ſocietate incidenti: vel q̄ꝛ tibi ꝛ illi res illa eſt lega ta vel alio modo eſt communis: ꝛ viſa communione diſcedere: ꝛ rem illam ꝑ parte diuiſa poſſidere: competit tibi cō muni diuidūdo actio: vt. ff. cod. l. j. ꝛ. ij. vnde ſic forma libellū. Ago contra Ti tiū: cū quo habeo rem talem communē quam volo ſecū diuidere: vnde eam di uidi peto: propono actionem cōi diuidū do. Mō ita recte concipi. li. dicit. l. inſti. de offi. iu. §. eo quoqꝫ: ꝛ. ff. cod. l. j. ꝛ. ij.

¶ De certi conditione generaliſſima

¶ Hec actio competit quotiens aliq̄d certū petit̄ ex omni obligatiōe ꝛ omni cā: ex omni contractu: ſiue certo ſiue in certo: ſiue ex cā legati: ſiue ex. l. aquil̄. ſi ue ex cauſa furtiua: ſiue ex ſena. conſul. certū q̄d debeat reſtitui: ꝛ vt breuiter di cam: ex omnibꝰ contractibꝰ competit ꝛ ex omnibꝰ cauſis: ex q̄bꝰ certe petit̄: vt probantur hec. ff. ſi cer. pe. l. certi condi. §. j. ꝛ. §. competit ꝛ. §. ſed etſi ex ſenatus ꝛ. §. quando igit̄: in hac actione ſic for ma lib. ago contra talem: a quo peto cē tum q̄ debet: q̄ꝛ promiſit mihi: vel ex ta li cauſa: vel vt det mihi domū talem cu ius fines ſunt tales quam domū ven didit mihi vel vt det mihi centū q̄ lega ta ſunt mihi in teſtamento Titij cui Ti tio ipſe ſucceſſit: vel vt det mihi centuꝫ: que dare debet: q̄ꝛ damnū mihi dedit in re tali: q̄d damnū centū eſtimo: vnde ꝑ dictam quantitatem ſeu rem peto ꝛ pro

pono certi condi.genera. Quo ita recte
concipiat̄ libell⁹ probat̄ per .ll. preallc.
¶ De certi conditione ex stipulatioẽ.
¶ Si aliqs rem certā mihi promisit te
net̄ mihi ad illā rē reddendam certi cō
ditione ex stipula. vt insti. de ver. ob. in
prin. ⁊ .ff. si cer. pe. l. si qs certū i hac ac
tione sic forma lib. Ago contra talem q
mihi interroganti promisit se daturū
mihi .x. lib. Bonoñ. pro codice quē scri
psi sibi vel pro patrocinio qd sibi in cā
tali prestiti: vnde vt mihi det ⁊ soluat il
las .x. libr. Bonoñ. ago contra ipsum
proponens certi condi. ex stipulatu.
Quo sic recte cōcipiat̄ dicūt iura preal.
¶ De certi conditione ex mutuo.
¶ Si alicui mutuasti pecuniam: vel il
lud qd continet̄ pondere vel mensura:
tenet̄ tibi restituere illd certi conditione
ex mutuo: vt .ff. si cer. pe. l. j. ⁊ .ij. ⁊ insti.
q. mo. re. cōtra. ob. in prin. ⁊ in ea sic for
ma li. Ago contra talem a quo peto .x.
lib. bono. vel .x. amphoras vini: vel .x.
marchas auri. q̈s sibi mutuaui: vñ q̄ p̄
dictas mihi soluat: ago ꝯ ipz: ⁊ ꝓpono
certi ꝯdi. ex mutuo. ꝓbat̄ .ff. de triti. l. j.
¶ De conditione triticaria.
¶ Sicut prima cōditio est generalis:
sic est alia generalis: q̄ vocat̄ triticaria
a Triticio ei⁹ auctore: forte triticaria p
quam petit̄ omnis res siue sit certa siue
incerta: siue corporalis: siue icorporalis
excipit̄ sola petita mutuata vt .ff. de tri
ti. l. j. ⁊ in ea sic forma li. Ago contra ta
lem: a quo peto rez talē: puta equū talē
⁊ sic pro re certa: vel peto equū ⁊ ita in
genere: ⁊ sic pro re incerta: quem equū
mihi debz ex tali cā puta qr promisit vel
adijcies aliam cām: vnde q̄ predictuz
equū mihi soluat: ago contra ipsum: ⁊
propono con. triti. probatur hoc. ff. co.
l. j. Et nota q̄ de hoc plenius notatur
in arte distin. v.
¶ De conditione ob causam vel
causa data: causa non sequuta.
¶ Si tu das aliqd alicui preter aliquā
causam: ⁊ causa illa non sit sequuta re-
petere poteris qd dedisti per conditio-
nem ob causaz: vt .ff. de condi. ob turp.
cau. l. j. vnde sic forma lib. Ago contra
talem cui dedi .x. vt seruum manumitte
ret: qd cū non fecerit: decem que dedi:
peto mihi restitui: ⁊ propono condi. ob
causam. Quo ita recte concipi. lib. proba
tur. ff. de condi. cau. data cau. non se. l.
dedi. ⁊ l. si pecuniam.
¶ De conditione ob turpem causam.
¶ Si aliqd dat̄ alicui ob turpem cām
interueniente turpitudine ex parte ac-
cipientis: ⁊ tunc solutum repetit̄ condi.
ob turpem cau. vt .ff. cod. l. j. §. vltim. ⁊
in ea sic forma lib. Ago contra Titium
cui dedi decem: ne me occideret: vel ne
tale maleficium committeret: vnde illa
x. repeto: propono conditionem ob tur-
pem cau. probatur hoc. ff. cod. l. j.
¶ De conditione sine causa.
¶ Contingit aliqñ: q̄ nulla causa p̄-
cedente quis promittit alicui .x. vel cre-
dēs se teneri ad illa .x. soluit illa: vel for
te causa aliqua iusta precedente teneba
ris ad illa decem causa facta iniusta: vt
habes in fullone exemplū vt .ff. de con-
di. sine cau. l. ij. in omnibus istis casi-
bus succurrit̄ obligato seu soluenti: vt
obligationem vel solutū per conditionē
sine causa condicat: vt .ff. de condi. sine
causa. l. nihil: ⁊ l. q sine cā: ⁊ in ea sic for
ma libellū. Ago contra talem: cui sine
cā solui .xx. lib. vel ex iniusta cā vel quia
cā sequuta non est: vel facta est iniusta:
vñ illa .xx. soluta, repeto ⁊ ꝓpono ꝯdi. si
ne cā probat̄ .ff. co. l. j. ⁊ l. q sine. Vel sic
Ago contra talem: cui sine cā promisi

decem: vnde illam obligationem condico vel sic ꝙ debeat me ab illa obligatione liberare: ago contra ipsum: ⁊ propono ⁊c̃. Q̇d ita recte concipiat̃ libel. probatur per iura preallegata.

¶ De conditione indebiti.

¶ Si aliquis soluat quid indebitum succurrit̃ soluenti: q: potest solutũ repetere per conditionem indebiti. Et dicit̃ indebitũ tribus modis: de quo latius in arte. in hac actione sic forma libellũ. Ago contra talem: cui credens me debere .xx. solui. cum non deberem: vnde illa .xx. soluta sibi ab eo repeto: ⁊ propono conditionem indebiti. Quod sic recte concipiatur libel. probatur. ff. co. l. j. ⁊. ij. ⁊ fere per totum.

¶ De conditione furtiua.

¶ Si aliquis aliquam rem mobilem per furtũ surripuit: habes contra furẽ conditionem furtiuam: per quam tenebitur restituere illam in qua sic forma libel. Ago ego. S. cõtra. R. qui mihi surripuit codicem meũ: vnde ipsum codicem ab ipso condico: ⁊ propono condi. furti. Q̇d sic recte concipi. lib. probatur ff. cod. l. j. ⁊. l. cum ex causa.

¶ De conditione ex lege.

¶ Est alia conditio que vocat̃ conditio ex lege quotiens per legem inducit̃ obligatio: ⁊ non est cautũ in eadem lege quo genere actionis agat̃: vt. ff. de condi. ex lege. l. j. vnde si mihi donasti rem aliquam: ⁊ eam mihi non tradis agam sic. Ago contra Titium: q mihi rem talem donauit: vnde ꝙ eam mihi tradat: propono condi. ex lege. vt. C. de donat. l. si quis argentum: ⁊ insti. de actio. §. alie.

¶ De actione ad exibendum.

¶ Si alqs rem tuam mobilem possideat: vel si tua non est ius tamen habes in ea: vel alias tuo interest: ⁊ sic vis eã vendicare: vel alio modo: pro re illa agere potes actio. ad exhiben. per quam actionem exhibebit tibi re⁹ rem illam vt habeas copiam rei vendende palpãde: tangende ⁊ cognoscende que exhibitio fiet coram iudice: vt. ff. cod. l. j. ⁊. ij. vnde in hac actione sic forma lib. Ago contra talem q rem talẽ possidet siue tenet quam dico meã esse vel mihi obligatã pro .xx. a tali: vel q: vsufructũ in ea habeo vnde rẽ illã ab eo exhiberi peto ⁊ propono actionem ad exhibendũ. Q̇d ita recte concipiat̃ libel. probat̃. ff. cod. in hac actione. §. iij. ideo dico rem talẽ: vt designet signa. Item ideo pono multas cãs: q: potest tua multipliciter interesse: vnam cãm tamen proseq̃ris.

¶ De actione ex empto.

¶ Si rem aliquam emisti ab aliquo tibi emptori competit actio contra venditorem: vt vel rem tradat vel tibi interesse prestet: ⁊ vocat̃ actio ista ex empto vt. ff. de actio. emp. ⁊ vendi. l. j. ⁊. l. ex empto in princi. ⁊ in ea sic forma lib.. Ago contra talẽ: q vendidit mihi rem talem p. x. vñ ꝙ rem illam tradat mihi: ⁊ potiorem me in possessione faciat: vel vl interesse meũ q̇d estimo .xx. prestet: ago ꝯtra ip̃m: ⁊ propono actionẽ ex empto. Q̇d ita recte concipiat̃ lib. dicit. l. ff. de actio empti. l. j. ⁊. C. cod. si traditio.

¶ De actione ex vendito.

¶ Sicut emptori ꝑ precedẽtem actionem iura succurrũt: sic ⁊ venditori subuenit̃ ꝑ actionem ex vendito ad preciũ petendum ab emptore: vt. ff. de actio. empt. l. iuli. §. ex vendito. ⁊ in ea sic forma libellũ. Ago contra Titiũ: cui vendidi equũ: vel librũ: vel domum pro decez vnde vt soluat mihi illa decem. ago contra eum: ⁊ propono actionem ex vẽ

dito. Qō sic debeat concipi libellus dicunt.ll.p̄callegate. Et nota ꝙ de materia istarum duarum actionū tractatur in arte.l.distin.

¶ De actione ex conducto.

¶ Si colonus vel inquilinus conducit domū vel prediū: ꝛ locator non vult rē locatam tradere: vel esto ꝙ tradat: nō vult cetera prestare ad q̄ tenet̄. ideo prodita est actio ex conducto: que dat̄ conductori contra locatorem: vt. ff. loca.l. ex conducto. ꝛ in ea sic forma libellum. Ago contra Titium a quo conduxi domū talem vsqꝫ ad annū vnū pro decez solidis quaꝫ domū mihi ad habitandū assignare cōtradicit: vnde ꝙ ipsam domū mihi assignet: ago contra eū: ꝛ propono actionem ex conducto. Qō ita recte concipiat̄ libellus: dicit.l.p̄allega.

¶ De actione ex locato.

¶ Sicut ex conducto dat̄ conductori actio: ita ex locato dat̄ locatori ad mercedem seu pensionem suam petendam vnde locator sic concipiet libellū. Ago contra. M. cui locaui domū meam pro x.soli. vnde vt illa .x. mihi soluat: ago contra ipsum: ꝛ propono actionem ex locato: probat̄. ff. locati.l.j.§.j.ꝛ.l.si in lege.§.si domus: ꝛ.l.dominus.§.vltim.

¶ Si autem finitū esset tempus conductionis: ꝛ non vult rem restituere: dices sic. Ago contra talem: cui cū locassem domū meam pro.x.vsqꝫ ad annū ꝛ finitū sit tempus cōductionis: ꝙ illaꝫ domū meaꝫ mihi restituat: propono: vt s.probat̄.ff.locati.l.videamus.§.qui vinum: ꝛ.C.co.l.si quis conductionis.

¶ De actione oneris aduersi.

¶ Contingit sepe: ꝙ conductor recipit in se periculum rei conducte speciali pacto interueniente: alias aūt periculū q̄ in re locata contingit: respicit locatorem: cū conductor non teneat̄: nisi dolo lata ꝛ leui culpa: vt.ff.eod.ex conducto ꝛ.ff.cō moda.l.si vt certo.§.j.ꝛ.C. loca. ꝛ cduc.l.in iudicio: ꝛ ideo contra conductorem prodita est actio specialis q̄ vocat̄ oneris aduersi: in q̄ sic forma libellū. Ago contra talem: q cū a me tale opꝰ puta domū vel turrim edificandam cōduxerit suo periculo: ꝛ specialiter omnes casum ꝛ pericula fuerūt specificata puta ruine: casmatis: incendij.ꝛc̄. ꝛ inter illud opꝰ casmate vel ruina perierit: ago contra eū: ꝛ peto interesse meū qd estimo.xx.in tantū interesset mea illud opus non esse peremptū: ꝛ ad hoc propono actionem oneris aduersi. probat̄ ff.loca.ꝛ conduc.l.in naue: ꝛ.l.opus.

¶ De actione pro socio.

¶ Si aliq faciūt societatem inter se: agūt act.pro socio: in q̄ sic forma libel. Ago contra talem quondaꝫ sociū meū cū quo societatem contraxi omniū bonorū: de q̄ societate puenerūt ad eū res tales. vnde vt illas pro parte mihi debeat communicare: ago contra illū ꝛ propono actionem pro socio: probat̄.ff.pro socio.l.si qs societatem vel sic. Ago contra talem cū quo habui ꝛ contraxi societatem talis rei: ex q̄ societate tot fructꝰ percepit: vel tantam pecuniaꝫ: vnde vt partem illoꝝ vel illius pecunie mihi prestet: ago contra ipsum ꝛ propono actionem pro socio: probat̄. ff.cōi. diuid.l.j. ꝛ.ff.co.pro socio.§.vltim.ꝛ.l.si actio. ꝛ l.cum duobus.§.si quis ex socijs.

¶ De actione mandati directa.

¶ Si aliquis mandat tibi vt eius negocia geras: ꝛ tu mandatū suscipis: teneris sibi actione mandati: in hac actione sic forma libellum. Ago contra. Ticium cui mādaui vt me negocia mea gereret: vel equum vel librum mihi eme

ret:⁊ ipſe mandatũ ſuſcipiens:negocia
mea non geſſit:vel geſſit:ſed male: vñ
cũ mea intereſt in. x.ideo illud itereſſe
ꝑcto propono actionem mandati direꝯ
ctũ. Qđ ita recte concipiatur libel.dicit
lex.ff.manda.ſi procuratorem. §.man-
dati actio.⁊.l.ſi remunerandi.§.j.

De actione mandati contraria.

Si aliqs propter mandatũ ſibi in-
iunctũ aliqs impenſas faciat:habet cõ
trariam actionem mandati per quam
impenſas recuperat:⁊ in ea ſic forma li
bellũ. Ago contra. T.qui cum mihi man
daſſet vt domũ ſibi pro.xx.emeré:⁊ ſol
ui illi.xx.⁊ cũ mãdaſſet vt ꝓ eo ſideiube
rẽ penes talẽ creditorez in.x.fideiuſſi ⁊
ſolui vnde vt.xx.vel.x.q̃ ſolui mihi pre
ſtet:ago contra ipm ⁊ ad hoc propono
actionem manda.contra. Qđ ſic recte
concipiat̃ libell⁹ probat̃.ff.cod.l.ſi vero
non remunerandi.§.contrario.

De actione depoſiti directa.

Si aliquam rem depoſuiſti penes
aliquẽ:hȝ locũ actio depoſiti ad rem re
petendã:vt.ff.e.l.j.§.j.⁊ inſti.q mo.re.
contra.ob.vnde in ea ſic forma libellũ.
Ago contra talẽ penes quẽ depoſui talẽ
rem:cui⁹ ſigna ſunt talia:vñ vt illam rẽ
mihi reſtituat:ago contra eũ ⁊ propo-
no actionem depoſiti directam. Quod
recte concipiatur libel.probat̃.ff.eode.
l.j.§.j.⁊.§.ſi rem:⁊.§.ſi quis aurum.

De actione depoſiti contraria.

Si vero aliqs in re penes eũ depo
ſita:expenſas faciebat:locũ hȝ contra-
ria depoſiti.in q̃ ſic forma lib. Ago con-
tra talem q cũ depoſuiſſet penes me rẽ
talem:puta equũ vel ſeruũ:in illo equo
vel ſeruo impendi.x.vnde vt illa decez
mihi reſtituat vel preſtet.ago contra ip
ſum ⁊ propono actionem depo. contra
Qđ ſic recte concipiat̃ libel.probat̃.ff.
code.l.ei apud quem:⁊.l.actione.

De actione tutele.

Si aliqs fuit tutor alicui⁹:põt con-
ueniri actione tutele vt reddat rationez
adminiſtrationis ⁊ reliq̃ preſtet:in hac
ſic forma libellũ. Ago contra. M.meũ
oliȝ tutorẽ teſtamentariũ legitimũ ſiue
datiuũ:vt reddat mihi rationẽ admini
ſtrate tutele ꝑ eũ vel ab alio:ꝓpono ac.
tutele:pro.ff.de tute.⁊ ratio.diſ.l.j.§.j.

De actione tutele contraria.

Sicut contra tutorem dat̃ actio tu-
tele:ita ⁊ ipſi tutori ꝯpetit ꝯtraria ꝑꝑ ex
penſas q̃s fecit in adminiſtratione illa:
vt.ff.de ꝯtra.tute.in veris:de hac ad p̃
ſens non tracto.q2 tractaui.s̃.de actiõe
tute.⁊ pro tute.contra. in trac.primo.

De actione commodati.

Si aliqs cõmodauit reȝ aliquã mi
hi vel alicui:tenet̃ eam reſtituere per ac
tionem commoda.in q̃ ſic forma libellũ
ago contra Ticiũ cui commodaui equũ
meũ vt iret vſqȝ Bono.quo cũ iuerit ⁊
redierit:vnde vt mihi equũ meum reſti
tuat:ago contra ipſum ⁊ ꝓpono actio.
ꝯmodati directaȝ ꝓbat̃.ff.e.l.j.⁊.l..iij.
⁊ inſti.qb⁹ mo. re.ꝯtra.ob.§.iteȝ is cui.

De actione commodati contraria.

Si feciſti expenſas in re cõmodata
preter cibaria:poteris recuperare ꝑ con
trariam ꝯmodati actionem: in q̃ ſic for
ma libellũ:ago contra Titiũ a quo pe-
to mihi reſtitui vel ſolui.xx. nomine ex
penſis:quas feci in ſeruo quem mihi cõ
modauit:propono actio.commo.cõtra
probat̃.ff.co.l.in rebus.§.poſſunt:⁊.l.
in commodato.§.contrariam.

De pignoraticia actione directa.

Cõtingit ꝙ debitor ſoluta pecunia
creditori:vel alio modo ſibi ſatiſfacit.
vnde pign⁹ liberatum videt̃:propterea
dat̃ debitori pignoraticia actio:per quã

tenet creditor sibi restituere pign⁹: vt. ff
de pig. ac. l. si rem alienam. §. proprie: et
§. omnia et insti. q. mo. re. contra. ob. §.
vlti. in ac actione sic forma lib. ago cōtra
Ticiū cui obligaui pign⁹ meū pro. x. lib.
q̄s mihi mutuauit et q̄s sibi solui. vnde
peto vt illud pign⁹ mihi restituat et pro-
pono act. pignorati probat. l. precallega.

De pignoraticia contraria.

¶ Si creditor fecit expensas in pigno
re: dūmodo non sint maxime nec onero
se: q2 neq3 delicat⁹ debitor: neq3 onero-
sus creditor audiend⁹ est: vt. ff. de pig.
act. l. si seruos. C. de pigno. l. in summa
potest illas recuperare p contrariam pi
gnoraticiam. Item et si decepit debitor
creditorez dando es pro auro pignori:
vt. ff. co. l. j. §. vlti. vel dando ei rem alij
obligatam: q̄ non sit suffectura duob⁹:
vt. ff. cod. l. si qs in pignore: vel ponēdo
aliquem q pign⁹ reciperet q̄si pecuniam
solutur⁹: vt. ff. co. l. si q̄si: vel si rem alie-
nam dederit pignori: vt. ff. code. l. tutor
§. contrariam: in hac actione sic forma
libel. ago cōtra Ticiū q mihi obligauit
codicem pro. x. q est alicui⁹ vel alij obli
gatus: et non sufficit vtriq3 pro debito:
vnde vt det mihi aliud pign⁹ eq̄ idoneū
propono contrariam pignoraticiam:
q sic recte concipiat libel. probat ar. ff.
de consti. pec. l. q autem. §. penul.

De actiōe in factū prescriptis v̄bis.

¶ Si aliqs contraxit tecū: et est in illo
contractu pactū appositū incontinenti
vel paulo post: q non sit stipulatiōe val
latū: dat actio in factū prescriptis ver-
bis in q̄ sic forma li. ago contra ticiū cui
cū vēdidissem codicē meū p. x. i ipso cō
ctu incontinenti cōueni secū q illū cōmo-
daret mihi pro exēplari: quē codicez cū
sibi tradiderim: peto vt illū ad exēplar
mihi concedere: debeat propono act. in
factū prescri. ver. q ita recte con. libell.
probat. ff. de prescri. v̄. naturalis. et C.
de re. permu. l. rebus. et l. ex placito.

¶ De actione prescriptis verbis
estimatoria.

¶ Si aliqua res dat alicui vēdēda p
x. neq3 res neq3. x. reddant: cōpetit dati
actio p̄scr. v̄. extimatoria: p quā aut res
aut. x. reddant vt. ff. de estima. ac. l. j. et
in ea sic forma lib. Ago. cō. M. cui dedi
codicem meū vēdendū p. x. vn̄ vt illas
x. mihi p̄stet: vel ipsū codicē icorruptū:
ago contra illum et propono ac. in fac
p̄scri. v̄. estimatoriā. q ita recte cōcipia
tur libel. dicit lex precallegata.

De actione prescriptis verbis
que ex permutatione oritur.

¶ Si cōuētio sit facta de pmutādo co
dice tuo cū digesto meo: et ego tradidi
tibi digestum meum: et tu nō vis tradere
codicem cōpetit mihi actio p̄scri. ver. ex
pmutato vel ex pmutatione. vt. ff. eo. l.
ij. et C. eo. l. ex placito. et i ea sic forma li.
Ago contra. M. q cū cōuenisset mecuz
de pmutando codice suo tali vez cū tali
digesto meo: et ego dederim sibi digestū
codicem predictum mihi dare recusat.
vn̄ vt illum codicez mihi det: ago cōtra
ipsum et propono ac. in fac. p̄scri. ver. ex
permu. ita concipies quādo vis habere
codicem. si aūt velles agere ad interesse
vt potes: dicas: vnde quia codicē mihi
dare recusat: ago ad interesse meuz qd
estimo. x. et propono vt s. vel si vis repe
tere digestū: potes. s. p cōdictionē ab cau
sam. q sic concipi. libel. et q ista tria au
xilia cōpetant dicūt iura. C. co. ti. l. cum
precibus et l. quando: et l. rebus: et. l. pe
nulti. et vlti. et. ff. eodem. l. j. et. ij.

De actione in factum genera
lissima et subsidiaria.

¶ Hec actio in factum subsidiaria est

omniū actionuꝫ: nam quotiens deficit
actio ⁊ est equū actionē dari: daṫ actio
in factū subsidia. vt. ff. de prescrip. ver.
quotiens. Et dicit lex alibi de ista actio
ne: ꝙ hec est illa in factū: cuius tenor in
multis ⁊ varijs iuris articulis est ad-
missus: vt. C. de sacrosan. ec. l. sancimꝰ
Patet ergo specialiter tradendo doctri
nam de libellis formandis componere
non posse. exempli tamen gratie vnicū
libellū subijciam. Ago contra talem q
frumentū meū seminauit: vicꝫ vnū cor-
bem: vel plantam meaꝫ plantauit: quā
estimo decem vnde vnde vt predicta de
cē mihi soluat: ago contra ipsum ⁊ pro
pono actionem in factū. Qd ita conci-
piaṫ libellus probatur. ff. de rei vend.
l. in rem.

¶ De actione in factum ex re
iudicata.

¶ Hec actio daṫ illi pro quo lata est
sententia: contra eū aduersus quem est
lata de qua habes. C. de re. cre. ⁊ iure-
rando. l. actori. veruꝫ alibi vocaṫ actio
iudicati. vt. ff. de re iu. l. si se nō obtulit:
⁊. l. miles. §. decem ⁊. §. vlti. ⁊. C. co. l. j.
Et in ea sic forma li. Ago contra. M.
a quo peto decem mihi solui ⁊ dari: in q
bus fuit mihi per sententiam Titij iu-
dicis condemnatus: propono actioneꝫ
in factū que oritur ex re iudicata: proba
tur legibus prealleg.

¶ De actione in factum vel vtili
que oritur ex confessione.

¶ Si qs confiteaṫ se tibi debere deceꝫ
siue in iudicio siue extra coram qnqꝫ ro
gatis testibꝰ: ex ac actione oriṫ actio in
factū: ⁊ ideo in factum qꝛ confessus fuit
īformiter. i. cā non adiecta: ⁊ i ea sic for-
ma libellū. Ago contra. M. a quo peto
decem: vel rem certam mihi dari ⁊ sol-
ui: q̄ decem fuit confessus in iure: vel ex
tra ius coram rogatis qnqꝫ testibuꝫ: me
presente: se mihi dare debere: ⁊ propo-
no contra eū actionem in factū ex con-
fessione. ¶ Si aūt confessus est forma
liter. i. cā adiecta puta se dṙe ex cā em-
ptionis vel mutui: tūc dabitur vtilis ex
vendito: vel vtilis certi conditio contra
illū: sicut dareṫ directa ex vero contra-
ctu. vt. ff. de interro. ac. l. de etate. §. q in
terrogatꝰ: in q̄ sic forma libellū. Ago cō
tra. S. a quo peto decem q̄ fuit cōfessus
vt. s. ex contractu venditionis vel mu-
tuo vnde propono contra ipsum vtilem
actionem ex vendi. vel vtilem certi con
ditionem. Qd ita recte concipianṫ li-
belli probatur per iura supra allegata.

¶ De actione ex stipulatu pro dote.

¶ Hec actio duplex inueniṫ vna q̄ da
tur marito ad dotem petendaꝫ a mulie
re vel eiꝰ patre. Alia q̄ daṫ vxori vel he
redi ipsiꝰ ad repetendam dotem soluto
matrimonio morte viri vel diuortio: vn̄
maritꝰ cui dos est ꝓmissa sic agit. Ago
contra. M. q promisit se daturū centū
in dotem pro tali vxore mea: quam do-
tem mihi soluere ⁊ dare recusat: vnde
ꝙ illa centū mihi soluat ⁊ det: ago con-
tra ip̄m ⁊ propono actioneꝫ ex stipula.
Qd ita debeat concipi libellꝰ ꝓbaṫ. C.
de rei vxo. actio. l. vnica. circa principi.
¶ Vxor autē sic repetit dotem soluto
matrimonio. Ago ego. B. contra. R.
⁊. S. heredes mariti mei vt reddāt seu
soluant vel restituant centū vel domos
vel vineas q̄s inestimatas dedi in dotē
quondam marito meo cū fructibꝰ inde
perceptis: propono actioneꝫ ex stipula
tu. Qd ita recte concipiaṫ libellus dicit
lex eadem. C. de rei vxo. ac. §. ex actio. ⁊
§. fructibꝰ: ⁊ nota plenius in arte. ij. dif.

¶ De aqua pluuiali arcenda.

¶ Hec actio competit contra eum qui

fraudulenter aliqđ opꝰ fecit in proprio
agro: ꝓpter qđ aq̄ pluuialis nocere po
test predio vicini: ad hoc vt restituat̃ in
pristinū statū ⁊ damnū contingēs post
litis conte. emendet̃: ⁊ in ea sic format̃
libellꝰ. Ago ego. R. contra. S. qui tale
opus fecit i predio suo propter quod a
q̄ pluuialis damnum dare potest agro
meo: vel predio meo nocere potest vnde
opus illđ in pristinū statū peto restitui.
vel peto illud opꝰ amoueri: ⁊ damnum
qđ post litis contestationem contingit:
resarciri peto pro opere destruendo pro
pono actionem aque pluuial. arcende
pro damno postea emergente propono
officiuꝫ iudicis. Quod sic recte concipia
tur libellus probatur. ff. eod. l. j. §. j. ⁊. ij.
⁊. §. de eo opere: ⁊. §. in summa: ⁊. l. si ter
tius. §. officium.

¶ De pastu pecoris.

¶ Si aliqs immittat oues seu alia ani
malia in prediū meū vt depascant fru
mentū meū: vel alios fructꝰ seu glan
des competit mihi contra eum actio de
pastu pecoris: ⁊ ita speciali nomine vo
cat̃: vt. ff. de prescrip. ver. l. q seruando
rum. §. vltimo: in hac actione sic forma
libellū. Ago contra. M. q immisit pe
cora sua in prediū meū ⁊ glandes me
as vel frumentū meū depasta sunt: vel
pauerūt vel comederūt vnde damnū il
lud qđ estimo decem: resarciri mihi pe
to: ⁊ propono actionem de pa. peco.
Qđ sic recte concipiat̃ libelllus probat̃
l. preallegat. in qua solummodo de no
mine istius actionis fit mentio. Et est
notandū ꝙ nomine glandis omneꝫ fru
ctus continentur: vt. ff. de glan. le. l. vni
ca. Similiter nomine pecoris intelligit̃
de omnibus animalibuꝫ que pascuntur
ff. de edil. edic. l. ediles. §. iumentorum.

¶ De actione ex testamento.

¶ Si alicui relinquantur legata petit
illa actione ex testamento ab heredibꝰ
in qua sic forma libel. Ago contra taleꝫ
heredeꝫ Titij q mihi in testamento suo
rem talem legauit: quam rem mihi da
ri peto: propono actionem ex testamen
to: probat̃. C. communia de le. l. j. ⁊. ff.
de le. ij. cū filiꝰ. §. varijs. Si autem he
res fuerit in mora addes cū fructibus
perceptis ⁊ percipiendiꝫ. Et nota ꝙ de
hac actione pleniꝰ notat̃ in arte. iij. dist.

¶ De actione ex stipulatu.

¶ Si aliquiꝫ promittat tibi aliquid in
certum: puta facere domum vel scribe
re codicem: competit tibi contra illum
actio ex stipulatu. vt insti. de ob. in prin
cip. ⁊. ff. de verbo. obli. l. vbi autem non
apparet. §. j. in qua sic forma. Ago con
tra. M. qui promisit se scripturum mi
hi codicem vnum: vnde cum non scri
psit ago contra eum ⁊ propono actionē
ex stipulatu. probat̃ iuribus preallega.

¶ De actione ex stipu. arbitraria.

¶ Si aliquis tibi aliqd se daturuꝫ vel
facturum certo loco promittit: competit
tibi contra eum actio ex stipulatu arbi
traria: seu certi conditio ex stipulatione
arbitraria: ⁊ in ea sic forma libellum.
Ago ꝯtra. R. q promisit mihi. H. Nea
polis vel equi: vnde ago cōtra eū ⁊ pro
pono actionem ex stipulatu arbitrariā
quando res est incerta. Sed si certa res
promissa fuerit dices propono certi con
ditio: ex stipulatu arbitra. Qđ ita recte
concipiatur libellus: probatur. ff. de eo.
quod certo loco. l. ij. ⁊ per to.

¶ De actione ex stipulato ex
tempore presumpta.

¶ Si aliquis soluat aliqd longo tpe
x. annoꝝ inter presentes ⁊. xx. annorū i
ter absentes: presu mit̃ ꝙ stipulatio pre
cesserit ⁊ agit̃ ex stipu. de qua actione

habes.ff.de vsu.l.cū de in rem verso. ⁊ in ea sic forma libel. Ago contra. R. vt prestet mihi vnam libram cere vel pipe ris pro anno preterito:⁊ caueat se solue re in futurū singulis annis:quam librā antecessores sui:vt ipsi mihi promise-runt ⁊ antecessoribꝰ meis annuatim sol-uere de tali predio qđ a me tenet: vel ꝑ alia cā per decem annos propono actio nem ex stipu.presumpta ex tempore. Qđ recte concipiaꝭ dicit lex predicta.

¶ De actione furti nec manifesti.

¶ Si qs rem tuam te inuito mobilem contractet:tenebiꝭ actione furti nec ma nifesti:⁊ mea sic forma libe.ago contra te qui talem rem puta equū mihi furti-ue subtraxit seu me inuito contrectauit vnde ipsum equum peto mihi restitui cum pena dupli.propono acti. furti nec manifesti:⁊ conditionem furtiuam: vi-delicet condionem pro re : ⁊ actionem furti pro pena. Qđ sic concipiatur lib. probatur.ff.eodem.si pignore.§.cuꝫ fur ti.⁊.l.in furti actione.

¶ De actione tigni iniuncti.

¶ Si quis tignum meuꝫ edibus suis iungit:vel iniunctuꝫ habet vel possidet fine mea voluntate:tenetur ad duplum vnde libel.ita formabis.ago cōtra. B. q tignū meum suis edibus contra volun tatem meam iniūxit:vel iniunctū edibꝰ suis habet qđ tignū.x. estimo:vnde mi hi in duplū ipsum condemnari peto ⁊ propono actionem de tigno iniuncto. Qđ ita recte concipi.lib.probatur.ff. e. l.j.⁊.ff.de rei vendi.l.in rem.§.penū.

¶ De actione arborum furtim cesarum.

¶ Si quis furtiue inscidit arborem al terius : ⁊ sic domino arboris dat maxi-mum damnum:⁊ sibi paruꝫ commodi acquirit:daꝭ domino arboris actio que vocaꝭ arborū furtim cesaꝝ:⁊ in hac sic forma libel.ago contra.T. q furtim mi hi inscidit arborem talem:ex cuius insci sione damnificatus sum in decem:q̄ de cem mihi in duplum ab eo prestari pe-to propono actionem ar.fur.cesa. ⁊ qꝛ ligna quevalent.ij.contractauit ⁊c̄.pro batur.ff.arbo.fur.ces.l.j.⁊.ij.⁊.l.furtiꝫ §.vltim.⁊.l.facienda.⁊.l.penul.

¶ De actione rerum amotarum.

¶ Si vxor marito dolo malo: vel cā diuortij siue vir vxori res furaꝭ ⁊ subtra hit : ⁊ qꝛ actio furti non competit : licet furtum fiat : sicut in filia que surripuit res paternas:⁊ actio famosa constante matrimonio in honorem matrimonij non competit:ideo inuenta est propter res amotas actio specialis que vocaꝭ rerum amotarum:in qua sic forma lib. ago ego.S.contra.M.vxorem meam que dolo malo amouit res meas de do-mo mea:vel loco tali:causa diuortij vel ipse mortis:vnde vt res illas mihi resti tuat:ago contra ipsam ⁊ propono actio nem rerum amotarum : ⁊ quando pro sperata morte:dicat propono ac. vtileꝫ re.amo.Qđ recte concipiaꝭ libel. pro-batur.ff.eo.l.j.§.j.si mulier.§.j.⁊.§.vlt. ⁊.l.ob res.⁊.C.rerum amotarum. l.ij.

¶ De actiōe de rationibꝰ distrahēdis

¶ Si tutores rem mobilem vel pecu-niam pupillis auferunt : ⁊ in proprias vtilitates contractant:licet non animo furandi tamen predita est actio specia-lis contra eos in duplum que vocatur de rationibus distrahendis in qua sic forma libel. ago contra. T. quondam tutorem meum :qui dum tutelam meaꝫ gereret: durāte ipsa tutela res tales me as vel de bonis meis abstulit:vel pecu-niam intercepit ⁊ suppressit : vnde res illas in duplum mihi restitui peto : vel

pro rebus illis ipſum mihi in duplū cō-demnari peto: ⁊ ad hoc propono actionē de rationi: diſtrahen. Qđ ſic recte concipiat̄ lib. ꝓbat̄. ff. e. l. j. §. de rationibus: ⁊. §. conſiderandū: ⁊. §. in tutela. ⁊. §. vlti. ⁊. l. ij. ⁊. l. ſi tutor. §. vlti. ⁊. l. ſed ſi non dat̄: ⁊. ff. de contra. tute. acti. l. ij.

¶ De actione directa legis aquilie.

¶ Si damnū dedero in rebus tuis corpori meo competit tibi contra me directa actio. l. aquilie: in qua ſic forma libellum. Ago ego. S. contra. R. qui me ſeruū meū Stichū occidit qui retro infra annū valuit qnquaginta: vnde illa qnquaginta peto ⁊ propono actionem directam. l. aq. vel q corpore ſuo in re meā tali puta domo: vinea: vel boue dedi dānū tale q̄ res retro infra. xxx. dies valuit. xl. vnde illa quadraginta peto ⁊ propono ⁊c̄. ⁊ in vtroq; adijcias ſic. ⁊ ſi negauerit: peto illū mihi in duplū cōdemnari. Quod ſic recte cōcipiantur libelli probatur. ff. eod. l. ij. ⁊. l. ſi ſeruus ſeruū §. huius: ⁊. l. inde neratius. §. hec actio. ⁊ inſti. eodem. §. vltim.

¶ De actione in factum de pauperie.

¶ Si quadrupes alicui9 det tibi damnum: habes contra dn̄m quadrupedis actio. in factum de pauperie: qua compellitur tantum damnum tibi dare vel dare animal noxe: vt. ff. ſi quadru. pau. fe. diſ. l. j. ⁊ inſtitu. eode. ti. in hac actione ſic forma libellū. Ago contra. R. vt emendet mihi illud damnum qđ ſua q̄drupes: forte aſinus vel equus intulit in rebus meis mota naturali feritate: qđ damnum eſtimo viginti. propono actionem in factum de paupe. probatur legibus preallegatis. ¶ Et nota ꝙ de hac actione plenius tractatur in arte. diſti. iij. ⁊. vij. in fi.

¶ De actione iniuriarum ex lege cornelia.

¶ Si fuiſti ab aliquo pulſatus vel verberatus: vel domus tua fuit introita per vim: conpetit tibi actio iniuriarum ciuilis: in qua ſic forma libel. Ago contra. R. qui iniurioſe ⁊ violenter intrauit domum meam: vel me pulſauit vel verberauit: quam iniuriam nollem ſuſtinere pro. x. vnde in predicta quantitate illū mihi condemnari peto: propono ac. iniuri. ciuilem ex lege cornelia deſcendētem. Qđ ita concipi. lib. probatur. ff. e. l. lex cornelia: ⁊. l. ij. pretor. ⁊. l. item apud labeonem. §. ait pretor.

¶ De actione in factum contra magiſtratum.

¶ Si ille qui gerit magiſtratum ammonitus vt det vt tutores pupill. vel curatores minoribus adultis dare negligeret: ⁊ ſic medio tēpore pupilli vel minoris damno efficiunt̄: vnde ille magiſtratus tenetur đ toto illo damno actione in fac. in qua ſic forma lib. Ago contra. R. q cū gereret ciuitatis mee magiſtratum: ⁊ fuiſſet ſepius requiſitus a Titio amico meo: vt daret mihi tutorē vel curatorem: dare neglexit vel diſtulit vel dedit tutorem ſiue curatorem minus idoneum: vel non exegit ſatiſdationem vel exegit: ſed minus idoneum: vnde ꝓpterea ſū damnificatus in. x. que. x. ab eo mihi preſtari ⁊ ſolui peto: ⁊ propono act. i fac. inductam contra magiſtratū. Qđ ſic recte concipiat̄ libel. probatur. ff. de magiſtra. cōue. l. j. §. ſi curatores: ⁊. §. ſciendum.

¶ De actione vel accuſatione ingrati

¶ Si libertus eſt ingratus erga patronum ſuum: vel filius patri reuocatur libertus in ſeruitutem: ⁊ filius in poteſtatem patris per actionem vel accuſationem ingrati. C. de agno. li. l. vnica: ⁊ de

liber.⁊ eorum:lib.l.j.⁊. C.de ingra.li.l. vnica : ⁊ eſt actio iſta vltima in arbore actionum:in qua ſic forma li. Ago contra.R.libertum meũ qui alimenta mihi denegauit cum egerem:vel talem iniuriaȝ mihi intulit:forte verberauit vel turpia verba mihi dixit:puta latronem vel cucurbitã me vocauit vñ ipm in ſeruitutem reuocari peto:⁊ ad hoc propono actionem ingrati. Qđ ita recte concipiatur lib.probať.ff.de procura.l. ſed he perſone.§.patronus:⁊.ff.de obſe. a libe.l.per procuratorem.¶ Filius autem ſic poterit reuocari a patre. Ago ꝯ M.filium meum quem emancipaui ⁊ ipſe extitit mihi ingratus : qꝛ acerbum conuitium dixit mihi : vel me verberauit vel mihi dixit attrocem iniuriam:vnde ipſum in meam poteſtatem reuocari peto : ⁊ ad hoc propono actionem ingrati:vel officium iudicis quod melius eſt per legem.C.de ingrati.libe.l.vnica Hec de actionibus de quibus Jo.in arbore actionum tractauit: exempli ⁊ doctrine gratia dixiſſe ſufficiant.

Laus Omnipotenti Deo.

¶ Impreſſum Venetijs per Bernardinum Benalium.
¶ Die vltima Madij.1516.

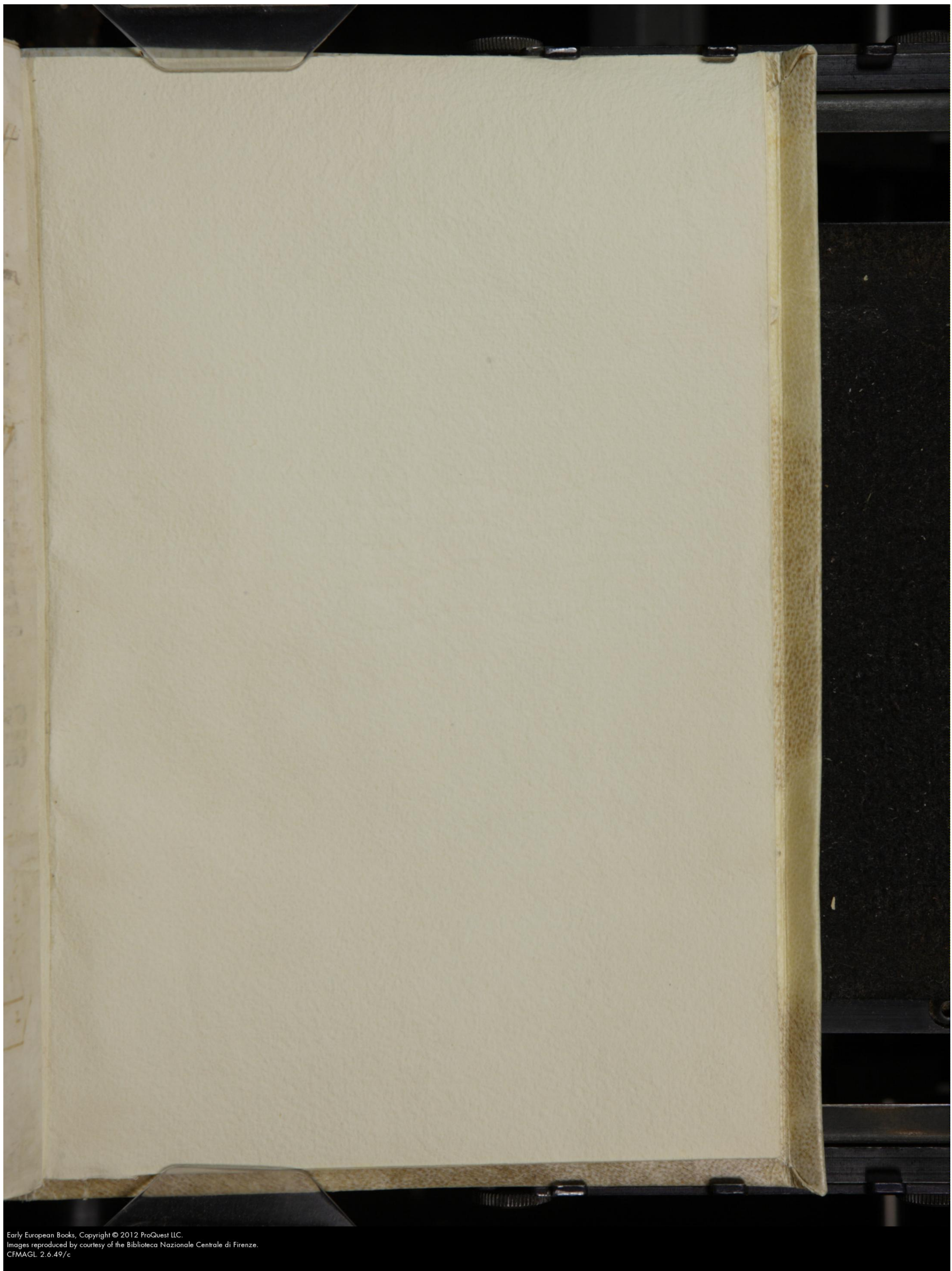
Regiſtrum.

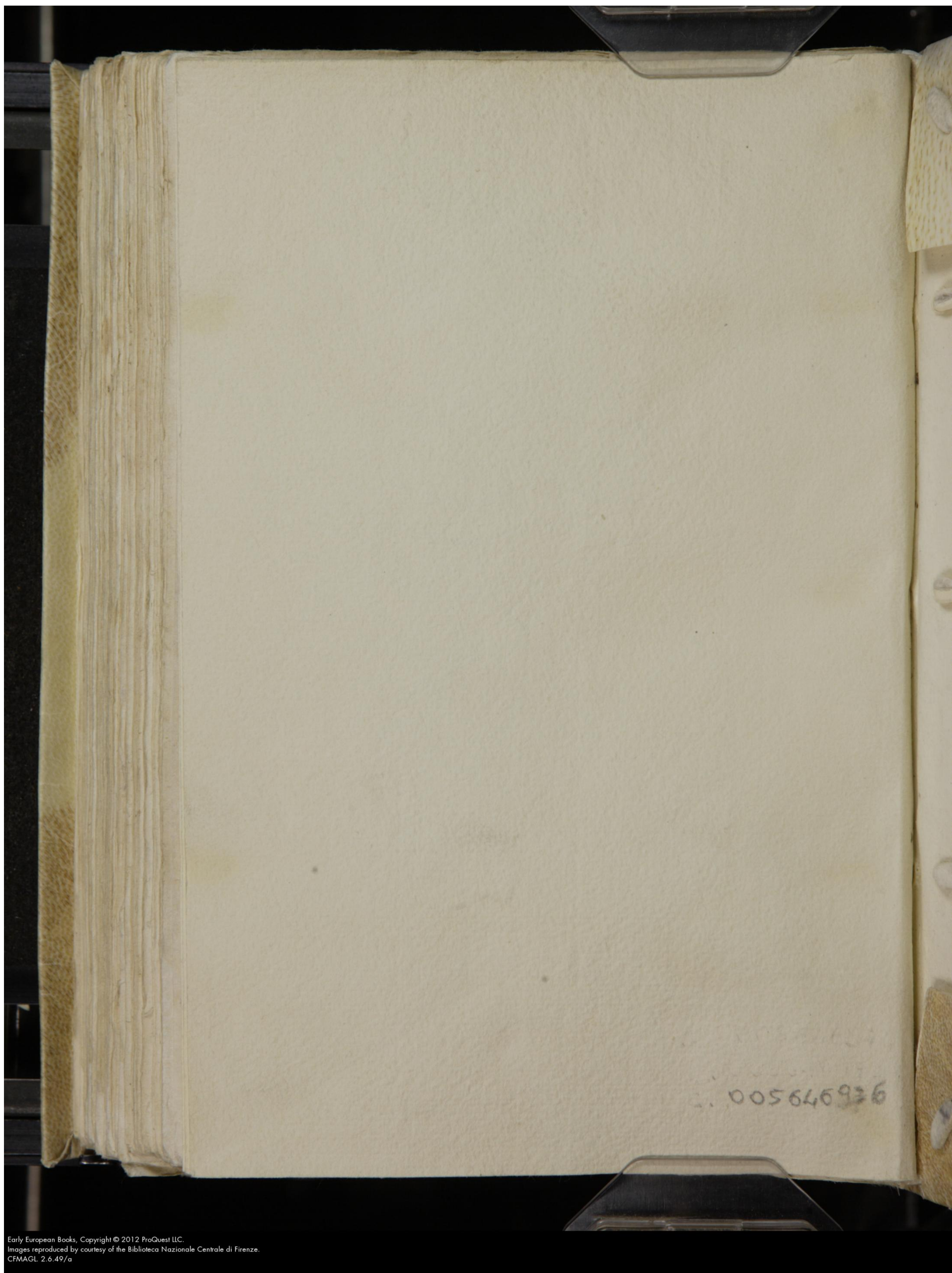
¶ Finis.

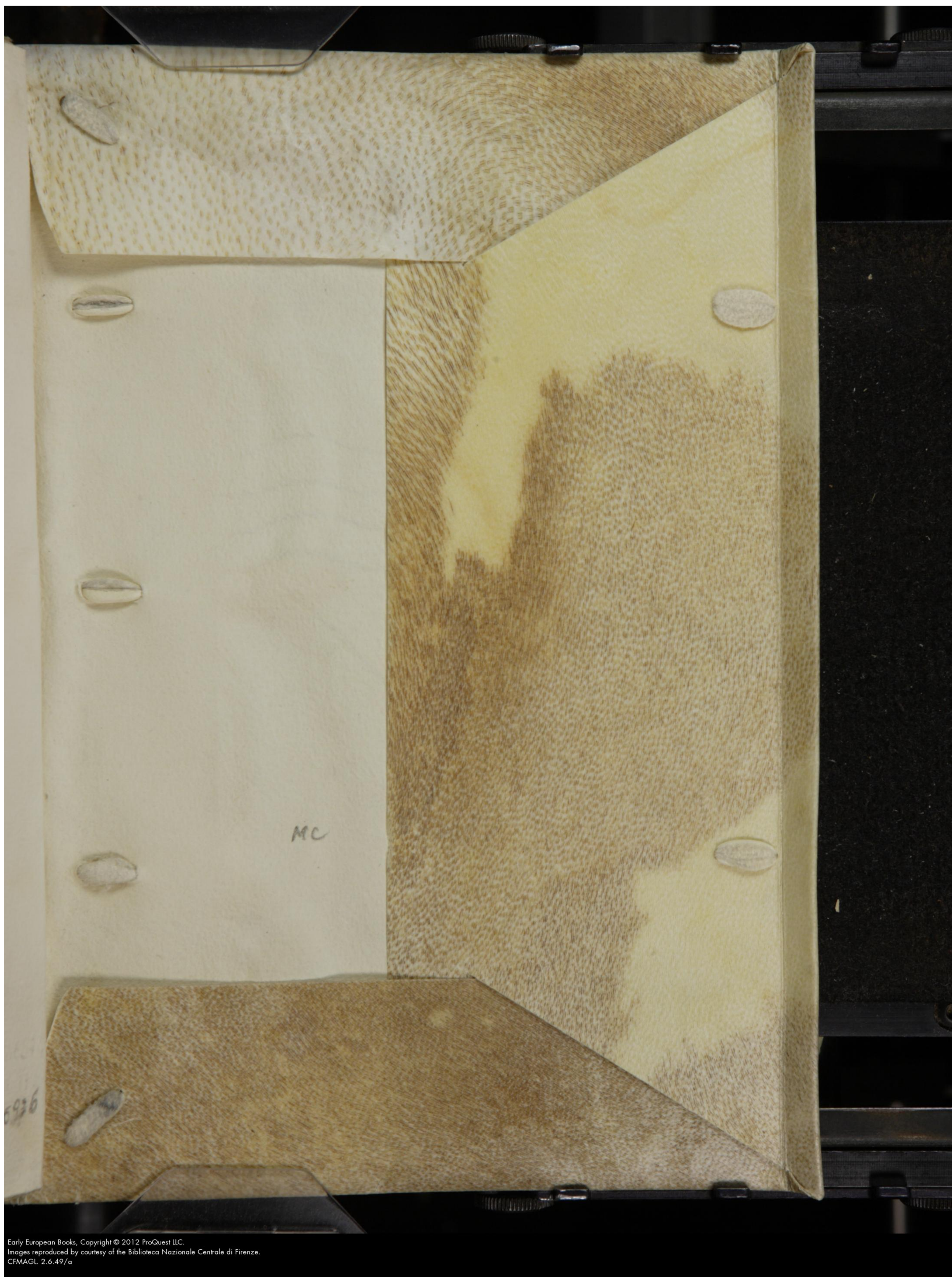
~~Liber iste est dni baptiste [illegible]~~
~~Reinerij [illegible] mutiliani~~
olim
~~Liber iste est Nicolai [illegible] bapt. olim de Rimbertis [illegible] mugellana~~

Hic liber est mei Francisci Pellicini
quem pater meus a matre mea emit

50 2

005646936

MC